

CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ din 12 noiembrie 1968

(**republicat**)

EMITENT • PARLAMENTUL

Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 1 din 13 iunie 2013

Data intrării în vigoare 30-04-1997

Formă consolidată valabilă la data 13-06-2013

Prezenta formă consolidată este valabilă începând cu data de 13-06-2013 până la data de 28-07-2013

*) Forma actualizată a acestui act normativ până la data de 13 iunie 2013 este realizată de către Departamentul juridic din cadrul S.C. "Centrul Teritorial de Calcul Electronic" S.A. Piatra-Neamt prin includerea tuturor modificărilor și completărilor aduse de către: [ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ nr. 207 din 15 noiembrie 2000](#); [LEGEA nr. 296 din 7 iunie 2001](#); [LEGEA nr. 456 din 18 iulie 2001](#); [LEGEA nr. 704 din 3 decembrie 2001](#); [LEGEA nr. 756 din 27 decembrie 2001](#); [LEGEA nr. 169 din 10 aprilie 2002](#); [ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ nr. 58 din 23 mai 2002](#)^{***}); [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#); [ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ nr. 66 din 10 iunie 2003](#); [ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003](#); [DECIZIA nr. 100 din 9 martie 2004](#); [LEGEA nr. 159 din 14 mai 2004](#); [ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ nr. 55 din 25 iunie 2004](#); [LEGEA nr. 302 din 28 iunie 2004](#); [ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ nr. 72 din 30 septembrie 2004](#); [LEGEA nr. 480 din 8 noiembrie 2004](#); [DECIZIA nr. 482 din 9 noiembrie 2004](#); [LEGEA nr. 576 din 14 decembrie 2004](#); [LEGEA nr. 160 din 30 mai 2005](#); [ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ nr. 190 din 21 noiembrie 2005](#); [LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#); [ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#); [LEGEA nr. 79 din 26 martie 2007](#); [DECIZIA nr. 1.058 din 14 noiembrie 2007](#); [DECIZIA nr. 1.086 din 20 noiembrie 2007](#); [DECIZIA nr. 190 din 26 februarie 2008](#); [ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ nr. 31 din 19 martie 2008](#); [LEGEA nr. 57 din 19 martie 2008](#); [LEGEA nr. 8 din 17 februarie 2009](#); [LEGEA nr. 195 din 27 mai 2009](#); [DECIZIA nr. 783 din 12 mai 2009](#); [DECIZIA nr. 694 din 20 mai 2010](#); [LEGEA nr. 177 din 28 septembrie 2010](#); [LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#); [DECIZIA nr. 1.470 din 8 noiembrie 2011](#); [DECIZIA nr. 1.483 din 8 noiembrie 2011](#); [ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 121 din 22 decembrie 2011](#); [LEGEA nr. 28 din 16 martie 2012](#); [LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013](#); [DECIZIA nr. 206 din 29 aprilie 2013](#).

Conținutul acestui act aparține exclusiv S.C. Centrul Teritorial de Calcul Electronic S.A. Piatra-Neamt și nu este un document cu caracter oficial, fiind destinat pentru informarea utilizatorilor.

**) Codul de procedură penală a fost publicat în Buletinul Oficial nr. 145-146 din 12 noiembrie 1968 și a mai fost republicat în Buletinul Oficial nr. 58-59 din 26 aprilie 1973, în temeiul [art. 3 din Legea nr. 7/1973](#), publicată în Buletinul Oficial nr. 49 din 6 aprilie 1973; republicat în M. Of., Partea I, nr. 78 din 30 aprilie 1997, în temeiul [art. IV din Legea nr. 141/1996](#), publicată în M. Of. Partea I, nr. 289 din 14 noiembrie 1996.

***) [Art. II din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 58 din 23 mai 2002](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 351 din 27 mai 2002 care modifica Codul de procedură penală a fost abrogat de [LEGEA nr. 160 din 30 mai 2005](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 470 din 2 iunie 2005.

****) Conform alin. (1) al [art. III din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006 prezenta lege intră în vigoare la 30 de zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, iar prevederile privind persoana juridică, la data intrării în vigoare a normelor corespunzătoare din Codul penal, respectiv 10 octombrie 2006.

Partea GENERALĂ

Titlul I

REGULILE DE BAZA ȘI ACTIUNILE IN PROCESUL PENAL

Capitolul I

SCOPUL ȘI REGULILE DE BAZA ALE PROCESULUI PENAL

Scopul procesului penal

Articolul 1

(1) Procesul penal are ca scop constatarea la timp și în mod complet a faptelor care constituie infracțiuni, astfel ca orice persoană care a savîrsit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală.

(2) Procesul penal trebuie să contribuie la apararea ordinii de drept, la apararea persoanei, a drepturilor și libertăților acesteia, la prevenirea infracțiunilor, precum și la educarea cetățenilor în spiritul respectării legilor. Legalitatea și oficialitatea procesului penal

Articolul 2

(1) Procesul penal se desfășoară atât în cursul urmăririi penale cât și în cursul judecării, potrivit dispozițiilor prevăzute de lege.

(2) Actele necesare desfășurării procesului penal se îndeplinesc din oficiu, afară de cazul când prin lege se dispune altfel.

Aflarea adevărului

Articolul 3

În desfășurarea procesului penal trebuie să se asigure aflarea adevărului cu privire la faptele și împrejurările cauzei, precum și cu privire la persoana făptuitorului.

Rolul activ

Articolul 4

Organele de urmărire penală și instanțele de judecată sunt obligate să aibă rol activ în desfășurarea procesului penal.

Garantarea libertății persoanei

Articolul 5

(1) În tot cursul procesului penal este garantată libertatea persoanei.

(2) Nici o persoană nu poate fi reținută, arestată sau privată de libertate în alt mod și nici nu poate fi supusă vreunei forme de restrângere a libertății decât în cazurile și condițiile prevăzute de lege.

(3) Dacă cel împotriva căruia s-a luat măsura arestării preventive sau s-a dispus internarea medicală ori o măsură de restrângere a libertății consideră ca aceasta este ilegală, are dreptul, în tot cursul procesului penal, să se adreseze instanței competente, potrivit legii.

(4) Orice persoană care a fost, în cursul procesului penal, privată de libertate sau careia i s-a restrans libertatea, ilegal sau pe nedrept, are dreptul la repararea pagubei suferite, în condițiile prevăzute de lege.

(5) În tot cursul procesului penal, invinuitul sau inculpatul arestat preventiv poate cere punerea în libertate provizorie, sub control judiciar sau pe cautiune.

Alin. (2)-(4) ale [art. 5 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Respectarea demnității umane

Articolul 5¹

Orice persoană care se afla în curs de urmărire penală sau de judecată trebuie tratată cu respectarea demnității umane. Supunerea acesteia la tortură sau la tratamente cu cruzime, inumane ori degradante este pedepsită prin lege.

Prezumția de nevinovăție

Articolul 5²

Orice persoană este considerată nevinovată până la stabilirea vinovăției sale printr-o hotărâre penală definitivă.

[Art. 5² a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Garantarea dreptului de apărare

Articolul 6

(1) Dreptul de apărare este garantat invinuitului, inculpatului și celorlalte părți în tot cursul procesului penal.

(2) În cursul procesului penal, organele judiciare sunt obligate să asigure părților deplină exercitare a drepturilor procesuale în condițiile prevăzute de lege și să administreze probele necesare în apărare.

(3) Organele judiciare au obligația să-l încunostinteze, de îndată și mai înainte de a-l audia, pe invinuit sau pe inculpat despre fapta pentru care este cercetat, încadrarea juridică a acesteia și să-i asigure posibilitatea pregătirii și exercitării apărării.

(4) Orice parte are dreptul să fie asistată de apărător în tot cursul procesului penal.

(5) Organele judiciare au obligația să încunostiinteze pe invinuit sau inculpat, înainte de a i se lua prima declarație, despre dreptul de a fi asistat de un apărător, consemnându-se aceasta în procesul-verbal de ascultare. În condițiile și în cazurile prevăzute de lege, organele judiciare sunt obligate să ia măsuri pentru asigurarea asistenței juridice a invinuitului sau inculpatului, dacă acesta nu are apărător ales.

Alin. (3) al [art. 6 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Limba în care se desfășoară procesul penal

Articolul 7

(1) În procesul penal procedura judiciară se desfășoară în limba română.

(2) În fața organelor judiciare se asigură părților și altor persoane chemate în proces folosirea limbii materne, actele procedurale întocmindu-se în limba română.

Art. 7 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Folosirea limbii oficiale prin interpret

Articolul 8

Părților care nu vorbesc sau nu înțeleg limba română ori nu se pot exprima li se asigură, în mod gratuit, posibilitatea de a lua cunoștința de piesele dosarului, dreptul de a vorbi, precum și dreptul de a pune concluzii în instanța, prin interpret.

Art. 8 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Capitolul II

ACTIUNEA PENALA ȘI ACTIUNEA CIVILA IN PROCESUL PENAL

Secțiunea I

Actiunea penala

Obiectul și exercitarea acțiunii penale

Articolul 9

(1) Actiunea penala are ca obiect tragerea la raspundere penala a persoanelor care au savirsit infractiuni.

(2) Actiunea penala se pune în miscare prin actul de inculpare prevăzut de lege.

(3) Actiunea penala se poate exercita în tot cursul procesului penal.

Cazurile în care punerea în miscare sau exercitarea acțiunii penale este împiedicată

Articolul 10

(1) Actiunea penala nu poate fi pusa în miscare, iar când a fost pusa în miscare nu mai poate fi exercitata dacă:

a) fapta nu exista;

b) fapta nu este prevăzută de legea penala;

b(1) fapta nu prezinta gradul de pericol social al unei infractiuni;

c) fapta nu a fost savirsita de invinuit sau de inculpat;

d) faptei îi lipseste unul din elementele constitutive ale infractiunii;

e) exista vreuna din cauzele care inlatura caracterul penal al faptei;

f) lipseste plingerea prealabila a persoanei vatamate, autorizarea sau sesizarea organului competent ori alta condiție prevăzută de lege, necesară pentru punerea în miscare a acțiunii penale;

g) a intervenit amnistia, prescriptia ori decesul făptuitorului sau, după caz, radierea persoanei juridice atunci când are calitatea de faptuitor;

h) a fost retrasă plângerea prealabilă ori părțile s-au împăcat ori a fost încheiat un acord de mediere în condițiile legii, în cazul infracțiunilor pentru care retragerea plângerii sau împăcarea părților înlătură răspunderea penală.

i) s-a dispus inlocuirea raspunderii penale;

i¹) exista o cauza de nepedepsire prevăzută de lege;

j) exista autoritatea de lucru judecat. Impiedicarea produce efecte chiar dacă faptei definitiv judecate i s-ar da o alta încadrare juridica.

(2) În cazul prevăzut la lit. f), actiunea poate fi pusa în miscarea ulterior în condiții legale.

Lit. i¹) a alin. (1) al **art. 10 a fost introdusa de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003** publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Lit. g) a alin. (1) al art. 10 a fost modificata de pct. 1 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Lit. h) a alin. (1) al art. 10 a fost modificată de pct. 1 al **art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Clasarea, scoaterea de sub urmărire, încetarea urmăririi penale, achitarea și încetarea procesului penal.

Articolul 11

Când se constata existenta vreunuia din cazurile prevăzute în art. 10:

1. În cursul urmăririi penale procurorul, la propunerea organului de cercetare penală sau din oficiu, dispune:
 - a) clasarea, când nu există învinuit în cauză;
 - b) scoaterea de sub urmărire, în cazurile prevăzute în art. 10 lit. a)-e), când există învinuit sau inculpat în cauză;
 - c) încetarea urmăririi penale, în cazurile prevăzute în art. 10 lit. f)-h), i¹) și j), când există învinuit sau inculpat în cauză.
2. În cursul judecării instanța pronunță:
 - a) achitarea în cazurile prevăzute în art. 10 lit. a)-e);
 - b) încetarea procesului penal în cazurile prevăzute în art. 10 lit. f)-j).

Lit. c) a pct. 1 al art. 11 a fost modificată de pct. 2 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Sesizarea altor organe decât cele judiciare

Articolul 12

În cazurile arătate în art. 10 lit. b), d) și e), procurorul care dispune clasarea sau scoaterea de sub urmărire, ori instanța de judecată care pronunță achitarea, dacă apreciază că fapta ar putea atrage măsuri ori sancțiuni altele decât cele prevăzute de legea penală, sesizează organul competent.

Continuarea procesului penal în caz de amnistie, prescripție sau retragere a plângerii prealabile ori de existența a unei cauze de nepedepsire

Articolul 13

(1) În caz de amnistie, prescripție sau retragere a plângerii prealabile, precum și în cazul existenței unei cauze de nepedepsire, învinuitul sau inculpatul poate cere continuarea procesului penal.

(2) Dacă se constată vreunul din cazurile prevăzute în art. 10 lit. a)-e), procurorul dispune scoaterea de sub urmărire, iar instanța de judecată pronunță achitarea.

(3) Dacă nu se constată vreunul dintre cazurile prevăzute în art. 10 alin. 1 lit. a)-e), procurorul dispune încetarea urmăririi penale, cu excepția cazului prevăzut în art. 10 alin. 1 lit. i), iar instanța de judecată pronunță încetarea procesului penal.

Denumirea marginală și alin. (1) și (3) ale [art. 13](#) au fost modificate de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (3) al art. 13 a fost modificat de pct. 3 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Secțiunea II Actiunea civilă

Obiectul și exercitarea acțiunii civile

Articolul 14

(1) Actiunea civilă are ca obiect tragerea la răspundere civilă a inculpatului, precum și a părții responsabile civilmente.

(2) Actiunea civilă poate fi alăturată acțiunii penale în cadrul procesului penal, prin constituirea persoanei vătămate ca parte civilă.

(3) Repararea pagubei se face potrivit dispozițiilor legii civile:

a) în natura, prin restituirea lucrului, prin restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii, prin desființarea totală ori parțială a unui înscris și prin orice alt mijloc de reparare;

b) prin plata unei despăgubiri banesti, în măsura în care repararea în natura nu este cu putință.

(4) De asemenea, se acordă despăgubiri banesti pentru folosul de care a fost lipsită partea civilă.

(5) Actiunea civilă poate avea ca obiect și tragerea la răspundere civilă pentru repararea daunelor morale, - potrivit legii civile.

Alin. (5) al [art. 14](#) a fost introdus de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Constituirea ca parte civilă

Articolul 15

(1) Persoana vătămată se poate constitui parte civilă în contra învinuitului sau inculpatului și persoanei responsabile civilmente.

(2) Constituirea ca parte civilă se poate face în cursul urmăririi penale, precum și în fața instanței de judecată până la citirea actului de sesizare.

(3) Calitatea de parte civila a persoanei care a suferit o vatamare prin infractiune nu inlatura dreptul acestei persoane de a participa în calitate de parte vatamata în aceeași cauză.

(4) Actiunea civila este scutita de taxa de timbru.

Partea responsabila civilmente

Articolul 16

(1) Introducerea în procesul penal a persoanei responsabile civilmente poate avea loc, la cerere sau din oficiu, fie în cursul urmăririi penale, fie în fața instanței de judecată până la citirea actului de sesizare.

(2) Persoana responsabila civilmente poate interveni în procesul penal până la terminarea cercetării judecătorești la prima instanță, luând procedura din stadiul în care se afla în momentul intervenției.

(3) Partea responsabila civilmente are, în ce privește actiunea civila, toate drepturile pe care legea le prevede pentru invinuit sau inculpat.

Tranzacția, medierea și recunoașterea pretențiilor civile

Articolul 16¹

În cursul procesului penal, cu privire la pretențiile civile, inculpatul, partea civilă și partea responsabilă civilmente pot încheia o tranzacție sau un acord de mediere, potrivit legii.

Inculpatul, cu acordul părții responsabile civilmente, poate recunoaște, în tot sau în parte, pretențiile părții civile.

În cazul recunoașterii pretențiilor civile, instanța obligă la despăgubiri în măsura recunoașterii. Cu privire la pretențiile civile nerecunoscute, pot fi administrate probe.

Art. 16¹ a fost introdus de pct. 2 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Exercitarea din oficiu a actiunii civile

Articolul 17

(1) Actiunea civila se pornește și se exercită și din oficiu, când cel vatamat este o persoană lipsită de capacitate de exercitiu sau cu capacitate de exercitiu restransă.

(2) În acest scop, organul de urmărire penală sau instanța de judecată va cere persoanei vatamate ca, prin reprezentantul sau legal, ori, după caz, persoanei care îi încuviințează actele, să prezinte situația cu privire la întinderea pagubei materiale și a daunelor morale, precum și date cu privire la faptele prin care acestea au fost pricinuite.

(3) Instanța este obligată să se pronunțe din oficiu asupra reparării pagubei și a daunelor morale, chiar dacă persoana vatamata nu este constituită parte civilă.

[Art. 17 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

A se vedea [DECIZIA CURȚII CONSTITUTIONALE nr. 80 din 20 mai 1999](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 333 din 14 iulie 1999.

Susținerea actiunii civile de către procuror

Articolul 18

(1) Procurorul poate susține în fața instanței actiunea civilă pornită de persoana vatamata.

(2) Când cel vatamat este o persoană lipsită de capacitate de exercitiu sau cu capacitate de exercitiu restransă, procurorul, când participă la judecata, este obligat să susțină interesele civile ale acesteia, chiar dacă nu este constituită parte civilă.

Alin. (2) al [art. 18 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

A se vedea [DECIZIA CURȚII CONSTITUTIONALE nr. 80 din 20 mai 1999](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 333 din 14 iulie 1999.

Actiunea adresată instanței civile

Articolul 19

(1) Persoana vatamata care nu s-a constituit parte civilă în procesul penal poate introduce la instanța civilă actiune pentru repararea pagubei materiale și a daunelor morale pricinuite prin infractiune.

(2) Judecata în fața instanței civile se suspendă până la rezolvarea definitivă a cauzei penale.

(3) De asemenea, poate să pornească acțiune în fața instanței civile persoana vătămată care s-a constituit parte civilă sau pentru care s-a pornit din oficiu acțiunea civilă în procesul penal, dar acesta a fost suspendat. În caz de reluare a procesului penal, acțiunea introdusă la instanța civilă se suspendă.

(4) Persoana vătămată care a pornit acțiunea în fața instanței civile poate să părăsească această instanță și să se adreseze organului de urmărire penală sau instanței de judecată, dacă punerea în mișcare a acțiunii penale a avut loc ulterior sau procesul penal a fost reluat după suspendare. Părăsirea instanței civile nu poate avea loc dacă aceasta a pronunțat o hotărâre chiar nedefinitivă.

Alin. (1) al art. 19 a fost modificat de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Cazuri speciale de rezolvare a acțiunii civile

Articolul 20

(1) Persoana vătămată constituită parte civilă în procesul penal poate să pornească acțiune în fața instanței civile, dacă instanța penală, prin hotărârea rămasă definitivă, a lăsat nesoluționată acțiunea civilă.

(2) În cazurile în care acțiunea civilă a fost exercitată din oficiu, dacă se constată din probe noi că paguba și daunele morale nu au fost integral reparate, diferența poate fi cerută pe calea unei acțiuni la instanța civilă.

(3) De asemenea, persoana vătămată se poate adresa cu acțiune la instanța civilă pentru repararea pagubelor materiale și a daunelor morale care s-au născut ori s-au descoperit după pronunțarea hotărârii penale de prima instanță.

Alin. (2) și (3) ale art. 20 au fost modificate de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Exercitarea acțiunii civile de către sau față de succesori

Articolul 21

(1) Acțiunea civilă rămâne în competența instanței penale în caz de deces al uneia din părți, introducându-se în cauza moștenitorii acesteia.

(2) Dacă una dintre părți este o persoană juridică, în caz de reorganizare a acesteia se introduc în cauza succesorii în drepturi, iar în caz de desființare sau de dizolvare se introduc în cauza lichidatorii.

Alin. (2) al art. 21 a fost modificat de pct. 4 al art. I din [LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Autoritatea hotărârii penale în civil și efectele hotărârii civile și penal

Articolul 22

(1) Hotărârea definitivă a instanței penale are autoritate de lucru judecat în fața instanței civile care judecă acțiunea civilă, cu privire la existența faptei, a persoanei care a săvârșit-o și a vinovăției acesteia.

(2) Hotărârea definitivă a instanței civile prin care a fost soluționată acțiunea civilă nu are autoritate de lucru judecat în fața organului de urmărire penală și a instanței penale, cu privire la existența faptei penale, a persoanei care a săvârșit-o și a vinovăției acesteia.

Secțiunea III Părțile în procesul penal

Inculpatul

Articolul 23

Persoana împotriva căreia s-a pus în mișcare acțiunea penală este parte în procesul penal și se numește inculpat.

Alte părți în procesul penal

Articolul 24

(1) Persoana care a suferit prin fapta penală o vătămare fizică, morală sau materială, dacă participă în procesul penal, se numește parte vătămată.

(2) Persoana vătămată care exercită acțiunea civilă în cadrul procesului penal se numește parte civilă.

(3) Persoana chemată în procesul penal să răspundă, potrivit legii civile, pentru pagubele provocate prin fapta învinuitului sau inculpatului, se numește parte responsabilă civilmente.

Titlul II COMPETENȚA Capitolul I

FELURILE COMPETENTEI

Secțiunea I

Competența după materie și după calitatea persoanei

Competența judecătorească

Articolul 25

(1) Judecătoria judecă în prima instanță toate infracțiunile, cu excepția celor date prin lege în competența altor instanțe.

(2) Judecătoria soluționează și alte cazuri anume prevăzute de lege.

Alin. (2) al [art. 25 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Competența tribunalului militar

Articolul 26

Tribunalul militar:

1. judecă în prima instanță:

a) infracțiunile prevăzute în art. 331-352 din Codul penal, precum și alte infracțiuni savarsite în legătură cu îndatoririle de serviciu, comise de militari până la gradul de colonel inclusiv, cu excepția celor date în competența altor instanțe;

b) abrogată;

2. judecă și soluționează și alte cauze anume prevăzute de lege.

[Art. 26 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Lit. b) a pct. 1 al art. 26 a fost abrogată de pct. 5 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Competența tribunalului

Articolul 27

Tribunalul:

1. judecă în prima instanță:

a) infracțiunile prevăzute de Codul penal în art. 174-177, art. 179, art. 189 alin. 3-5, art. 197 alin. 3, art. 211 alin. 3, art. 212 alin. 3, art. 215 alin. 5, art. 254, art. 255, art. 257, art. 266-270, art. 279¹, art. 312 și art. 317, precum și infracțiunea de contrabandă, dacă a avut ca obiect arme, muniții sau materii explozive ori radioactive;

b) infracțiunile savarsite cu intenție, care au avut ca urmare moartea sau sinuciderea victimei;

c) abrogată;

d) infracțiunile privind traficul și consumul ilicit de droguri;

e) infracțiunea de bancrută frauduloasă, dacă fapta privește sistemul bancar;

e¹) infracțiunile de spălare a banilor și infracțiunile de evaziune fiscală prevăzute de art. 9 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, cu modificările ulterioare.

f) alte infracțiuni date prin lege în competența sa;

2. abrogat;

3. ca instanță de recurs, judecă recursurile împotriva sentințelor pronunțate de judecătorii privind infracțiunile pentru care punerea în mișcare a acțiunii penale se face la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, precum și recursurile împotriva hotărârilor penale pronunțate de judecătorii în materia măsurilor preventive, a liberării provizorii sau a măsurilor asigurătorii, a hotărârilor penale pronunțate de judecătorii în materia executării hotărârilor penale sau a reabilitării, precum și în alte cazuri anume prevăzute de lege;

4. soluționează conflictele de competență ivite între judecătoriile din circumscripția sa, precum și alte cazuri anume prevăzute de lege.

Lit. a) și d) ale pct. 1 al [art. 27 au fost modificate de ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 207/2000](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 594 din 22 noiembrie 2000.

Lit. a) și d) ale pct. 1 al [art. 27 au fost modificate de Legea nr. 456/2001](#) publicată în M. Of. 410/25.07.2001 pentru aprobarea cu modificări și completări a [ORDONANȚEI DE URGENȚĂ nr. 207/2000](#).

Lit. a) a pct. 1 al [art. 27 a fost modificată de ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 58 din 23 mai 2002](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 351 din 27 mai 2002.*)

*) [Art. II din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 58 din 23 mai 2002](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 351 din 27 mai 2002 care modifica art. 27, pct. 1, lit. a) din Codul de procedură penală a fost abrogat de [LEGEA nr. 160 din 30 mai 2005](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 470 din 2 iunie 2005.

Pct. 4 al [art. 27 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Lit. a) a pct. 1 al art. 27 a fost modificata prin articolul 1 punctul 1 din [ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Lit. e¹) de la pct. 1 al art. 27 a fost introdusa de [art. V din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 190 din 21 noiembrie 2005](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 1.179 din 28 decembrie 2005.

Lit. a) și b) ale pct. 1 al art. 27 au fost modificate de pct. 6 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Lit. c) a pct. 1 al art. 27 a fost abrogata de pct. 7 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Pct. 2 și 3 ale art. 27 au fost modificate de pct. 8 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Lit. d) și e¹) ale pct. 1 al art. 27 au fost modificate de pct. 3 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Pct. 2 al art. 27 a fost abrogat de pct. 4 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Pct. 3 al art. 27 a fost modificat de pct. 5 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Competența tribunalului militar teritorial

Articolul 28

Tribunalul militar teritorial:

1. judeca în prima instanță:

a) infracțiunile menționate în art. 27 pct. 1 lit. a)-e¹), savarsite în legătură cu indatoririle de serviciu, de militari până la gradul de colonel inclusiv;

b) alte infracțiuni date prin lege în competența sa;

2. abrogat;

3. ca instanță de recurs, judecă recursurile împotriva sentințelor pronunțate de tribunalele militare privind infracțiunile pentru care punerea în mișcare a acțiunii penale se face la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, precum și recursurile împotriva hotărârilor penale pronunțate de tribunalul militar în materia măsurilor preventive, a liberării provizorii sau a măsurilor asigurătorii, a hotărârilor penale pronunțate de tribunalul militar în materia executării hotărârilor penale sau a reabilitării, precum și în alte cazuri anume prevăzute de lege;

4. soluționează conflictele de competență ivite între tribunalele militare din circumscripția sa, precum și alte cazuri anume prevăzute de lege.

[Art. 28 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Lit. a) a pct. 1 al art. 28 a fost modificata de pct. 9 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Pct. 2 și 3 ale art. 28 au fost modificate de pct. 10 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Pct. 2 al art. 28 a fost abrogat de pct. 6 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Pct. 3 al art. 28 a fost modificat de pct. 7 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Competența Curtii de Apel

Articolul 28¹

Curtea de Apel:

1. judeca în prima instanță:

a) infracțiunile prevăzute de Codul penal în art. 155-173 și infracțiunile privind siguranța națională a României prevăzute în legi speciale;

a¹) infracțiunile prevăzute de Codul penal în art. 253¹, art. 273-276 când s-a produs o catastrofa de cale ferată și art. 356-361;

b) infracțiunile savarsite de judecatorii de la judecatorii și tribunale și de procurorii de la parchetele care funcționează pe lângă aceste instanțe, precum și de avocați, notari publici, executori judecătorești și de controlorii financiari ai Curtii de Conturi;

b¹) infracțiunile săvârșite de șefii cultelor religioase organizate în condițiile legii și de ceilalți membri ai înaltului cler, care au cel puțin rangul de arhiereu sau echivalent al acestuia;

Lit. b¹) a pct. 1 al art. 28¹ a fost introdusă de pct. 8 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

b²) infracțiunile săvârșite de magistrații asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție, de judecatorii de la curțile de apel și Curtea Militară de Apel, precum și de procurorii de la parchetele de pe lângă aceste instanțe;

Lit. b²) a pct. 1 al art. 28¹ a fost introdusă de pct. 8 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

b³) infracțiunile săvârșite de membrii Curtii de Conturi, de președintele Consiliului Legislativ și de Avocatul Poporului.

Lit. b³) a pct. 1 al art. 28¹ a fost introdusă de pct. 8 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

c) abrogată;

d) alte infracțiuni date prin lege în competența sa;

e) abrogată;

f) abrogată.

2. ca instanța de apel, judeca apelurile împotriva hotărârilor penale pronunțate în prima instanța de tribunale;

3. ca instanță de recurs, judecă recursurile împotriva hotărârilor penale pronunțate de judecatorii în primă instanță, cu excepția celor date în competența tribunalului, precum și în alte cazuri anume prevăzute de lege;

Pct. 3 al art. 28¹ a fost modificat de pct. 9 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

4. soluționează conflictele de competență ivite între tribunale sau între judecatorii și tribunale din circumscripția sa ori între judecatorii din circumscripția unor tribunale diferite aflate în circumscripția Curtii, precum și alte cazuri anume prevăzute de lege.

5. soluționează cererile prin care s-a solicitat extradarea sau transferul persoanelor condamnate în străinătate.

6. soluționează cererile de strămutare, în cazurile prevăzute de lege.

Lit. e) a pct. 1 al articolului 28¹ a fost introdusă prin [art. 55 din Legea nr. 296 din 7 iunie 2001*](#)), publicată în Monitorul Oficial nr. 326 din 18 iunie 2001.

*) [Legea nr. 296 din 7 iunie 2001](#) a fost abrogată de [LEGEA nr. 302 din 28 iunie 2004](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 594 din 1 iulie 2004.

Lit. f) a pct. 1 al [art. 28¹ a fost introdusă de LEGEA nr. 756 din 27 decembrie 2001**](#)) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 2 din 4 ianuarie 2002.

**) [LEGEA nr. 756 din 27 decembrie 2001](#) a fost abrogată de [LEGEA nr. 302 din 28 iunie 2004](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 594 din 1 iulie 2004.

Lit. c) a pct. 1 al [art. 28¹ a fost modificată de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Lit. e) și f) ale [art. 28¹ au fost abrogate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Pct. 4 al [art. 28¹ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Pct. 5 al [art. 28¹ a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Lit. a) a pct. 1 al art. 28¹ a fost modificată de pct. 11 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Lit. a¹) a pct. 1 al art. 28¹ a fost introdusă de pct. 12 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Lit. b) a pct. 1 al art. 28¹ a fost modificată de pct. 13 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Lit. c) a pct. 1 al art. 28¹ a fost abrogată de pct. 14 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Lit. b) a pct. 1 al [art. 28¹ a fost modificata de articolul unic din LEGEA nr. 79 din 26 martie 2007](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 225 din 2 aprilie 2007.

Pct. 6 al art. 28¹ a fost introdus de pct. 1 al [art. I, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013.

Articolul 28²

Curtea Militara de Apel:

1. judeca în prima instanță:

- a)** infracțiunile prevăzute de Codul penal în art. 155-173 și art. 356-361, savarsite de militari;
- b)** infracțiunile savarsite de judecatorii tribunalelor militare și ai tribunalelor militare teritoriale, precum și de procurorii militari de la parchetele militare de pe lângă aceste instanțe;
- c)** alte infracțiuni date prin lege în competența sa;

2. ca instanță de apel, judeca apelurile împotriva hotărârilor pronunțate în prima instanță de tribunalele militare teritoriale;

3. ca instanță de recurs, judecă recursurile împotriva hotărârilor penale pronunțate de tribunalul militar în primă instanță, cu excepția celor date în competența tribunalului militar teritorial, precum și în alte cazuri anume prevăzute de lege;

4. soluționează conflictele de competență ivite între tribunalele militare teritoriale sau între tribunalele militare și tribunalele militare teritoriale ori între tribunalele militare din raza de competență a unor tribunale militare teritoriale diferite, precum și alte cazuri anume prevăzute de lege.

5. soluționează cererile de strămutare, în cazurile prevăzute de lege.

Lit. a) a pct. 1 al [art. 28² a fost modificata de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Pct. 4 al [art. 28² a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Pct. 3 al art. 28² a fost modificat de pct. 10 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Pct. 5 al art. 28² a fost introdus de pct. 2 al [art. I, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013.

Competența Înaltei Curți de Casație și Justiție

Articolul 29

Înaltă Curte de Casație și Justiție:

1. judecă în primă instanță:

- a)** infracțiunile săvârșite de senatori, deputați și europarlamentari;
- b)** infracțiunile săvârșite de membrii Guvernului;
- c)** infracțiunile săvârșite de judecatorii Curții Constituționale;
- d)** infracțiunile săvârșite de membrii Consiliului Superior al Magistraturii;
- e)** infracțiunile săvârșite de judecatorii Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și de procurorii de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție;
- f)** infracțiunile săvârșite de mareșali, amirali, generali și chestori;
- g)** alte cauze date prin lege în competența sa;

2. ca instanță de recurs, judeca:

a) recursurile împotriva hotărârilor penale pronunțate, în prima instanță, de curțile de apel și Curtea Militara de Apel;

b) recursurile împotriva hotărârilor penale pronunțate, ca instanțe de apel, de curțile de apel și Curtea Militara de Apel;

c) recursurile împotriva hotărârilor penale pronunțate, în prima instanță, de secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și alte cazuri prevăzute de lege.

3. judeca recursurile în interesul legii;

4. abrogat;

5. soluționează:

a) conflictele de competență în cazurile în care Înalta Curte de Casație și Justiție este instanța superioară comună;

b) cazurile în care cursul justiției este întrerupt;

c) cererile de strămutare, în cazurile prevăzute de lege;

d) alte cazuri anume prevăzute de lege.

Lit. c), d) și f) ale pct. 1 al [art. 29](#) au fost modificate de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Lit. c) a pct. 2 al [art. 29](#) a fost modificata de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Lit. d) a pct. 5 al [art. 29](#) a fost introdusa de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Pct. 4 al art. 29 a fost abrogat de pct. 1 al [art. I din LEGEA nr. 576 din 14 decembrie 2004](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 1.223 din 20 decembrie 2004.

Lit. c) a pct. 1 al art. 29 a fost modificata de pct. 15 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Lit. e¹) a pct. 1 al art. 29 a fost introdusa de pct. 16 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Pct. 1 al art. 29 a fost modificat de pct. 11 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Lit. c) a pct. 5 al art. 29 a fost modificată de pct. 3 al [art. I, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013.

Secțiunea II

Competența teritorială

Competența pentru infracțiunile savirsite în țara

Articolul 30

(1) Competența după teritoriu este determinata de:

- a) locul unde a fost savirsita infracțiunea;
- b) locul unde a fost prins faptuitorul;
- c) locul unde locuiește faptuitorul;
- d) locul unde locuiește persoana vătămată.

(2) Judecarea cauzei revine aceleia dintre instanțele competente potrivit alin. 1, în a cărei circumscripție s-a efectuat urmărirea penală.

(3) Când urmărirea penală se efectuează de către Parchetul de pe lângă Înalță Curte de Casatie și Justiție sau de către parchetele de pe lângă curțile de apel ori de pe lângă tribunale sau de către un organ de cercetare central ori județean, procurorul, prin rechizitoriu, stabilește careia dintre instanțele prevăzute în alin. 1 îi revine competența de a judeca, ținând seama ca, în raport cu împrejurările cauzei, să fie asigurată buna desfășurare a procesului penal.

(4) Prin "locul savirsirii infracțiunii" se înțelege locul unde s-a desfășurat activitatea infracțională, în totul sau în parte, ori locul unde s-a produs rezultatul acesteia.

Alin. (3) al [art. 30](#) a fost modificat de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Competența pentru infracțiunile savirsite în străinătate

Articolul 31

(1) Infracțiunile savirsite în afara teritoriului țării se judecă, după caz, de către instanțele civile sau militare în a căror circumscripție își are domiciliul sau locuiește faptuitorul. Dacă acesta nu are domiciliul și nici nu locuiește în România, iar fapta este de competența judecătorei, se judecă de Judecătoria Sectorului 2, iar în celelalte cazuri, de instanța competența după materie și calitatea persoanei, din municipiul București, afară de cazul când prin lege se dispune altfel.

(2) Infracțiunea savirsita pe o nava este de competența instanței în a cărei circumscripție se afla primul port român în care ancorează nava, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

(3) Infracțiunea savirsita pe o aeronavă este de competența instanței în a cărei circumscripție se afla primul loc de aterizare pe teritoriul român.

(4) Dacă nava nu ancorează într-un port român sau dacă aeronava nu aterizează pe teritoriul român, competența este cea prevăzută în alin. 1, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

Alin. (1) al [art. 31](#) a fost modificat de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Secțiunea III

Competența în caz de indivizibilitate și conexitate

Reunirea cauzelor

Articolul 32

În caz de indivizibilitate sau de conexitate, judecata în prima instanță, dacă are loc în același timp pentru toate faptele și pentru toți făptuitorii, se efectuează de aceeași instanță.

Cazurile de indivizibilitate

Articolul 33

Este indivizibilitate:

- a) când la savîrsirea unei infracțiuni au participat mai multe persoane;
- b) când două sau mai multe infracțiuni au fost savîrsite prin același act;
- c) în cazul infracțiunii continuate sau în orice alte cazuri când două sau mai multe acte materiale alcătuiesc o singură infracțiune.

Cazurile de conexitate

Articolul 34

Este conexitate:

- a) când două sau mai multe infracțiuni sunt savîrsite prin acte diferite, de una sau de mai multe persoane împreună, în același timp și în același loc;
- b) când două sau mai multe infracțiuni sunt savîrsite în timp ori în loc diferit, după o prealabilă înțelegere între infractori;
- c) când o infracțiune este savîrsită pentru a pregăti, a înlăni sau a ascunde comiterea altei infracțiuni, ori este savîrsită pentru a înlăni sau a asigura sustragerea de la răspundere penală a făptuitorului altei infracțiuni;
- d) când între două sau mai multe infracțiuni există legătură și reunirea cauzelor se impune pentru o bună desfășurare a justiției.

Competența în caz de indivizibilitate sau conexitate

Articolul 35

(1) În caz de indivizibilitate sau conexitate, dacă competența în raport cu diferiții făptuitori ori diferitele fapte aparține, potrivit legii, mai multor instanțe de grad egal, competența de a judeca toate faptele și pe toți făptuitorii revine instanței mai întâi sesizate, iar dacă competența după natura faptelor sau după calitatea persoanelor aparține unor instanțe de grad diferit, competența de a judeca toate cauzele reunite revine instanței superioare în grad.

(2) Dacă dintre instanțe una este civilă, iar alta militară, competența revine instanței civile.

(3) Dacă instanța militară este superioară în grad, competența revine instanței civile echivalente în grad cu instanța militară.

(4) Competența de a judeca cauzele reunite rămâne dobândită instanței, chiar dacă pentru fapta sau pentru făptuitorul care a determinat competența acestei instanțe s-a dispus disjungerea sau încetarea procesului penal ori s-a pronunțat achitarea.

(5) Tănuirea, favorizarea infractorului și nădenuntarea unor infracțiuni sunt de competența instanței care judecă infracțiunea la care acestea se referă, iar dacă competența după calitatea persoanelor aparține unor instanțe de grad diferit, competența de a judeca toate cauzele reunite revine instanței superioare în grad.

Alin. (3) al [art. 35 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (2), (3), (4) și (5) ale art. 35 au fost modificate de pct. 17 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Instanța competența a hotări reunirea cauzelor

Articolul 36

(1) Reunirea cauzelor se hotărește de instanța careia îi revine competența de judecată, potrivit dispozițiilor art. 35.

(2) În cazul prevăzut în art. 35 alin. 3, reunirea cauzelor se hotărește de instanța militară, care trimite dosarul instanței civile careia îi revine competența.

Alin. (2) al art. 36 a fost modificat de pct. 18 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Cazuri speciale

Articolul 37

(1) În cazurile de indivizibilitate prevăzute în art. 33 lit. a) și b), precum și în cele de conexitate, cauzele sunt reunite dacă ele se afla în fața primei instanțe de judecată, chiar după desființarea hotărârii cu trimitere de către instanța de apel sau după casarea cu trimitere de către instanța de recurs.

(2) Cauzele se reunesc și la instanțele de apel, precum și la cele de recurs, de același grad, dacă se afla în același stadiu de judecată.

(3) În cazul de indivizibilitate prevăzut în art. 33 lit. c), cauzele trebuie să fie reunite întotdeauna.

Disjungerea

Articolul 38

În cazul de indivizibilitate prevăzut în art. 33 lit. a), precum și în toate cazurile de conexitate, instanța poate dispune, în interesul unei bune judecări, disjungerea cauzei, astfel ca judecarea unora dintre infractori sau dintre infracțiuni să se facă separat.

Secțiunea IV Dispoziții comune

Excepții de necompetență

Articolul 39

(1) Excepția de necompetență materială și cea de necompetență după calitatea persoanei pot fi ridicate în tot cursul procesului penal, până la pronunțarea hotărârii definitive.

(2) Excepția de necompetență teritorială poate fi ridicată numai până la citirea actului de sesizare în fața primei instanțe de judecată.

(3) Excepțiile de necompetență pot fi ridicate de procuror, de oricare dintre părți, sau puse în discuția părților din oficiu.

Competența în caz de schimbare a calității inculpatului

Articolul 40

(1) Când competența instanței este determinată de calitatea inculpatului, instanța rămâne competența să judece chiar dacă inculpatul, după savarsirea infracțiunii, nu mai are acea calitate, în cazurile când:

a) fapta are legătură cu atribuțiile de serviciu ale făptuitorului;

b) s-a dat o hotărâre în prima instanță.

(2) Dobândirea calității după savarsirea infracțiunii nu determină schimbarea competenței, cu excepția infracțiunilor savarsite de persoanele prevăzute în art. 29 pct. 1.

Alin. (1) al art. 40 a fost modificat de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (2) al art. 40 a fost modificat de articolul 1 punctul 2 din [ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

A se vedea și [DECIZIA CURȚII CONSTITUTIONALE nr. 67 din 13 februarie 2003](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 178 din 21 martie 2003.

Competența în caz de schimbare a încadrării juridice sau a calificării

Articolul 41

(1) Instanța sesizată cu judecarea unei infracțiuni rămâne competența a o judeca chiar dacă constată, după efectuarea cercetării judecătorești, ca infracțiunea este de competența instanței inferioare.

(2) Schimbarea calificării faptei printr-o lege nouă, intervenită în cursul judecării cauzei, nu atrage incompetența instanței de judecată, afară de cazul când prin acea lege s-ar dispune altfel.

Declinarea de competență

Articolul 42

(1) Instanța de judecată care își declină competența trimite dosarul instanței de judecată arătate ca fiind competența prin hotărârea de declinare.

(2) Dacă declinarea a fost determinată de competența materială sau după calitatea persoanei, instanța careia i s-a trimis cauza poate folosi actele indeplinite și poate menține măsurile dispuse de instanța desesizată.

(3) În cazul declinării pentru necompetență teritorială, actele indeplinite ori măsurile dispuse se mențin.

(4) Hotărârea de declinare a competenței nu este supusă apelului și nici recursului.

Conflictul de competență

Articolul 43

(1) Când doua sau mai multe instanțe se recunosc competente a judeca aceeași cauză ori își declină competența, conflictul pozitiv sau negativ de competență se soluționează de instanța ierarhic superioară comună.

(2) Când conflictul de competență se ivese între o instanță civilă și una militară, soluționarea conflictului este de competență Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(3) Instanța ierarhic superioară comună este sesizată în caz de conflict pozitiv, de către instanța care s-a declarat cea din urma competența, iar în caz de conflict negativ, de către instanța care și-a declinat cea din urma competența.

(4) În toate cazurile, sesizarea se poate face și de procuror sau de părți.

(5) Până la soluționarea conflictului pozitiv de competență judecata se suspendă.

(6) Instanța care și-a declinat competența ori s-a declarat competența cea din urma ia măsurile și efectuează actele ce reclamă urgență.

(7) Instanța ierarhic superioară comună hotărăște asupra conflictului de competență cu citarea părților.

(8) Când instanța sesizată cu soluționarea conflictului de competență constată că aceea cauză este de competența altei instanțe decât cele între care a intervenit conflictul și față de care nu este instanța superioară comună trimite dosarul instanței superioare comune.

(9) Instanța careia i s-a trimis cauza prin hotărârea de stabilire a competenței nu se mai poate declara necompetentă, afară de cazul în care, în urma noii situații de fapt ce rezultă din completarea cercetării judecătorești, se constată că fapta constituie o infracțiune data prin lege în competența altei instanțe.

(10) Instanța careia i s-a trimis cauza aplică în mod corespunzător dispozițiile art. 42 alin. 2.

Chestiuni prealabile

Articolul 44

(1) Instanța penală este competența să judece orice chestiune prealabilă de care depinde soluționarea cauzei, chiar dacă prin natura ei aceea chestiune este de competența altei instanțe.

(2) Chestiunea prealabilă se judecă de către instanța penală, potrivit regulilor și mijloacelor de probă privitoare la materia careia îi aparține aceea chestiune.

(3) Hotărârea definitivă a instanței civile, asupra unei împrejurări ce constituie o chestiune prealabilă în procesul penal, are autoritate de lucru judecat în fața instanței penale.

Dispoziții care se aplică la urmărirea penală

Articolul 45

(1) Dispozițiile cuprinse în art. 30-36, 38, 40, 42 și 44 se aplică în mod corespunzător și în cursul urmăririi penale.

(1¹) Prevederile art. 35 alin. 4 nu se aplică în faza de urmărire penală.

(1²) Declinarea de competență se dispune prin ordonanță.

(2) Când nici unul din locurile arătate în art. 30 alin. 1 nu este cunoscut, competența revine organului de urmărire penală care a fost mai întâi sesizat.

(3) În caz de sesizări simultane, precaderea se stabilește în ordinea enumerării de la art. 30 alin. 1.

(4) Dacă în raport cu vreunul din criteriile arătate în art. 30 alin. 1 sunt competente mai multe organe de urmărire penală, competența revine organului care a fost mai întâi sesizat.

(4¹) În caz de indivizibilitate sau conexitate între infracțiuni pentru care competența aparține Direcției Naționale Anticorupție și Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, competența de a efectua urmărirea penală în cauză reunită aparține organului de urmărire penală specializat mai întâi sesizat. Dispoziția nu este aplicabilă în situația în care s-a dispus disjungerea cu privire la infracțiunea care atrage competența celeilalte structuri.

(5) Urmărirea penală a infracțiunilor savirsite în condițiile prevăzute în art. 31 se efectuează de către organul de urmărire penală din circumscripția instanței competente să judece cauza.

(6) Conflictul de competență între doi sau mai mulți procurori se rezolvă de către procurorul superior comun acestora. Când conflictul se ivese între doua sau mai multe organe de cercetare penală, competența se stabilește de către procurorul care exercită supravegherea activității de cercetare penală a acestor organe.

Alin. (1¹) și (1²) ale art. 45 au fost introduse de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (1¹) al art. 45 a fost modificat de pct. 19 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (4¹) al art. 45 a fost introdus de pct. 12 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Capitolul II **INCOMPATIBILITATEA ȘI STRAMUTAREA**

Secțiunea I **Incompatibilitatea**

Rudenia între judecatori

Articolul 46

Judecătorii care sunt soți, rude sau afini între ei, până la gradul al patrulea inclusiv, nu pot face parte din același complet de judecată.

Art. 46 este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 20 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Judecător care s-a pronunțat anterior

Articolul 47

(1) Judecătorul care a luat parte la soluționarea unei cauze nu mai poate participa la judecarea aceleiași cauze într-o cale de atac sau la judecarea cauzei după desființarea hotărârii cu trimitere în apel sau după casarea cu trimitere în recurs.

(2) De asemenea, nu mai poate participa la judecarea cauzei judecătorul care și-a exprimat anterior părerea cu privire la soluția care ar putea fi dată în acea cauză.

Alin. (1) al art. 47 a fost modificat de pct. 21 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alte cauze de incompatibilitate

Articolul 48

(1) Judecătorul este de asemenea incompatibil de a judeca, dacă în cauza respectivă:

a) a pus în mișcare acțiunea penală sau a dispus trimiterea în judecată ori a pus concluzii în calitate de procuror la instanța de judecată, a soluționat propunerea de arestare preventivă ori de prelungire a arestării preventive în cursul urmăririi penale;

b) a fost reprezentant sau apărător al vreuneia din părți;

c) a fost expert sau martor;

d) există împrejurări din care rezultă că este interesat sub orice formă, el, sotul sau vreo rudă apropiată.

e) sotul, ruda sau afinelul sau, până la gradul al patrulea inclusiv, a efectuat acte de urmărire penală, a supravegheat urmărirea penală, a soluționat propunerea de arestare preventivă ori de prelungire a arestării preventive, în cursul urmăririi penale;

f) este soț, rudă sau afinel, până la gradul al patrulea inclusiv, cu una dintre părți sau cu avocatul ori mandatarul acesteia;

g) există dușmanie între el, sotul sau una dintre rudele sale până la gradul al patrulea inclusiv și una dintre părți, sotul sau rudele acesteia până la gradul al treilea inclusiv;

h) este tutore sau curator al uneia dintre părți;

i) a primit liberalități de la una dintre părți, avocatul sau mandatarul acesteia.

(2) Judecătorul este incompatibil de a participa la judecarea unei cauze în caile de atac, atunci când sotul, ruda ori afinelul sau până la gradul al patrulea inclusiv a participat, ca judecător sau procuror, la judecarea aceleiași cauze.

Lit. a) a [art. 48 a fost modificată de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Lit. a) a art. 48 a fost modificată prin [art. 1, pct. 3 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Lit. a) a art. 48 a fost modificată de pct. 22 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Lit. e)-i) ale art. 48 au fost introduse de pct. 23 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (2) al art. 48 a fost introdus de pct. 24 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Incompatibilitatea procurorului, a organului de cercetare penală, a magistratului-asistent și a grefierului

Articolul 49

(1) Dispozițiile art. 46 se aplică procurorului și magistratului-asistent sau, după caz, grefierului de sedinta, când cauza de incompatibilitate exista între ei sau între vreunul dintre ei și unul dintre membrii completului de judecată.

(2) Dispozițiile privind cazurile de incompatibilitate prevăzute în art. 48 alin. 1 lit. b)-i) și alin. 2 se aplică procurorului, persoanei care efectuează cercetarea penală, magistratului-asistent și grefierului de sedinta.

(3) Procurorul care a participat ca judecător la soluționarea cauzei în prima instanță nu poate pune concluzii la judecarea ei în caile de atac.

(4) Persoana care a efectuat urmărirea penală este incompatibilă să procedeze la refacerea acesteia, când refacerea este dispusă de instanță.

Denumirea marginală a [art. 49 a fost modificată de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (1) - (3) ale [art. 49 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (3) al art. 49 a fost modificat de articolul 1 punctul 4 din [ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Alin. (2) și (4) ale art. 49 au fost modificate de pct. 25 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Abținerea

Articolul 50

(1) Persoana incompatibilă este obligată să declare, după caz, prezidentului instanței, procurorului care supraveghează cercetarea penală sau procurorului ierarhic superior, ca se abține de a participa la procesul penal, cu arătarea cazului de incompatibilitate ce constituie motivul abținerii.

(2) Declarația de abținere se face de îndată ce persoana obligată la aceasta a luat cunoștința de existența cazului de incompatibilitate.

Recuzarea

Articolul 51

(1) În cazul în care persoana incompatibilă nu a făcut declarație de abținere, poate fi recuzată atât în cursul urmăririi penale cit și în cursul judecării, de oricare dintre părți, de îndată ce partea a aflat despre existența cazului de incompatibilitate.

(2) Recuzarea se formulează oral sau în scris, cu arătarea pentru fiecare persoană în parte a cazului de incompatibilitate invocat și a tuturor temeiurilor de fapt cunoscute la momentul recuzării. Cererea de recuzare poate privi numai pe acei judecători care compun completul de judecată.

(3) Nerespectarea condițiilor prevăzute în alin. 2 sau recuzarea aceleiași persoane pentru același caz de incompatibilitate și pentru temeiuri de fapt cunoscute la data formulării unei cereri anterioare de recuzare care a fost respinsă atrage inadmisibilitatea cererii de recuzare, care se constată de completul în fața căruia s-a formulat recuzarea, cu participarea judecătorului recuzat.

(4) Completul în fața căruia s-a formulat recuzarea, cu participarea judecătorului recuzat, se pronunță asupra măsurilor preventive.

Alin. (2) al art. 51 a fost modificat de pct. 26 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (3) și (4) ale art. 51 au fost introduse de pct. 27 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Procedura de soluționare în cursul judecării

Articolul 52

(1) Abținerea sau recuzarea judecătorului, procurorului, magistratului-asistent sau grefierului se soluționează de un alt complet, în ședința secretă, fără participarea celui ce declară că se abține sau care este recuzat.

(2) Examinarea declarației de abținere sau a cererii de recuzare se face de îndată, ascultându-se procurorul când este prezent în instanță, iar dacă se găsește necesar, și părțile, precum și persoana care se abține sau a carei recuzare se cere.

(3) Când abținerea sau recuzarea privește cazul prevăzut în art. 46 și 49 alin. 1, instanța, admitând recuzarea, stabilește care dintre persoanele arătate în menționatele texte nu va lua parte la judecarea cauzei.

(4) În caz de admitere a abținerii sau a recuzării, se va stabili în ce măsură actele indeplinite ori măsurile dispuse se mențin.

(5) Când pentru soluționarea abținerii sau a recuzării nu se poate alcaui completul potrivit alin. 1, abținerea sau recuzarea se soluționează de instanța ierarhic superioară. În cazul în care găsește întemeiată abținerea

sau recuzarea și, din cauza abținerii sau recuzării, nu se poate alcatui completul de judecată la instanța competența sa soluționeze cauza, instanța ierarhic superioară desemnează pentru judecarea cauzei o instanță egală în grad cu instanța în fața căreia s-a formulat abținerea sau recuzarea.

(5¹) Este inadmisibilă recuzarea judecătorului chemat să decida asupra recuzării.

(6) Încheierea prin care s-a admis sau s-a respins abținerea, ca și aceea prin care s-a admis recuzarea, nu sunt supuse nici unei căi de atac.

(7) Abrogat.

Alin. (1) și (5) ale [art. 52 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (5¹) al [art. 52 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (7) al [art. 52 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (7) al [art. 52 a fost modificat de LEGEA nr. 159 din 14 mai 2004](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 451 din 20 mai 2004.

Alin. (7) al [art. 52 a fost abrogat de ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 55 din 25 iunie 2004](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 592 din 1 iulie 2004.

Alin. (5) și (5¹) ale art. 52 au fost modificate de pct. 28 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Procedura de soluționare în cursul urmăririi penale

Articolul 53

(1) În cursul urmăririi penale, asupra abținerii sau recuzării persoanei care efectuează cercetarea penală ori a procurorului se pronunță procurorul care supraveghează cercetarea penală sau procurorul ierarhic superior.

(2) Cererea de recuzare privitoare la persoana care efectuează cercetarea penală se adresează fie acestei persoane, fie procurorului. În cazul în care cererea este adresată persoanei care efectuează cercetarea penală, aceasta este obligată să o înainteze împreună cu lamurile necesare, în termen de 24 de ore, procurorului, fără a întrerupe cursul cercetării penale.

(3) Procurorul este obligat să soluționeze cererea în cel mult 3 zile, printr-o ordonanță.

(4) Cererea de recuzare care privește pe procuror se soluționează în același termen și în aceleași condiții de procurorul ierarhic superior.

(5) Abținerea se soluționează potrivit dispozițiilor din alin. 3 și 4, care se aplică în mod corespunzător.

Alin. (1) al [art. 53 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Incompatibilitatea expertului și interpretului

Articolul 54

(1) Dispozițiile art. 48, 50, 51, 52 și 53 se aplică în mod corespunzător expertului și interpretului.

(2) Calitatea de expert este incompatibilă cu aceea de martor în aceeași cauză. Calitatea de martor are întâietate.

(3) Participarea ca expert sau ca interpret de mai multe ori în aceeași cauză nu constituie un motiv de recuzare.

Secțiunea II

Stramutarea judecării cauzei penale

Temeiul stramutării

Articolul 55

(1) Înalta Curte de Casație și Justiție strămută judecarea unei cauze de la curtea de apel competentă la o altă curte de apel, iar curtea de apel strămută judecarea unei cauze de la un tribunal sau, după caz, de la o judecătorie din circumscripția sa la o altă instanță de același grad din circumscripția sa, în cazul în care imparțialitatea judecătorilor ar putea fi știrbită datorită împrejurărilor cauzei, dușmăniilor locale sau calității părților, când există pericolul de tulburare a ordinii publice ori când una dintre părți are o rudă sau un afin până la gradul al patrulea inclusiv printre judecători ori procurori, asistenți judiciari sau grefierii instanței. Stramutarea judecării unei cauze de la o instanță militară competentă la o altă instanță militară de același grad se dispune de Curtea Militară de Apel, fiind aplicabile, în mod corespunzător, prevederile prezentei secțiuni privind stramutarea judecării cauzei de către curtea de apel.

(2) În cursul judecării stramutarea poate fi cerută de partea interesată, de procuror sau de ministrul justiției.

Alin. (1) și (2) ale art. 55 au fost modificate de pct. 29 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (1) al art. 55 a fost modificat de pct. 4 al [art. I, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013.

Cererea și efectele ei

Articolul 56

(1) Cererea de strămutare se adresează Înaltei Curți de Casație și Justiție sau curții de apel competente și trebuie motivată. Înscrierile pe care se sprijină cererea se alătură la aceasta, când sunt deținute de partea care cere strămutarea.

(2) În cerere se face mențiune dacă în cauza se găsesc arestați.

(3) Suspendarea judecării cauzei poate fi dispusă numai de către completul de judecată investit cu judecarea cererii de stramutare.

(4) Abrogat.

Alin. (4) al [art. 56 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (3) al art. 56 a fost modificat de pct. 30 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (4) al art. 56 a fost abrogat de pct. 31 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (1) al art. 56 a fost modificat de pct. 5 al [art. I, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013. -----

A se vedea și DECIZIA CURȚII CONSTITUȚIONALE nr. 82 din 8 martie 2001, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 293 din 4 iunie 2001.

[Art. II, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013 prevede:

"Art. II

(1) Dispozițiile privind cazurile de casare prevăzute în Codul de procedură penală, republicat, cu modificările și completările ulterioare, în forma anterioară intrării în vigoare a prezentei legi, rămân aplicabile cauzelor penale aflate în curs de judecată în recurs, inclusiv celor aflate în termenul de declarare a recursului.

(2) Dispozițiile referitoare la strămutare, respectiv cele privind desemnarea unei alte instanțe din Codul de procedură penală, republicat, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu cele aduse prin prezenta lege, se aplică numai cererilor de strămutare sau de desemnare a unei alte instanțe cu care instanțele au fost sesizate după intrarea în vigoare a prezentei legi."

Procedura de informare

Articolul 57

(1) Președintele curții de apel competente cere, pentru lămurirea instanței, informații de la președintele instanței ierarhic superioare celei la care se află cauza a cărei strămutare se cere, comunicându-i totodată termenul fixat pentru judecarea cererii de strămutare.

(2) Înalta Curte de Casație și Justiție sau curtea de apel competentă a soluționa cererea, când aceasta este instanța ierarhic superioară, solicită informații Ministerului Justiției.

(3) În cazul introducerii unei noi cereri de stramutare cu privire la aceeași cauză, cererea de informații este facultativă.

Alin. (1) și (2) ale art. 57 au fost modificate de pct. 6 al [art. I, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013.

Instiintarea părților

Articolul 58

(1) Președintele instanței ierarhic superioare celei la care se afla cauza ia măsuri pentru încunostintarea părților despre introducerea cererii de stramutare, despre termenul fixat pentru soluționarea acesteia, cu mențiunea ca părțile pot trimite memorii și se pot prezenta la termenul fixat pentru soluționarea cererii.

(2) În informațiile trimise Înaltei Curți de Casație și Justiție sau curții de apel se face mențiune expresă despre efectuarea încunoștințării, atașându-se și dovezile de comunicare a acestora.

(3) Când în cauza a carei stramutare se cere sunt arestați, președintele dispune desemnarea unui aparator din oficiu.

Alin. (2) al art. 58 a fost modificat de pct. 7 al [art. I, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013.

Examinarea cererii

Articolul 59

- (1) Examinarea cererii de stramutare se face în sedinta publică.
- (2) Când părțile se infatiseaza, se asculta și concluziile acestora.

Alin. (1) al art. 59 a fost modificat de pct. 32 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Soluționarea cererii

Articolul 60

- (1) Înalta Curte de Casație și Justiție sau curtea de apel competentă soluționează cererea de strămutare prin sentință motivată.
- (2) În cazul în care găsește cererea întemeiată, Înalta Curte de Casație și Justiție dispune strămutarea judecării cauzei la o curte de apel învecinată curții de la care se solicită strămutarea, iar curtea de apel dispune strămutarea judecării cauzei la una dintre instanțele din circumscripția sa de același grad cu instanța de la care se solicită strămutarea.
- (3) Înalta Curte de Casație și Justiție sau curtea de apel competentă hotărăște în ce măsură se mențin actele îndeplinite în fața instanței de la care s-a strămutat cauza.
- (4) Instanța de la care a fost strămutată cauza, precum și instanța la care s-a strămutat cauza vor fi înștiințate, de îndată, despre admiterea cererii de strămutare.
- (5) Dacă instanța de la care a fost strămutată cauza a procedat între timp la judecarea cauzei, hotărârea pronunțată este desființată prin efectul admiterii cererii de strămutare.
- (6) Sentința prin care Înalta Curte de Casație și Justiție sau curtea de apel competentă dispune asupra strămutării nu este supusă niciunei căi de atac.

Alin. (1) al art. 60 a fost modificat de pct. 33 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (5) al art. 60 a fost introdus de pct. 34 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Art. 60 a fost modificat de pct. 13 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Alin. (1)-(3) și (6) ale art. 60 au fost modificate de pct. 8 al [art. I, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013.

Repetarea cererii

Articolul 61

Strămutarea cauzei nu poate fi cerută din nou, afară de cazul când noua cerere se întemeiază pe împrejurări necunoscute Înaltei Curți de Casație și Justiție sau curții de apel competente la soluționarea cererii anterioare sau ivite după aceasta.

Art. 61 a fost modificat de pct. 9 al [art. I, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013.

Desemnarea altei instanțe pentru judecarea cauzei

Articolul 61¹

- (1) Procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală poate cere Înaltei Curți de Casație și Justiție să desemneze o altă curte de apel decât cea căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță, care să fie sesizată în cazul în care se va emite rechizitoriul.
- (2) Procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală poate cere curții de apel competente să desemneze un alt tribunal sau, după caz, o altă judecătorie decât cea căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță, care să fie sesizate în cazul în care se va emite rechizitoriul.
- (3) Dispozițiile art. 55 alin. 1, art. 56 alin. 1 și 2 și art. 61 se aplică în mod corespunzător.
- (4) Înalta Curte de Casație și Justiție sau curtea de apel competentă soluționează cererea în camera de consiliu, în termen de 15 zile.
- (5) Înalta Curte de Casație și Justiție sau curtea de apel competentă dispune, prin încheiere motivată, fie respingerea cererii, fie admiterea cererii și desemnarea, după caz, a unei instanțe egale în grad cu cea căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță, care să fie sesizată în cazul în care se va emite rechizitoriul.

(6) Încheierea prin care Înalta Curte de Casație și Justiție sau curtea de apel competentă soluționează cererea nu este supusă niciunei căi de atac.

Art. 61¹ a fost introdus de pct. 35 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Art. 61¹ a fost modificat de pct. 10 al [art. I, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013.

Titlul III

PROBELE ȘI MIJLOACELE DE PROBA

Capitolul I

DISPOZITII GENERALE

Lamurirea cauzei prin probe

Articolul 62

În vederea aflării adevărului, organul de urmărire penală și instanța de judecată sunt obligate să lamurească cauza sub toate aspectele, pe bază de probe.

Probele și aprecierea lor

Articolul 63

(1) Constituie proba orice element de fapt care servește la constatarea existenței sau inexistenței unei infracțiuni, la identificarea persoanei care a săvârșit-o și la cunoașterea împrejurărilor necesare pentru justa soluționare a cauzei.

(2) Probele nu au valoare mai dinainte stabilită. Aprecierea fiecărei probe se face de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată în urma examinării tuturor probelor administrate, în scopul aflării adevărului.

Alin. (2) al [art. 63 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

A se vedea și [DECIZIA CURTII CONSTITUTIONALE nr. 171 din 23 mai 2001](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 387 din 16 iulie 2001.

Mijloacele de proba

Articolul 64

(1) Mijloacele de proba prin care se constată elementele de fapt ce pot servi ca proba sunt: declarațiile invinuitului sau ale inculpatului, declarațiile părții vătămate, ale părții civile și ale părții responsabile civilmente, declarațiile martorilor, înscrisurile, înregistrările audio sau video, fotografiile, mijloacele materiale de proba, constatarile tehnico-stiințifice, constatarile medico-legale și expertizele.

(2) Mijloacele de proba obținute în mod ilegal nu pot fi folosite în procesul penal.

Alin. (2) al [art. 64 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Sarcina administrării probelor

Articolul 65

(1) Sarcina administrării probelor în procesul penal revine organului de urmărire penală și instanței de judecată.

(2) La cererea organului de urmărire penală ori a instanței de judecată, orice persoană care cunoaște vreo probă sau deține vreun mijloc de probă este obligată să le aducă la cunoștință sau să le infatiseze.

Dreptul de a proba lipsa de temeinicie a probelor

Articolul 66

(1) Invinuitul sau inculpatul beneficiază de prezumția de nevinovăție și nu este obligat să-și dovedească nevinovăția.

(2) În cazul când există probe de vinovăție, invinuitul sau inculpatul are dreptul să probeze lipsa lor de temeinicie.

Denumirea marginală și alin. (1) ale [art. 66 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Concludența și utilitatea probei

Articolul 67

- (1) În cursul procesului penal părțile pot propune probe și cere administrarea lor.
- (2) Cererea pentru administrarea unei probe nu poate fi respinsă, dacă proba este concludentă și utilă.
- (3) Admiterea sau respingerea cererii se face motivat.

Interzicerea mijloacelor de constrângere

Articolul 68

- (1) Este oprit a se întreprinde violențe, amenințări ori alte mijloace de constrângere, precum și promisiuni sau indemnuri, în scopul de a se obține probe.
- (2) De asemenea, este oprit a determina o persoană să savîrșească sau să continue savîrsirea unei fapte penale, în scopul obținerii unei probe.

Indicii temeinice

Articolul 68¹

Sunt indicii temeinice atunci când din datele existente în cauză rezultă presupunerea rezonabilă că persoana față de care se efectuează acte premergătoare sau acte de urmărire penală a săvîrșit fapta.

Art. 68¹ a fost introdus de pct. 36 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Capitolul II MIJLOACELE DE PROBA

Secțiunea I

Declaratiile invinuitului sau ale inculpatului

Declaratiile invinuitului sau ale inculpatului

Articolul 69

Declaratiile invinuitului sau ale inculpatului făcute în cursul procesului penal pot servi la aflarea adevărului, numai în măsura în care sunt coroborate cu fapte și împrejurări ce rezultă din ansamblul probelor existente în cauză.

Întrebări și lamuriri prealabile

Articolul 70

- (1) Invinuitul sau inculpatul, înainte de a fi ascultat, este întrebât cu privire la nume, prenume, poreclă, data și locul nașterii, numele și prenumele părinților, cetățenie, studii, situația militară, loc de muncă, ocupație, adresa la care locuiește efectiv, antecedente penale și alte date pentru stabilirea situației sale personale.
- (2) Invinuitului sau inculpatului i se aduc apoi la cunoștință fapta care formează obiectul cauzei, încadrarea juridică a acesteia, dreptul de a avea un apărător, precum și dreptul de a nu face nicio declarație, atrăgându-i-se totodată atenția că ceea ce declară poate fi folosit și împotriva sa. Dacă invinuitul sau inculpatul da o declarație, i se pune în vedere să declare tot ce știe cu privire la fapta și la învinuirea ce i se aduce în legătură cu aceasta.
- (3) Dacă invinuitul sau inculpatul consimte să dea o declarație, organul de urmărire penală, înainte de a-l asculta, îi cere să dea o declarație, scrisă personal, cu privire la învinuirea ce i se aduce.
- (4) Invinuitului sau inculpatului i se aduce la cunoștință și obligația să anunțe în scris, în termen de 3 zile, orice schimbare a locuinței pe parcursul procesului penal.

Alin. (2) și (3) ale [art. 70](#) au fost modificate de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (1) și (2) ale art. 70 au fost modificate de pct. 37 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (4) al art. 70 a fost introdus de pct. 38 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Modul de ascultare

Articolul 71

- (1) Fiecare invinuit sau inculpat este ascultat separat.

În cursul urmăririi penale, dacă sunt mai mulți invinuiți sau inculpați, fiecare este ascultat fără să fie de față ceilalți.

- (2) Invinuitul sau inculpatul este mai întâi lăsat să declare tot ce știe în cauză.
- (3) Ascultarea invinuitului sau inculpatului nu poate începe cu citirea sau reamintirea declarațiilor pe care acesta le-a dat anterior în cauză.

(4) Invinuitul sau inculpatul nu poate prezenta ori citi o declaratie scrisa de mai înainte, însă se poate servi de insemnari asupra amanuntelor greu de retinut.

Condiții ale ascultării invinuitului sau inculpatului

Articolul 71¹

Dacă, în timpul ascultării invinuitului sau inculpatului, acesta acuza simptomele unei boli care i-ar putea pune viața în pericol, ascultarea se intrerupe, iar organul judiciar ia măsuri pentru ca acesta să fie consultat de un medic. Ascultarea se reia imediat ce medicul decide ca viața invinuitului sau inculpatului nu este în pericol.

Art. 71¹ a fost introdus de pct. 39 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Intrebări cu privire la fapta

Articolul 72

(1) După ce invinuitul sau inculpatul a facut declaratia, i se pot pune intrebări cu privire la fapta care formeaza obiectul cauzei și la invinuirea ce i se aduce. De asemenea, este intebat cu privire la probele pe care înțelege să le propuna.

(2) În cursul judecatii dispozitiile art. 323 alin. 2 și 3 se aplică în mod corespunzător.

Alin. (2) al art. 72 a fost introdus de pct. 40 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Consemnarea declaratiilor

Articolul 73

(1) Declaratiile invinuitului sau inculpatului se consemneaza în scris. În fiecare declaratie se vor consemna, totodata, ora începerii și ora incheierii ascultării invinuitului sau inculpatului. Declaratia scrisa se citește acestuia, iar dacă cere, i se da sa o citeasca. Când este de acord cu conținutul ei, o semneaza pe fiecare pagina și la sfârșit.

(2) Când invinuitul sau inculpatul nu poate sau refuza să semneze, se face mențiune în declaratia scrisa.

(3) Declaratia scrisa este semnata și de organul de urmărire penala care a procedat la ascultarea invinuitului sau inculpatului ori de președintele completului de judecată și de grefier, precum și de interpret când declaratia a fost luata printr-un interpret.

(4) Dacă invinuitul sau inculpatul revine asupra vreuneia din declaratiile sale sau are de facut completari, rectificari sau precizări, acestea se consemneaza și se semneaza în condițiile aratate în prezentul articol.

Alin. (1) al [art. 73 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Ascultarea invinuitului sau inculpatului la locul unde se afla

Articolul 74

Ori de cate ori invinuitul sau inculpatul se găsește în imposibilitate de a se prezenta pentru a fi ascultat, organul de urmărire penala sau instanța de judecată procedeaza la ascultarea acestuia la locul unde se afla, cu excepția cazurilor în care legea prevede altfel.

[Art. 74 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Secțiunea II

Declaratiile părții vatamate, părții civile și ale părții responsabile civilmente

Declaratiile celorlalte părți din proces

Articolul 75

Declaratiile părții vatamate, ale părții civile și ale părții responsabile civilmente facute în cursul procesului penal pot servi la aflarea adevarului, numai în măsura în care sunt coroborate cu fapte sau împrejurări ce rezultă din ansamblul probelor existente în cauza.

Explicatii prealabile

Articolul 76

(1) Organul de urmărire penala sau instanța de judecată are obligația sa cheme, spre a fi ascultate, persoana care a suferit o vatamare prin infractiune, precum și persoana civilmente responsabila.

(2) Înainte de ascultare, persoanei vatamate i se pune în vedere ca poate participa în proces ca parte vatamata, iar dacă a suferit o paguba materiala sau o dauna morala, ca se poate constitui parte civila. De

asemenea, i se atrage atenția ca declaratia de participare în proces ca parte vatamata sau de constituire ca parte civila se poate face în tot cursul urmaririi penale, iar în fața primei instante de judecată, până la citirea actului de sesizare.

Alin. (2) al [art. 76 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Modul de ascultare

Articolul 77

Ascultarea părții vatamate, a părții civile și a părții responsabile civilmente se face potrivit dispozițiilor privitoare la ascultarea invinuitului sau inculpatului, care se aplică în mod corespunzător.

Modalități speciale de ascultare a părții vatamate și a părții civile

Articolul 77¹

(1) În cazul în care poate fi periclitata viața, integritatea corporala sau libertatea părții vatamate ori a părții civile sau a rudelor apropiate ale acesteia, procurorul ori, după caz, instanța de judecată poate incuviinta ca aceasta să fie ascultata fără a fi prezenta fizic la locul unde se afla organul care efectueaza urmarirea penala sau, după caz, în locul în care se desfășoară sedinta de judecată, prin intermediul mijloacelor tehnice prevăzute în alineatele urmatoare.

(2) La solicitarea organului judiciar sau a părții vatamate ori a părții civile ascultate în condițiile prevăzute în alin. 1, la luarea declarației poate participa un consilier de protecție a victimelor și reintegrare sociala a infractorilor, care are obligația de a pastra secretul profesional cu privire la datele de care a luat cunoștința în timpul audierii. Organul judiciar are obligația sa aduca la cunoștința părții vatamate sau a părții civile dreptul de a solicita audierea în prezenta unui consilier de protecție a victimelor și reintegrare sociala a infractorilor.

(3) Partea vatamata sau partea civila poate fi ascultata prin intermediul unei retele video și audio.

(4) În cursul judecatii, părțile și aparatorii acestora pot adresa intrebari, în mod nemijlocit, părții vatamate sau părții civile ascultate în condițiile alin. 1-3. Intrebarile se pun în ordinea prevăzută în art. 323 alin. 2. Președintele completului respinge intrebarile care nu sunt utile și concludente judecarii cauzei.

(5) Declaratia părții vatamate sau a părții civile, ascultata în condițiile aratate în alin. 1-3, se înregistrează prin mijloace tehnice video și audio și se reda integral în forma scrisa, fiind semnata de organul judiciar, de partea vatamata sau partea civila ascultata, precum și de consilierul de protecție a victimelor și reintegrare sociala a infractorilor prezent la ascultarea acesteia, depunandu-se la dosarul cauzei.

(6) Suportul pe care a fost înregistrată declaratia părții vatamate sau a părții civile, în original, sigilat cu sigiliul parchetului ori, după caz, al instanței de judecată, se păstrează la sediul acestora.

(7) Dispozitiile art. 75-77 și ale art. 86⁵ se aplică în mod corespunzător.

Art. 77¹ a fost introdus de pct. 41 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Secțiunea III Declaratiile martorilor

Martorul

Articolul 78

Persoana care are cunoștința despre vreo fapta sau despre vreo împrejurare de natura sa serveasca la aflarea adevarului în procesul penal poate fi ascultata în calitate de martor.

Ascultarea persoanei obligate a pastra secretul profesional

Articolul 79

(1) Persoana obligata a pastra secretul profesional nu poate fi ascultata ca martor cu privire la faptele și împrejurările de care a luat cunoștința în exercitiul profesiei, fără incuviintarea persoanei sau a unității față de care este obligata a pastra secretul.

(2) Calitatea de martor are întietate față de calitatea de aparator, cu privire la faptele și împrejurările pe care acesta le-a cunoscut înainte de a fi devenit aparator sau reprezentant al vreuneia dintre părți.

Ascultarea sotului și a rudelor apropiate

Articolul 80

(1) Sotul și rudele apropiate ale invinuitului sau inculpatului nu sunt obligate să depună ca martori.

(2) Organele judiciare vor aduce aceasta la cunoștința persoanelor aratate în alineatul precedent, de îndată ce au fost indeplinite dispozitiile alin. 3 din art. 84.

Martor minor

Articolul 81

Minorul poate fi ascultat ca martor. Până la vârsta de 14 ani ascultarea lui se face în prezența unuia dintre părinți ori a tutorelui sau a persoanei careia îi este încredințat minorul spre creștere și educare.

Persoana vatămăta

Articolul 82

Persoana vatămăta poate fi ascultată ca martor, dacă nu este constituită parte civilă sau nu participă în proces ca parte vatămăta.

Obligația de prezentare

Articolul 83

Persoana chemată ca martor este obligată să se infatiseze la locul, ziua și ora arătate în citatie și are datoria să declare tot ce știe cu privire la faptele cauzei.

Întrebări prealabile

Articolul 84

(1) Martorul este întrebat mai întâi despre nume, prenume, etate, adresă și ocupație.

(2) În caz de îndoială asupra identității martorului, aceasta se stabilește prin orice mijloc de probă.

(3) Martorul va fi apoi întrebat dacă este sot sau ruda a vreunuia dintre părți și în ce raporturi se afla cu acestea, precum și dacă a suferit vreă pagubă de pe urma infracțiunii.

Juramentul martorului

Articolul 85

(1) Înainte de a fi ascultat, martorul depune următorul jurament: "Jur că voi spune adevărul și că nu voi ascunde nimic din ceea ce știu. Așa să-mi ajute Dumnezeu!".

(2) În timpul depunerii juramentului martorul ține mina pe cruce sau pe biblie.

(3) Referirea la divinitate din formula juramentului se schimbă potrivit credinței religioase a martorului.

(4) Martorului de altă religie decât cea creștină nu îi sunt aplicabile prevederile alin. 2. Martorul fără confesiune va depune următorul jurament: "Jur pe onoare și conștiința că voi spune adevărul și că nu voi ascunde nimic din ceea ce știu".

(5) Martorii care din motive de conștiință sau confesiune nu depun juramentul vor rosti în fața instanței următoarea formulă: "Ma oblig că voi spune adevărul și că nu voi ascunde nimic din ceea ce știu".

(6) Situațiile la care se referă alin. 3, 4 și 5 se țin de organul judiciar pe baza afirmațiilor făcute de martor.

(7) După depunerea juramentului sau după rostirea formulei prevăzute în alin. 5, se va pune în vedere martorului că, dacă nu va spune adevărul, săvârșește infracțiunea de marturie mincinoasă.

(8) Despre toate acestea se face mențiune în declarația scrisă.

(9) Minorul care nu a împlinit 14 ani nu depune jurament; i se atrage însă atenția să spună adevărul.

Modul și limitele ascultării martorului

Articolul 86

(1) Martorului i se face cunoscut obiectul cauzei și i se arată care sunt faptele sau împrejurările pentru dovedirea cărora a fost propus ca martor, cerându-i-se să declare tot ce știe cu privire la acestea.

(2) După ce martorul a făcut declarații, i se pot pune întrebări cu privire la faptele și împrejurările care trebuie constatate în cauză, cu privire la persoana părților, precum și în ce mod a luat cunoștința despre cele declarate.

(3) Dispozițiile art. 71-74 se aplică în mod corespunzător și la ascultarea martorului.

Protecția datelor de identificare a martorului

Articolul 86¹

(1) Dacă există probe sau indicii temeinice că prin declararea identității reale a martorului sau a localității acestuia de domiciliu ori de reședință ar fi periclitată viața, integritatea corporală sau libertatea lui ori a altei persoane, martorului i se poate incuviința să nu declare aceste date, atribuindu-i-se o altă identitate sub care urmează să apară în fața organului judiciar.

(2) Aceasta măsură poate fi dispusă de către procuror în cursul urmăririi penale, iar în cursul judecării de instanță, la cererea motivată a procurorului, a martorului sau a oricărei alte persoane îndreptățite.

(3) Datele despre identitatea reală a martorului se consemnează într-un proces-verbal, care va fi păstrat, la sediul parchetului care a efectuat sau a supravegheat efectuarea urmăririi penale ori, după caz, la sediul instanței, într-un loc special, în plic sigilat, în condiții de maximă siguranță. Procesul-verbal va fi semnat de cel care a înaintat cererea, precum și de cel care a dispus măsură.

(4) Documentele privind identitatea reală a martorului vor fi prezentate procurorului sau, după caz, completului de judecată, în condiții de strictă confidențialitate.

(5) În toate cazurile, documentele privind identitatea reală a martorului vor fi introduse în dosarul penal numai după ce procurorul, prin ordonanța sau, după caz, instanța, prin încheiere, a constatat că a dispărut pericolul care a determinat luarea măsurilor de protecție a martorului.

(6) Declarațiile martorilor cărora li s-a atribuit o altă identitate, redată în procesul-verbal al procurorului potrivit art. 86² alin. 5, precum și declarația martorului, consemnată în cursul judecatii și semnată de procurorul care a fost prezent la ascultarea martorului și de președintele completului de judecată, potrivit art. 86² alin. 6, teza I, pot servi la aflarea adevărului numai în măsura în care sunt coroborate cu fapte și împrejurări ce rezultă din ansamblul probelor existente în cauză.

(7) Pot fi audiati ca martori cărora li s-a atribuit o altă identitate și investigatorii sub acoperire.

(8) Dispozițiile prevăzute în alin. 1-6 se aplică și experților.

Art. 86¹ a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Modalități speciale de ascultare a martorului

Articolul 86²

(1) În situațiile prevăzute în art. 86¹, procurorul sau, după caz, instanța de judecată poate încuviința ca martorul să fie ascultat fără a fi prezent fizic la locul unde se afla organul de urmărire penală ori în sala în care se desfășoară ședința de judecată, prin intermediul mijloacelor tehnice prevăzute în alineatele următoare.

(2) La solicitarea organului judiciar sau a martorului ascultat în condițiile alin. 1, la luarea declarației poate participa un consilier de protecție a victimelor și reintegrare socială a infractorilor, care are obligația de a păstra secretul profesional cu privire la datele de care a luat cunoștință în timpul audierii. Organul judiciar are obligația să aducă la cunoștință martorului dreptul de a solicita audierea în prezența unui consilier de protecție a victimelor și reintegrare socială a infractorilor.

(3) Martorul poate fi ascultat prin intermediul unei rețele de televiziune cu imaginea și vocea distorsionate, astfel încât să nu poată fi recunoscut.

(3¹) În cazul judecatii, părțile și apărătorii acestora pot adresa întrebări, în mod nemijlocit, martorului ascultat în condițiile alin. 1-3. Întrebările se pun în ordinea prevăzută în art. 323 alin. 2. Președintele completului respinge întrebările care nu sunt utile și concludente judecării cauzei sau pot conduce la identificarea martorului.

(4) Declarația martorului ascultat, în condițiile arătate în alin. 1-3¹, se înregistrează prin mijloace tehnice video și audio și se redă integral în forma scrisă.

(5) În cursul urmăririi penale, se întocmește un proces-verbal în care se redă cu exactitate declarația martorului și acesta se semnează de procurorul care a fost prezent la ascultarea martorului și de organul de urmărire penală și se depune la dosarul cauzei. Declarația martorului, transcrisă, va fi semnată și de acesta și va fi păstrată în dosarul depus la parchet, într-un loc special, în plic sigilat, în condiții de maximă siguranță.

(6) În cursul judecatii, declarația martorului va fi semnată de procurorul care a fost prezent la ascultarea martorului și de președintele completului de judecată. Declarația martorului, transcrisă, va fi semnată și de martor, fiind păstrată în dosarul depus la instanță, în condițiile prevăzute în alin. 5.

(7) Suportul pe care a fost înregistrată declarația martorului, în original, sigilat cu sigiliul parchetului sau, după caz, al instanței de judecată în fața căreia s-a făcut declarația, se păstrează în condițiile prevăzute în alin. 5. Suportul care conține înregistrările efectuate în cursul urmăririi penale va fi înaintat la terminarea urmăririi penale instanței competente, împreună cu dosarul cauzei, și va fi păstrat în aceleași condiții.

(8) Dispozițiile art. 78, 85 și ale art. 86 alin. 1 și 2 se aplică în mod corespunzător.

Art. 86² a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (1) și (2) ale art. 86² au fost modificate de pct. 42 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (3¹) al art. 86² a fost introdus de pct. 43 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (4) și (7) ale art. 86² au fost modificate de pct. 44 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Verificări privind mijloacele de ascultare a martorilor

Articolul 86³

Abrogat.

Art. 86³ a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 86³ a fost abrogat de pct. 45 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Audierea martorilor sub 16 ani în anumite cauze

Articolul 86⁴

În cauzele privind infractiunile de violenta între membrii aceleiași familii, instanța poate dispune ca martorul sub 16 ani să nu fie audiat în ședința de judecată, admitându-se prezentarea unei audieri efectuate în prealabil, prin înregistrări audio-video, în condițiile art. 86² alin. 2, 4, 5 și 7.

Art. 86⁴ a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Protejarea deplasărilor martorului

Articolul 86⁵

(1) Procurorul care efectuează sau supraveghează cercetarea penală ori, după caz, instanța de judecată poate dispune ca organele poliției să supravegheze domiciliul sau reședința martorului ori să-i asigure o reședință temporară supravegheată, precum și să-l însoțească la sediul parchetului sau al instanței și înapoi la domiciliu sau la reședință.

(2) Măsurile prevăzute în alin. 1 vor fi ridicate de procuror sau, după caz, de instanța, când se constată că pericolul care a impus luarea lor a încetat.

Art. 86⁵ a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Secțiunea IV Confruntarea

Obiectul confruntării

Articolul 87

Când se constată că există contradicții între declarațiile persoanelor ascultate în aceeași cauză, se procedează la confruntarea acelor persoane, dacă aceasta este necesară pentru lămurirea cauzei.

Procedura confruntării

Articolul 88

(1) Persoanele confruntate sunt ascultate cu privire la faptele și împrejurările în privința cărora declarațiile date anterior se contradic.

(2) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate încuviința ca persoanele confruntate să-și pună reciproc întrebări.

(3) Declarațiile date de persoanele confruntate se consemnează în proces-verbal.

Secțiunea V Inscrisurile

Mijloacele de probă scrise

Articolul 89

Inscrisurile pot servi ca mijloace de probă, dacă în conținutul lor se arată fapte sau împrejurări de natură să contribuie la aflarea adevărului.

Articolul 89¹

Formularele în care urmează să se consemneze orice declarație, în faza de urmărire penală, vor fi în prealabil înregistrate și inseriate, ca formulare cu regim special, iar după completare vor fi introduse în dosarul cauzei.

Art. 89¹ a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Procesul-verbal ca mijloc de probă

Articolul 90

(1) Procesele-verbale încheiate de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată sunt mijloace de probă.

(2) De asemenea, sunt mijloace de probă procesele-verbale și actele de constatare, încheiate de alte organe, dacă legea prevede aceasta.

Cuprinsul și forma procesului-verbal

Articolul 91

(1) Procesul-verbal trebuie să cuprindă:

- a) data și locul unde este încheiat, ora la care a început și ora la care s-a terminat încheierea procesului-verbal;
- b) numele, prenumele și calitatea celui care îl încheie;
- c) numele, prenumele, ocupația și adresa martorilor asistenți, când există;
- d) descrierea amanunțită a celor constatate, precum și a măsurilor luate;
- e) numele, prenumele, ocupația și adresa persoanelor la care se referă procesul-verbal, obiectiile și explicațiile acestora;
- f) mențiunile prevăzute de lege pentru cazurile speciale.

(2) Procesul-verbal trebuie semnat pe fiecare pagină și la sfârșit de cel care îl încheie, precum și de persoanele arătate la lit. c) și e). Dacă vreuna dintre aceste persoane nu poate sau refuză să semneze, se face mențiune despre aceasta.

Lit. a) a alin. (1) al art. 91 a fost modificată de pct. 46 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Secțiunea V¹

Interceptările și înregistrările audio sau video

Secțiunea 5¹ a capitolul 2 al titlului 3 a fost modificată de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Condițiile și cazurile de interceptare și înregistrare a convorbirilor sau comunicărilor efectuate prin telefon sau prin orice mijloc electronic de comunicare

Articolul 91¹

(1) Interceptarea și înregistrarea convorbirilor sau comunicărilor efectuate prin telefon ori prin orice mijloc electronic de comunicare se realizează cu autorizarea motivată a judecătorului, la cererea procurorului care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, în condițiile prevăzute de lege, dacă sunt date ori indicii temeinice privind pregătirea sau savarsirea unei infracțiuni pentru care urmărirea penală se efectuează din oficiu, iar interceptarea și înregistrarea se impun pentru stabilirea situației de fapt ori pentru ca identificarea sau localizarea participanților nu poate fi făcută prin alte mijloace ori cercetarea ar fi mult întârziată.

(2) Interceptarea și înregistrarea convorbirilor sau comunicărilor efectuate prin telefon ori prin orice mijloc electronic de comunicare pot fi autorizate în cazul infracțiunilor contra siguranței naționale prevăzute de Codul penal și de alte legi speciale, precum și în cazul infracțiunilor de trafic de stupefiante, trafic de arme, trafic de persoane, acte de terorism, spălare a banilor, falsificare de monede sau alte valori, în cazul infracțiunilor prevăzute de [Legea nr. 78/2000](#) pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare, în cazul unor alte infracțiuni grave ori al infracțiunilor care se savarsesc prin mijloace de comunicare electronică. Dispozițiile alin. 1 se aplică în mod corespunzător.

(3) Autorizația se da pentru durata necesară interceptării și înregistrării, dar nu pentru mai mult de 30 de zile, în camera de consiliu, de președintele instanței careia i-ar reveni competența să judece cauza în prima instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia, în a cărei circumscriptie se afla sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală. În lipsa președintelui instanței autorizația se da de către judecătorul desemnat de acesta.

(4) Autorizația poate fi reinnoită, înainte sau după expirarea celei anterioare, în aceleași condiții, pentru motive temeinic justificate, fiecare prelungire neputând depăși 30 de zile.

(5) Durata totală a interceptărilor și înregistrărilor autorizate, cu privire la aceeași persoană și aceeași faptă, nu poate depăși 120 de zile.

(6) Înregistrarea convorbirilor dintre avocat și partea pe care o reprezintă sau o asistă în proces nu poate fi folosită ca mijloc de probă decât dacă din cuprinsul acesteia rezultă date sau informații concludente și utile privitoare la pregătirea sau savarsirea de către avocat a unei infracțiuni dintre cele prevăzute la alin. 1 și 2.

(7) Procurorul dispune încetarea imediată a interceptărilor și înregistrărilor înainte de expirarea duratei autorizății dacă nu mai există motivele care le-au justificat, informând despre această instanță care a emis autorizația.

(8) La cererea motivată a persoanei vătămate, procurorul poate solicita judecătorului autorizarea interceptării și înregistrării convorbirilor ori comunicărilor efectuate de aceasta prin telefon sau orice mijloc electronic de comunicare, indiferent de natura infracțiunii ce formează obiectul cercetării.

(9) Autorizarea interceptării și a înregistrării convorbirilor sau comunicărilor se face prin încheiere motivată, care va cuprinde: indiciile concrete și faptele care justifică măsura; motivele pentru care stabilirea situației de

fapt sau identificarea ori localizarea participantilor nu poate fi facuta prin alte mijloace ori cercetarea ar fi mult intarziata; persoana, mijlocul de comunicare sau locul supus supravegheerii; perioada pentru care sunt autorizate interceptarea și înregistrarea.

Art. 91¹ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 91¹ este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 47 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (3) al art. 91¹ a fost modificat de pct. 1 al **art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Organele care efectueaza interceptarea și înregistrarea

Articolul 91²

(1) Procurorul procedeaza personal la interceptarile și înregistrările prevăzute în art. 91 1 sau poate dispune ca acestea să fie efectuate de organul de cercetare penala. Persoanele care sunt chemate sa dea concurs tehnic la interceptari și înregistrări sunt obligate sa pastreze secretul operațiunii efectuate, incalcarea acestei obligații fiind pedepsita potrivit Codului penal.

(2) În caz de urgenta, când intarzierea obtinerii autorizarii prevăzute în art. 91¹ alin. 1, 2 și 8 ar aduce grave prejudicii activității de urmărire penala, procurorul care efectueaza sau supraveghează urmarirea penala poate dispune, cu titlu provizoriu, prin ordonanța motivata, înscrisă în registrul special prevăzut în art. 228 alin. 1¹, interceptarea și înregistrarea convorbirilor sau comunicărilor, pe o durată de cel mult 48 de ore.

(3) În termen de 48 de ore de la expirarea termenului prevăzut în alin. 2, procurorul prezinta ordonanța, împreună cu suportul pe care sunt fixate interceptarile și înregistrările efectuate și un proces-verbal de redare rezumativa a convorbirilor, judecatorului de la instanța careia i-ar reveni competența sa judece cauza în prima instanța sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a carei circumscriptie se afla sediul parchetului din care face parte procurorul care efectueaza sau supraveghează urmarirea penala, în vederea confirmării. Judecatorul se pronunță asupra legalității și temeiniciei ordonantei în cel mult 24 de ore, prin încheiere motivata data în camera de consiliu. În cazul în care ordonanța este confirmata, iar procurorul a solicitat prelungirea autorizarii, judecatorul va dispune autorizarea pe mai departe a interceptarii și înregistrării, în condițiile art. 91¹ alin. 1-3 și 8. Dacă judecatorul nu confirma ordonanța procurorului, va dispune încetarea de îndată a interceptărilor și înregistrărilor, iar cele efectuate vor fi sterse sau, după caz, distruse de către procuror, incheindu-se în acest sens un proces-verbal care se comunică în copie instanței.

(4) Convorbirile sau comunicările interceptate și înregistrate care nu privesc fapta ce formeaza obiectul cercetării sau nu contribuie la identificarea ori localizarea participantilor se arhiveaza la sediul parchetului, în locuri speciale, în plic sigilat, cu asigurarea confidentialitatii, și pot fi transmise judecatorului sau completului investit cu solutionarea cauzei, la solicitarea acestuia. La solutionarea definitivă a cauzei, acestea vor fi sterse sau, după caz, distruse de către procuror, incheindu-se în acest sens un proces-verbal.

(5) Convorbirile sau comunicările interceptate și înregistrate pot fi folosite și în alta cauza penala dacă din cuprinsul acestora rezultă date sau informații concludente și utile privitoare la pregătirea sau savarsirea unei alte infractiuni dintre cele prevăzute la art. 91¹ alin. 1 și 2.

Art. 91² a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (2), (3) și (4) ale art. 91² au fost modificate de pct. 48 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (5) al art. 91² a fost introdus de pct. 48 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Certificarea înregistrărilor

Articolul 91³

(1) Convorbirile sau comunicările interceptate și înregistrate care privesc fapta ce formeaza obiectul cercetării sau contribuie la identificarea ori localizarea participantilor sunt redate integral într-un proces-verbal de procuror sau de lucratorul din cadrul politiei judiciare delegat de procuror, în care se menționează autorizatia data pentru efectuarea acestora, numărul ori numerele posturilor telefonice sau alte date de identificare a legăturilor între care s-au purtat convorbirile ori comunicările, numele persoanelor care le-au purtat, dacă sunt cunoscute, data și ora fiecărei convorbiri ori comunicări în parte și numărul de ordine al suportului pe care se face imprimarea.

(2) Procesul-verbal este certificat pentru autenticitate de către procurorul care efectueaza sau supraveghează urmarirea penala în cauza. Dacă savarsirea unor infractiuni are loc prin convorbiri sau comunicări care conțin secrete de stat, consemnarea se face în procese-verbale separate, iar dispozitiile art.

97 alin. 3 se aplică în mod corespunzător. Corespondentele în alta limba decât cea română sunt transcrise în limba română, prin intermediul unui interpret.

(3) La procesul-verbal se atasează, în plic sigilat, o copie a suportului care conține înregistrarea convorbirii. Suportul original se păstrează la sediul parchetului, în locuri speciale, în plic sigilat, și va fi pus la dispoziția instanței, la solicitarea acesteia. După sesizarea instanței, copia suportului care conține înregistrarea convorbirii și copii de pe procesele-verbale se păstrează la grefa instanței, în locuri speciale, în plic sigilat, la dispoziția exclusivă a judecătorului sau completului investit cu soluționarea cauzei.

(4) La prezentarea materialului de urmărire penală, procurorul este obligat să prezinte invinuitului sau inculpatului procesele-verbale în care sunt redată convorbirile înregistrate și să asigure, la cerere, ascultarea acestora.

(5) Dacă în cauza s-a dispus o soluție de netrimitere în judecată, procurorul este obligat să instiinteze despre aceasta persoana ale cărei convorbiri sau comunicări au fost interceptate și înregistrate. Suportul pe care sunt imprimate convorbirile înregistrate se arhivează la sediul parchetului, în locuri speciale, în plic sigilat, cu asigurarea confidențialității, și se păstrează până la împlinirea termenului de prescripție a răspunderii penale pentru fapta ce a format obiectul cauzei, când se distrug, încheindu-se proces-verbal în acest sens.

(6) După arhivare, suportul pe care sunt imprimate convorbirile înregistrate poate fi consultat sau copiat în cazul reluării cercetărilor sau în condițiile prevăzute în art. 91² alin. 5 și numai de către procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, iar în alte cazuri numai cu autorizarea judecătorului.

(7) Dacă în cauza instanța a pronunțat o hotărâre de condamnare, achitare sau încetare a procesului penal, rămasă definitivă, suportul original și copia acestuia se arhivează odată cu dosarul cauzei la sediul instanței, în locuri speciale, în plic sigilat, cu asigurarea confidențialității. După arhivare, suportul pe care sunt imprimate convorbirile înregistrate poate fi consultat sau copiat numai în condițiile prevăzute în art. 91² alin. 5, cu încuviințarea prealabilă a președintelui instanței.

Art. 91³ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 91³ este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 49 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alte înregistrări

Articolul 91⁴

Dispozițiile art. 91¹-91³ se aplică în mod corespunzător și în cazul înregistrărilor în mediul ambiental, localizării sau urmăririi prin GPS ori prin alte mijloace electronice de supraveghere.

Art. 91⁴ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 91⁴ este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 50 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Înregistrările de imagini

Articolul 91⁵

Dispozițiile art. 91¹ și 91² se aplică în mod corespunzător și în cazul înregistrării de imagini, iar procedura de certificare a acestora este cea prevăzută în art. 91³, cu excepția redării în forma scrisă, după caz.

Art. 91⁵ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Verificarea mijloacelor de probă

Articolul 91⁶

(1) Mijloacele de probă prevăzute în prezenta secțiune pot fi supuse expertizei la cererea procurorului, a părților sau din oficiu.

(2) Înregistrările prevăzute în prezenta secțiune, efectuate de părți sau de alte persoane, constituie mijloace de probă când privesc propriile convorbiri sau comunicări pe care le-au purtat cu terți. Orice alte înregistrări pot constitui mijloace de probă dacă nu sunt interzise de lege.

Art. 91⁶ a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 91⁶ este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 51 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (1) al art. 91⁶ a fost modificat de pct. 14 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Secțiunea VI

Martorii asistenti

Prezenta martorilor asistenti

Articolul 92

(1) Când legea prevede că la efectuarea unui act procedural este necesară prezenta unor martori asistenti, numărul acestora trebuie să fie de cel puțin doi.

(2) Nu pot fi martori asistenti minorii sub 14 ani, persoanele interesate în cauza și cei ce fac parte din aceeași unitate cu organul care efectuează actul procedural.

Stabilirea identității martorilor asistenti

Articolul 93

Organul care procedează la efectuarea unui act procedural în prezenta martorilor asistenti este obligat să constate și să consemneze în procesul-verbal pe care îl încheie date privind identitatea martorilor asistenti, menționând și observațiile pe care aceștia au fost invitați să le facă cu privire la cele constatate și la desfășurarea operațiilor la care asistă.

Secțiunea VII

Mijloacele materiale de proba

Obiectele ca mijloc de proba

Articolul 94

Obiectele care conțin sau poartă o urmă a faptei savirsite, precum și orice alte obiecte care pot servi la aflarea adevărului, sunt mijloace materiale de proba.

Corpuri delictive

Articolul 95

Sunt de asemenea mijloace materiale de proba obiectele care au fost folosite sau au fost destinate să servească la savirsirea unei infracțiuni, precum și obiectele care sunt produsul infracțiunii.

Secțiunea VIII

Ridicarea de obiecte și înscrisuri. Efectuarea perchezițiilor

Ridicarea de obiecte și înscrisuri

Articolul 96

Organul de urmărire penală sau instanța de judecată are obligația să ridice obiectele și înscrisurile ce pot servi ca mijloc de proba în procesul penal.

Predarea obiectelor și înscrisurilor

Articolul 97

(1) Orice persoană fizică sau persoană juridică, în posesia căreia se află un obiect sau un înscris ce poate servi ca mijloc de proba, este obligată să-l prezinte și să-l predea, sub luare de dovadă, organului de urmărire penală sau instanței de judecată, la cererea acestora.

(2) Dacă organul de urmărire penală sau instanța de judecată apreciază că și o copie de pe un înscris poate servi ca mijloc de proba, reține numai copia.

(3) Dacă obiectul sau înscrisul are caracter secret ori confidential, prezentarea sau predarea se face în condiții care să asigure păstrarea secretului ori a confidentialității.

Alin. (1) și (3) ale [art. 97](#) au fost modificate de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Retinerea și predarea corespondenței și a obiectelor

Articolul 98

(1) Instanța de judecată, la propunerea procurorului, în cursul urmăririi penale, sau din oficiu, în cursul judecării, poate dispune ca orice unitate postală sau de transport să rețină și să predea scrisorile, telegramele și oricare altă corespondență, ori obiectele trimise de învinuit sau inculpat, ori adresate acestuia, fie direct, fie indirect.

(1¹) Măsura prevăzută în alin. 1 se dispune dacă sunt întrunite condițiile arătate în art. 91¹ alin. 1 și potrivit procedurii acolo prevăzute.

(1²) Retinerea și predarea scrisorilor, telegramelor și a oricăror alte corespondente ori obiecte la care se referă alin. 1 pot fi dispuse, în scris, în cazuri urgente și temeinic justificate și de procuror, care este obligat să informeze de îndată despre această instanță.

(2) Corespondența și obiectele ridicate care nu au legătură cu cauza se restituie destinatarului.

Alin. (1) al [art. 98 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (1¹) și (1²) ale [art. 98 au fost introduse de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Ridicarea silită de obiecte sau de înscrisuri

Articolul 99

(1) Dacă obiectul sau înscrisul cerut nu este predat de bunăvoie, organul de urmărire penală sau instanța de judecată dispune ridicarea silită.

(2) În cursul judecării dispoziția de ridicare silită a obiectelor sau înscrisurilor se comunică procurorului, care ia măsuri de aducere la îndeplinire prin organul de cercetare penală.

Percheziția

Articolul 100

(1) Când persoana careia i s-a cerut să predea vreun obiect sau vreun înscris dintre cele arătate în art. 98 tagaduieste existența sau detinerea acestora, precum și ori de câte ori există indicii temeinice că efectuarea unei percheziții este necesară pentru descoperirea și strangerea probelor, se poate dispune efectuarea acesteia.

(2) Percheziția poate fi domiciliară sau corporală.

(3) Percheziția domiciliară poate fi dispusă numai de judecător, prin încheiere motivată, în cursul urmăririi penale, la cererea procurorului, sau în cursul judecării. În cursul urmăririi penale, percheziția domiciliară se dispune de judecătorul de la instanța careia i-ar reveni competența să judece cauza în prima instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se afla sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

(4) Percheziția domiciliară se dispune în cursul urmăririi penale în camera de consiliu, fără citirea părților. Participarea procurorului este obligatorie.

(4¹) În baza încheierii, judecătorul emite de îndată autorizația de percheziție, care trebuie să cuprindă:

- a) denumirea instanței;
- b) data, ora și locul emiterii;
- c) numele, prenumele și calitatea persoanei care a emis autorizația de percheziție;
- d) perioada pentru care s-a emis autorizația;
- e) locul unde urmează să se efectueze percheziția;
- f) numele persoanei la domiciliul sau reședința careia se efectuează percheziția;
- g) numele invinuitului sau inculpatului.

(4²) Autorizația poate fi folosită o singură dată.

(5) Percheziția corporală sau asupra vehiculelor poate fi dispusă, după caz, de organul de cercetare penală, de procuror sau de judecător.

(6) Percheziția domiciliară nu poate fi dispusă înainte de începerea urmăririi penale.

[Art. 100 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 100 a fost modificat prin articolul 1 punctul 5 din [ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Alin. (3) al art. 100 a fost modificat de pct. 52 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (4¹) și (4²) ale art. 100 au fost introduse de pct. 53 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (5) al art. 100 a fost modificat de pct. 54 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Percheziția domiciliară în cursul urmăririi penale

Articolul 101

Percheziția dispusă în cursul urmăririi penale, potrivit art. 100, se efectuează de procuror sau de organul de cercetare penală, însoțit, după caz, de lucrători operativi.

Art. 101 a fost modificat de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Perchezitia domiciliara în cursul judecatii

Articolul 102

(1) Instanța poate proceda la efectuarea perchezitei cu ocazia unei cercetari locale.

(2) În celelalte cazuri, dispoziția instanței de judecată de a se efectua o perchezie se comunică procurorului, în vederea efectuării acesteia.

Timpul de efectuare a perchezitei

Articolul 103

Ridicarea de obiecte și înscrisuri, precum și perchezitia domiciliara se pot face între orele 6,00-20,00, iar în celelalte ore numai în caz de infractiune flagranta sau când perchezitia urmeaza să se efectueze într-un local public. Perchezitia inceputa între orele 6,00-20,00 poate continua și în timpul nopții.

Art. 103 a fost modificat de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Procedura perchezitei

Articolul 104

(1) Organul judiciar care urmeaza a efectua perchezitia este obligat ca, în prealabil, să se legitimeze și, în cazurile prevăzute de lege, să prezinte autorizatia data de judecator.

(2) Ridicarea de obiecte și înscrisuri precum și perchezitia domiciliara se fac în prezenta persoanei de la care se ridica obiecte ori înscrisuri, sau la care se efectueaza perchezitia, iar în lipsa acesteia, în prezenta unui reprezentant, a unui membru al familiei, sau a unui vecin, având capacitate de exercitiu.

(3) Aceste operațiuni se efectueaza de organul judiciar în prezenta unor martori asistenti.

(4) Când persoana la care se face perchezitia este retinuta ori arestata, va fi adusa la perchezie. În cazul în care nu poate fi adusa, ridicarea de obiecte și înscrisuri, precum și perchezitia domiciliara se fac în prezenta unui reprezentant ori a unui membru de familie, iar în lipsa acestora, a unui vecin, având capacitate de exercitiu.

(5) Este interzisa efectuarea în acelasi timp cu perchezitia a oricăror acte procedurale în aceeași cauza, care prin natura lor împiedica persoana la care se face perchezitia sa participe la perchezie.

Alin. (1) și (3) ale [art. 104 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (1) al art. 104 a fost modificat prin articolul 1 punctul 6 din [ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Alin. (5) al art. 104 a fost introdus de pct. 55 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Efectuarea perchezitei domiciliare

Articolul 105

(1) Organul judiciar care efectueaza perchezitia are dreptul sa deschidă incaperile sau alte mijloace de pastrare în care s-ar putea gasi obiectele sau înscrisurile cautate, dacă cel în măsura să le deschidă refuza aceasta.

(2) Organul judiciar este obligat să se limiteze la ridicarea numai a obiectelor și înscrisurilor care au legătură cu fapta savirsita; obiectele sau înscrisurile a caror circulatie sau detinere este interzisa se ridica totdeauna.

(3) Organul judiciar trebuie să ia măsuri ca faptele și împrejurările din viața personala a celui la care se efectueaza perchezitia și care nu au legătură cu cauza, sa nu devina publice.

Efectuarea perchezitei corporale

Articolul 106

(1) Perchezitia corporala se efectueaza de organul judiciar care a dispus-o, cu respectarea dispozițiilor art. 104 alin. 1, sau de persoana desemnata de acest organ.

(2) Perchezitia corporala se face numai de o persoană de același sex cu cea perchezionata.

Identificarea și pastrarea obiectelor

Articolul 107

(1) Obiectele sau înscrisurile se prezinta persoanei de la care sunt ridicate și celor care asista, pentru a fi recunoscute și a fi însemnate de către acestea spre neschimbare, după care se eticheteaza și se sigileaza.

(2) Obiectele care nu pot fi însemnate ori pe care nu se pot aplica etichete și sigilii se impacheteaza sau se închid, pe cit posibil laolalta, după care se aplică sigilii.

(3) Obiectele care nu pot fi ridicate se sechestrează și se lasă în pastrare fie celui la care se afla, fie unui custode.

(4) Probele pentru analiza se iau cel puțin în dublu și se sigilează. Una din probe se lasă celui de la care se ridică, iar lipsa acestuia, uneia din persoanele arătate în art. 108 alin. final.

Procesul-verbal de percheziție și de ridicare a obiectelor și înscrisurilor

Articolul 108

(1) Despre efectuarea percheziției și ridicarea de obiecte și înscrisuri se întocmește proces-verbal.

(2) Procesul-verbal trebuie să cuprindă, în afară de mențiunile prevăzute în art. 91, și următoarele mențiuni: locul, timpul și condițiile în care înscrisurile și obiectele au fost descoperite și ridicate, enumerarea și descrierea lor amanunțită, pentru a putea fi recunoscute.

(3) În procesul-verbal se face mențiune și despre obiectele care nu au fost ridicate, precum și de acelea care au fost lăsate în pastrare.

(4) Copie de pe procesul-verbal se lasă persoanei la care s-a făcut percheziția sau de la care s-au ridicat obiectele și înscrisurile, ori reprezentantului acestuia sau unui membru al familiei, iar în lipsa, celor cu care locuiește sau unui vecin și, dacă este cazul, custodelui.

Măsurile privind obiectele ridicate

Articolul 109

(1) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată dispune ca obiectele ori înscrisurile ridicate care constituie mijloace de probă să fie, după caz, atasate la dosar sau pastrate în alt mod.

(2) Obiectele și înscrisurile ridicate, care nu sunt atasate la dosar, pot fi fotografiate. În acest caz fotografiile se vizează și se atasează la dosar.

(3) Până la soluționarea definitivă a cauzei, mijloacele materiale de probă se păstrează de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată la care se găsește dosarul.

(4) Obiectele și înscrisurile predate sau ridicate în urma percheziției și care nu au legătură cu cauza se restituie persoanei careia îi aparțin. Obiectele supuse confiscării nu se restituie.

(5) Obiectele ce servesc ca mijloc de probă, dacă nu sunt supuse confiscării, pot fi restituite persoanei careia îi aparțin, chiar înainte de soluționarea definitivă a procesului, afară de cazul când prin aceasta restituire s-ar putea stinjeni aflarea adevărului. Organul de urmărire penală sau instanța de judecată pune în vedere persoanei careia i-au fost restituite obiectele, ca este obligată să le pastreze până la soluționarea definitivă a cauzei.

Conservarea sau valorificarea obiectelor ridicate

Articolul 110

Obiectele ce servesc ca mijloc de probă, dacă sunt dintre acelea arătate în art. 165 alin. 2 și dacă nu este cazul a fi restituite, se conservă sau se valorifică potrivit dispozițiilor acelui articol.

Dispoziții speciale privind unitățile publice și alte persoane juridice

Articolul 111

Dispozițiile din prezenta secțiune se aplică în mod corespunzător și atunci când actele procedurale se efectuează la o unitate dintre cele la care se referă art. 145 din Codul penal sau la o altă persoană juridică, dispoziții care se completează după cum urmează:

- a) organul judiciar se legitimează și, după caz, infatisează reprezentantului unității publice sau al altei persoane juridice autorizația dată;
- b) ridicarea de obiecte și înscrisuri precum și percheziția se efectuează în prezenta reprezentantului unității;
- c) atunci când este obligatorie prezenta martorilor asistenți, aceștia pot face parte din personalul unității;
- d) copie de pe procesul-verbal se lasă reprezentantului unității.

Denumirea marginală, partea introductivă și litera a) ale [art. 111](#) au fost modificate de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Secțiunea IX

Constatarea tehnico-stiintifică și constatarea medico-legală

Folosirea unor specialiști

Articolul 112

(1) Când există pericol de dispariție a unor mijloace de probă sau de schimbare a unor situații de fapt și este necesară lamurirea urgentă a unor fapte sau împrejurări ale cauzei, organul de urmărire penală poate folosi cunoștințele unui specialist sau tehnician, dispunând, din oficiu sau la cerere, efectuarea unei constatari tehnico-stiintifice.

(2) Constatarea tehnico-stiintifica se efectueaza, de regula, de către specialiști sau tehnicieni care funcționează în cadrul ori pe lângă institutia de care aparține organul de urmărire penală. Ea poate fi efectuată și de către specialiști sau tehnicieni care funcționează în cadrul altor organe.

Obiectul și materialul constatarii tehnico-stiintifice

Articolul 113

(1) Organul de urmărire penală care dispune efectuarea constatarii tehnico-stiintifice stabilește obiectul acesteia, formulează întrebările la care trebuie să se răspundă și termenul în care urmează a fi efectuată lucrarea.

(2) Constatarea tehnico-stiintifica se efectuează asupra materialelor și datelor puse la dispoziție sau indicate de către organul de urmărire penală. Celui însărcinat cu efectuarea constatarii nu i se pot delega și nici acesta nu-și poate însuși atribuții de organ de urmărire penală sau de organ de control.

(3) Specialistul sau tehnicianul însărcinat cu efectuarea lucrării, dacă socotește ca materialele puse la dispoziție ori datele indicate sunt insuficiente, comunică aceasta organului de urmărire penală, în vederea completării lor.

Constatarea medico-legală

Articolul 114

(1) În caz de moarte violentă, de moarte a carei cauză nu se cunoaște ori este suspectă, sau când este necesară o examinare corporală asupra învinutului ori persoanei vătămate pentru a constata pe corpul acestora existența urmelor infracțiunii, organul de urmărire penală dispune efectuarea unei constatare medico-legale și cere organului medico-legal, caruia îi revine competența potrivit legii, să efectueze această constatare.

(2) Exhumarea în vederea constatarii cauzelor morții se face numai cu încuviințarea procurorului.

Raportul de constatare tehnico-stiintifică sau medico-legală

Articolul 115

(1) Operațiunile și concluziile constatarii tehnico-stiintifice sau medico-legale se consemnează într-un raport.

(2) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată, din oficiu sau la cererea oricăreia dintre părți, dacă apreciază ca raportul tehnico-stiintific ori medico-legal nu este complet sau concluziile acestuia nu sunt precise, dispune refacerea sau completarea constatarii tehnico-stiintifice ori medico-legale, sau efectuarea unei expertize.

(3) Când refacerea sau completarea constatarii tehnico-stiintifice ori medico-legale este dispusă de instanța de judecată, raportul se trimite procurorului, pentru ca acesta să ia măsuri în vederea completării sau refacerii lui.

Secțiunea X Expertizele

Ordonarea efectuării expertizei

Articolul 116

Când pentru lămurirea unor fapte sau împrejurări ale cauzei, în vederea aflării adevărului, sunt necesare cunoștințele unui expert, organul de urmărire penală ori instanța de judecată dispune, la cerere sau din oficiu, efectuarea unei expertize.

Expertiza obligatorie

Articolul 117

(1) Efectuarea unei expertize psihiatrice este obligatorie în cazul infracțiunii de omor deosebit de grav, precum și atunci când organul de urmărire penală sau instanța de judecată are îndoielă asupra stării psihice a învinutului sau inculpatului.

(2) Expertiza în aceste cazuri se efectuează în institutii sanitare de specialitate. În vederea efectuării expertizei, organul de cercetare penală cu aprobarea procurorului sau instanței de judecată dispune internarea învinutului ori inculpatului pe timpul necesar. Această măsură este executorie și se aduce la îndeplinire, în caz de opunere, de organele de poliție.

(3) De asemenea, efectuarea unei expertize este obligatorie pentru a se stabili cauzele morții, dacă nu s-a întocmit un raport medico-legal.

Procedura expertizei

Articolul 118

(1) Expertiza se efectuează potrivit dispozițiilor din prezentul cod, afară de cazul când prin lege se dispune altfel. Dispozițiile art. 113 se aplică în mod corespunzător.

(2) Expertul este numit de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată, cu excepția expertizei prevăzute în art. 119 alin. 2.

(3) Fiecare dintre părți are dreptul să ceară ca un expert recomandat de ea să participe la efectuarea expertizei.

Experti oficiali

Articolul 119

(1) Dacă există experți medico-legali sau experți oficiali în specialitatea respectivă, nu poate fi numit expert o altă persoană, decât dacă împrejurări deosebite ar cere aceasta.

(2) Când expertiza urmează să fie efectuată de un serviciu medico-legal, de un laborator de expertiză criminalistică sau de orice institut de specialitate, organul de urmărire penală ori instanța de judecată se adresează acestora pentru efectuarea expertizei.

(3) Când serviciul medico-legal ori laboratorul de expertiză criminalistică sau institutul de specialitate consideră necesar ca la efectuarea expertizei să participe sau să-și dea parerea și specialiști de la alte institutii, poate folosi asistența sau avizul acestora.

Lămuriri date expertului și părților

Articolul 120

(1) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată, când dispune efectuarea unei expertize, fixează un termen la care sunt chemate părțile, precum și expertul, dacă acesta a fost desemnat de organul de urmărire penală sau de instanța.

(2) La termenul fixat se aduce la cunoștință părților și expertului obiectul expertizei și întrebările la care expertul trebuie să răspundă și li se pune în vedere că au dreptul să facă observații cu privire la aceste întrebări și că pot cere modificarea sau completarea lor.

(3) Părțile mai sunt încunoscute că au dreptul să ceară numirea și a cite unui expert recomandat de fiecare dintre ele, care să participe la efectuarea expertizei.

(4) După examinarea obiectelor și cererilor făcute de părți și expert, organul de urmărire penală sau instanța de judecată pune în vedere expertului termenul în care urmează a fi efectuată expertiza, încunoscându-l totodată dacă la efectuarea acesteia urmează să participe părțile.

(5) Abrogat.

Alin. (5) al [art. 120 a fost abrogat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Drepturile expertului

Articolul 121

(1) Expertul are dreptul să ia cunoștință de materialul dosarului necesar pentru efectuarea expertizei. În cursul urmăririi penale cercetarea dosarului se face cu încuviințarea organului de urmărire.

(2) Expertul poate cere lămuriri organului de urmărire penală sau instanței de judecată cu privire la anumite fapte ori împrejurări ale cauzei.

(3) Părțile, cu încuviințarea și în condițiile stabilite de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată, pot da expertului explicațiile necesare.

Raportul de expertiză

Articolul 122

(1) După efectuarea expertizei, expertul întocmește un raport scris.

(2) Când sunt mai mulți experți se întocmește un singur raport de expertiză. Dacă sunt deosebiri de păreri, opiniile separate sunt consemnate în cuprinsul raportului sau într-o anexă.

(3) Raportul de expertiză se depune la organul de urmărire penală sau la instanța de judecată care a dispus efectuarea expertizei.

Conținutul raportului

Articolul 123

Raportul de expertiză cuprinde:

a) partea introductivă, în care se arată organul de urmărire penală sau instanța de judecată care a dispus efectuarea expertizei, data când s-a dispus efectuarea acesteia, numele și prenumele expertului, data și locul unde a fost efectuată, data întocmirii raportului de expertiză, obiectul acesteia și întrebările la care expertul urma să răspundă, materialul pe baza căruia expertiza a fost efectuată și dacă părțile care au participat la aceasta au dat explicații în cursul expertizei;

b) descrierea în amănunt a operațiilor de efectuare a expertizei, obiectele sau explicațiile părților, precum și analiza acestor obiecte ori explicații în lumina celor constatate de expert;

c) concluziile, care cuprind raspunsurile la intrebarile puse și parerea expertului asupra obiectului expertizei.
Suplimentul de expertiza

Articolul 124

(1) Când organul de urmărire penală sau instanța de judecată constata, la cerere sau din oficiu, ca expertiza nu este completă, dispune efectuarea unui supliment de expertiza fie de către același expert, fie de către altul.

(2) De asemenea, când se socoteste necesar, se cer expertului lamuriri suplimentare în scris, ori se dispune chemarea lui spre a da explicații verbale asupra raportului de expertiza. În acest caz, ascultarea expertului se face potrivit dispozițiilor privitoare la ascultarea martorilor.

(3) Lamuririle suplimentare în scris pot fi cerute și serviciului medico-legal, laboratorului de expertiza criminalistica ori institutului de specialitate care a efectuat expertiza.

Efectuarea unei noi expertize

Articolul 125

Dacă organul de urmărire penală sau instanța de judecată are îndoieli cu privire la exercitarea concluziilor raportului de expertiza, dispune efectuarea unei noi expertize.

Lamuriri cerute la institutul de emisiune

Articolul 126

În cazurile privitoare la infracțiunea de falsificare de monedă sau de alte valori, organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate cere lamuriri institutului de emisiune.

Prezentarea scriptelor de comparație

Articolul 127

(1) În cauzele privind infracțiuni de fals în înscrisuri, organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate ordona să fie prezentate scripte de comparație.

(2) Dacă scriptele se găsesc în depozite publice, autoritățile în drept sunt obligate a le elibera.

(3) Dacă scriptele se găsesc la un particular care nu este sot sau rudă apropiată cu invinuitul sau inculpatul, organul de urmărire penală ori instanța de judecată îi pune în vedere să le prezinte.

(4) Scriptele de comparație trebuie vizate de organul de urmărire penală sau de președintele completului de judecată și semnate de acela care le prezintă.

(5) Organul de urmărire penală ori instanța de judecată poate dispune ca invinuitul sau inculpatul să prezinte o piesă scrisă cu mina sa, ori să scrie după dictarea ce i s-a făcut.

(6) Dacă invinuitul sau inculpatul refuză, se face mențiune în procesul-verbal.

Ancheta socială în cazul expertizei psihiatrice a minorului

Articolul 127¹

În vederea întocmirii expertizei psihiatrice a minorului, autoritatea tutelară în a cărei rază teritorială domiciliază minorul are obligația să efectueze ancheta socială la cererea unității sanitare de specialitate care efectuează expertiza.

Art. 127¹ a fost introdus de pct. 15 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Secțiunea XI

Folosirea interpreților

Cazurile și procedura de folosire a interpreților

Articolul 128

(1) Când una dintre părți sau o altă persoană care urmează să fie ascultată nu cunoaște limba română ori nu se poate exprima, organul de urmărire penală sau instanța de judecată îi asigură în mod gratuit folosirea unui interpret. Interpretul poate fi desemnat sau ales de părți; în acest din urmă caz, el trebuie să fie un interpret autorizat, potrivit legii.

(2) Dispozițiile alineatului precedent se aplică în mod corespunzător și în cazul când unele dintre înscrisurile aflate în dosarul cauzei sau prezentate în instanța sunt redactate într-o altă limbă decât cea română.

(3) Dispozițiile art. 83, 84 și 85 se aplică în mod corespunzător și interpretului.

Alin. (1) al [art. 128 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Secțiunea XII

Cercetarea la fața locului și reconstituirea

Articolul 129

(1) Cercetarea la fața locului se efectuează atunci când este necesar să se facă constatări cu privire la situația locului savirsirii infracțiunii, să se descopere și să se fixeze urmele infracțiunii, să se stabilească poziția și starea mijloacelor materiale de probă și împrejurările în care infracțiunea a fost savirsită.

(2) Organul de urmărire penală efectuează cercetarea la fața locului în prezența martorilor asistenți, afară de cazul când aceasta nu este posibil. Cercetarea la fața locului se face în prezența părților, atunci când este necesar. Neprezentarea părților încunoștințate nu împiedică efectuarea cercetării.

(3) Când invinuitul sau inculpatul este reținut ori arestat, dacă nu poate fi adus la cercetare, organul de urmărire penală îi pune în vedere ca are dreptul să fie reprezentat și îi asigură, la cerere, reprezentarea.

(4) Instanța de judecată efectuează cercetarea la fața locului cu citarea părților și în prezența procurorului, când participarea acestuia la judecată este obligatorie.

(5) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate interzice persoanelor care se afla ori vin la locul unde se efectuează cercetarea, să comunice între ele sau cu alte persoane, ori să plece înainte de terminarea cercetării.

Reconstituirea

Articolul 130

(1) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată, dacă găsește necesar pentru verificarea și precizarea unor date, poate să procedeze la reconstituirea la fața locului, în întregime sau în parte, a modului și a condițiilor în care a fost savirsită fapta.

(2) Reconstituirea se face în prezența invinuitului sau inculpatului. Dispozițiile art. 129 alin. 2 se aplică în mod corespunzător.

Procesul-verbal de cercetare la fața locului

Articolul 131

(1) Despre efectuarea cercetării la fața locului se încheie proces-verbal, care trebuie să cuprindă, în afara mențiunilor arătate în art. 91, descrierea amănunțită a situației locului, a urmelor găsite, a obiectelor examinate și a celor ridicate, a poziției și stării celorlalte mijloace materiale de probă, astfel încât acestea să fie redată cu precizie și pe cât posibil cu dimensiunile respective.

(2) În caz de reconstituire a modului în care a fost savirsită fapta, se consemnează amănunțit și desfășurarea reconstituirii.

(3) În toate cazurile se pot face schițe, desene sau fotografii, ori alte asemenea lucrări, care se vizează și se anexează la procesul-verbal.

Secțiunea XIII

Comisia rogatorie și delegarea

Condiții pentru dispunerea comisiei rogatorii

Articolul 132

(1) Când un organ de urmărire penală sau instanța de judecată nu are posibilitatea să asculte un martor, să facă o cercetare la fața locului, să procedeze la ridicarea unor obiecte sau să efectueze orice alt act procedural, se poate adresa unui alt organ de urmărire penală ori unei alte instanțe, care are posibilitatea să le efectueze.

(2) Punerea în mișcare a acțiunii penale, luarea măsurilor preventive, încuviințarea de probatorii, precum și dispunerea celorlalte acte procesuale sau măsuri procesuale nu pot forma obiectul comisiei rogatorii.

(3) Comisia rogatorie se poate adresa numai unui organ sau unei instanțe egale în grad.

Conținutul comisiei rogatorii

Articolul 133

(1) Rezoluția sau încheierea prin care s-a dispus comisia rogatorie trebuie să conțină toate lamurile referitoare la îndeplinirea actului care face obiectul acesteia, iar în cazul când urmează să fie ascultată o persoană, se vor arăta și întrebările ce trebuie să i se pună.

(2) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată care efectuează comisia rogatorie poate pune și alte întrebări, dacă necesitatea acestora rezultă în cursul ascultării.

Drepturile părților în cazul comisiei rogatorii

Articolul 134

(1) Când comisia rogatorie s-a dispus de instanța de judecată, părțile pot formula în fața acesteia întrebări, care vor fi transmise instanței ce urmează a efectua comisia rogatorie.

(2) Totodată, oricare dintre părți poate cere să fie citată la efectuarea comisiei rogatorii.

(3) Când inculpatul este arestat, instanța care urmează a efectua comisia rogatorie dispune desemnarea unui aparator din oficiu, care îl va reprezenta.

Delegarea

Articolul 135

(1) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate dispune, în condițiile arătate în art. 132, efectuarea unui act de procedură și prin delegare. Delegarea poate fi data numai unui organ sau unei instanțe de judecată ierarhic inferioare.

(2) Dispozițiile privitoare la comisia rogatorie se aplică în mod corespunzător și în caz de delegare.

Titlul IV

MASURILE PREVENTIVE ȘI ALTE MASURI PROCESUALE

Capitolul I

MASURILE PREVENTIVE

Secțiunea I

Dispoziții generale

Scopul și categoriile măsurilor preventive

Articolul 136

(1) În cauzele privitoare la infracțiuni pedepsite cu detențiune pe viață sau cu închisoare, pentru a se asigura buna desfășurare a procesului penal ori pentru a se împiedica sustragerea invinuitului sau inculpatului de la urmărirea penală, de la judecata ori de la executarea pedepsei, se poate lua față de acesta una dintre următoarele măsuri preventive:

- a) reținerea;
- b) obligarea de a nu părăsi localitatea;
- c) obligarea de a nu părăsi țara;
- d) arestarea preventivă.

(2) Scopul măsurilor preventive poate fi realizat și prin liberarea provizorie sub control judiciar sau pe cautiune.

(3) Măsura prevăzută în alin. 1 lit. a) poate fi luată de organul de cercetare penală sau de procuror.

(4) Măsurile prevăzute în alin. 1 lit. b) și c) se pot lua de procuror sau de judecător, în cursul urmăririi penale, și de instanța de judecată, în cursul judecății.

(5) Măsura prevăzută în alin. 1 lit. d) poate fi luată de judecător.

(6) Măsura arestării preventive nu poate fi dispusă în cazul infracțiunilor pentru care legea prevede alternativ pedeapsa amenzii.

(7) Liberarea provizorie se dispune de instanța de judecată.

(8) Alegerea măsurii ce urmează a fi luată se face ținându-se seama de scopul acesteia, de gradul de pericol social al infracțiunii, de sănătatea, vârsta, antecedentele și alte situații privind persoana față de care se ia măsura.

Art. 136 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (5) al art. 136 a fost modificat de articolul 1 punctul 7 din **ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Alin. (4) al art. 136 a fost modificat de pct. 56 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Cuprinsul actului prin care se ia măsura preventivă

Articolul 137

(1) Actul prin care se ia măsura preventivă trebuie să arate fapta care face obiectul invinuirii sau inculparii, textul de lege în care aceasta se încadrează și pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea savarsită.

(2) În cazul reținerii și arestării preventive, actul prin care se iau aceste măsuri trebuie să indice cazul prevăzut în art. 148, precum și temeiurile concrete din care rezultă existența acestuia.

(3) În cazul obligării de a nu părăsi localitatea sau țara, actul prin care se ia această măsură trebuie să indice temeiurile concrete care au determinat luarea măsurii.

Art. 137 este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 57 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Aducerea la cunoștință a motivelor luării măsurilor preventive și a învinuirii

Articolul 137¹

(1) Persoanei reținute sau arestate i se aduc de îndată la cunoștință, în limba pe care o înțelege, motivele reținerii sau ale arestării, iar învinuirea, în cel mai scurt termen. Învinuirea se aduce la cunoștință numai în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu.

(2) Când se dispune arestarea preventivă a învinuitului sau inculpatului, judecătorul încunostintează despre măsura luată, în termen de 24 de ore, un membru al familiei acestuia ori o altă persoană pe care o desemnează învinuitul sau inculpatul, consemnându-se aceasta într-un proces-verbal.

(3) Cel reținut poate să ceară să fie încunostintat despre măsura luată un membru de familie sau una dintre persoanele arătate în alin. 2. Atât cererea celui reținut, cât și încunostintarea se consemnează într-un proces-verbal. În mod excepțional, dacă organul de cercetare penală apreciază ca acest lucru ar afecta urmărirea penală, îl informează pe procuror, care va decide cu privire la instiintarea solicitată de reținut.

Alin. (2) al [art. 137¹ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (3) al [art. 137¹ a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (2) al art. 137¹ a fost modificat de articolul 1 punctul 8 din [ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Alin. (1) al art. 137¹ a fost modificat de pct. 58 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Sesizarea procurorului pentru luarea unor măsuri preventive

Articolul 138

(1) Dacă organul de cercetare penală considera ca este cazul să se ia una dintre măsurile prevăzute în art. 136 alin. 1 lit. b)-d), înaintează în acest sens un referat motivat procurorului.

(2) În cazul măsurilor prevăzute în art. 136 alin. 1 lit. b) și c), procurorul este obligat să se pronunțe în termen de 24 de ore.

(3) În cazul măsurii prevăzute în art. 136 alin. 1 lit. d), procurorul, dacă apreciază ca sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, procedează, după caz, potrivit art. 146 sau 149¹.

[Art. 138 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Inlocuirea sau revocarea măsurilor preventive

Articolul 139

(1) Măsura preventivă luată se înlocuiește cu alta măsură preventivă, când s-au schimbat temeiurile care au determinat luarea măsurii.

(2) Când măsura preventivă a fost luată cu încălcarea prevederilor legale sau nu mai există vreun temei care să justifice menținerea măsurii preventive, aceasta trebuie revocată din oficiu sau la cerere, dispunându-se, în cazul reținerii și arestării preventive, punerea în libertate a învinuitului sau inculpatului, dacă acesta nu este arestat în alta cauză.

(3) În cazul în care măsura preventivă a fost luată, în cursul urmăririi penale, de instanța sau de procuror, organul de cercetare penală are obligația să-l informeze de îndată pe procuror despre schimbarea sau încetarea temeiurilor care au motivat luarea măsurii preventive.

(3¹) Când măsura preventivă a fost luată, în cursul urmăririi penale, de procuror sau de instanța, procurorul, dacă apreciază ca informațiile primite de la organul de cercetare penală justifică înlocuirea sau revocarea măsurii, dispune aceasta ori, după caz, sesizează instanța.

(3²) Procurorul este obligat să sesizeze și din oficiu instanța, pentru înlocuirea sau revocarea măsurii preventive luate de către aceasta, când constată el însuși că nu mai există temeiul care a justificat luarea măsurii.

(3³) Abrogat.

(3⁴) Abrogat.

(3⁵) Măsura arestării preventive poate fi înlocuită cu una dintre măsurile prevăzute de art. 136 alin. 1 lit. b) și c).

(4) Dispozițiile alineatelor precedente se aplică chiar dacă organul judiciar urmează să-și decline competența.

Alin. (3) al art. 139 a fost modificat de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (3[^]1)-(3[^]5) ale art. 139 au fost introduse de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (3[^]4) al art. 139 a fost modificat de articolul 1 punctul 9 din [ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Alin. (2) al art. 139 a fost modificat de pct. 59 al art. I din [LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (3[^]3) al art. 139 a fost abrogat de pct. 60 al art. I din [LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (3[^]4) al art. 139 a fost abrogat de pct. 2 al art. I din [ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Tratamentul medical sub paza permanenta

Articolul 139[^]1

În cazul în care, pe baza actelor medicale, se constată că cel arestat preventiv suferă de o boală care nu poate fi tratată în rețeaua medicală a Administrației Naționale a Penitenciarelor, administrația locului de detenție dispune efectuarea tratamentului sub paza permanentă în rețeaua medicală a Ministerului Sănătății Publice. Motivele care au determinat luarea acestei măsuri sunt comunicate de îndată procurorului, în cursul urmăririi penale, sau instanței de judecată, în cursul judecării.

Art. 139[^]1 a fost introdus de pct. 3 al art. I din [ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Încetarea de drept a măsurilor preventive

Articolul 140

(1) Măsurile preventive încetează de drept:

a) la expirarea termenelor prevăzute de lege sau stabilite de organele judiciare ori la expirarea termenului prevăzut în art. 160 b alin. 1, dacă instanța nu a procedat la verificarea legalității și temeiniciei arestării preventive în acest termen;

b) în caz de scoatere de sub urmărire, de încetare a urmăririi penale sau de încetare a procesului penal ori de achitare.

(2) Măsura arestării preventive încetează de drept și atunci când, înainte de pronunțarea unei hotărâri de condamnare în prima instanță, durata arestării a atins jumătatea maximului pedepsei prevăzute de lege pentru infracțiunea care face obiectul învinuirii, fără a se putea depăși, în cursul urmăririi penale, maximele prevăzute în art. 159 alin. 13, precum și în alte cazuri anume prevăzute de lege.

(3) În cazurile prevăzute la alin. 1 și 2, instanța de judecată, din oficiu sau la sesizarea procurorului, ori procurorul, din oficiu sau în urma informării organului de cercetare penală, are obligația, potrivit competențelor prevăzute de lege, să constate încetarea de drept a măsurii preventive trimițând, în vederea punerii de îndată în libertate a celui reținut sau arestat, administrației locului de detenție o copie de pe dispozitiv sau ordonanță ori un extras cuprinzând următoarele mențiuni: datele necesare pentru identificarea învinuitului sau inculpatului, numărul mandatului de arestare, numărul și data ordonanței, ale încheierii sau hotărârii prin care s-a dispus liberarea, precum și temeiul legal al liberării.

Alin. (2) și (3) ale art. 140 au fost modificate de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (3) al art. 140 a fost modificat de articolul 1 punctul 10 din [ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Lit. a) a alin. (1) al art. 140 a fost modificată de pct. 61 al art. I din [LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (3) al art. 140 a fost modificat de pct. 16 al art. XVIII din [LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Plângerea împotriva ordonanței organului de cercetare penală sau a procurorului privind măsura reținerii

Articolul 140[^]1

(1) Împotriva ordonanței organului de cercetare penală prin care s-a luat măsura preventivă a reținerii se poate face plângere, înainte de expirarea celor 24 de ore de la luarea măsurii, la procurorul care supraveghează cercetarea penală, iar împotriva ordonanței procurorului prin care s-a luat această măsură se poate face plângere, înainte de expirarea a 24 de ore, la prim-procurorul parchetului sau, după caz, la procurorul ierarhic superior, în condițiile art. 278 alin. 1 și 2.

- (2) Procurorul se pronunță prin ordonanță înainte de expirarea celor 24 de ore de la luarea masurii reținerii.
- (3) Când considera ca măsura reținerii este ilegală sau nu este justificată, procurorul dispune revocarea ei.

Art. 140¹ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Plângerea împotriva ordonanței procurorului privind măsurile preventive prevăzute în art. 136 lit. b) și c)

Articolul 140²

- (1) Împotriva ordonanței procurorului prin care se dispune luarea masurii obligării de a nu părăsi localitatea ori a masurii obligării de a nu părăsi țara, invinuitul sau inculpatul poate face plângere în termen de 3 zile de la luarea masurii, la instanța careia i-ar reveni competența să judece cauza în prima instanță.
- (2) Plângerea se va soluționa în camera de consiliu.
- (3) Citarea invinuitului sau inculpatului este obligatorie. Neprezentarea acestuia nu împiedică judecarea plângerii.
- (4) Participarea procurorului la judecarea plângerii este obligatorie.
- (5) Dosarul va fi înaintat instanței în termen de 24 de ore, iar plângerea se soluționează în termen de 3 zile.
- (6) Instanța se pronunță în aceeași zi, prin încheiere.
- (7) Când considera ca măsura preventivă este ilegală sau nu este justificată, instanța dispune revocarea ei.
- (8) Plângerea invinuitului sau inculpatului împotriva ordonanței procurorului, prin care s-a dispus luarea masurii preventive, nu este suspensivă de executare.
- (9) Dosarul se restituie procurorului în termen de 24 de ore de la soluționarea plângerii.

Art. 140² a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Calea de atac împotriva încheierii pronunțate de judecător în cursul urmăririi penale privind măsurile preventive

Articolul 140³

- (1) Împotriva încheierii prin care judecătorul dispune, în timpul urmăririi penale, luarea unei măsuri preventive, revocarea, înlocuirea, încetarea de drept sau prelungirea masurii preventive, precum și împotriva încheierii de respingere a propunerii de arestare preventivă, invinuitul sau inculpatul și procurorul pot face recurs la instanța superioară în termen de 24 de ore de la pronunțare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsa. Încheierea prin care judecătorul respinge, în timpul urmăririi penale, revocarea, înlocuirea sau încetarea de drept a masurii preventive nu este supusă niciunei căi de atac.
- (2) Abrogat.
- (3) Invinuitul sau inculpatul arestat va fi adus în fața instanței de recurs și va fi ascultat în prezența apărătorului său. În cazul în care invinuitul sau inculpatul se afla internat în spital și, din cauza stării de sănătate, nu poate fi adus în fața judecătorului sau când, din cauza de forță majoră sau stare de necesitate, deplasarea sa nu este posibilă, recursul va fi examinat în lipsa acestuia, dar numai în prezența apărătorului său, caruia i se da cuvântul pentru a pune concluzii.
- (4) Participarea procurorului la judecarea recursului este obligatorie.
- (5) Dosarul va fi înaintat instanței de recurs în termen de 24 de ore, iar recursul se soluționează în termen de 48 de ore, în cazul arestării invinuitului, și în 3 zile, în cazul arestării inculpatului.
- (6) Instanța se pronunță în aceeași zi, prin încheiere.
- (7) Când apreciază că măsura preventivă este nelegală sau nu este justificată, instanța de recurs o revocă, dispunând, în cazul arestării preventive, punerea de îndată în libertate a invinuitului sau inculpatului, dacă acesta nu este arestat în alta cauză.
- (8) Recursul declarat împotriva încheierii prin care s-a dispus luarea masurii preventive sau prin care s-a constatat încetarea de drept a acestei măsuri nu este suspensiv de executare.
- (9) Dosarul cauzei se restituie organului de urmărire penală în termen de 24 de ore de la soluționarea recursului.

Art. 140³ a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (1) al art. 140³ a fost introdus de de articolul 1 punctul 11 din **ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Alin. (2) al art. 140³ a fost abrogat de articolul 1 punctul 12 din **ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Alin. (8) al art. 140³ a fost modificat de articolul 1 punctul 13 din **ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Denumirea marginala a art. 140³ a fost modificata de pct. 62 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (1), (3), (7), (8) și (9) ale art. 140³ au fost modificate de pct. 63 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Calea de atac împotriva incheierii pronuntate de instanța în cursul judecatii privind masurile preventive

Articolul 141

(1) Incheierea data în prima instanța și în apel, prin care se dispune luarea unei măsuri preventive, revocarea, inlocuirea sau încetarea de drept a masurii preventive, precum și împotriva incheierii prin care se dispune menținerea arestării preventive, poate fi atacata separat, cu recurs, de procuror sau de inculpat, în termen de 24 de ore de la pronuntare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsa. Incheierea prin care prima instanța sau instanța de apel respinge cererea de revocare, inlocuire sau încetare de drept a masurii preventive nu este supusă niciunei cai de atac.

(2) Dosarul va fi înaintat instanței de recurs în termen de 24 de ore, iar recursul se judeca în 3 zile. Instanța de recurs va restitui dosarul primei instanțe în termen de 24 de ore de la solutionarea recursului.

(3) Recursul declarat împotriva incheierii prin care s-a dispus luarea sau menținerea unei măsuri preventive ori prin care s-a constatat încetarea de drept a arestării preventive nu este suspensiv de executare.

[Art. 141 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (1) al art. 141 a fost modificat de pct. 64 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Tinerea separata a unor categorii de infractori

Articolul 142

În timpul reținerii și arestării, minorii se țin separat de majori, iar femeile separat de barbati.

Secțiunea II **Reținerea**

Condițiile reținerii

Articolul 143

(1) Măsura reținerii poate fi luata de procuror ori de organul de cercetare penala față de invinuit sau inculpat, numai după ascultarea acestuia în prezenta apărătorului, dacă sunt probe sau indicii temeinice ca a savarsit o faptă prevăzută de legea penala.

(2) Organul de cercetare penala este obligat sa îl încunostinteze, de îndată, pe procuror cu privire la luarea masurii reținerii.

(3) Procurorul sau organul de cercetare penala va aduce la cunoștința invinuitului sau inculpatului ca are dreptul să-și angajeze apărător. De asemenea, i se aduce la cunoștința ca are dreptul de a nu face nicio declaratie, atragandu-i-se atenția ca ceea ce declara poate fi folosit împotriva sa.

(4) Măsura reținerii se ia în cazurile prevăzute în art. 148, precum și în caz de infractiune flagranta, oricare ar fi limitele de pedeapsa prevăzute de lege.

Alin. (1) al [art. 143 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (1¹) și (1²) ale [art. 143 au fost introduse de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 143 este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 65 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Durata reținerii

Articolul 144

(1) Măsura reținerii poate dura cel mult 24 de ore. Din durata masurii reținerii se deduce timpul cat persoana a fost privată de libertate ca urmare a masurii administrative a conducerii la sediul politiei, prevăzută în [art. 31 alin. 1 lit. b\) din Legea nr. 218/2002](#) privind organizarea și functionarea Politiei Române.

(1¹) În situația în care reținerea se dispune după audierea invinuitului citat de către organul de urmărire penala, termenul de 24 de ore se calculeaza de la ora emiterii ordonantei.

(2) În ordonanța prin care s-a dispus reținerea trebuie să se mentioneze ziua și ora la care reținerea a început, iar în ordonanța de punere în libertate, ziua și ora la care reținerea a încetat.

(3) Când organul de cercetare penala considera ca este necesar a se lua măsura arestării preventive, înainteaza procurorului, în primele 10 ore de la reținerea invinuitului, o dată cu încunostintarea la care se

referă art. 143 alin. 1, un referat motivat. Procurorul, dacă apreciază ca sunt întrunite condițiile prevăzute de lege pentru luarea măsurii arestării preventive, procedează, în termenul prevăzut în alin. 1, potrivit art. 146.

(4) Când măsura reținerii este luată de procuror, dacă acesta consideră ca este necesar a se lua măsura arestării preventive, procedează, în termen de 10 ore de la luarea măsurii reținerii, potrivit art. 146.

Alin. (1) și (3) ale [art. 144 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (4) al [art. 144 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (1¹) al art. 144 a fost introdus de pct. 66 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Secțiunea III

Obligarea de a nu părăsi localitatea

Conținutul măsurii

Articolul 145

(1) Măsura obligării de a nu părăsi localitatea constă în îndatorirea impusă învinutului sau inculpatului de procuror sau de judecător, în cursul urmăririi penale, ori de instanța de judecată, în cursul judecării, de a nu părăsi localitatea în care locuiește, fără încuviințarea organului care a dispus această măsură. Măsura poate fi luată numai dacă sunt întrunite condițiile prevăzute în art. 143 alin. 1.

(1¹) Pe durata măsurii obligării de a nu părăsi localitatea, învinutul sau inculpatul este obligat să respecte următoarele obligații:

a) să se prezinte la organul de urmărire penală sau, după caz, la instanța de judecată ori de câte ori este chemat;

b) să se prezinte la organul de poliție desemnat cu supravegherea de organul judiciar care a dispus măsura, conform programului de supraveghere întocmit de organul de poliție sau ori de câte ori este chemat;

c) să nu își schimbe locuința fără încuviințarea organului judiciar care a dispus măsura;

d) să nu dețină, să nu folosească și să nu poarte nicio categorie de arme.

(1²) Organul judiciar care a dispus măsura poate impune învinutului sau inculpatului ca pe durata măsurii obligării de a nu părăsi localitatea să respecte una sau mai multe dintre următoarele obligații:

a) să poarte permanent un sistem electronic de supraveghere*);

b) să nu se deplaseze la anumite spectacole sportive ori culturale sau în orice alte locuri stabilite;

c) să nu se apropie de persoana vătămată, membrii familiei acesteia, persoana împreună cu care a comis fapta, martori, experți ori alte persoane, stabilite de organul judiciar, și să nu comunice cu acestea direct sau indirect;

d) să nu conducă niciun vehicul sau anumite vehicule stabilite;

e) să nu se afle în locuința persoanei vătămate;

f) să nu exercite profesia, meseria sau să nu desfășoare activitatea în exercitarea căreia a săvârșit fapta.

(2) În cursul urmăririi penale, durata măsurii prevăzute în alin. 1 nu poate depăși 30 de zile, afară de cazul când ea este prelungită în condițiile legii. Măsura obligării de a nu părăsi localitatea poate fi prelungită în cursul urmăririi penale, în caz de necesitate și numai motivat. Prolungirea se dispune de procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, fiecare prelungire neputând să depășească 30 de zile. Dispozițiile art. 140² se aplică în mod corespunzător. Durata maximă a măsurii prevăzute în alin. 1 în cursul urmăririi penale este de un an. În mod excepțional, când pedeapsa prevăzută de lege este detențiunea pe viață sau închisoarea de 10 ani ori mai mare, durata maximă a obligării de a nu părăsi localitatea este de 2 ani.

(2¹) Copia ordonanței procurorului sau, după caz, a încheierii judecătorului ori a instanței de judecată se comunică, în aceeași zi, învinutului sau inculpatului, secției de poliție în a cărei rază teritorială locuiește acesta, jandarmeriei, poliției comunitare, organelor competente să elibereze pasaportul, organelor de frontieră, precum și altor instituții, în vederea asigurării respectării obligațiilor care îi revin. Organele în drept refuza eliberarea pasaportului sau, după caz, ridică provizoriu pasaportul pe durata măsurii.

(2²) În cuprinsul ordonanței sau încheierii sunt menționate expres obligațiile pe care învinutul sau inculpatul trebuie să le respecte și se atrage atenția acestuia ca, în caz de încălcare cu rea-credință a măsurii sau a obligațiilor care îi revin, se va lua față de acesta măsura arestării preventive.

(2³) Dacă pe durata obligării de a nu părăsi localitatea au intervenit motive care justifică fie impunerea unor noi obligații, fie înlocuirea sau încetarea celor existente, procurorul sau instanța dispune aceasta prin ordonanță sau încheiere motivată. Dispozițiile alin. 2¹ și alin. 2² se aplică în mod corespunzător.

(3) În caz de încălcare cu rea-credință a măsurii aplicate sau a obligațiilor, măsura obligării de a nu părăsi localitatea va fi înlocuită cu măsura arestării preventive, în condițiile prevăzute de lege. Organul de poliție desemnat de organul judiciar care a dispus măsura verifică periodic respectarea măsurii și a obligațiilor de către invinuit sau inculpat, iar în cazul în care constată încălcări ale acestora, sesizează de îndată procurorul, în cursul urmăririi penale, sau instanța, în cursul judecării.

Alin. (1) și (2) ale art. 145 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (2¹) al art. 145 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (2) al art. 145 a fost modificat de articolul 1 punctul 14 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Alin. (1) al art. 145 a fost modificat de pct. 67 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (1¹) al art. 145 a fost introdus de pct. 68 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (2) și (2¹) ale art. 145 au fost modificate de pct. 69 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (2²) și (2³) ale art. 145 au fost introduse de pct. 70 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (3) al art. 145 a fost modificat de pct. 71 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (1¹) al art. 145 a fost modificat de pct. 4 al art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Alin. (1²) al art. 145 a fost introdus de pct. 5 al art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Alin. (2¹), (2²) și (3) ale art. 145 au fost modificate de pct. 6 al art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

*) Conform art. III din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006, dispozițiile din Codul de procedură penală privind obligația de a purta permanent un sistem electronic de supraveghere intră în vigoare la 1 iulie 2007.

Secțiunea III¹

Obligarea de a nu părăsi țara

Secțiunea III¹ a cap. I al titlului IV a fost introdusă de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Obligarea de a nu părăsi țara

Articolul 145¹

(1) Măsura obligării de a nu părăsi țara constă în îndatorirea impusă invinuitului sau inculpatului de procuror sau de judecător, în cursul urmăririi penale, ori de instanța de judecată, în cursul judecării, de a nu părăsi țara fără incuviințarea organului care a dispus această măsură.

(2) Dispozițiile art. 145 se aplică în mod corespunzător și în cazul obligării de a nu părăsi țara.

Art. 145¹ a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 145¹ este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 72 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Secțiunea IV

Arestarea preventiva

& 1. Arestarea invinuitului

Arestarea invinuitului în cursul urmăririi penale

Articolul 146

(1) Dacă sunt întrunite condițiile prevăzute în art. 143 și există vreunul dintre cazurile prevăzute în art. 148, procurorul, din oficiu sau la sesizarea organului de cercetare penală, când considera că arestarea invinuitului este necesară în interesul urmăririi penale, numai după ascultarea acestuia în prezența aparatorului, întocmește propunerea motivată de luare a măsurii arestării preventive a invinuitului.

(2) Dosarul, împreună cu propunerea de luare a măsurii arestării preventive, întocmită de procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, se prezintă președintelui ori judecătorului delegat de acesta de la instanța care i-ar reveni competența să judece cauza în fond sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se afla locul de detenție, locul unde s-a constatat săvârșirea faptei prevăzute de legea penală ori sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

(3) La prezentarea dosarului de către procuror, președintele instanței sau judecătorul delegat de acesta fixează ziua și ora de soluționare a propunerii de arestare preventivă, până la expirarea celor 24 de ore de reținere, în cazul în care învinuitul este reținut. Ziua și ora se comunică atât apărătorului ales sau numit din oficiu, cât și procurorului, acesta din urmă fiind obligat să asigure prezenta în fața judecătorului a învinuitului reținut.

(4) Propunerea de arestare preventivă se soluționează în camera de consiliu de un singur judecător, indiferent de natura infracțiunii.

(5) Învinuitul este adus în fața judecătorului și va fi asistat de apărător.

(6) Dispozițiile art. 149¹ alin. 6 și ale art. 150 se aplică în mod corespunzător.

(7) Participarea procurorului este obligatorie.

(8) După ascultarea învinuitului, judecătorul, de îndată, admite sau respinge propunerea de arestare preventivă, prin încheiere motivată.

(9) Dacă sunt întrunite condițiile prevăzute în alin. 1, judecătorul dispune, prin încheiere motivată, arestarea preventivă a învinuitului pe o durată ce nu poate depăși 10 zile.

(10) Totodată, judecătorul, admitând propunerea, emite, de urgență, mandatul de arestare a învinuitului. Mandatul cuprinde în mod corespunzător mențiunile arătate în art. 151 alin. 3 lit. a)-c), e) și j), precum și numele și prenumele învinuitului și durata pentru care este dispusă arestarea preventivă a acestuia.

(11) Dispozițiile art. 152 alin. 1 se aplică în mod corespunzător.

(11¹) În caz de respingere a propunerii de arestare preventivă, dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, judecătorul poate dispune măsura obligării de a nu părăsi localitatea sau aceea de a nu părăsi țara.

(12) Împotriva încheierii se poate face recurs în termen de 24 de ore de la pronunțare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsa.

Art. 146 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 146 a fost modificat de articolul 1 punctul 15 din **ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Alin. (1), (2) și (9) ale art. 146 au fost modificate de pct. 73 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (11¹) al art. 146 a fost introdus de pct. 74 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Arestarea învinuitului la instanța de judecată

Articolul 147

Instanța de judecată, în situațiile arătate în partea specială, titlul II, poate dispune arestarea învinuitului în cazurile și condițiile prevăzute în art. 146. Când s-a dispus arestarea, președintele completului de judecată emite mandatul de arestare a învinuitului. Învinuitul arestat este trimis de îndată procurorului împreună cu mandatul de arestare.

& 2. Arestarea inculpatului

Condițiile și cazurile în care se dispune arestarea inculpatului

Articolul 148

(1) Măsura arestării preventive a inculpatului poate fi luată dacă sunt întrunite condițiile prevăzute în art. 143 și există vreunul dintre următoarele cazuri:

a) inculpatul a fugit ori s-a ascuns, în scopul de a se sustrage de la urmărire sau de la judecata, ori există date ca va încerca să fugă sau să se sustragă în orice mod de la urmărirea penală, de la judecata ori de la executarea pedepsei;

a¹) inculpatul a încălcat, cu rea-credință, măsura obligării de a nu părăsi localitatea sau țara ori obligațiile care îi revin pe durata acestor măsuri;

b) există date ca inculpatul încerca să zadărnicească în mod direct sau indirect aflarea adevărului prin influențarea unei părți, a unui martor sau expert ori prin distrugerea, alterarea sau sustragerea mijloacelor materiale de probă;

c) există date ca inculpatul pregătește săvârșirea unei noi infracțiuni;

- d) inculpatul a savarsit cu intentie o noua infractiune;
 - e) exista date ca inculpatul exercita presiuni asupra persoanei vatamate sau ca incearca o înțelegere frauduloasa cu aceasta;
 - f) inculpatul a savarsit o infractiune pentru care legea prevede pedeapsa detentiunii pe viața sau pedeapsa inchisorii mai mare de 4 ani și exista probe ca lasarea sa în libertate prezinta un pericol concret pentru ordinea publică.
- (2) În cazurile prevăzute în alin. 1 lit. a)-e), măsura arestării preventive a inculpatului poate fi luata numai dacă pedeapsa prevăzută de lege este detentiunea pe viața sau inchisoarea mai mare de 4 ani.

Lit. b) și e) ale alin. (1) al [art. 148 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Lit. g) a alin. (1) al [art. 148 a fost abrogata de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Lit. h) a alin. (1) al [art. 148 a fost modificata de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Lit. i) a alin. (1) al [art. 148 a fost introdusa de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (2) al [art. 148 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 148 este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 75 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Lit. a¹) a alin. (1) al art. 148 a fost introdusa de pct. 7 al [art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Durata arestării inculpatului

Articolul 149

(1) Durata arestării inculpatului în cursul urmăririi penale nu poate depăși 30 de zile, afară de cazul când ea este prelungita în condițiile legii. Termenul curge de la data emiterii mandatului, când arestarea a fost dispusa după ascultarea inculpatului, iar în cazul când arestarea a fost dispusa în lipsa acestuia, termenul curge de la data punerii în executare a mandatului de arestare.

(2) Când o cauza este trecuta pentru continuarea urmăririi penale de la un organ de urmărire la altul, mandatul de arestare emis anterior ramine valabil. Durata arestării se calculeaza potrivit dispozițiilor alineatului precedent.

(3) Abrogat.

Alin. (1) al [art. 149 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (3) al [art. 149 a fost abrogat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (1) al art. 149 a fost modificat de articolul 1 punctul 16 din [ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Arestarea inculpatului în cursul urmăririi penale

Articolul 149¹

(1) Procurorul, din oficiu sau la sesizarea organului de cercetare penală, dacă sunt întrunite condițiile prevăzute în art. 143 și exista vreunul dintre cazurile prevăzute în art. 148, când considera ca în interesul urmăririi penale este necesară arestarea inculpatului, numai după ascultarea acestuia în prezența apărătorului, întocmește propunerea motivată de luare a măsurii arestării preventive a inculpatului.

(2) Dosarul, împreună cu propunerea de luare a măsurii arestării preventive, întocmită de procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală, se prezintă președintelui ori judecătorului delegat de acesta de la instanța careia i-ar reveni competența să judece cauza în fond sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se afla locul de detinere, locul unde s-a constatat savarsirea faptei prevăzute de legea penală ori sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

(3) Cu ocazia prezentării dosarului de către procuror, președintele instanței sau judecătorul delegat de acesta fixează ziua și ora de soluționare a propunerii de arestare preventivă, până la expirarea mandatului de arestare preventivă a inculpatului devenit inculpat sau, dacă acesta este reținut, până la expirarea celor 24 de ore de reținere. Ziua și ora se comunică atât apărătorului ales sau numit din oficiu cât și procurorului, acesta din urmă fiind obligat să asigure prezența în fața judecătorului a inculpatului arestat sau reținut.

(4) Propunerea de arestare preventivă se soluționează în camera de consiliu de un singur judecător, indiferent de natura infracțiunii.

(5) Inculpatul este adus în fața judecătorului și va fi asistat de apărător.

(6) În cazul în care inculpatul se afla în stare de reținere sau de arestare potrivit art. 146 și din cauza stării sănătății ori din cauza de forță majoră sau stare de necesitate nu poate fi adus în fața judecătorului, propunerea de arestare va fi examinată în lipsa inculpatului, în prezența apărătorului, caruia i se da cuvântul pentru a formula concluzii.

(7) Dispozițiile art. 150 se aplică în mod corespunzător.

(8) Participarea procurorului este obligatorie.

(9) Judecătorul admite sau respinge propunerea de arestare preventivă, prin încheiere motivată.

(10) Dacă sunt întrunite condițiile prevăzute în alin. 1, judecătorul dispune, prin încheiere motivată, arestarea preventivă a inculpatului pe o durată care nu poate depăși 30 de zile.

(11) Arestarea inculpatului nu poate fi dispusă decât pentru zilele care au rămas după scaderea din 30 de zile a perioadei în care acesta a fost anterior reținut sau arestat. Arestarea preventivă a inculpatului se dispune înainte de expirarea duratei arestării învinutului.

(12) Dispozițiile art. 146 alin. 10 și 11¹ și ale art. 152 alin. 1 se aplică în mod corespunzător.

(13) Împotriva încheierii se poate face recurs, în termen de 24 de ore de la pronunțare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsa.

(14) Dispozițiile alineatelor precedente se aplică și în cazul în care procurorul pune în mișcare acțiunea penală înainte de expirarea duratei mandatului de arestare a învinutului. Mandatul de arestare a învinutului încetează la data emiterii mandatului de arestare a inculpatului.

Art. 149¹ a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 149¹ a fost modificat de de articolul 1 punctul 17 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Alin. (1), (2), (10) și (12) ale art. 149¹ au fost modificate de pct. 76 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Ascultarea inculpatului

Articolul 150

(1) Măsura arestării inculpatului poate fi luată numai după ascultarea acestuia de către procuror și de către judecător, afară de cazul când inculpatul este dispărut, se afla în străinătate ori se sustrage de la urmărire sau de la judecată ori se afla în una dintre situațiile prevăzute în art. 149¹ alin. 6.

(2) În cazul în care inculpatul este dispărut, se afla în străinătate ori se sustrage de la urmărire sau de la judecată, când mandatul a fost emis fără ascultarea inculpatului, acesta va fi ascultat imediat ce a fost prins ori s-a prezentat.

Art. 150 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (1) al art. 150 a fost modificat de de articolul 1 punctul 18 din **ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Conținutul mandatului de arestare

Articolul 151

(1) După întocmirea hotărârii prin care s-a dispus arestarea preventivă a inculpatului, judecătorul de la prima instanță sau, după caz, președintele completului de la instanța de recurs emite de îndată mandatul de arestare preventivă.

(2) Dacă prin aceeași hotărâre s-a dispus arestarea mai multor inculpați, se emite mandat de arestare separat pentru fiecare dintre ei.

(3) În mandatul de arestare trebuie să se arate:

a) instanța care a dispus luarea măsurii arestării inculpatului;

b) data și locul emiterii;

c) numele, prenumele și calitatea persoanei care a emis mandatul de arestare;

d) datele privitoare la persoana inculpatului, prevăzute în art. 70, și codul numeric personal;

e) aratarea faptei ce formează obiectul inculparii și denumirea infracțiunii;

f) încadrarea juridică a faptei și pedeapsa prevăzută de lege;

g) temeiurile concrete care determină arestarea;

- h) ordinul de a fi arestat inculpatul;
- i) indicarea locului unde urmeaza a fi detinut cel arestat;
- j) semnatura judecatorului.

Art. 151 a fost modificat de de articolul 1 punctul 19 din [ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Alin. (1) al art. 151 a fost modificat de pct. 77 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Executarea mandatului

Articolul 152

(1) Când mandatul de arestare a fost emis după ascultarea inculpatului, judecatorul care a emis mandatul inmaneaza un exemplar al mandatului persoanei arestate, iar un alt exemplar îl trimite organului de politie pentru a fi predat la locul de detinere o dată cu arestatul.

(2) Când măsura arestării a fost dispusa în lipsa inculpatului potrivit art. 150, mandatul emis se inainteaza în dublu exemplar organului de politie, pentru executare.

(3) Organul de politie procedeaza la arestarea persoanei aratate în mandat, careia îi predă un exemplar al mandatului și o conduce la judecatorul care a emis mandatul.

(3¹) În vederea executării mandatului de arestare preventivă, organul de politie poate patrunde în domiciliul sau reședința unei persoane fără învoirea acesteia, precum și în sediul unei persoane juridice fără învoirea reprezentantului legal al acesteia.

(4) Judecatorul procedeaza la ascultarea inculpatului, iar dacă acesta ridică obiecții care necesită o rezolvare urgentă, fixează de îndată termen de judecată.

Alin. (4) al [art. 152 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 152 a fost modificat de de articolul 1 punctul 20 din [ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Alin. (3¹) al art. 152 a fost introdus de pct. 78 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Obiecții în ceea ce privește identitatea

Articolul 153

(1) Dacă cel arestat ridică obiecții în contra executării mandatului numai în ceea ce privește identitatea, este condus în fața instanței locului unde a fost găsit, care, dacă este necesar, cere relații judecatorului care a emis mandatul.

(2) Până la rezolvarea obiecțiilor, instanța, dacă apreciază că nu există pericol de dispariție, dispune punerea în libertate a persoanei împotriva careia s-a executat mandatul.

(3) Dacă instanța constată că persoana adusă nu este cea aratăată în mandat, o pune imediat în libertate, iar dacă constată că obiecțiile sunt nefondate, dispune executarea mandatului, procedându-se potrivit art. 152 alin. 3.

(4) În cazurile prevăzute în alin. 1-3, instanța dispune prin încheiere, ce se trimite și judecatorului care a emis mandatul.

Art. 153 a fost modificat de de articolul 1 punctul 21 din [ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Negăsirea persoanei menționate în mandat

Articolul 154

Când persoana menționată în mandat nu a fost găsită, organul însărcinat cu executarea încheie un proces-verbal prin care constată aceasta și înștiințează organul judiciar care a emis mandatul, precum și organele competente pentru darea în urmărire și în consemn la punctele de trecere a frontierei.

Art. 154 este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 79 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Prelungirea duratei arestării în cursul urmăririi penale

Articolul 155

(1) Arestarea inculpatului dispusa de instanța poate fi prelungita, în cursul urmaririi penale, motivat, dacă temeiurile care au determinat arestarea initiala impun în continuare privarea de libertate sau exista temeiuri noi care să justifice privarea de libertate.

(2) În cazul prevăzut în alin. 1, prelungirea duratei arestarii preventive a inculpatului poate fi dispusa de instanța careia i-ar reveni competența sa judece cauza în fond sau de instanța corespunzătoare în grad acesteia în a carei circumscriptie se afla locul de detinere, locul unde s-a constatat savarsirea faptei prevăzute de legea penala ori sediul parchetului din care face parte procurorul care efectueaza sau supraveghează urmarirea penala.

Art. 155 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (1) al **art. 155 a fost modificat de ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 66 din 10 iunie 2003** publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 502 din 11 iulie 2003.

Alin. (2) al art. 155 a fost modificat de pct. 80 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Propunerea pentru prelungirea arestarii dispuse în cursul urmaririi penale

Articolul 156

(1) Prelungirea duratei arestarii preventive prevăzute în art. 155 se dispune pe baza propunerii motivate a procurorului care, după caz, efectueaza sau supraveghează urmarirea penala.

(2) În cazul în care procurorul supraveghează urmarirea penala, acesta va fi sesizat motivat de către organul de cercetare penala, în vederea formulării propunerii de prelungire, cu cel puțin 8 zile înainte de expirarea duratei arestarii preventive.

(3) Dacă arestarea a fost dispusa de o instanța inferioara celei competente sa acorde prelungirea, propunerea se inainteaza instanței competente.

(4) Abrogat.

(5) Când în aceeași cauza se gasesc mai mulți inculpați arestati pentru care durata arestarii preventive expira la date diferite, procurorul care sesizeaza instanța pentru unul dintre inculpați va sesiza, totodata, instanța și cu privire la ceilalti inculpați.

Art. 156 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (1) și (2) ale art. 156 au fost modificate de pct. 81 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (4) al art. 156 a fost abrogat de pct. 82 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Articolul 157

Abrogat.

Articolul 158

Abrogat.

Procedura prelungirii arestarii preventive dispuse în cursul urmaririi penale

Articolul 159

(1) Dosarul cauzei va fi depus la instanța, împreună cu propunerea de prelungire a arestarii preventive, întocmită de procurorul care efectueaza sau supraveghează urmarirea penala, cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea duratei arestarii preventive, și va putea fi consultat de aparator.

(2) Propunerea de prelungire a arestarii se soluționeaza în camera de consiliu, de un singur judecator, indiferent de natura infractiunii.

(3) Inculpatul este adus în fața judecatorului și va fi asistat de aparator.

(4) În cazul în care inculpatul arestat se afla internat în spital și din cauza stării sănătății nu poate fi adus în fața judecatorului sau când, din cauza de forta majoră sau stare de necesitate, deplasarea sa nu este posibila, propunerea va fi examinata în lipsa inculpatului, dar numai în prezenta aparatorului, caruia i se da cuvântul pentru a pune concluzii.

(5) Participarea procurorului este obligatorie.

(6) În cazul în care judecatorul acorda prelungirea, aceasta nu va putea depăși 30 de zile.

(7) Judecatorul soluționeaza propunerea și se pronunță asupra prelungirii arestarii preventive, în termen de 24 de ore de la primirea dosarului, și comunica încheierea celor lipsa de la judecata în același termen.

(8) Încheierea prin care s-a hotărât asupra prelungirii arestării poate fi atacată cu recurs de procuror sau de inculpat în termen de 24 de ore de la pronunțare, pentru cei prezenți, sau de la comunicare, pentru cei lipsa. Recursul se soluționează înainte de expirarea duratei arestării preventive dispuse anterior încheierii atacate.

(9) Recursul, declarat împotriva încheierii prin care s-a dispus prelungirea arestării preventive, nu este suspensiv de executare.

(10) Dispozițiile art. 140³ alin. 3-7 și 9 se aplică în mod corespunzător la judecarea recursului.

(11) Măsura dispusă de judecător se comunică administrației locului de detenție, care este obligată să o aducă la cunoștința inculpatului.

(12) Dacă încheierea judecătorului de la prima instanță nu este atacată cu recurs, instanța este obligată să restituie dosarul organului de urmărire penală în termen de 24 de ore de la expirarea termenului de recurs.

(13) Judecătorul poate acorda și alte prelungiri, fiecare neputând depăși 30 de zile. Dispozițiile alineatelor precedente se aplică în mod corespunzător. Durata totală a arestării preventive în cursul urmăririi penale nu poate depăși un termen rezonabil, și nu mai mult de 180 de zile.

Art. 159 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (2) al art. 159 a fost modificat de de articolul 1 punctul 22 din **ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Alin. (13) al art. 159 a fost modificat de de articolul 1 punctul 23 din **ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Denumirea marginală a art. 159 a fost modificată de pct. 83 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (1), (3), (4), (6)-(12) ale art. 159 au fost modificate de pct. 84 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Menținerea arestării inculpatului la primirea dosarului

Articolul 160

(1) Când procurorul dispune, prin rechizitoriu, trimiterea în judecată a inculpatului aflat în stare de arest, dosarul se înaintea instanței competente cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea mandatului de arestare sau, după caz, a duratei pentru care a fost dispusă prelungirea arestării.

(2) Instanța, în camera de consiliu, procedează potrivit art. 300¹.

Art. 160 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 160 a fost modificat de de articolul 1 punctul 24 din **ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Arestarea inculpatului în cursul judecatii

Articolul 160^a

(1) Arestarea preventivă a inculpatului poate fi dispusă în cursul judecatii, prin încheiere motivată, dacă sunt întrunite condițiile prevăzute în art. 143 și există vreunul dintre cazurile prevăzute de art. 148.

(2) Încheierea poate fi atacată separat cu recurs. Termenul de recurs este de 24 de ore și curge de la pronunțare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsa. Dosarul va fi înaintat instanței de recurs în termen de 24 de ore, iar recursul se judecă în 3 zile. Recursul declarat împotriva încheierii prin care s-a dispus arestarea nu este suspensiv de executare.

(3) Dispozițiile art. 151 se aplică și în cazul arestării inculpatului în cursul judecatii.

(4) Fașa de inculpatul care a mai fost anterior arestat în aceeași cauză, în cursul urmăririi penale sau al judecatii, se poate dispune din nou această măsură, dacă au intervenit elemente noi care fac necesară privarea sa de libertate.

Art. 160^a a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 160^a a fost modificat de de articolul 1 punctul 24 din **ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Alin. (4) al **art. 160^a a fost rectificat prin RECTIFICAREA nr. 109 din 24 octombrie 2003**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 756 din 29 octombrie 2003.

Verificări privind arestarea inculpatului în cursul judecatii

Articolul 160^b

(1) În cursul judecatii, instanța verifica periodic, dar nu mai tarziu de 60 de zile, legalitatea și temeinicia arestării preventive.

(2) Dacă instanța constata ca arestarea preventiva este nelegală sau ca temeiurile care au determinat arestarea preventiva au încetat sau nu există temeiuri noi care să justifice privarea de libertate, dispune, prin încheiere motivată, revocarea arestării preventive și punerea de îndată în libertate a inculpatului.

(3) Când instanța constata ca temeiurile care au determinat arestarea impun în continuare privarea de libertate sau ca există temeiuri noi care justifică privarea de libertate, instanța dispune, prin încheiere motivată, menținerea arestării preventive.

(4) Încheierea poate fi atacată cu recurs, prevederile art. 160^a alin. 2 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 160^b a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 160^b a fost modificat de de articolul 1 punctul 24 din **ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Alin. (2) al art. 160^b a fost modificat de pct. 85 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Prelungirea arestării în cursul judecatii

Articolul 160^c

Abrogat.

Art. 160^c a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (1) al **art. 160^c a fost modificat de ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 66 din 10 iunie 2003** publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 502 din 11 iulie 2003.

Art. 160^c a fost abrogat de articolul 1 punctul 25 din **ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Arestarea și prelungirea arestării inculpatului condamnat de instanța de fond

Articolul 160^d

Abrogat.

Art. 160^d a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 160^d a fost abrogat de articolul 1 punctul 26 din **ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Secțiunea IV¹

Dispoziții speciale pentru minori

Secțiunea IV¹ a fost introdusă de **LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003** publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Dispoziții generale

Articolul 160^e

(1) Retinerea și arestarea preventiva a minorului se fac potrivit dispozițiilor prevăzute în secțiunile I, II și IV, cu derogările și completările din prezenta secțiune.

(2) La stabilirea dispozițiilor aplicabile cu privire la măsura reținerii și arestării preventive se are în vedere vârsta invinuitului sau inculpatului de la data la care se dispune asupra luării, prelungirii sau menținerii măsurii preventive.

Art. 160^e a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 160^e a fost modificat de articolul 1 punctul 27 din **ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Alin. (2) al art. 160^e a fost introdus de pct. 86 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Drepturile proprii și regimul special pentru minori

Articolul 160^f

(1) Minorilor reținuți sau arestați preventiv li se asigură, pe lângă drepturile prevăzute de lege pentru deținuții preventiv ce au depășit 18 ani, drepturi proprii și un regim special de detenție preventivă, în raport cu

particularitățile vârstei lor, astfel încât măsurile privative de libertate, luate față de minori în scopul bunei desfășurări a procesului penal ori al împiedicării sustragerii lor de la urmărirea penală, judecata ori de la executarea pedepsei, să nu prejudicieze dezvoltarea fizică, psihică sau morală a minorului.

(2) Invinuitilor sau inculpatilor minori, reținuți ori arestați preventiv, li se asigură în toate cazurile asistența juridică obligatorie, organele judiciare fiind obligate să ia măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu dacă minorul nu și-a ales unul și pentru ca acesta să poată lua contact direct cu minorul arestat și să comunice cu el.

(3) Atunci când se dispune reținerea sau arestarea preventivă a unui invinuit ori inculpat minor se încunostințează despre aceasta imediat, în cazul reținerii, și în termen de 24 de ore, în cazul arestării, părinții, tutorele, persoana în îngrijirea sau supravegherea căreia se afla minorul, alte persoane pe care le desemnează acesta, iar în caz de arestare, și serviciul de reintegrare socială a infractorilor și de supraveghere a executării sancțiunilor neprivative de libertate de pe lângă instanța careia i-ar reveni să judece în prima instanță cauza, consemnându-se aceasta într-un proces-verbal.

(4) În timpul reținerii sau arestării preventive, minorii se țin separat de majori, în locuri anume destinate minorilor arestați preventiv.

(5) Respectarea drepturilor și a regimului special prevăzute de lege pentru minorii reținuți sau arestați preventiv este asigurată prin controlul unui judecător anume desemnat de președintele instanței, prin vizitarea locurilor de detinere preventivă de către procuror, precum și prin controlul altor organisme abilitate de lege să viziteze detinutii preventiv.

Art. 160^f a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Retinerea minorului la dispoziția organului de cercetare penală sau a procurorului

Articolul 160^g

(1) În mod cu totul excepțional, minorul între 14 și 16 ani, care răspunde penal, poate fi reținut la dispoziția procurorului sau a organului de cercetare penală, cu instiintarea și sub controlul procurorului, pentru o durată ce nu poate depăși 10 ore, dacă există date certe ca minorul a comis o infracțiune pedepsită de lege cu detinutia pe viața sau închisoare de 10 ani ori mai mare.

(2) Retinerea poate fi prelungită numai dacă se impune, prin ordonanța motivată, de procuror, pentru o durată de cel mult 10 ore.

Art. 160^g a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Arestarea preventivă a minorului

Articolul 160^h

(1) Minorul între 14 și 16 ani nu poate fi arestat preventiv decât dacă pedeapsa prevăzută de lege pentru fapta de care este invinuit este detinutia pe viața sau închisoarea de 10 ani ori mai mare și o altă măsură preventivă nu este suficientă.

(2) Durata arestării inculpatului minor între 14 și 16 ani este, în cursul urmăririi penale, de cel mult 15 zile, iar verificarea legalității și temeiniciei arestării preventive se efectuează în cursul judecătii periodice, dar nu mai târziu de 30 de zile. Prolungirea acestei măsuri în cursul urmăririi penale sau menținerea ei în cursul judecătii nu poate fi dispusă decât în mod excepțional. Arestarea preventivă a minorului în cursul urmăririi penale nu poate să depășească, în total, un termen rezonabil și nu mai mult de 60 de zile, fiecare prelungire neputând depăși 15 zile. În mod excepțional, când pedeapsa prevăzută de lege este detinutia pe viața sau închisoarea de 20 de ani sau mai mare, arestarea preventivă a inculpatului minor între 14 și 16 ani în cursul urmăririi penale poate fi prelungită până la 180 de zile.

(3) Inculpatul minor mai mare de 16 ani poate fi arestat preventiv în cursul urmăririi penale pe o durată de cel mult 20 de zile. Durata măsuri preventive poate fi prelungită în cursul urmăririi penale, de fiecare dată cu 20 de zile. Arestarea preventivă a inculpatului minor în cursul urmăririi penale nu poate să depășească, în total, un termen rezonabil și nu mai mult de 90 de zile. În mod excepțional, când pedeapsa prevăzută de lege este detinutia pe viața sau închisoarea de 10 ani ori mai mare, arestarea preventivă a inculpatului minor în cursul urmăririi penale poate fi prelungită până la 180 de zile. Verificarea legalității și temeiniciei arestării preventive a inculpatului minor mai mare de 16 ani în cursul judecătii se efectuează periodic, dar nu mai târziu de 40 de zile.

(4) Durata arestării invinuitului minor este de cel mult 3 zile.

Art. 160^h a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (2) și (3) ale art. 160^h au fost modificate de articolul 1 punctul 28 din [ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Secțiunea V

Liberarea provizorie sub control judiciar și liberarea provizorie pe cautiune

Modalitățile liberării provizorii

Articolul 160¹

În tot cursul procesului penal, invinuitul sau inculpatul arestat preventiv poate cere punerea sa în libertate provizorie, sub control judiciar sau pe cautiune.

Art. 160¹ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

& 1. Liberarea provizorie sub control judiciar

Condițiile liberării

Articolul 160²

(1) Liberarea provizorie sub control judiciar se poate acorda în cazul infracțiunilor savarsite din culpa, precum și în cazul infracțiunilor intentionate pentru care legea prevede pedeapsa închisorii ce nu depășește 18 ani.

(2) Liberarea provizorie sub control judiciar nu se acordă în cazul în care exista date din care rezultă necesitatea de a-l împiedica pe invinuit sau inculpat să savarsească alte infracțiuni sau ca acesta va încerca să zadarnicească aflarea adevărului prin influențarea unor părți, martori sau experti, alterarea ori distrugerea mijloacelor de proba sau prin alte asemenea fapte.

(3) Pe timpul liberării provizorii invinuitul sau inculpatul este obligat să respecte următoarele obligații:

a) să nu depășească limita teritorială fixată decât în condițiile stabilite de instanță;

b) să se prezinte la organul de urmărire penală sau, după caz, la instanța de judecată ori de câte ori este chemat;

c) să se prezinte la organul de poliție desemnat cu supravegherea de instanță, conform programului de supraveghere întocmit de organul de poliție sau ori de câte ori este chemat;

d) să nu își schimbe locuința fără încuviințarea instanței care a dispus măsura;

e) să nu dețină, să nu folosească și să nu poarte nicio categorie de arme.

(3¹) Organul judiciar care a dispus măsura poate impune invinuitului sau inculpatului ca pe timpul liberării provizorii să respecte una sau mai multe dintre următoarele obligații:

a) să poarte permanent un sistem electronic de supraveghere*);

b) să nu se deplaseze la anumite spectacole sportive ori culturale sau în orice alte locuri stabilite;

c) să nu se apropie de persoana vătămată, membrii familiei acesteia, persoana împreună cu care a comis fapta, martori, experti ori alte persoane, stabilite de instanță, și să nu comunice cu acestea direct sau indirect;

d) să nu conducă niciun vehicul sau anumite vehicule stabilite;

e) să nu se afle în locuința persoanei vătămate;

f) să nu exercite profesia, meseria sau să nu desfășoare activitatea în exercitarea căreia a savarsit fapta.

(3²) În cuprinsul încheierii sunt menționate expres obligațiile pe care invinuitul sau inculpatul trebuie să le respecte și se atrage atenția acestuia că, în caz de încălcare cu rea-credință a obligațiilor care îi revin, se va lua față de acesta măsura arestării preventive.

(4) Dispozițiile art. 145 alin. 2¹ se aplică în mod corespunzător.

Alin. (1) și (2) ale **art. 160² au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003** publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (1) și (2) ale art. 160² au fost modificate de pct. 87 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Lit. b) a alin. (3) al art. 160² a fost modificată de pct. 88 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Lit. h) a alin. (3) al art. 160² a fost introdusă de pct. 89 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (4) al art. 160² a fost introdus de pct. 90 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (3) al art. 160² a fost modificat de pct. 8 al **art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Alin. (3¹) și (3²) ale art. 160² au fost introduse de pct. 9 al **art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

*) Conform [art. III din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006, dispozițiile din Codul de procedură penală privind obligația de a purta permanent un sistem electronic de supraveghere intră în vigoare la 1 iulie 2007.

Organul care dispune liberarea provizorie

Articolul 160^{2a}

Liberarea provizorie sub control judiciar se dispune, atât în cursul urmăririi penale, cât și în cursul judecatii, de instanța de judecată.

[Art. 160^{2a} a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Organul care efectuează controlul respectării obligațiilor

Articolul 160^{2b}

Controlul modului în care invinuitul sau inculpatul respectă obligațiile stabilite de instanța revine judecătorului delegat cu executarea, precum și procurorului și organului de poliție.

[Art. 160^{2b} a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Modificarea sau ridicarea controlului judiciar

Articolul 160³

Controlul judiciar instituit de instanța poate fi oricând modificat sau ridicat de aceasta, în total sau în parte, pentru motive temeinice.

[Art. 160³ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

& 2. Liberarea provizorie pe cautiune

Condițiile liberării

Articolul 160⁴

(1) Liberarea provizorie pe cautiune se poate acorda de instanța de judecată, atât în cursul urmăririi penale, cât și al judecatii, la cerere, când s-a depus cautiunea și sunt îndeplinite condițiile prevăzute în art. 160² alin. 1 și 2.

(2) Pe timpul liberării provizorii, invinuitul sau inculpatul este obligat să respecte obligațiile care îi revin potrivit art. 160² alin. 3 și 3¹. Dispozițiile art. 160² alin. 3² se aplică în mod corespunzător.

(3) Dispozițiile art. 160² alin. 4 se aplică în mod corespunzător.

[Art. 160⁴ a fost modificat de LEGEA nr. 169 din 10 aprilie 2002](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 261 din 18 aprilie 2002.

[Art. 160⁴ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (2) al art. 160⁴ a fost modificat de pct. 91 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (3) al art. 160⁴ a fost introdus de pct. 92 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (2) al art. 160⁴ a fost modificat de pct. 10 al [art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Cautiunea

Articolul 160⁵

(1) Cautiunea garantează respectarea de către invinuit sau inculpat a obligațiilor care îi revin în timpul liberării provizorii.

(2) Cautiunea este de cel puțin 1.000 lei și consemnarea să se poate face fie prin depunerea sumei de bani stabilită de către instanța, fie prin constituirea unei garanții reale imobiliare la dispoziția instanței care a stabilit cautiunea.

(3) Consemnarea cautiunii se face pe numele invinuitului sau inculpatului și la dispoziția instanței care a stabilit cuantumul cautiunii.

(4) Cautiunea se restituie când:

a) se revoca liberarea provizorie pentru cazul prevăzut în art. 160¹⁰ alin. 1 lit. a);

b) se constată de instanța, prin încheiere, că nu mai există temeiurile care au justificat măsura arestării preventive;

c) se dispune scoaterea de sub urmărire penală, încetarea urmăririi penale, achitarea sau încetarea procesului penal;

d) se pronunță pedeapsa amenzii sau pedeapsa închisorii cu suspendarea condiționată a executării ori cu suspendarea executării sub supraveghere sau cu executarea la locul de muncă;

e) se dispune condamnarea la pedeapsa închisorii;

f) cererea de liberare provizorie a fost respinsă potrivit art. 160⁸a alin. 6.

(5) Cautiunea nu se restituie, în cazul prevăzut la lit. e), când liberarea provizorie s-a revocat potrivit dispozițiilor art. 160¹⁰ alin. 1 lit. b). Cautiunea se face venit la bugetul de stat, la raminerea definitivă a hotărârii de condamnare.

(6) În cazurile prevăzute la lit. b)-e) se dispune și încetarea stării de liberare provizorie.

Alin. (2) al art. 160⁵ a fost modificat de LEGEA nr. 169 din 10 aprilie 2002 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 261 din 18 aprilie 2002.

Alin. (1), (3) și lit. b) a alin. (4) ale art. 160⁵ au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Lit. f) a alin. (4) al art. 160⁵ a fost introdusă de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (1) și (2) ale art. 160⁵ au fost modificate de pct. 93 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

& 3. Dispoziții comune

Cererea de liberare provizorie și organul competent să o rezolve

Articolul 160⁶

(1) Cererea de liberare provizorie poate fi făcută, atât în cursul urmăririi penale, cât și în cursul judecatii, de către invinuit sau inculpat, totuși ori rudele apropiate ale acestuia.

(2) Cererea trebuie să cuprindă numele, prenumele, domiciliul și calitatea persoanei care o face, precum și mențiunea cunoașterii dispozițiilor legii privitoare la cazurile de revocare a liberării provizorii.

(3) În cazul liberării provizorii pe cautiune, cererea trebuie să cuprindă și obligația depunerii cautiunii și mențiunea cunoașterii dispozițiilor legii privind cazurile de nerestituire a cautiunii.

(4) Rezolvarea cererii, în cursul urmăririi penale, revine instanței careia i-ar reveni competența să judece cauza în fond, iar în cursul judecatii, instanței sesizate cu judecarea cauzei.

(4¹) În cursul urmăririi penale, cererea de liberare provizorie se soluționează de un singur judecător, indiferent de natura cauzei.

(5) Cererea depusă la organul de cercetare penală, la procuror ori la administrația locului de detenție se înaintează, în termen de 24 de ore, instanței competente.

Alin. (1) al art. 160⁶ a fost modificat de LEGEA nr. 169 din 10 aprilie 2002 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 261 din 18 aprilie 2002.

Alin. (2) al art. 160⁶ a fost abrogat de LEGEA nr. 169 din 10 aprilie 2002 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 261 din 18 aprilie 2002.

Art. 160⁶ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (4¹) al art. 160⁶ a fost introdus de pct. 17 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Măsurile premergătoare examinării cererii

Articolul 160⁷

(1) Instanța verifică dacă cererea de liberare provizorie cuprinde mențiunile prevăzute în art. 160⁶ alin. 2 și 3 și, dacă este cazul, ia măsuri pentru completarea acestora.

(2) Când cererea este făcută de o altă persoană decât invinuitul sau inculpatul, din cele arătate în art. 160⁶ alin. 1, instanța îl întreabă pe invinuit sau pe inculpat dacă își însușește cererea, iar declarația acestuia se consemnează pe cerere.

Art. 160⁷ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Teza finală a alin. (1) al art. 106⁷ a fost abrogată de pct. 94 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Examinarea și admiterea în principiu a cererii

Articolul 160⁸

(1) Instanța examinează, de urgență, cererea, verificând dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru admisibilitatea în principiu a acesteia.

(2) În cazul cererii de liberare pe cautiune, dacă instanța constată ca sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege, stabilește cuantumul cautiunii și termenul în care cautiunea trebuie depusă, încunostintând despre aceasta persoana care a făcut cererea. După depunerea dovezii de consemnare a cautiunii, instanța admite în principiu cererea și fixează termenul pentru soluționarea ei.

(3) Dacă nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege și dovada de consemnare a cautiunii nu a fost depusă, cererea se respinge.

Art. 160⁸ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Soluționarea cererii

Articolul 160^{8a}

(1) Soluționarea cererii se face după ascultarea invinuitului sau a inculpatului, a concluziilor aparatorului, precum și ale procurorului.

(2) În cazul în care se constată că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege și cererea este întemeiată, instanța admite cererea și dispune punerea în libertate provizorie a invinuitului sau inculpatului.

(3) Instanța, în cazul admiterii cererii de liberare provizorie, stabilește și obligațiile ce urmează a fi respectate de invinuit sau inculpat.

(4) Copia dispozitivului încheierii rămase definitive ori un extras al acesteia se trimite administrației locului de detenere și organului de poliție în a cărui circumscripție locuiește invinuitul sau inculpatul. Persoanele interesate se încunostințează.

(5) Administrația locului de detenere este obligată să ia măsuri pentru punerea de îndată în libertate a invinuitului sau inculpatului.

(6) În cazul în care nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege, când cererea este neîntemeiată sau când aceasta a fost făcută de către o altă persoană și nu a fost însușită de invinuit sau de inculpat, instanța respinge cererea.

Art. 160^{8a} a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Recursul împotriva încheierilor privind liberarea provizorie

Articolul 160⁹

(1) Împotriva încheierii prin care s-a admis ori s-a respins cererea de liberare provizorie se poate face recurs de către invinuit sau inculpat ori de către procuror, la instanța superioară.

(2) Termenul de recurs este de 24 de ore și curge de la pronunțare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsa.

(3) Dosarul va fi înaintat instanței de recurs în termen de 24 de ore.

(4) Recursul se judecă în termen de două zile.

(5) Abrogat.

(6) Invinuitul sau inculpatul este adus la judecarea recursului. Participarea procurorului este obligatorie.

(7) Instanța se pronunță în aceeași zi asupra admiterii sau respingerii recursului.

(8) Recursul împotriva încheierii prin care s-a respins cererea de liberare provizorie nu este suspensiv de executare.

(9) Dosarul se restituie în termen de 24 de ore de la soluționarea recursului.

(10) Dispozițiile alineatelor precedente se aplică în mod corespunzător și în cazul modificării sau ridicării controlului judiciar.

Art. 160⁹ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (5) al art. 160⁹ a fost abrogat de pct. 95 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Revocarea liberării

Articolul 160¹⁰

(1) Liberarea provizorie poate fi revocată dacă:

a) se descoperă fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute la data admiterii cererii de liberare provizorie și care justifică arestarea invinuitului sau inculpatului;

b) invinuitul sau inculpatul nu respecta, cu rea-credință, obligațiile ce-i revin potrivit art. 160² alin. 3 și 3¹ și art. 160⁴ alin. 2 sau încearcă să zadărnicească aflarea adevărului ori săvârșeste din nou, cu intenție, o infracțiune pentru care este urmărit sau judecat.

(2) Revocarea liberării provizorii se dispune de instanță, prin încheiere, cu ascultarea invinuitului sau inculpatului asistat de apărător. Revocarea se dispune și în lipsa invinuitului sau inculpatului, când acesta, fără motive temeinice, nu se prezintă la chemarea făcută.

(3) În caz de revocare a liberării provizorii, instanța dispune arestarea preventivă a invinuitului sau inculpatului și emite un nou mandat de arestare.

(4) Împotriva încheierii instanței prin care s-a dispus revocarea liberării provizorii se poate face recurs.

(5) Dispozițiile art. 160⁹ se aplică în mod corespunzător.

Art. 160¹⁰ a fost modificat de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Lit. b) a alin. (1) al art. 160¹⁰ a fost modificată de pct. 11 al [art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Capitolul II **ALTE MASURI PROCESUALE**

Secțiunea I

Luarea măsurilor de ocrotire și de siguranță

Măsurile de ocrotire în caz de reținere sau de arestare preventivă

Articolul 161

Când măsura reținerii sau a arestării preventive a fost luată față de un invinuit sau inculpat în a cărei ocrotire se afla un minor, o persoană pusă sub interdicție, o persoană careia i s-a instituit curatela, ori o persoană care datorită virstei, bolii sau altei cauze are nevoie de ajutor, trebuie să fie instituită autoritatea competentă în vederea luării măsurilor de ocrotire. Obligația de incunostintare revine organului judiciar care a luat măsura reținerii ori a arestării preventive.

Luarea măsurilor de siguranță

Articolul 162

(1) Dacă procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală constată, în cursul urmăririi penale, că invinuitul sau inculpatul se afla în vreuna dintre situațiile arătate în art. 113 sau 114 din Codul penal, sesizează instanța care, dacă este cazul, dispune luarea, în mod provizoriu, a măsurii de siguranță corespunzătoare. În cursul urmăririi penale, măsura de siguranță poate fi dispusă pe o durată ce nu poate depăși 180 de zile. În cursul judecării, măsura de siguranță corespunzătoare este dispusă, de asemenea, în mod provizoriu de instanța de judecată.

(1¹) Instanța dispune luarea măsurilor de siguranță prevăzute în alin. 1 numai după ascultarea invinuitului ori inculpatului și în prezența apărătorului și a procurorului.

(2) Instanța ia măsuri pentru aducerea la îndeplinire a internării medicale provizorii și, totodată, sesizează comisia medicală competentă să avizeze internarea bolnavilor mintali și a toxicomanilor periculoși.

(3) Măsura internării provizorii durează până la confirmarea acesteia de către instanța de judecată.

(4) Confirmarea se face pe baza avizului comisiei medicale, care trebuie comunicat instanței în termen de 45 de zile de la sesizarea comisiei. Nerespectarea acestui termen constituie abatere judiciară și se sancționează conform art. 198 alin. 3.

(5) În cazul în care s-a dispus internarea medicală, se vor lua și măsurile prevăzute în art. 161.

(6) Hotărârile instanței de judecată prin care s-a confirmat măsura internării poate fi atacată separat cu recurs. Recursul nu suspendă executarea.

Alin. (1) al [art. 162 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (1¹) al [art. 162 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (2) al [art. 162 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (1) și (4) ale art. 162 au fost modificate de pct. 96 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Secțiunea II

Masurile asiguratorii, restituirea lucrurilor și restabilirea situației anterioare savirsirii infractiunii

Masurile asiguratorii

Articolul 163

(1) Masurile asiguratorii se iau în cursul procesului penal de procuror sau de instanța de judecată și constau în indisponibilizarea, prin instituirea unui sechestrul, a bunurilor mobile și imobile, în vederea confiscării speciale, a reparării pagubei produse prin infractiune, precum și pentru garantarea executării pedepsei amenzii.

(2) Masurile asiguratorii în vederea reparării pagubei se pot lua asupra bunurilor invinuitului sau inculpatului și ale persoanei responsabile civilmente, până la concurența valorii probabile a pagubei.

(3) Masurile asiguratorii pentru garantarea executării pedepsei amenzii se iau numai asupra bunurilor invinuitului sau inculpatului.

(4) Nu pot fi sechestrate bunuri care aparțin unei unități dintre cele la care se referă art. 145 din Codul penal, precum și cele exceptate de lege.

(5) Masurile asiguratorii în vederea reparării pagubei se pot lua la cererea părții civile sau din oficiu.

(6) Luarea masurilor asiguratorii este obligatorie:

a) abrogata;

b) în cazul în care cel vătămat este o persoană lipsită de capacitate de exercitiu sau cu capacitatea de exercitiu restrinsă.

Alin. (1) al art. 163 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Lit. a) a alin. (6) al art. 163 a fost abrogată de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (1) al art. 163 a fost modificat de pct. 97 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

A se vedea și DECIZIA nr. 191 din 12 octombrie 2000, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 665 din 16 decembrie 2000.

Organele care aduc la îndeplinire masurile asiguratorii

Articolul 164

(1) Ordonanța de luare a masurii asiguratorii se aduce la îndeplinire de către organul de urmărire penală care a luat măsura.

(2) Încheierea instanței judecătorești prin care s-a dispus luarea masurii asiguratorii se aduce la îndeplinire prin executorul judecătoresc.

(3) Masurile asiguratorii dispuse de procuror sau de instanța de judecată pot fi aduse la îndeplinire și prin organele proprii de executare ale unității pagubite, în cazul în care aceasta este una dintre cele la care se referă art. 145 din Codul penal.

(4) În cazurile în care urmărirea penală se efectuează de către procuror, acesta poate dispune ca măsura asiguratorie luată să fie adusă la îndeplinire de către secretarul parchetului.

Alin. (3) al art. 164 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Procedura sechestrului

Articolul 165

(1) Organul care procedează la aplicarea sechestrului este obligat să identifice și să evalueze bunurile sechestrate, putând recurge în caz de necesitate și la experți.

(2) Bunurile perisabile, obiectele din metale sau pietre prețioase, mijloacele de plată straine, titlurile de valoare internă, obiectele de artă și de muzeu, colecțiile de valoare, precum și sumele de bani care fac obiectul sechestrului, vor fi ridicate în mod obligatoriu.

(3) Bunurile perisabile se predau unităților comerciale cu capital majoritar de stat, potrivit profilului activității, care sunt obligate să le primească și să le valorifice de îndată.

(4) Metalele sau pietrele prețioase ori obiectele confecționate cu acestea și mijloacele de plată straine se depun la cea mai apropiată instituție bancară competentă.

(5) Titlurile de valoare interne, obiectele de arta sau de muzeu și colecțiile de valoare se predau spre păstrare instituțiilor de specialitate.

(6) Obiectele prevăzute în alin. 4 și 5 se predau în termen de 48 de ore de la ridicare. Dacă obiectele sunt strict necesare urmăririi penale, depunerea se face ulterior, dar nu mai târziu de 48 de ore de la rezolvarea cauzei de către procuror, după terminarea urmăririi penale.

(7) Obiectele sechestrate se păstrează până la ridicarea sechestrului.

(8) Sumele de bani rezultate din valorificarea făcută potrivit alin. 3 și 7, precum și sumele de bani ridicate potrivit alin. 2, se consemnează, după caz, pe numele invinuitului, inculpatului sau persoanei responsabile civilmente, la dispoziția organului care a dispus instituirea sechestrului, caruia i se predă recipisa de consemnare a sumei, în termen de cel mult trei zile de la ridicarea banilor ori de la valorificarea bunurilor.

(9) Dacă există pericol de instrainare, celelalte bunuri mobile sechestrate vor fi puse sub sigiliu sau ridicate, putându-se numi un custode.

Alin. (7) al [art. 165 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Procesul-verbal de sechestru și inscripția ipotecara

Articolul 166

(1) Organul care aplică sechestru încheie proces-verbal despre toate actele efectuate potrivit art. 165, descriind amanunțit bunurile sechestrate, cu indicarea valorii lor. În procesul-verbal se arată bunurile exceptate de lege de la urmărire, găsite la persoana careia i s-a aplicat sechestru. De asemenea, se consemnează obiectele părților sau ale altor persoane interesate.

(1¹) În procesul-verbal prevăzut la alin. 1 se menționează și faptul că părțile au fost încunoscute că:

a) pot solicita valorificarea bunului sau bunurilor sechestrate, în temeiul art. 168¹ alin. 1;

b) în cursul procesului penal, înainte de pronunțarea unei hotărâri judecătorești, bunurile mobile asupra cărora s-a instituit sechestrul asigurător pot fi valorificate de către organul judiciar, chiar și fără consimțământul proprietarului, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 168¹ alin. 2.

Alin. (1¹) al art. 166 a fost introdus de pct. 1 al [art. II din LEGEA nr. 28 din 16 martie 2012](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 189 din 22 martie 2012.

(2) Un exemplar de pe procesul-verbal se lasă persoanei careia i s-a aplicat sechestrul, iar în lipsa, celor cu care locuiește, administratorului, portarului, ori celui care în mod obisnuit îl înlocuiește sau unui vecin. În cazul când parte din bunuri ori totalitatea lor au fost predate unui custode, se lasă acestuia o copie de pe procesul-verbal. Un exemplar se înaintează și organului care a dispus luarea măsurii asigurătorii, în termen de 24 de ore de la încheierea procesului-verbal.

(3) Pentru bunurile imobile sechestrate, organul care a dispus instituirea sechestrului cere organului competent luarea inscripției ipotecare asupra bunurilor sechestrate, anexind copii de pe actul prin care s-a dispus sechestrul și un exemplar al procesului-verbal de sechestru.

Poprirea

Articolul 167

Sumele de bani datorate cu orice titlu invinuitului, inculpatului sau părții responsabile civilmente de către o a treia persoană, ori de către cel pagubit, sunt poprite în miinile acestora și în limitele prevăzute de lege, de la data primirii actului prin care se înființează sechestrul. Aceste sume vor fi consemnate de debitori, după caz, la dispoziția organului care a dispus poprirea sau a organului de executare, în termen de cinci zile de la scadența, recipisele urmînd a fi predate aceluiași organ în 24 de ore de la consemnare.

Contestarea măsurii asigurătorii

Articolul 168

(1) În contra măsurii asigurătorii luate și a modului de aducere la îndeplinire a acesteia, invinuitul sau inculpatul, partea responsabilă civilmente, precum și orice altă persoană interesată se pot plange procurorului sau instanței de judecată, în orice fază a procesului penal.

(2) Hotărârea instanței de judecată poate fi atacată separat cu recurs. Recursul nu suspendă executarea.

(3) După soluționarea definitivă a procesului penal, dacă nu s-a făcut plîngere împotriva aducerii la îndeplinire a măsurii asigurătorii, se poate face contestație potrivit legii civile.

Alin. (1) al [art. 168 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Cazuri speciale de valorificare a bunurilor mobile sechestrate

Articolul 168¹

În cursul procesului penal, înainte de pronunțarea unei hotărâri definitive, organul de urmărire penală sau instanța de judecată care a instituit sechestrul poate dispune de îndată valorificarea bunurilor mobile sechestrate, la cererea proprietarului bunurilor sau atunci când există acordul acestuia.

În cursul procesului penal, înainte de pronunțarea unei hotărâri definitive, atunci când nu există acordul proprietarului, bunurile mobile asupra cărora s-a instituit sechestrul asigurător pot fi valorificate, în mod excepțional, în următoarele situații:

- a)** atunci când, în termen de un an de la data instituirii sechestrului, valoarea bunurilor sechestrate s-a diminuat în mod semnificativ, respectiv cu cel puțin 40% în raport cu valoarea din momentul dispunerii măsurii asigurătorii. Dispozițiile art. 165 alin. 1 se aplică în mod corespunzător și în acest caz;
- b)** atunci când există riscul expirării termenului de garanție sau când sechestrul asigurător s-a aplicat asupra unor animale sau păsări vii;
- c)** atunci când sechestrul asigurător s-a aplicat asupra produselor inflamabile sau petroliere;
- d)** atunci când sechestrul asigurător s-a aplicat asupra unor bunuri a căror depozitare sau întreținere necesită cheltuieli disproporționate în raport cu valoarea bunului.

În cursul procesului penal, înainte de pronunțarea unei hotărâri definitive, atunci când sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții: proprietarul nu a putut fi identificat și valorificarea nu se poate face potrivit alin. 2, autovehiculele ori mijloacele de transport asupra cărora s-a instituit sechestrul asigurător pot fi valorificate în următoarele situații:

- a)** atunci când acestea au fost folosite, în orice mod, la săvârșirea unei infracțiuni;
- b)** dacă de la data instituirii măsurii asigurătorii asupra acestor bunuri a trecut o perioadă de un an sau mai mare.

Sumele de bani rezultate din valorificarea bunurilor mobile făcută potrivit alin. 1 și 2 se consemnează pe numele învinutului, inculpatului sau al persoanei responsabile civilmente, la dispoziția organului judiciar care a dispus sechestrul. Prevederile art. 165 alin. 8 se aplică în mod corespunzător.

Sumele de bani rezultate din valorificarea bunurilor mobile făcută potrivit alin. 3 se consemnează pe numele făptuitorului, învinutului, inculpatului sau al persoanei responsabile civilmente ori, după caz, într-un cont special constituit în acest sens, potrivit dispozițiilor legale în vigoare, la dispoziția organului judiciar care a dispus sechestrul. Prevederile art. 165 alin. 8 se aplică în mod corespunzător.

Art. 168¹ a fost introdus de pct. 2 al [art. II din LEGEA nr. 28 din 16 martie 2012](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 189 din 22 martie 2012.

Valorificarea bunurilor mobile sechestrate în cursul urmăririi penale

Articolul 168²

În cursul urmăririi penale, atunci când nu există acordul proprietarului, dacă procurorul care a instituit sechestrul apreciază că se impune valorificarea bunurilor mobile sechestrate, se fixează un termen, care nu poate fi mai scurt de 10 zile, la care sunt chemate părțile, precum și custodele bunurilor, atunci când a fost desemnat unul.

La termenul fixat se aduce la cunoștința părților și a custodelui faptul că se intenționează valorificarea bunurilor mobile sechestrate și li se pune în vedere că au dreptul de a face observații sau cereri legate de bunurile ce urmează a fi valorificate. După examinarea obiecțiilor și cererilor făcute de părți sau custode, procurorul dispune prin ordonanță asupra valorificării bunurilor mobile prevăzute la art. 168¹ alin. 2. Lipsa părților legal citate nu împiedică desfășurarea procedurii.

Împotriva ordonanței prin care s-a dispus valorificarea bunurilor mobile sechestrate părțile, custodele, precum și orice altă persoană interesată pot face plângere la instanța competentă să soluționeze cauza în primă instanță, în termen de 10 zile.

Termenul prevăzut la alin. 3 curge de la comunicare, în cazul părților și al custodelui, sau de la data când au luat la cunoștință, în cazul altor persoane.

Plângerea împotriva ordonanței suspendă executarea. Judecarea cauzei se face de urgență și cu precădere, iar hotărârea instanței prin care s-a soluționat contestația este definitivă.

Art. 168² a fost introdus de pct. 2 al [art. II din LEGEA nr. 28 din 16 martie 2012](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 189 din 22 martie 2012.

Valorificarea bunurilor mobile sechestrate în cursul judecății

Articolul 168³

În cursul judecății, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea procurorului, a uneia dintre părți sau a custodelui, poate dispune asupra valorificării bunurilor mobile sechestrate. În acest scop, instanța de judecată fixează un termen, care nu poate fi mai scurt de 10 zile, la care sunt citate părțile, precum și custodele bunurilor, atunci când a fost desemnat unul.

La termenul fixat se pune în discuția părților, în ședință publică, valorificarea bunurilor mobile sechestrate și li se pune în vedere faptul că au dreptul de a face observații sau cereri legate de acestea. Lipsa părților legal citate nu împiedică desfășurarea procedurii.

Asupra valorificării bunurilor mobile sechestrate, precum și cu privire la cererile prevăzute la alin. 2, instanța de judecată dispune prin încheiere. Încheierea instanței este definitivă.

Art. 168³ a fost introdus de pct. 2 al [art. II din LEGEA nr. 28 din 16 martie 2012](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 189 din 22 martie 2012.

Contestarea modului de valorificare a bunurilor mobile sechestrate

Articolul 168⁴

Împotriva modului de ducere la îndeplinire a ordonanței sau, după caz, a încheierii de valorificare a bunurilor mobile sechestrate învinuitul sau inculpatul, partea responsabilă civilmente, custodele, precum și orice altă persoană interesată pot formula, în cursul procesului penal, plângere la instanța competentă să soluționeze cauza în primă instanță.

Plângerea prevăzută la alin. 1 se face în termen de 15 zile de la îndeplinirea actului contestat.

Instanța soluționează plângerea de urgență și cu precădere, în ședință publică, cu citarea părților, prin încheiere definitivă.

După soluționarea definitivă a procesului penal, dacă nu s-a făcut plângere împotriva modului de ducere la îndeplinire a ordonanței sau, după caz, a încheierii de valorificare a bunurilor mobile sechestrate, se poate face contestație potrivit legii civile.

Art. 168⁴ a fost introdus de pct. 2 al [art. II din LEGEA nr. 28 din 16 martie 2012](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 189 din 22 martie 2012.

Restituirea lucrurilor

Articolul 169

(1) Dacă procurorul sau instanța de judecată constata ca lucrurile ridicate de la invinuit ori inculpat, sau de la orice persoană care le-a primit spre a le pastra, sunt proprietatea persoanei vătămate ori au fost luate pe nedrept din posesia sau detinerea sa, dispune restituirea acestor lucruri persoanei vătămate. Orice altă persoană care pretinde un drept asupra lucrurilor ridicate poate cere, potrivit dispozițiilor art. 168, stabilirea acestui drept și restituirea.

(2) Restituirea lucrurilor ridicate are loc numai dacă prin aceasta nu se stinghereste aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei și cu obligația pentru cel caruia îi sunt restituite să le pastreze până la ramnerea definitivă a hotărârii.

Alin. (1) al [art. 169 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Restabilirea situației anterioare

Articolul 170

Procurorul sau instanța de judecată poate lua măsuri de restabilire a situației anterioare savarsirii infractiunii, când schimbarea acelei situații a rezultat în mod vadit din comiterea infractiunii, iar restabilirea este posibilă.

[Art. 170 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Titlul V

ACTE PROCESUALE ȘI PROCEDURALE COMUNE

Capitolul I

ASISTENȚA JURIDICĂ ȘI REPREZENTAREA

Asistența invinuitului sau a inculpatului

Articolul 171

(1) Invinuitul sau inculpatul are dreptul să fie asistat de aparator în tot cursul urmăririi penale și al judecării, iar organele judiciare sunt obligate să-i aducă la cunoștință acest drept.

(2) Asistența juridică este obligatorie când invinuitul sau inculpatul este minor, internat într-un centru de reeducare sau într-un institut medical educativ, când este reținut sau arestat chiar în alta cauză, când față de

acesta a fost dispusa măsura de siguranță a internării medicale sau obligarea la tratament medical chiar în alta cauza ori când organul de urmărire penală sau instanța apreciază ca invinuitul ori inculpatul nu și-ar putea face singur apararea, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.

(3) În cursul judecatii, asistența juridică este obligatorie și în cauzele în care legea prevede pentru infractiunea savarsita pedeapsa detentivii pe viața sau pedeapsa închisorii de 5 ani sau mai mare.

(4) Când asistența juridică este obligatorie, dacă invinuitul sau inculpatul nu și-a ales un apărător, se iau măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu.

(4¹) Când asistența juridică este obligatorie, dacă apărătorul ales nu se prezintă nejustificat la data stabilită pentru efectuarea unui act de urmărire penală sau la termenul de judecată fixat și nici nu asigură substituirea, pleacă sau refuză să efectueze apararea, organul judiciar ia măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu care să-l înlocuiască, acordându-i timpul necesar pentru pregătirea apărării. În cursul judecatii, după începerea dezbaterilor, când asistența juridică este obligatorie, dacă apărătorul ales lipsește, nejustificat, la termenul de judecată și nu asigură substituirea, instanța ia măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu care să-l înlocuiască, acordând un termen de minimum 3 zile pentru pregătirea apărării.

(5) Delegația apărătorului desemnat din oficiu încetează la prezentarea apărătorului ales.

(6) Dacă la judecarea cauzei apărătorul lipsește și nu poate fi înlocuit în condițiile alin. 4¹, cauza se amana.

Alin. (2) și (3) ale [art. 171 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (4¹) al [art. 171 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (6) al [art. 171 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (2) și (4¹) ale art. 171 au fost modificate de pct. 98 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Drepturile apărătorului

Articolul 172

(1) În cursul urmăririi penale, apărătorul învinuitului sau inculpatului are dreptul să asiste la efectuarea oricărui act de urmărire penală și poate formula cereri și depune memorii. Lipsa apărătorului nu împiedică efectuarea actului de urmărire penală, dacă există dovada că apărătorul a fost încunoștințat de data și ora efectuării actului. Încunoștințarea se face prin notificare telefonică, fax, internet sau prin alte asemenea mijloace, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.

(2) Când asistența juridică este obligatorie, organul de urmărire penală va asigura prezenta apărătorului la ascultarea invinuitului sau inculpatului.

(3) În cazul în care apărătorul invinuitului sau inculpatului este prezent la efectuarea unui act de urmărire penală, se face mențiune despre aceasta, iar actul este semnat și de apărător.

(4) Persoana reținută sau arestată are dreptul să ia contact cu apărătorul, asigurându-i-se confidențialitatea convorbirilor.

(5) Abrogat.

(6) Apărătorul are dreptul de a se plange, potrivit art. 275, dacă cererile sale nu au fost acceptate; în situațiile prevăzute în alin. 2 și 4, procurorul este obligat să rezolve plângerea în cel mult 48 de ore.

(7) În cursul judecatii, apărătorul are dreptul să asiste pe inculpat, să exercite drepturile procesuale ale acestuia, iar în cazul când inculpatul este arestat, să ia contact cu acesta.

(8) Apărătorul ales sau desemnat din oficiu este obligat să asigure asistența juridică a invinuitului sau inculpatului. Pentru nerespectarea acestei obligații, organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate sesiza conducerea baroului de avocați, spre a lua măsuri.

Alin. (4) al [art. 172 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (1), (2) și (6) ale art. 172 au fost modificate de pct. 99 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (5) ale art. 172 a fost abrogat de pct. 100 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (1) al [art. 172 a fost modificat de articolul unic din LEGEA nr. 57 din 19 martie 2008](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 228 din 25 martie 2008.

) NOTA C.T.C.E. S.A. Piatra-Neamț:

Prin [DECIZIA CURȚII CONSTITUȚIONALE nr. 1.086 din 20 noiembrie 2007](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 866 din 18 decembrie 2007 a fost admisă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 172 alin. 1 teza întâi din Codul de procedură penală, constatându-se că prevederea "care implică audierea sau prezența învinutului sau inculpatului căruia îi asigură apărarea" este neconstituțională.

Art. 147 din CONSTITUȚIA ROMÂNIEI republicată în MONITORUL OFICIAL nr. 767 din 31 octombrie 2003 prevede că dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curtii Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept.

În consecință, prevederile de mai sus din cuprinsul art. 172 alin. 1 teza întâi din Codul de procedură penală, au fost suspendate în perioada 18 decembrie 2007-31 ianuarie 2008, iar începând cu data de 1 februarie 2008 acestea și-au încetat efectele juridice.

Asistența celorlalte părți

Articolul 173

(1) Aparatorul părții vătămate, al părții civile și al părții responsabile civilmente are dreptul să asiste la efectuarea oricărui act de urmărire penală care implica audierea sau prezența părții careia îi asigură apărarea*) și poate formula cereri și depune memorii.

(2) În cursul judecatii, aparatorul exercită drepturile părții pe care o asistă.

(3) Când organul judiciar apreciază că din anumite motive partea vătămată, partea civilă sau partea responsabilă civilmente nu și-ar putea face singura apărarea, dispune din oficiu sau la cerere luarea măsurilor pentru desemnarea unui aparator.

Alin. (1) al [art. 173 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (1) și (3) ale art. 173 au fost modificate pct. 101 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

*) NOTA C.T.C.E. S.A. Piatra-Neamț:

Prin [DECIZIA CURȚII CONSTITUȚIONALE nr. 1.086 din 20 noiembrie 2007](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 866 din 18 decembrie 2007 a fost admisă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 173 alin. 1 din Codul de procedură penală, constatându-se că prevederea "care implică audierea sau prezența părții căreia îi asigură apărarea" este neconstituțională.

Art. 147 din CONSTITUȚIA ROMÂNIEI republicată în MONITORUL OFICIAL nr. 767 din 31 octombrie 2003 prevede că dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curtii Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept.

În consecință, prevederile de mai sus din cuprinsul art. 173 alin. 1 din Codul de procedură penală, au fost suspendate în perioada 18 decembrie 2007-31 ianuarie 2008, iar începând cu data de 1 februarie 2008 acestea și-au încetat efectele juridice.

Reprezentarea

Articolul 174

(1) În cursul judecatii învinuitul și inculpatul, precum și celelalte părți pot fi reprezentați, cu excepția cazurilor în care prezența învinutului sau inculpatului este obligatorie.

(2) În cazurile în care legea admite reprezentarea învinutului sau inculpatului, instanța de judecată, când apreciază necesară prezența învinutului sau inculpatului, dispune aducerea lui.

(3) În cazul în care un număr mare de persoane care nu au interese contrarii s-au constituit parte civilă, acestea pot desemna o persoană care să le reprezinte interesele în cadrul procesului penal. În cazul în care părțile civile nu și-au desemnat un reprezentant comun, pentru buna desfășurare a procesului penal, procurorul sau instanța de judecată poate desemna, prin rezoluție, respectiv prin încheiere motivată, un avocat din oficiu pentru a le reprezenta interesele. Încheierea sau rezoluția va fi comunicată părților civile, care trebuie să încunoștințeze procurorul sau instanța de refuzul lor de a fi reprezentați prin avocatul desemnat din oficiu.

(4) În cazul în care prin fapta penală s-au adus vătămări unui număr mare de părți vătămate, constituite sau nu părți civile, care nu au interese contrarii, acestea pot desemna o persoană care să le reprezinte interesele

în cadrul procesului penal. În cazul în care părțile vătămate nu și-au desemnat un reprezentant comun, pentru buna desfășurare a procesului penal, procurorul sau instanța de judecată poate desemna, prin rezoluție, respectiv prin încheiere motivată, un avocat din oficiu pentru a le reprezenta interesele.

(5) Dovada mandatului se va face în condițiile legii.

(6) În cazurile prevăzute la alin. 3 și 4, toate actele de procedură comunicate reprezentantului sau de care reprezentantul a luat cunoștință sunt prezumate a fi cunoscute de persoanele reprezentate."

Art. 174 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

A se vedea și DECIZIA CURTII CONSTITUTIONALE nr. 145 din 14 iulie 2000, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 665 din 16 decembrie 2000.

Alin. (3)-(6) ale art. 174 au fost introduse de pct. 18 al **art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Capitolul II

CITAREA, COMUNICAREA ACTELOR PROCEDURALE, MANDATUL DE ADUCERE

Modul de citare

Articolul 175

Chemarea unei persoane în fața organului de urmărire penală sau a instanței de judecată se face prin citatie scrisă. Citarea se poate face și prin nota telefonică sau telegrafică.

Citatiile se înmânează de agenți anume însărcinați cu îndeplinirea acestei atribuții sau prin mijlocirea serviciului postal.

Conținutul citatiei

Articolul 176

(1) Citatia este individuală și trebuie să cuprindă următoarele mențiuni:

a) denumirea organului de urmărire penală sau a instanței de judecată care emite citatia, sediul sau, data emiterii și numărul dosarului;

b) numele, prenumele celui citat, calitatea în care este citat și indicarea obiectului cauzei;

c) adresa celui citat, care trebuie să cuprindă în orașe și municipii: localitatea, județul, strada, numărul și apartamentul unde locuiește, iar în comune: județul, comuna și satul.

În citatie se menționează, când este cazul, orice alte date necesare pentru stabilirea adresei celui citat;

d) ora, ziua, luna și anul, locul de înfatisare, precum și invitarea celui citat să se prezinte la data și locul indicate, cu aratarea consecințelor legale în caz de neprezentare.

e) ca partea citată are dreptul la un apărător cu care să se prezinte la termenul fixat;

f) ca potrivit art. 171 alin. 2 și 3 apărarea este obligatorie, iar în cazul în care partea nu își alege un apărător, cu care să se prezinte la termenul fixat, i se va desemna un apărător din oficiu;

g) ca partea citată poate, în vederea exercitării dreptului la apărare, să consulte dosarul aflat la arhiva instanței.

(2) Citatia se semnează de cel care o emite.

Lit. e), f) și g) ale alin. (1) al art. 176 au fost introduse de pct. 102 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Locul de citare

Articolul 177

(1) Invinuitul sau inculpatul se citează la adresa unde locuiește, iar dacă aceasta nu este cunoscută, la adresa locului sau de muncă, prin serviciul de personal al unității la care lucrează.

(2) Dacă printr-o declarație dată în cursul procesului penal invinuitul sau inculpatul a indicat un alt loc pentru a fi citat, el este citat la locul indicat.

(3) În caz de schimbare a adresei arătate în declarația invinuitului sau inculpatului, acesta este citat la noua sa adresă, numai dacă a încunostintat organul de urmărire penală ori instanța de judecată de schimbarea intervenită, sau dacă organul judiciar apreciază pe baza datelor obținute potrivit art. 180 ca s-a produs o schimbare de adresă.

(4) Dacă nu se cunoaște adresa unde locuiește invinuitul sau inculpatul și nici locul sau de muncă, citatia se afișează la sediul consiliului local în a cărui circumscripție s-a săvârșit infracțiunea. Când activitatea infracțională s-a desfășurat în mai multe locuri, citatia se afișează la sediul consiliului local în a cărui circumscripție se afla organul care efectuează urmărirea penală.

(5) Bolnavii aflați în spital într-o casa de sănătate se citeaza prin administratia acestora.

(6) Detinutii se citeaza la locul de detinere, prin administratia acestuia.

(7) Militarii se citeaza la unitatea din care fac parte, prin comandantul acesteia.

(8) Dacă invinuitul sau inculpatul locuieste în strainatate, citarea se face potrivit normelor de drept international penal aplicabile în relația cu statul solicitat, în condițiile legii. În absenta unei asemenea norme sau în cazul în care instrumentul juridic international aplicabil o permite, citarea se face prin scrisoare recomandata. În acest caz, avizul de primire a scrisorii recomandate, semnat de destinatar, sau refuzul de primire a acesteia tine loc de dovada a indeplinirii procedurii de citare.

(8¹) La stabilirea termenului pentru infatisarea invinuitului sau inculpatului aflat în strainatate, se tine seama de normele internationale aplicabile în relația cu statul pe teritoriul caruia se afla invinuitul sau inculpatul, iar în lipsa unor asemenea norme, de necesitatea ca citatia în vederea infatisarii să fie primita cel mai tarziu cu 40 de zile înainte de ziua stabilita pentru infatisare.

(9) Citarea altor persoane decat invinuitul sau inculpatul se face potrivit dispozițiilor din prezentul articol. Unitatile la care se referă art. 145 din Codul penal și alte persoane juridice se citeaza la sediul acestora, iar în cazul neidentificarii sediului, citatia se afișează la sediul consiliului local în a cărui circumscriptie s-a savarsit infractiunea.

Alin. (8) al [art. 177 a fost modificat de LEGEA nr. 704 din 3 decembrie 2001](#)*) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 807 din 17 decembrie 2001.

*) [LEGEA nr. 704 din 3 decembrie 2001](#) a fost abrogata de [LEGEA nr. 302 din 28 iunie 2004](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 594 din 1 iulie 2004.

Alin. (8) și (9) ale [art. 177 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (7) și (8) ale art. 177 au fost modificate de pct. 103 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (8¹) al art. 177 a fost introdus de pct. 104 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Inminarea citatiei

Articolul 178

(1) Citatia se inmineaza personal celui citat, care va semna dovada de primire.

(2) Dacă persoana citata nu vrea sa primeasca citatia, sau primind-o nu vointe sau nu poate să semneze dovada de primire, agentul lasă citatia celui citat ori, în cazul refuzului de primire, o afișează pe usa locuinței acestuia, incheind despre aceasta proces-verbal.

(2¹) În cazul în care scrisoarea recomandata prin care se citeaza un invinuit sau inculpat care locuieste în strainatate nu poate fi inmanata datorita refuzului primirii ei sau din orice alt motiv, precum și în cazul în care statul destinatarului nu permite citarea prin posta a cetatenilor săi, citatia se va afisa la sediul parchetului sau al instanței, după caz.

(3) Când citarea se face potrivit art. 177 alin. 1 partea finala, alin. 5, 6 și 7, unitatile acolo aratate sunt obligate a inmina de îndată citatia persoanei citate sub luare de dovada, certificându-i semnatura sau aratind motivul pentru care nu s-a putut obtine semnatura acesteia. Dovada este predată agentului procedural, iar acesta o inainteaza organului de urmărire penala sau instanței de judecată care a emis citatia.

(4) Citatia destinata unei unități dintre cele la care se referă art. 145 din Codul penal sau altei persoane juridice se preda la registratura sau functionarului insarcinat cu primirea corespondentei. Dispozitiile alin. 2 se aplică în mod corespunzător.

Alin. (2¹) al [art. 178 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (4) al [art. 178 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Inminarea citatiei altor persoane

Articolul 179

(1) Dacă persoana citata nu se afla acasa, agentul inmineaza citatia sotului, unei rude sau oricarei persoane care locuieste cu ea, ori care în mod obisnuit îi primește corespondenta. Citatia nu poate fi inminata unui minor sub 14 ani sau unei persoane lipsite de uzul ratiunii.

(2) Dacă persoana citata locuieste într-un imobil cu mai multe apartamente sau într-un hotel, în lipsa persoanelor aratate în alin. 1, citatia se preda administratorului, portarului ori celui care în mod obisnuit îl inlocuieste.

(3) Persoana care primește citatia semnează dovada de primire, iar agentul, certificând identitatea și semnatura, încheie proces-verbal. Dacă aceasta nu poate sau nu poate semna dovada de primire, agentul afișează citatia pe usa locuinței, încheind proces-verbal.

(4) În lipsa persoanelor arătate în alin. 1 și 2, agentul este obligat să se intereseze când poate găsi persoana citată pentru a-i înmîna citatia. Când nici pe aceasta cale nu se poate ajunge la înmînare, agentul afișează citatia pe usa locuinței persoanei citate, încheind proces-verbal.

(5) În cazul când persoana citată locuiește într-un imobil cu mai multe apartamente sau într-un hotel, dacă în citatie nu s-a indicat apartamentul ori camera în care locuiește, agentul este obligat să facă investigații pentru a afla aceasta. Dacă investigațiile au rămas fără rezultat, agentul afișează citatia pe usa principală a clădirii, încheind proces-verbal și făcând mențiuni despre împrejurările care au făcut imposibilă înmînarea citatiei.

Cercetări în vederea înmînării citatiei

Articolul 180

Dacă persoana citată și-a schimbat adresa, agentul afișează citatia pe usa locuinței arătate în citatie și se informează pentru aflarea noii adrese, menționând în procesul-verbal datele obținute.

Dovada de primire și procesul-verbal de predare a citatiei

Articolul 181

(1) Dovada de primire a citatiei trebuie să cuprindă numărul dosarului, denumirea organului de urmărire penală sau a instanței care a emis citatia, numele, prenumele și calitatea persoanei citate, precum și data pentru care este citată. De asemenea, trebuie să cuprindă data înmînării citatiei, numele, prenumele, calitatea și semnatura celui ce înmînă citatia, certificarea de către acesta a identității și semnăturii persoanei care i s-a înmînat citatia, precum și arătarea calității acesteia.

(2) Ori de câte ori cu prilejul predării sau afișării unei citatii se încheie un proces-verbal, acesta va cuprinde în mod corespunzător și mențiunile arătate în alineatul precedent.

Comunicarea altor acte procedurale

Articolul 182

Comunicarea celorlalte acte de procedură se face potrivit dispozițiilor prevăzute în prezentul capitol.

Mandatul de aducere

Articolul 183

(1) O persoană poate fi adusă în fața organului de urmărire penală sau a instanței de judecată pe baza unui mandat de aducere, întocmit potrivit dispozițiilor art. 176, dacă fiind anterior citată nu s-a prezentat, iar ascultarea ori prezenta ei este necesară.

(2) Invinuitul sau inculpatul poate fi adus cu mandat chiar înainte de a fi fost chemat prin citatie, dacă organul de urmărire penală sau instanța constată motivat că în interesul rezolvării cauzei se impune această măsură.

(3) Persoanele aduse cu mandat, potrivit alin. 1 și 2, nu pot rămâne la dispoziția organului judiciar decât timpul strict necesar pentru audierea lor, în afară de cazul când s-a dispus reținerea ori arestarea preventivă a acestora.

(4) Persoana adusă cu mandat de aducere este ascultată de îndată de către organul judiciar.

Alin. (3) și (4) ale [art. 183](#) au fost modificate de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Executarea mandatului de aducere

Articolul 184

(1) Mandatul de aducere se execută prin organele poliției, jandarmeriei sau poliției comunitare.

(2) Dacă persoana aratăată în mandatul de aducere nu poate fi adusă din motive de boală, cel însărcinat cu executarea mandatului constată aceasta printr-un proces-verbal, care se înaintea de îndată organului de urmărire penală ori instanței de judecată.

(2¹) Dispozițiile alin. 2 se aplică și în cazul în care persoana aratăată în mandat, cu excepția invinuitului sau inculpatului, nu poate fi adusă din orice altă cauză.

(3) Dacă cel însărcinat cu executarea mandatului de aducere nu găsește persoana prevăzută în mandat la adresa indicată, face cercetări și dacă acestea au rămas fără rezultat, încheie un proces-verbal care va cuprinde mențiuni despre cercetările făcute.

(3¹) Dacă învinuitul, inculpatul sau martorul refuză să se supună mandatului de aducere sau încearcă să fugă, va fi adus prin constrângere în fața organelor de urmărire penală sau a instanței de judecată.

(4) Executarea mandatelor de aducere privind pe militari se face prin comandantul unității militare sau prin comandantul garnizoanei.

Alin. (2) al [art. 184 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (2¹) al [art. 184 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (3¹) ale [art. 184 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (1) al art. 184 a fost modificat de pct. 105 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (3¹) ale art. 184 a fost modificat de pct. 19 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Accesul la bazele electronice de date

Articolul 184¹

În vederea realizării procedurii de citare, a comunicării actelor de procedură sau a aducerii cu mandat la desfășurarea procedurilor, procurorul sau instanța are drept de acces direct la bazele electronice de date deținute de organele administrației de stat.

Organele administrației publice care dețin baze electronice de date sunt obligate să colaboreze cu procurorul sau cu instanța de judecată, în vederea asigurării accesului direct al acestora la informațiile existente în bazele electronice de date.

Art. 184¹ a fost introdus de pct. 20 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Capitolul III TERMENELE

Consecintele nerespectării termenului

Articolul 185

(1) Când pentru exercitarea unui drept procesual legea prevede un anumit termen, nerespectarea acestuia atrage decaderea din exercitiul dreptului și nulitatea actului făcut peste termen.

(2) Când o măsură procesuala nu poate fi luată decît pe un anumit termen, expirarea acestuia atrage de drept încetarea efectului măsurii.

(3) Pentru celelalte termene procedurale se aplică, în caz de nerespectare, dispozițiile privitoare la nulități.

Calculul termenelor procedurale

Articolul 186

(1) La calcularea termenelor procedurale se porneste de la ora, ziua, luna sau anul menționat în actul care a provocat curgerea termenului, afară de cazul când legea dispune altfel.

(2) La calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se socoteste ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlineste.

(3) Termenele socotite pe luni sau pe ani expira, după caz, la sfîrșitul zilei corespunzătoare a ultimei luni ori la sfîrșitul zilei și lunii corespunzătoare din ultimul an. Dacă aceasta zi cade într-o luna ce nu are zi corespunzătoare, termenul expira în ultima zi a acelei luni.

(4) Când ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul expira la sfîrșitul primei zile lucrătoare care urmează.

Acte considerate ca făcute în termen

Articolul 187

(1) Actul depus înăuntrul termenului prevăzut de lege la administrația locului de detenție ori la unitatea militară sau la oficiul postal prin scrisoare recomandată este considerat ca făcut în termen. Înregistrarea sau atestarea făcută de către administrația locului de detenție pe actul depus, recipisa oficiului postal, precum și înregistrarea ori arestarea făcută de unitatea militară pe actul depus, servesc ca dovadă a datei depunerii actului.

(2) Cu excepția cazurilor de atac, actul efectuat de procuror este considerat ca făcut în termen, dacă data la care a fost trecut în registrul de ieșire al parchetului este înăuntrul termenului cerut de lege pentru efectuarea actului.

Calcularea termenelor în cazul măsurilor preventive

Articolul 188

În calcularea termenelor privind măsurile preventive, ora sau ziua de la care începe și cea la care se sfîrșeste termenul intră în durată acestuia.

[Art. 188 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Capitolul IV

CHELTUIELILE JUDICIARE

Acoperirea cheltuielilor judiciare

Articolul 189

(1) Cheltuielile necesare pentru efectuarea actelor de procedura, administrarea probelor, conservarea mijloacelor materiale de proba, retribuirea aparatorilor, precum și orice alte cheltuieli ocazionate de desfășurarea procesului penal se acopera din sumele avansate de stat sau platite de părți.

(2) Cheltuielile judiciare prevăzute în alin. 1, avansate de stat, sunt cuprinse distinct, după caz, în bugetul de venituri și cheltuieli al Ministerului Justiției, Ministerului Public și Ministerului Administrației și Internelor.

Alin. (2) al art. 189 a fost introdus de **LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003** publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (2) al art. 189 a fost modificat de pct. 106 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Sumele cuvenite martorului, expertului și interpretului

Articolul 190

(1) Martorul, expertul și interpretul chemați de organul de urmărire penală ori de instanța de judecată au dreptul la restituirea cheltuielilor de transport, întreținere, locuința și altor cheltuieli necesare, prilejuate de chemarea lor.

(2) Martorul, expertul și interpretul care sunt salariați au dreptul și la venitul de la locul de muncă, pe durata lipsei de la serviciu, pricinuită de chemarea la organul de urmărire penală sau la instanța de judecată.

(3) Martorul care nu este salariat, dar are venit din muncă, este îndreptățit să primească și o compensare.

(4) Expertul și interpretul au dreptul și la o retribuire pentru îndeplinirea însărcinării date, în cazurile și condițiile prevăzute prin dispoziții legale.

(5) Sumele acordate potrivit alin. 1, 3 și 4 se plătesc pe baza dispozițiilor luate de organul care a dispus chemarea și în fața căruia s-a prezentat martorul, expertul sau interpretul, din fondul cheltuielilor judiciare special alocat. Aceste sume se plătesc martorului imediat după înfățișare, iar expertului și interpretului, după ce și-au îndeplinit însărcinările.

(6) Suma care reprezintă venitul arătat în alin. 2 se plătește de cel la care lucrează martorul, expertul sau interpretul.

Alin. (2), (3) și (6) ale **art. 190 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003** publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Plata cheltuielilor avansate de stat în caz de condamnare

Articolul 191

(1) În caz de condamnare, inculpatul este obligat la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat, cu excepția cheltuielilor privind interpretii desemnați de organele judiciare, potrivit legii, precum și în cazul în care s-a dispus acordarea de asistență gratuită, care rămân în sarcina statului.

(2) Când sunt mai mulți inculpați condamnați, instanța hotărâște partea din cheltuielile judiciare datorate de fiecare. La stabilirea acestei părți se ține seama, pentru fiecare dintre inculpați, de măsura în care a provocat cheltuielile judiciare.

(3) Partea responsabilă civilmente, în măsura în care este obligată solidar cu inculpatul la repararea pagubei, este obligată în mod solidar cu acesta și la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat.

Alin. (1) al **art. 191 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003** publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Plata cheltuielilor avansate de stat în celelalte cazuri

Articolul 192

(1) În caz de achitare sau de încetare a procesului penal în fața instanței de judecată, cheltuielile judiciare avansate de stat sunt suportate după cum urmează:

1. În caz de achitare, de către:

a) partea vătămată, în măsura în care cheltuielile au fost determinate de aceasta;

b) partea civilă careia i s-a respins în totul pretensiile civile, în măsura în care cheltuielile au fost determinate de aceasta parte;

c) inculpat, în cazul când, deși achitat, a fost totuși obligat la repararea pagubei.

- d)** inculpat, în cazul când a fost achitat în temeiul art. 10 alin. 1 lit. b¹).
2. În caz de încetare a procesului penal, de către:
- a)** inculpat, dacă s-a dispus înlocuirea răspunderii penale sau exista o cauză de nepedepsire;
 - b)** ambele părți, în caz de impacare;
 - c)** partea vătămată, în caz de retragere a plângerii sau în cazul în care plângerea a fost tardiv introdusă.
3. În caz de amnistie, prescripție sau retragere a plângerii, precum și în cazul existenței unei cauze de nepedepsire, dacă inculpatul cere continuarea procesului penal, cheltuielile judiciare sunt suportate de către:
- a)** partea vătămată, atunci când în cauză se face aplicatia art. 13 alin. 2;
 - b)** inculpat, atunci când în cauză se face aplicatia art. 13 alin. 3.
- (1¹) În cazul în care s-a dispus neînceperea urmăririi penale, cheltuielile judiciare sunt suportate de persoana care a făcut sesizarea, în măsura în care se reține exercitarea abuzivă a acestui drept.
- (2)** În cazul declarării apelului ori recursului sau al introducerii oricărei alte cereri, cheltuielile judiciare sunt suportate de către persoana careia i s-a respins ori care și-a retras apelul, recursul sau cererea.
 - (3)** În toate celelalte cazuri, cheltuielile judiciare avansate de stat rămân în sarcina acestuia.
 - (4)** În cazul când mai multe părți sunt obligate la suportarea cheltuielilor judiciare, instanța hotărâște partea din cheltuielile judiciare datorate de fiecare.
 - (5)** Dispozițiile prevăzute în alin. 1 pct. 1 lit. a) și d), precum și la pct. 2 și 3, se aplică în mod corespunzător și în caz de clasare, de scoatere de sub urmărire sau de încetare a urmăririi penale.
 - (6)** Cheltuielile pentru plata interpretilor desemnați de organele judiciare, potrivit legii, pentru asistarea părților rămân, în toate cazurile, în sarcina statului.

Lit. a) a pct. 2 al alin. 1 al [art. 192 a fost modificata de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Partea introductivă a pct. 3 al alin. (1) al [art. 192 a fost modificata de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (6) al [art. 192 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Lit. d) a pct. 1 al alin. (1) al art. 192 a fost introdusă de pct. 107 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Lit. c) a pct. 2 al alin. (1) al art. 192 a fost modificată de pct. 108 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (5) al art. 192 a fost modificat de pct. 109 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (1¹) al art. 192 a fost introdus de pct. 21 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Plata cheltuielilor judiciare facute de părți

Articolul 193

- (1)** Inculpatul este obligat să plătească părții vătămate în caz de condamnare, precum și părții civile careia i s-a admis acțiunea civilă, cheltuielile judiciare facute de acestea.
- (2)** Când acțiunea civilă este admisă numai în parte, instanța poate obliga pe inculpat la plata totală sau parțială a cheltuielilor judiciare.
- (3)** În caz de renunțare la acțiunea civilă, instanța se pronunță asupra cheltuielilor la cererea părților.
- (4)** În situațiile prevăzute în alin. 1 și 2, când sunt mai mulți condamnați, ori dacă există și parte responsabilă civilmente, se aplică în mod corespunzător dispozițiile art. 191 alin. 2 și 3.
- (5)** În caz de achitare, partea vătămată este obligată să plătească inculpatului și părții responsabile civilmente cheltuielile judiciare facute de acesta, în măsura în care au fost provocate de partea vătămată.
- (6)** În celelalte cazuri privind restituirea cheltuielilor judiciare facute de părți în cursul procesului penal, instanța stabilește obligația de restituire potrivit legii civile.

Capitolul V

MODIFICAREA ACTELOR PROCEDURALE, ÎNDREPTAREA ERORILOR MATERIALE ȘI ÎNLATURAREA UNOR OMISIUNI VADITE

Modificări în acte procedurale

Articolul 194

(1) Orice adaugare, corectura ori suprimare facuta în cuprinsul unui act procedural este ținuta în seama, numai dacă aceste modificari sunt confirmate în scris, în cuprinsul sau la sfirsitul actului, de către cei care l-au semnat.

(2) Modificările neconfirmate, dar care nu schimba înțelesul frazei, rămân valabile.

(3) Locurile nescrise în cuprinsul unei declaratii trebuie barate, astfel incit sa nu se poate face adaugari.

Indreptarea erorilor materiale

Articolul 195

(1) Erorile materiale evidente din cuprinsul unui act procedural se indreapta de insusi organul de urmărire penala sau de instanța de judecată care a întocmit actul, la cererea celui interesat ori din oficiu.

(2) În vederea indreptarii erorii, părțile pot fi chemate spre a da lamuriri.

(3) Despre indreptarea efectuata, organul de urmărire penala sau instanța de judecată, după caz, întocmește un proces-verbal sau o încheiere, facindu-se mențiune și la sfirsitul actului corectat.

Înlăturarea unor omisiuni vadite

Articolul 196

Dispozitiile art. 195 se aplică și în cazul când organul de urmărire penala sau instanța, ca urmare a unei omisiuni vadite, nu s-a pronuntat asupra sumelor pretinse de martori, experti, interpreți, aparatori, potrivit art. 189 sau 190, precum și cu privire la restituirea lucrurilor sau la ridicarea masurilor asiguratorii.

Capitolul VI NULITATILE

Incalcarile care atrag nulitatea

Articolul 197

(1) Incalcarile dispozițiilor legale care reglementeaza desfășurarea procesului penal atrag nulitatea actului, numai atunci când s-a adus o vatamare care nu poate fi inlaturata decit prin anularea acelui act.

(2) Dispozitiile relative la competența după materie sau după calitatea persoanei, la sesizarea instanței, la compunerea acestuia și la publicitatea sedintei de judecată sunt prevăzute sub sancțiunea nulitatii. De asemenea, sunt prevăzute sub sancțiunea nulitatii și dispozițiile relative la participarea procurorului, prezenta invinutului sau a inculpatului și asistarea acestora de către aparator, când sunt obligatorii, potrivit legii, precum și la efectuarea referatului de evaluare în cauzele cu infractori minori.

(3) Nulitatea prevăzută în alin. 2 nu poate fi inlaturata în nici un mod. Ea poate fi invocata în orice stare a procesului și se ia în considerare chiar din oficiu.

(4) Incalcarea oricarei alte dispozitii legale decit cele prevăzute în alin. 2 atrage nulitatea actului în condițiile alin. 1, numai dacă a fost invocata în cursul efectuării actului când partea este prezenta sau la primul termen de judecată cu procedura completa când partea a lipsit la efectuarea actului. Instanța ia în considerare din oficiu incalcarile, în orice stare a procesului, dacă anularea actului este necesară pentru aflarea adevarului și justa solutionare a cauzei.

(5) În situațiile prevăzute în alin. 1 și 4, în cazul în care refacerea actului anulabil se poate face în fața instanței care a constatat, prin încheiere, incalcarea dispozițiilor legale, aceasta acorda un termen scurt pentru refacerea imediata a actului.

Alin. (2) al art. 197 a fost modificat de pct. 110 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (5) al art. 197 a fost introdus de pct. 111 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Capitolul VII AMENDA JUDICIARA

Abateri judiciare

Articolul 198

(1) Urmatoarele abateri savarsite în cursul procesului penal se sancționează cu amendă judiciara de la 100 lei la 1.000 lei:

a) neindeplinirea sau indeplinirea gresita ori cu intarziere a lucrărilor de citare sau de comunicare a actelor procedurale, de transmitere a dosarelor, precum și a oricăror alte lucrari, dacă prin acestea s-au provocat intarzieri în desfășurarea procesului penal;

b) neindeplinirea ori indeplinirea gresita a indatoririlor de inmanare ori de comunicare a citatiilor sau a celorlalte acte procedurale, precum și neexecutarea mandatelor de aducere;

b¹) lipsa nejustificată a apărătorului ales sau desemnat din oficiu fără a asigura substituirea, în condițiile legii, ori înlocuirea sau refuzul acestuia de a asigura apărarea;

(2) Lipsa nejustificată a martorului, a părții vătămate sau a părții responsabile civilmente se sancționează cu amendă de la 250 lei la 3.000 lei.

(3) Lipsa nejustificată a apărătorului ales sau desemnat din oficiu fără a asigura substituirea, în condițiile legii, ori înlocuirea sau refuzul acestuia de a asigura apărarea se sancționează cu amendă judiciară de la 250 lei la 3.000 lei.

(4) Urmatoarele abateri savarsite în cursul procesului penal se sancționează cu amendă judiciară de la 500 lei la 5.000 lei:

a) împiedicarea în orice mod a exercitării, în legătură cu procesul, a atribuțiilor ce revin organelor judiciare, personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor, experților desemnați de organul judiciar în condițiile legii, agenților procedurali, precum și altor salariați ai instanțelor și parchetelor;

b) lipsa nejustificată a expertului sau interpretului legal citat;

c) tergiversarea de către expert sau interpret a îndeplinirii în sarcinilor primite;

d) neîndeplinirea de către orice persoană a obligației de prezentare, la cererea organului de urmărire penală sau a instanței de judecată, a obiectelor ori înscrisurilor cerute de acestea, precum și neîndeplinirea aceleiași obligații de către reprezentantul legal al persoanei juridice sau de cel în sarcină cu aducerea la îndeplinire a acestei obligații;

e) nerespectarea obligației de păstrare, prevăzută în art. 109 alin. 5;

f) neluarea de către reprezentantul legal al persoanei juridice în cadrul căreia urmează a se efectua o expertiză a măsurilor necesare pentru efectuarea acesteia sau pentru efectuarea la timp a expertizei, precum și împiedicarea de către orice persoană a efectuării expertizei în condițiile legii;

g) nerespectarea de către părți, apărătorii acestora, martori, experți, interpreți sau orice alte persoane a măsurilor luate de către președintele completului de judecată potrivit art. 298;

h) manifestările ireverentioase ale părților, apărătorilor acestora, martorilor, experților, interpreților sau ale oricăror alte persoane, față de judecător sau procuror;

i) nerespectarea de către invinuit sau inculpat a obligației de a încunostința în scris, în termen de 3 zile, organele judiciare despre orice schimbare a locuinței pe parcursul procesului penal;

j) neîndeplinirea de către organul de cercetare penală a dispozițiilor scrise ale procurorului, în termenul stabilit de acesta;

k) abuzul de drept constând în exercitarea cu rea-credință a drepturilor procesuale și procedurale de către părți, reprezentanții legali ai acestora ori consilierii juridici.

(5) Amenzile judiciare aplicate constituie venituri la bugetul de stat, cuprinzându-se distinct în bugetul Ministerului Public sau Ministerului Justiției, după caz, potrivit legii.

(6) Aplicarea amenzii judiciare nu înlătură răspunderea penală, în cazul în care fapta constituie infracțiune.

Art. 198 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 198 este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 112 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Lit. b¹) a alin. (1) al art. 198 a fost introdusă de pct. 22 al **art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Alin. (2) și (3) ale art. 198 au fost modificate de pct. 23 al **art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Lit. k) a alin. (4) al art. 198 a fost introdusă de pct. 24 al **art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Procedura privitoare la amenda judiciară

Articolul 199

(1) Amenda se aplică de organul de urmărire penală, prin ordonanță, iar de instanța de judecată, prin încheiere.

(2) Persoana amendată poate cere scutirea de amendă ori reducerea amenzii. Cererea de scutire sau de reducere se poate face în termen de 10 zile de la comunicarea ordonanței ori a încheierii de amendă.

(3) Dacă persoana amendată justifică de ce nu a putut îndeplini obligația sa, organul de urmărire penală sau instanța de judecată, apreciind, dispune scutirea sau reducerea amenzii.

Partea SPECIALA

Titlul I

URMARIREA PENALA

Capitolul I

DISPOZITII GENERALE

Obiectul urmaririi penale

Articolul 200

Urmărirea penală are ca obiect stringerea probelor necesare cu privire la existența infracțiunilor, la identificarea faptuitorilor și la stabilirea răspunderii acestora, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se dispună trimiterea în judecată.

Organele de urmărire penală

Articolul 201

- (1) Urmărirea penală se efectuează de către procurori și de către organele de cercetare penală.
- (2) Organele de cercetare penală sunt:
 - a) organele de cercetare ale poliției judiciare;
 - b) organele de cercetare specială.
- (3) Ca organe de cercetare ale poliției judiciare funcționează lucrători specializați din Ministerul Administrației și Internelor, desemnați nominal de ministrul administrației și internelor, cu avizul conform al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, și își desfășoară activitatea sub autoritatea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Retragera avizului conform al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție conduce la încetarea calității de lucrător în cadrul poliției judiciare. Când legea specială prevede o procedură diferită de desemnare și funcționare a organelor de poliție judiciară, se aplică dispozițiile legii speciale.

Lit. a) a alin. (2) și alin. (3) ale [art. 201](#) au fost modificate de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (3) al art. 201 a fost modificat de pct. 113 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (3) al art. 201 a fost modificat de pct. 12 al [art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Rolul activ al organului de urmărire penală

Articolul 202

- (1) Organul de urmărire penală este obligat să stringă probe necesare pentru aflarea adevărului și pentru lămurirea cauzei sub toate aspectele, în vederea justei soluționări a acesteia. Organul de urmărire adună probele atât în favoarea, cit și în defavoarea invinuitului sau inculpatului.
- (2) Îndatoririle prevăzute în alineatul precedent se îndeplinesc chiar dacă invinuitul sau inculpatul recunoaște fapta.
- (3) Organul de urmărire penală este obligat să explice invinuitului sau inculpatului, precum și celorlalte părți drepturile lor procesuale.
- (4) Organul de urmărire penală este de asemenea obligat să stringă date cu privire la împrejurările care au determinat, înlesnit sau favorizat săvârșirea infracțiunii, precum și orice alte date de natură să servească la soluționarea cauzei.

Ordonanțele organului de urmărire penală

Articolul 203

- (1) În desfășurarea urmăririi penale, organul de urmărire dispune asupra actelor sau măsurilor procesuale prin ordonanță, acolo unde legea prevede aceasta, iar în celelalte cazuri prin rezoluție motivată.
- (2) Ordonanța trebuie să fie motivată și să cuprindă totdeauna data și locul întocmirii, numele, prenumele și calitatea celui care o întocmește, cauza la care se referă, obiectul actului sau măsurii procesuale, temeiul legal al acesteia și semnatura celui care a întocmit-o. Ordonanța va cuprinde de asemenea mențiunile speciale prevăzute de lege pentru anumite acte sau măsuri.
- (3) Când organul de cercetare penală considera că este cazul să fie luate anumite măsuri, face propuneri motivate.

Adresele și actele de procedură emise de organul de urmărire penală

Articolul 203¹

Abrogat.

Art. 203¹ a fost introdus de pct. 114 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Art. 203¹ a fost abrogat de pct. 13 al [art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Efectuarea unor acte de urmărire în incinta unor unități

Articolul 204

(1) Orice act de urmărire penală în incinta unei unități din cele la care se referă art. 145 din Codul penal se poate efectua numai cu consimțământul conducerii acelei unități sau cu autorizatia procurorului.

(2) În caz de infracțiuni flagrante, consimțământul sau autorizatia nu este necesară.

Pastrarea unor acte de urmărire penală

Articolul 205

(1) Când legea prevede că un act sau o măsură procesuală trebuie să fie incuviintată, autorizată sau confirmată de procuror, un exemplar al ordonanței sau al actului procesual rămâne la procuror.

(2) În cazurile în care procurorul înaintează dosarul cauzei instanței în vederea soluționării propunerilor ori cererilor formulate în cursul urmăririi penale, acesta sau organul de cercetare penală păstrează copii de pe toate actele dosarului, în vederea continuării urmăririi penale.

(3) În cazurile în care, în cursul urmăririi penale, dosarul cauzei este solicitat în același timp de instanțe diferite, procurorul înaintează copii numerotate și certificate de greșă parchetului de pe toate actele dosarului. Organul de urmărire penală păstrează originalul actelor dosarului, în vederea continuării urmăririi penale.

Alin. (2) și (3) ale art. 205 au fost introduse de pct. 115 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (3) al art. 205 a fost modificat de pct. 25 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Capitolul II

COMPETENȚA ORGANELOR DE URMĂRIRE PENALĂ

Articolul 206

Abrogat.

Competența organelor de cercetare ale poliției judiciare

Articolul 207

Cercetarea penală se efectuează de organele de cercetare ale poliției judiciare, pentru orice infracțiune care nu este data, în mod obligatoriu, în competența altor organe de cercetare penală.

[Art. 207 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Competența organelor de cercetare penală speciale

Articolul 208

(1) Cercetarea penală se efectuează și de următoarele organe speciale:

a) ofiterii anume desemnați de către comandanții unităților militare corp aparte și similare, pentru militarii în subordine. Cercetarea poate fi efectuată și personal de către comandant;

b) ofiterii anume desemnați de către șefii comendurilor de garnizoană, pentru infracțiunile savirsite de militari în afara unităților militare. Cercetarea poate fi efectuată și personal de șefii comendurilor de garnizoană;

c) ofiterii anume desemnați de către comandanții centrelor militare, pentru infracțiunile de competența instanțelor militare, savirsite de persoanele civile în legătură cu obligațiile lor militare. Cercetarea poate fi efectuată și personal de către comandanții centrelor militare.

La cererea comandantului centrului militar, organul de poliție efectuează unele acte de cercetare, după care înaintează lucrările comandantului centrului militar;

d) ofiterii poliției de frontieră, anume desemnați pentru infracțiunile de frontieră;

e) capitanii porturilor, pentru infracțiunile contra siguranței navigației pe apă și contra disciplinei și ordinii la bord, precum și pentru infracțiunile de serviciu sau în legătură cu serviciul, prevăzute în Codul penal, savirsite de personalul navigant al marinei civile, dacă fapta a pus sau ar fi putut pune în pericol siguranța navei sau a navigației.

(2) În cazurile prevăzute la lit. a), b) și c), cercetarea penală se efectuează în mod obligatoriu de organele speciale acolo prevăzute.

Lit. a) și d) ale alin. (1) al [art. 208](#) au fost modificate de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Competența procurorului în faza urmăririi

Articolul 209

(1) Procurorul supraveghează urmărirea penală; în exercitarea acestei atribuții procurorii conduc și controlează nemijlocit activitatea de cercetare penală a poliției judiciare și a altor organe de cercetare speciale.

(2) Procurorul poate să efectueze orice acte de urmărire penală în cauzele pe care le supraveghează.

(3) Urmărirea penală se efectuează, în mod obligatoriu, de către procuror, în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 155-173, art. 174-177, art. 179, art. 189 alin. 3-6, art. 190, art. 191, art. 211 alin. 3, art. 212, art. 236, art. 239, art. 239¹, art. 250, art. 252, art. 253¹-255, art. 257, art. 265-268, art. 273-276, art. 279¹, art. 280, art. 280¹, art. 302², art. 317, art. 323 și art. 356-361 din Codul penal, în cazurile prevăzute în art. 27 pct. 1 lit. b)-e), art. 28¹ pct. 1 lit. b), b¹)-b³) și pct. 5, art. 28² pct. 1 lit. b) și art. 29 pct. 1, precum și în cazul altor infracțiuni date prin lege în competența sa.

(4) Este competent să efectueze urmărirea penală, în cazurile prevăzute în alineatul precedent, și să exercite supravegherea asupra activității de cercetare penală procurorul de la parchetul corespunzător instanței care, potrivit legii, judeca în prima instanță cauza.

(4¹) Procurorii din cadrul parchetelor ierarhic superioare pot prelua, în vederea efectuării urmăririi penale, cauze de competența parchetelor ierarhic inferioare, prin dispoziția conducătorului parchetului ierarhic superior, când:

a) încetat efectele juridice*);

b) încetat efectele juridice*);

c) încetat efectele juridice*);

d) încetat efectele juridice*).

(4²) În cauzele preluate în condițiile prevăzute la alin. 4¹, procurorii din cadrul parchetelor ierarhic superioare pot infirma actele și măsurile procurorilor din parchetele ierarhic inferioare, dacă sunt contrare legii, și pot îndeplini oricare dintre atribuțiile acestora.

(5) Abrogat.

(6) Abrogat.

Alin. (3) al [art. 209](#) a fost modificat de [LEGEA nr. 169 din 10 aprilie 2002](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 261 din 18 aprilie 2002.

Alin. (3) al [art. 209](#) a fost modificat de [ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 58 din 23 mai 2002](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 351 din 27 mai 2002.*)

[Art. II din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 58 din 23 mai 2002](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 351 din 27 mai 2002 care modifica alin. 3 al [art. 209](#) din Codul de procedură penală a fost abrogat de [LEGEA nr. 160 din 30 mai 2005](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 470 din 2 iunie 2005.

Alin. (1) și (3) ale [art. 209](#) au fost modificate de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (5) al [art. 209](#) a fost modificat de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (6) al [art. 209](#) a fost introdus de articolul unic din [ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 72 din 30 septembrie 2004](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 909 din 6 octombrie 2004.

Alin. (3) al art. 209 a fost modificat de pct. 116 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (5) și (6) ale art. 209 au fost abrogate de pct. 117 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (3) al art. 209 a fost modificat de pct. 14 al [art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Alin. (4¹) și (4²) ale art. 209 au fost introduse de pct. 15 al [art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

*) NOTA C.T.C.E. S.A. Piatra-Neamț:

Prin [DECIZIA CURȚII CONSTITUȚIONALE nr. 1.058 din 14 noiembrie 2007](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 810 din 28 noiembrie 2007 a fost admisă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor lit. a), b), c) și d) ale art. 209 alin. 4¹ din Codul de procedură penală, constatându-se că acestea sunt neconstituționale.

Art. 147 din [CONSTITUȚIA ROMÂNIEI](#) republicată în MONITORUL OFICIAL nr. 767 din 31 octombrie 2003 prevede că dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale

dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept.

În consecință, prevederile lit. a), b), c) și d) ale art. 209 alin. 4¹ din Codul de procedură penală, au fost suspendate în perioada 28 noiembrie 2007-11 ianuarie 2008, iar începând cu data de 12 ianuarie 2008, acestea și-au încetat efectele juridice.

Alin. (3) al art. 209 a fost modificat de pct. 26 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Verificarea competenței

Articolul 210

(1) Organul de urmărire penală sesizat potrivit art. 221 este dator să-și verifice competența.

(2) Dacă organul de cercetare penală constata că nu este competent a efectua cercetarea, trimite de îndată cauza procurorului care exercită supravegherea, în vederea sesizării organului competent.

Extinderea competenței teritoriale

Articolul 211

(1) Când anumite acte de cercetare penală trebuie să fie efectuate în afara circumscriptiei în care se face cercetarea, organul de cercetare penală poate să le efectueze el însuși sau să dispună efectuarea lor prin comisie rogatorie ori delegare.

(2) În cazul în care organul de cercetare penală înțelege să procedeze el însuși la efectuarea actelor, înștiințează în prealabil despre aceasta organul corespunzător din raza teritorială în care va efectua aceste acte.

(3) În cuprinsul aceleiași localități, organul de cercetare penală efectuează toate actele de cercetare, chiar dacă unele dintre acestea trebuie îndeplinite în afara razei sale teritoriale, cu respectarea dispoziției din alineatul precedent.

Articolul 212

Abrogat.

Cazuri urgente

Articolul 213

Organul de cercetare penală este obligat să efectueze actele de cercetare ce nu suferă amănare, chiar dacă acestea privesc o cauză care nu este de competența lui. Lucrările efectuate în astfel de cazuri se trimit, de îndată, prin procurorul care exercită supravegherea activității organului ce le-a efectuat, procurorului competent. Actele încheiate de unele organe de constatare

Articolul 214

(1) Sunt obligate să procedeze la luarea de declarații de la faptuitor și de la martorii care au fost de față la săvârșirea unei infracțiuni și să întocmească proces-verbal despre împrejurările concrete ale săvârșirii acesteia:

a) organele inspecțiilor de stat, alte organe de stat, precum și ale unităților la care se referă art. 145 din Codul penal, pentru infracțiunile care constituie încălcări ale dispozițiilor și obligațiilor a căror respectare o controlează potrivit legii;

b) organele de control și cele de conducere ale administrației publice, ale altor unități la care se referă art. 145 din Codul penal, pentru infracțiunile săvârșite în legătură cu serviciul de cei aflați în subordine ori sub controlul lor.

c) ofiterii și subofiterii din cadrul Jandarmeriei Române pentru infracțiunile constatate pe timpul executării misiunilor specifice.

(2) Organele arătate mai sus au dreptul să retina corpurile delictive, să procedeze la evaluarea pagubelor, precum și să efectueze orice alte acte, când legea prevede aceasta.

(3) Actele încheiate se înaintează procurorului în cel mult 3 zile de la descoperirea faptei ce constituie infracțiune, afară de cazul când legea dispune altfel.

(4) În caz de infracțiuni flagrante, aceleși organe au obligația să înainteze de îndată procurorului pe faptuitor, împreună cu lucrările efectuate și cu mijloacele materiale de probă.

(5) Procesele-verbale încheiate de aceste organe constituie mijloace de probă.

Lit. c) a alin. (1) a fost introdusă de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Actele încheiate de comandantii de nave și aeronave, precum și de agenții de poliție de frontieră

Articolul 215

(1) Obligațiile și drepturile prevăzute în art. 214 alin. 1 și 2 le au și următoarele organe:

a) comandantii de nave și aeronave pentru infracțiunile savirsite pe acestea, pe timpul cit navele și aeronavele pe care le comanda se afla în afara porturilor sau aeroporturilor;

b) agenții de poliție de frontieră, pentru infracțiunile de frontieră.

(2) Organele de mai sus pot efectua percheziții corporale asupra făptuitorului și pot verifica lucrurile pe care acesta le are cu sine.

(3) De asemenea, organele de mai sus pot prinde pe făptuitor, în care caz îl predau de îndată procurorului sau organului de cercetare penală, împreună cu lucrurile efectuate și cu mijloacele materiale de probă.

(4) În celelalte cazuri, lucrurile efectuate se înaintează organului de cercetare penală competent, în cel mult 5 zile de la prima constatare efectuată, împreună cu mijloacele materiale de probă.

(5) Când infracțiunea a fost savirsită pe o nava sau aeronava, termenele de mai sus curg de la ancorarea navei ori aterizarea aeronavei pe teritoriul român.

(6) Procesele-verbale încheiate de aceste organe constituie mijloace de probă.

Denumirea marginală și lit. b) a alin. 1 ale [art. 215](#) au fost modificate de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Capitolul III

SUPRAVEGHEREA EXERCITATA DE PROCUROR IN ACTIVITATEA DE URMARIRE PENALA

Obiectul supravegherii

Articolul 216

(1) Procurorul, în exercitarea supravegherii respectării legii în activitatea de urmărire penală, veghează ca orice infracțiune să fie descoperită, orice infractor să fie tras la răspundere penală și ca nici o persoană să nu fie urmărită penal fără să existe indicii temeinice ca a savirsit o faptă prevăzută de legea penală.

(2) De asemenea, procurorul veghează ca nici o persoană să nu fie reținută sau arestată, decît în cazurile și în condițiile prevăzute de lege.

(3) În exercitarea activității de supraveghere, procurorul ia măsurile necesare sau da dispoziții organelor de cercetare penală ca să ia asemenea măsuri.

(4) Procurorul ia măsuri și da dispoziții în scris și motivat.

Trecerea cauzei de la un organ la altul

Articolul 217

(1) Procurorul poate să dispună, după necesitate, ca într-o cauză în care cercetarea penală trebuie efectuată de un anumit organ de cercetare, să fie efectuată de un alt asemenea organ.

(2) Preluarea unei cauze de către un organ de cercetare penală ierarhic superior se dispune de procurorul de la parchetul care exercită supravegherea acestuia, pe baza propunerii motivate a organului de cercetare penală care preia cauza și după încunostintarea procurorului care exercită supravegherea acesteia.

(3) Abrogat.

(4) În cauzele în care urmărirea penală se efectuează de către procuror, acesta poate dispune prin ordonanță ca anumite acte de cercetare penală să fie efectuate de către organele poliției judiciare.

Alin. (3) al art. 217 a fost abrogat de pct. 118 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (4) al art. 217 a fost modificat de pct. 119 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Trimiterea cauzei la un alt parchet

Articolul 217¹

Când există o suspiciune rezonabilă că activitatea de urmărire penală este afectată din cauza împrejurărilor cauzei sau calității părților ori există pericolul de tulburare a ordinii publice, procurorul general de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, la cererea părților sau din oficiu, poate trimite cauza la un parchet egal în grad.

Art. 217¹ a fost introdus de pct. 27 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Modalități de exercitare a supravegherii

Articolul 218

(1) Procurorul conduce și controlează nemijlocit activitatea de cercetare penală a poliției judiciare și a altor organe de cercetare speciale și supraveghează ca actele de urmărire penală să fie efectuate cu respectarea dispozițiilor legale.

(2) Organele de cercetare penală sunt obligate să încunostiințeze de îndată pe procuror despre infracțiunile de care au luat cunoștință.

(3) Procurorul poate să asiste la efectuarea oricărui act de cercetare penală sau să-l efectueze personal. Procurorul poate să ceară spre verificare orice dosar de la organul de cercetare penală, care este obligat să-l trimită, cu toate actele, materialele și datele privitoare la fapte care formează obiectul cercetării.

Alin. (1) al [art. 218 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Dispoziții date de procuror

Articolul 219

(1) Procurorul poate să dea dispoziții cu privire la efectuarea oricărui act de urmărire penală. În cazul organelor de cercetare ale poliției judiciare, organele ierarhic superioare ale acestora nu pot să le dea îndrumări sau dispoziții privind cercetarea penală, procurorul fiind singurul competent în acest sens.

(2) Dispozițiile date de procuror sunt obligatorii pentru organul de cercetare penală, precum și pentru alte organe ce au atribuții prevăzute de lege în constatarea infracțiunilor.

(3) În cazul neindeplinirii sau al îndeplinirii în mod defectuos, de către organul de cercetare penală, a dispozițiilor date de procuror, acesta va sesiza conducătorul organului de cercetare penală, care are obligația ca în termen de 3 zile de la sesizare să comunice procurorului măsurile dispuse.

Alin. (1) al [art. 219 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (3) al [art. 219 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (2) al art. 219 a fost modificat de pct. 120 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Infirmarea actelor sau măsurilor procesuale nelegale

Articolul 220

(1) Când procurorul constată ca un act sau o măsură procesuală a organului de urmărire penală nu este dată cu respectarea dispozițiilor legale, o infirmă prin ordonanță.

(2) Abrogat.

Art. 220 este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 121 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (2) al art. 220 a fost abrogat de pct. 16 al [art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Capitolul IV EFECTUAREA URMĂRIII PENALE

Secțiunea I Sesizarea organelor de urmărire penală

Modurile de sesizare

Articolul 221

(1) Organul de urmărire penală este sesizat prin plângere sau denunț, ori se sesizează din oficiu când afla pe orice altă cale că s-a săvârșit o infracțiune. În cazul în care organul de urmărire penală se sesizează din oficiu, încheie un proces-verbal în acest sens.

(2) Când, potrivit legii, punerea în mișcare a acțiunii penale se face numai la plângerea prealabilă ori la sesizarea sau cu autorizarea organului prevăzut de lege, urmărirea penală nu poate începe în lipsa acestora.

(3) De asemenea, urmărirea penală nu poate începe fără exprimarea dorinței guvernului străin în cazul infracțiunii prevăzute în art. 171 din Codul penal.

(4) Când prin săvârșirea unei infracțiuni s-a produs o pagubă uneia din unitățile la care se referă art. 145 din Codul penal, unitatea pagubită este obligată să sesizeze de îndată organul de urmărire penală, să prezinte situații explicative cu privire la întinderea pagubei, date cu privire la faptele prin care paguba a fost pricinuită și să se constituie parte civilă.

Alin. (1) al art. 221 a fost modificat de pct. 122 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Plingerea

Articolul 222

(1) Plângerea este incunostintarea facuta de o persoană fizica sau de o persoană juridica, referitoare la o vatamare ce i s-a cauzat prin infractiune.

(2) Plângerea trebuie să cuprindă: numele, prenumele, codul numeric personal, calitatea și domiciliul petiționarului, descrierea faptei care formează obiectul plângerii, indicarea făptuitorului, dacă este cunoscut și a mijloacelor de probă.

(3) Plingerea se poate face personal sau prin mandatar. Mandatul trebuie să fie special, iar procura ramine atasata plingerii.

(4) Plingerea facuta oral se consemneaza într-un proces-verbal de organul care o primește.

(5) Plingerea se poate face și de către unul dintre sotii pentru celalalt sot, sau de către copilul major pentru parinti. Persoana vatamata poate să declare că nu-și insuseste plingerea.

(6) Pentru persoana lipsita de capacitatea de exercitiu, plingerea se face de reprezentantul sau legal. Persoana cu capacitate de exercitiu restrinsa poate face plingere cu incuviintarea persoanelor prevăzute de legea civila.

(7) Plângerea greșit îndreptată la organul de urmărire penală sau la instanța de judecată se trimite pe cale administrativă organului competent.

(8) Plângerea îndreptată la organul de urmărire penală, care nu cuprinde elementele prevăzute la alin. 2, se restituie petiționarului pe cale administrativă, cu indicarea elementelor care lipsesc.

(9) În cazul în care plângerea este întocmită de către o persoană care locuiește pe teritoriul României, cetățean român, străin sau persoană fără cetățenie, prin care se sesizează săvârșirea unei infracțiuni pe teritoriul unui alt stat membru al Uniunii Europene, organul judiciar este obligat să primească plângerea și să o transmită organului competent din țara pe teritoriul căruia a fost comisă infracțiunea. Regulile privind cooperarea judiciară în materie penală se aplică în mod corespunzător.

Alin. (1) al [art. 222 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (7) al art. 222 a fost introdus de pct. 123 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (2) și (7) ale art. 222 au fost modificate de pct. 28 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Alin. (8) și (9) ale art. 222 au fost introduse de pct. 29 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Denuntul

Articolul 223

(1) Denuntul este incunostintarea facuta de către o persoană fizica sau de către o persoană juridica despre savarsirea unei infractiuni.

(2) Denuntul trebuie să conțină aceleasi date ca și plingerea.

(3) Denuntul scris trebuie să fie semnat de denuntator, iar în cazul denuntului oral, acesta se consemneaza într-un proces-verbal de către organul în fața caruia a fost facut.

(4) Dispozițiile art. 222 alin. 9 se aplică în mod corespunzător.

Alin. (4) al [art. 223 a fost introdus de LEGEA nr. 704 din 3 decembrie 2001](#)*) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 807 din 17 decembrie 2001.

*) [LEGEA nr. 704 din 3 decembrie 2001](#) a fost abrogata de [LEGEA nr. 302 din 28 iunie 2004](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 594 din 1 iulie 2004.

Alin. (1) al [art. 223 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (4) al [art. 223 a fost abrogat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (4) al art. 223 a fost introdus de pct. 30 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Acte premergatoare

Articolul 224

(1) În vederea începerii urmăririi penale, organul de urmărire penală poate efectua acte premergătoare.

(2) De asemenea, în vederea stringerii datelor necesare organelor de urmărire penală pentru începerea urmăririi penale, pot efectua acte premergătoare și lucratorii operativi din Ministerul de Interne, precum și din celelalte organe de stat cu atribuții în domeniul siguranței naționale, anume desemnați în acest scop, pentru fapte care constituie, potrivit legii, amenințări la adresa siguranței naționale.

(3) Procesul-verbal prin care se constată efectuarea unor acte premergătoare poate constitui mijloc de probă.

Actele premergătoare efectuate de investigatorii sub acoperire

Articolul 224¹

(1) În cazul în care există indicii temeinice și concrete că s-a săvârșit sau că se pregătește săvârșirea unei infracțiuni contra siguranței naționale prevăzute în Codul penal și în legi speciale, precum și în cazul infracțiunilor de trafic de stupefianți și de arme, trafic de persoane, acte de terorism, spalare a banilor, falsificare de monede ori alte valori, sau a unei infracțiuni prevăzute în [Legea nr. 78/2000](#) pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare, ori a unei alte infracțiuni grave care nu poate fi descoperită sau ai cărei faptuitori nu pot fi identificați prin alte mijloace, pot fi folosiți, în vederea stringerii datelor privind existența infracțiunii și identificarea persoanelor față de care există presupunerea că au săvârșit o infracțiune, investigatorii sub o altă identitate decât cea reală.

(2) Investigatorii sub acoperire sunt lucrători operativi din cadrul poliției judiciare și pot fi folosiți numai pe o perioadă determinată, în condițiile prevăzute în art. 224² și 224³.

(3) Investigatorul sub acoperire culege date și informații în baza autorizației emise potrivit dispozițiilor prevăzute în art. 224², pe care le pune, în totalitate, la dispoziția procurorului.

[Art. 224¹ a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (2) și (3) ale art. 224¹ au fost modificate de pct. 124 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Autorizarea folosirii investigatorilor sub acoperire

Articolul 224²

(1) Persoanele prevăzute în art. 224¹ pot efectua investigații numai cu autorizarea motivată a procurorului care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

(2) Autorizarea este dată prin ordonanță motivată, pentru o perioadă de cel mult 60 de zile și poate fi prelungită pentru motive temeinic justificate. Fiecare prelungire nu poate depăși 30 de zile, iar durata totală a autorizării, în aceeași cauză și cu privire la aceeași persoană, nu poate depăși un an.

(3) În cererea de autorizare adresată procurorului se vor menționa datele și indiciile privitoare la faptele și persoanele față de care există presupunerea că au săvârșit o infracțiune, precum și perioada pentru care se cere autorizarea.

(4) Ordonanța procurorului prin care se autorizează folosirea investigatorului sub acoperire trebuie să cuprindă, pe lângă mențiunile prevăzute la art. 203, următoarele:

- a) indiciile temeinice și concrete care justifică măsura și motivele pentru care măsura este necesară;
- b) activitățile pe care le poate desfășura investigatorul sub acoperire;
- c) persoanele față de care există presupunerea că au săvârșit o infracțiune;
- d) identitatea sub care investigatorul sub acoperire urmează să desfășoare activitățile autorizate;
- e) perioada pentru care se dă autorizarea;
- f) alte mențiuni prevăzute de lege.

În cazuri urgente și temeinic justificate se poate solicita autorizarea și a altor activități decât cele pentru care există autorizare, procurorul urmând să se pronunțe de îndată.

[Art. 224² a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (1) al art. 224² a fost modificat de pct. 125 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Folosirea datelor obținute de investigatorii sub acoperire

Articolul 224³

(1) Datele și informațiile obținute de investigatorul sub acoperire pot fi folosite numai în cauza penală și în legătură cu persoanele la care se referă autorizația emisă de procuror.

(2) Aceste date și informații vor putea fi folosite și în alte cauze sau în legătură cu alte persoane, dacă sunt concludente și utile.

Art. 224³ a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Măsuri de protecție a investigatorilor sub acoperire

Articolul 224⁴

(1) Identitatea reală a investigatorilor sub acoperire nu poate fi dezvăluită în timpul ori după terminarea acțiunii acestora.

(2) Procurorul competent să autorizeze folosirea unui investigator sub acoperire are dreptul să-i cunoască adevărata identitate, cu respectarea secretului profesional.

Art. 224⁴ a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Sesizarea la cererea organului competent

Articolul 225

Când legea prevede că începerea urmăririi penale nu poate avea loc fără o sesizare specială, aceasta trebuie făcută în scris și semnată de către organul competent. În actul de sesizare trebuie să se arate în mod corespunzător datele prevăzute în art. 222 alin. 2.

Unele dispoziții privind urmărirea penală pentru militari

Articolul 226

(1) Pentru infracțiunile prevăzute de Codul penal în art. 331-334, 348, 353 și 354, urmărirea penală poate începe numai la sesizarea comandantului.

(2) Pentru celelalte infracțiuni savirsite de militari, organul de urmărire penală procedează potrivit regulilor obisnuite, informind pe comandant de îndată ce a început urmărirea penală.

Alin. (1) al art. 226 a fost modificat de pct. 126 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Sesizări făcute de persoane cu funcții de conducere și de alți funcționari

Articolul 227

(1) Orice persoană cu funcție de conducere într-o unitate la care se referă art. 145 din Codul penal sau cu atribuții de control, care a luat cunoștința de savarsirea unei infracțiuni în acea unitate, este obligată să sesizeze de îndată pe procuror sau organul de cercetare penală și să ia măsuri să nu dispară urmele infracțiunii, corpurile delictelor și orice alte mijloace de probă.

(2) Obligațiile prevăzute în alin. 1 revin și oricărui funcționar care a luat cunoștința despre savarsirea unei infracțiuni în legătură cu serviciul în cadrul caruia își îndeplinește sarcinile.

Denumirea marginală și alin. (2) ale **art. 227 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003** publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Secțiunea II

Desfășurarea urmăririi penale

Începerea urmăririi penale

Articolul 228

(1) Organul de urmărire penală sesizat în vreunul dintre modurile prevăzute la art. 221 dispune prin rezoluție începerea urmăririi penale, când din cuprinsul actului de sesizare sau al actelor premergătoare efectuate nu rezultă vreunul dintre cazurile de împiedicare a punerii în mișcare a acțiunii penale prevăzute la art. 10.

(1¹) Rezoluția de începere a urmăririi penale va cuprinde data și ora la care s-a dispus începerea urmăririi penale și va fi înregistrată într-un registru special.

(2) În cazul prevăzut la art. 10 lit. b¹), organul de urmărire penală înaintează dosarul procurorului cu propunerea de a dispune, după caz, neînceperea urmăririi penale sau scoaterea de sub urmărire penală.

(3) Abrogat.

(3¹) Rezoluția de începere a urmăririi penale, emisă de organul de cercetare penală, se supune confirmării motivate a procurorului care exercită supravegherea activității de cercetare penală, în termen de cel mult 48 de ore de la data începerii urmăririi penale, organele de cercetare penală fiind obligate să prezinte totodată și dosarul cauzei.

(4) Dacă din cuprinsul actului de sesizare sau al actelor premergătoare efectuate după primirea plângerii ori denunțului rezultă vreunul dintre cazurile de împiedicare a punerii în mișcare a acțiunii penale prevăzute la art. 10, organul de urmărire penală înaintează procurorului actele încheiate cu propunerea de a nu se începe urmărirea penală.

(5) Dacă procurorul constata că nu sunt întrunite condițiile arătate în alin. 4, restituie actele organului de urmărire penală, fie pentru completarea actelor premergătoare, fie pentru începerea urmăririi penale.

(6) În cazul în care procurorul este de acord cu propunerea, dispune prin rezoluție neînceperea urmăririi penale. În situația în care procurorul își însușește argumentele cuprinse în propunerea organului de cercetare penală, motivarea rezoluției este facultativă sau poate cuprinde doar argumente suplimentare. Copie de pe rezoluție și de pe propunerea organului de cercetare penală se comunică persoanei care a făcut sesizarea, precum și, după caz, persoanei față de care s-au efectuat acte premergătoare. Dispozițiile art. 245 alin. 1 lit. c¹) se aplică în mod corespunzător.

(6¹) Împotriva rezoluției de neîncepere a urmăririi penale se poate face plângere la instanța de judecată, potrivit art. 278¹ și următoarele.

(7) Dacă ulterior se constată că nu a exista sau ca a disparut împrejurarea pe care se întemeia propunerea de a nu se începe urmărirea penală, procurorul infirmă rezoluția și restituie actele organului de urmărire, dispunând începerea urmăririi penale.

Alin. (3¹) al art. 228 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (5) al art. 228 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (6¹) al art. 228 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (6) al art. 228 a fost modificat de pct. 1 al articolului unic din LEGEA nr. 480 din 8 noiembrie 2004, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 1.088 din 23 noiembrie 2004.

Alin. (1¹) al art. 228 a fost introdus de pct. 127 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (3) al art. 228 a fost abrogat de pct. 128 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (3¹) și (6) ale art. 228 au fost modificate de pct. 129 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (1), (2), (4) și (6) ale art. 228 au fost modificate de pct. 31 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Invinuitul

Articolul 229

Persoana față de care se efectuează urmărirea penală se numește invinuit cit timp nu a fost pusă în mișcare acțiunea penală împotriva sa.

Neînceperea urmăririi penale sau scoaterea de sub urmărire când fapta nu prezintă pericolul social al unei infracțiuni

Articolul 230

Procurorul, sesizat potrivit art. 228 alin. 2, dispune prin ordonanță, după caz, neînceperea urmăririi penale sau scoaterea de sub urmărire penală. Copia ordonanței și, după caz, a propunerii organului de cercetare penală se comunică persoanei care a făcut sesizarea, precum și persoanei față de care s-a dispus soluția de neurmărire sau de netrimitere în judecată.

Art. 230 a fost modificat de pct. 32 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Restituirea dosarului pentru continuarea cercetării penale

Articolul 231

Dacă procurorul, sesizat potrivit dispozițiilor art. 228 alin. 2, constată că nu este cazul să dispună neînceperea urmăririi penale sau scoaterea de sub urmărire penală, restituie dosarul organului de cercetare penală pentru completarea actelor premergătoare sau începerea urmăririi penale, respectiv pentru continuarea cercetării penale.

Art. 231 a fost modificat de pct. 33 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Restituirea dosarului pentru începerea sau continuarea cercetării penale

Articolul 232

Dacă procurorul i-a restituit, în temeiul art. 228 alin. 5 sau al art. 231, actele și dosarul, organul de urmărire penală continuă efectuarea actelor premergătoare sau, după caz, începe ori continuă urmărirea penală, procedând la efectuarea acestora, potrivit legii, și ținând seama de împrejurările speciale ale fiecărei cauze.

Art. 232 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Arestarea preventivă a invinuitului

Articolul 233

(1) În cursul efectuării cercetării penale, dacă organul de cercetare considera ca sunt întrunite condițiile prevăzute de lege pentru luarea măsurii arestării preventive a invinuitului, face propuneri în acest sens și le înaintea procurorului.

(2) Dacă procurorul, după ce examinează dosarul cauzei, constată ca este cazul să se ia măsura arestării preventive a invinuitului, procedează potrivit art. 146.

Art. 233 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Propuneri făcute de organul de cercetare penală

Articolul 234

(1) Dacă organul de cercetare penală considera ca sunt temeiuri pentru punerea în mișcare a acțiunii penale, face propuneri în acest sens, pe care le înaintea procurorului.

(2) Organul de cercetare penală, dacă considera ca sunt întrunite și condițiile prevăzute de lege pentru luarea măsurii arestării preventive a inculpatului, procedează în același mod.

Alin. (2) al **art. 234 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003** publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Punerea în mișcare a acțiunii penale prin ordonanță

Articolul 235

(1) Procurorul se pronunță asupra punerii în mișcare a acțiunii penale după examinarea dosarului.

(2) Dacă procurorul este de acord cu propunerea, pune în mișcare acțiunea penală prin ordonanță.

(3) Ordonanța de punere în mișcare a acțiunii penale trebuie să cuprindă, pe lângă mențiunile arătate în art. 203, date cu privire la persoana inculpatului, fapta pentru care este invinuit și încadrarea juridică a acesteia.
Arestarea preventivă a inculpatului

Articolul 236

Procurorul sesizat potrivit art. 234, dacă pune în mișcare acțiunea penală și dacă apreciază ca sunt întrunite condițiile prevăzute de lege pentru luarea măsurii arestării preventive a inculpatului, procedează potrivit art. 149¹.

Art. 236 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Continuarea cercetării și ascultarea inculpatului

Articolul 237

(1) După aducerea la îndeplinire a dispozițiilor art. 233-236, procurorul, dacă este cazul, dispune continuarea cercetării penale. Organul de cercetare penală continuă efectuarea actelor de cercetare, fiind obligat să respecte și dispozițiile date de procuror.

(2) Dacă procurorul a pus în mișcare acțiunea penală, organul de cercetare penală îl cheamă pe inculpat, îi comunică fapta pentru care este invinuit și îi da explicații cu privire la drepturile și obligațiile pe care le are. Atunci când inculpatul nu locuiește în țară, organul de cercetare penală va ține seama, la fixarea termenului de prezentare în fața acestuia, de reglementările speciale privind asistența judiciară internațională în materie penală.

(3) Organul de cercetare penală pune în vedere inculpatului aflat în stare de libertate că este obligat să se prezinte la toate chemările ce i se vor face în cursul procesului penal și că are îndatorirea să comunice orice schimbare de adresă.

(4) Organul de cercetare penală va continua urmărirea și fără a-l asculta pe inculpat, când acesta este dispărut, se sustrage de la cercetare sau nu locuiește în țară.

Alin. (2) al [art. 237 a fost completat de LEGEA nr. 704 din 3 decembrie 2001](#)*) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 807 din 17 decembrie 2001.

*) [LEGEA nr. 704 din 3 decembrie 2001](#) a fost abrogată de [LEGEA nr. 302 din 28 iunie 2004](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 594 din 1 iulie 2004.

Alin. (2) al [art. 237 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Extinderea cercetării penale

Articolul 238

Organul de cercetare penală, dacă constată fapte noi în sarcina invinuitului sau inculpatului ori împrejurări noi care pot duce la schimbarea încadrării juridice a faptei pentru care s-a dispus începerea urmăririi penale ori s-a pus în mișcare acțiunea penală sau date cu privire la participarea și a unei alte persoane la săvârșirea acelei fapte, este obligat să facă propuneri procurorului pentru extinderea cercetărilor penale sau schimbarea încadrării juridice. Propunerile se înaintează în cel mult 3 zile de la data constatării faptelor, împrejurărilor sau persoanelor noi. Procurorul va decide, prin ordonanță, în cel mult 5 zile.

[Art. 238 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Secțiunea III

Suspendarea urmăririi penale

Cazuri de suspendare

Articolul 239

(1) În cazul când se constată printr-o expertiză medico-legală ca invinuitul sau inculpatul suferă de o boală gravă, care îl împiedică să ia parte la procesul penal, organul de cercetare penală înaintează procurorului propunerile sale împreună cu dosarul, pentru a dispune suspendarea urmăririi penale.

(2) Procurorul se pronunță asupra suspendării prin ordonanță.

Alin. (1) al [art. 239 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Ordonanța de suspendare

Articolul 240

(1) Ordonanța trebuie să cuprindă, pe lângă mențiunile arătate în art. 203, datele privitoare la persoana invinuitului sau inculpatului, fapta de care este invinuit, cauzele care au determinat suspendarea și măsurile luate în vederea însănătoșirii invinuitului sau inculpatului.

(2) Măsura suspendării se comunică părții civile. După comunicare, dosarul se restituie organului de cercetare penală.

Alin. (2) al [art. 240 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Sarcina organului de cercetare în timpul suspendării

Articolul 241

(1) În timpul cit urmărire este suspendată, organul de cercetare penală continuă să efectueze toate actele a căror îndeplinire nu este împiedicată de situația invinuitului sau inculpatului.

(2) Organul de cercetare penală este obligat să se intereseze periodic dacă mai subzistă cauza care a determinat suspendarea urmăririi penale.

Secțiunea IV

Încetarea urmăririi penale

Cazuri de încetare

Articolul 242

(1) Încetarea urmăririi penale are loc când se constată existența vreunui dintre cazurile prevăzute în art. 10 alin. 1 lit. f)-h), i¹) și j) și există invinuit sau inculpat în cauză.

(2) Dacă în aceeași cauză sunt mai mulți invinuiți sau inculpați ori dacă mai multe fapte fac obiectul aceleiași cauze, încetarea urmăririi se face numai cu privire la invinuiri sau inculpații, ori la faptele pentru care există cazul de încetare a urmăririi.

Alin. (1) al art. 242 a fost modificat de pct. 130 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Procedura încetării

Articolul 243

(1) Organul de cercetare penală, când constată existența vreunui dintre cazurile prevăzute în art. 10 alin. 1 lit. f)-h), i¹) și j), înaintează procurorului dosarul împreună cu propuneri de încetare a urmăririi penale.

(2) Procurorul se pronunță asupra încetării urmăririi penale prin ordonanță, dispunând potrivit art. 11 pct. 1 lit. c). În cazul în care nu s-a pus în mișcare acțiunea penală, încetarea urmăririi penale se pronunță prin rezoluție motivată.

(3) Atunci când cazul de încetare a urmăririi penale privește un învinuit sau inculpat arestat, procurorul trebuie să se pronunțe asupra încetării urmăririi penale în aceeași zi în care a primit propunerea de încetare de la organul de cercetare penală. Dacă procurorul a dispus încetarea urmăririi penale, măsura arestării preventive încetează de drept, învinuitul sau inculpatul fiind pus de îndată în libertate.

Alin. (3) al [art. 243 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (1) al art. 243 a fost modificat de pct. 131 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (3) al art. 243 a fost modificat de pct. 34 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Ordonanța de încetare a urmăririi penale

Articolul 244

Ordonanța de încetare a urmăririi penale trebuie să cuprindă pe lângă mențiunile arătate în art. 203, datele privind persoana și fapta la care se referă încetarea, precum și aratarea temeiurilor de fapt și de drept pe baza cărora se dispune încetarea urmăririi penale.

Dispoziții complementare ale ordonanței

Articolul 245

(1) Prin ordonanța de încetare a urmăririi penale se dispune totodată asupra:

a) revocării măsurilor asigurătorii luate în vederea executării pedepsei amenzii;

b) confiscării lucrurilor care potrivit art. 118 din Codul penal sunt supuse confiscării speciale și restituirii celorlalte.

Dacă proprietatea corpurilor delictive și a celorlalte obiecte care au servit ca mijloace materiale de probă este contestată, ele sunt păstrate de organul de cercetare penală până la hotărârea instanței civile;

c) măsurilor asigurătorii privind reparațiile civile și a restabilirii situației anterioare savîrsirii infracțiunii.

În cazul în care s-a dispus menținerea măsurilor asigurătorii privind reparațiile civile, aceste măsuri se vor considera desființate, dacă persoana vătămată nu introduce acțiune în fața instanței civile în termen de 30 de zile de la comunicarea încetării urmăririi penale;

c¹) sesizării instanței civile competente cu privire la desființarea totală sau parțială a unui înscris.

d) cheltuielilor judiciare, stabilind cuantumul acestora, cine trebuie să le suporte și ordonând încasarea lor;

e) restituirii cautiunii în cazurile prevăzute de lege.

(2) Dacă în cursul urmăririi penale s-a luat vreuna din măsurile de siguranță arătate în art. 162, se va face mențiune despre aceasta.

(3) În cazul în care încetarea urmăririi penale privește un învinuit sau inculpat arestat, în ordonanță se va face mențiune și cu privire la constatarea încetării de drept a măsurii arestării preventive.

Lit. a) a alin. (1) al [art. 245 a fost modificată de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (3) al [art. 245 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Lit. c¹) a alin. (1) al art. 245 a fost introdusă de pct. 132 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (3) al art. 245 a fost modificat de pct. 35 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Instanțierea despre încetarea urmăririi penale

Articolul 246

(1) Copie de pe ordonanța sau rezoluția prin care procurorul dispune încetarea urmăririi penale se comunică persoanei care a făcut sesizarea, învinuitului sau inculpatului și, după caz, altor persoane interesate.

(2) În cazul când invinuitul sau inculpatul este arestat preventiv, instanța instiinteaza prin adresa administratia locului de detinere, cu dispoziția de a-l pune de îndată în libertate pe invinuit sau inculpat, potrivit art. 243 alin. 3.

Alin. (2) al art. 246 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (1) al art. 246 a fost modificat de pct. 2 al articolului unic din LEGEA nr. 480 din 8 noiembrie 2004, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 1.088 din 23 noiembrie 2004.

Articolul 247

Abrogat.

Restituirea dosarului și continuarea cercetării penale

Articolul 248

Procurorul, dacă constata că nu este cazul sa dispună încetarea sau când a dispus încetarea parțial, restituie dosarul organului de cercetare penală, cu dispoziția de a continua cercetarea.

Secțiunea V

Scoaterea de sub urmarirea penala

Cazurile și procedura scoaterii de sub urmărire

Articolul 249

(1) Scoaterea de sub urmarirea penala are loc când se constata existenta vreunuia dintre cazurile prevăzute în art. 10 lit. a)-e) și exista invinuit sau inculpat în cauza.

(2) Dispozitiile art. 242-246 și 248 se aplică în mod corespunzător și în procedura scoaterii de sub urmărire.

(3) În cazul prevăzut în art. 10 lit. b¹) procurorul se pronunță prin ordonanța.

Punerea în executare a ordonantei prin care s-a aplicat o sanctiune cu caracter administrativ

Articolul 249¹

(1) În cazul în care s-a dispus scoaterea de sub urmarirea penala în temeiul art. 10 lit. b¹), executarea mustrarii sau mustrarii cu avertisment, prevăzute în art. 91 din Codul penal, aplicate de procuror, se face potrivit art. 487, care se aplică în mod corespunzător.

(2) Executarea sanctiunii cu caracter administrativ a amenzii se efectueaza potrivit art. 442 și 443.

(3) Împotriva ordonantei prin care s-a dispus scoaterea de sub urmărire penala în temeiul art. 10 alin. 1 lit. b¹) se poate face plangere în termen de 20 de zile de la instiintarea prevăzută în art. 246.

(4) Punerea în executare a ordonantei prin care s-a aplicat sanctiunea cu caracter administrativ a amenzii se face după expirarea termenului prevăzut în alin. 3, iar dacă s-a facut plingere și a fost respinsa, după respingerea acesteia.

Alin. (3) al art. 249¹ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Secțiunea VI

Procedura prezentarii materialului de urmărire penala

Prezentarea materialului

Articolul 250

După punerea în miscare a actiunii penale, dacă au fost efectuate toate actele de urmărire necesare, organul de cercetare penală cheama pe inculpat în fața sa și:

a) îi pune în vedere ca are dreptul de a lua cunoștința de materialul de urmărire penala, aratindu-i și incadrarea juridica a faptei savirsite;

b) îi asigura posibilitatea de a lua de îndată cunoștința de material. Dacă inculpatul nu poate să citeasca, organul de cercetare penală îi citește materialul;

c) îl întreaba, după ce a luat cunoștința de materialul de urmărire penala, dacă are de formulat cereri noi sau dacă vointe sa faca declaratii suplimentare.

Procesul-verbal de prezentare a materialului

Articolul 251

Despre aducerea la îndeplinire a dispozițiilor prevăzute la art. 250 organul de urmărire penală întocmește proces-verbal, în care consemnează și declarațiile, cererile și răspunsurile inculpatului.

Art. 251 a fost modificat de pct. 36 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Cereri noi formulate de inculpat

Articolul 252

(1) Dacă inculpatul a formulat cereri noi în legătură cu urmărirea penala, organul de cercetare penala le examinează de îndată și dispune prin ordonanța admiterea sau respingerea lor.

(2) Organul de cercetare dispune prin aceeași ordonanță completarea cercetării penale, atunci când din declarațiile suplimentare sau din răspunsurile inculpatului rezultă necesitatea completării.

Prezentarea din nou a materialului de urmărire penala

Articolul 253

Organul de cercetare penala este obligat să procedeze din nou la prezentarea materialului, dacă a efectuat noi acte de cercetare penala, sau dacă constată că trebuie să fie schimbată încadrarea juridică a faptei.

Cazuri de neprezentare a materialului

Articolul 254

(1) Când prezentarea materialului nu a fost posibilă din cauză că inculpatul sau apărătorul său a lipsit în mod nejustificat la chemarea organului de urmărire penală ori refuză în mod nejustificat să ia cunoștință de materialul de urmărire penală ori este dispărut, în referatul care se întocmește potrivit art. 259 se arată împrejurările concrete din care rezultă cauza împiedicării.

(2) Dacă până la înaintarea dosarului la procuror inculpatul se prezintă, este prins ori adus, se procedează la prezentarea materialului de urmărire penala.

Alin. (1) al [art. 254 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

A se vedea și DECIZIA CURTII CONSTITUTIONALE nr. 294 din 7 noiembrie 2002, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 891 din 10 decembrie 2002.

Alin. (1) al art. 254 a fost modificat de pct. 37 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Secțiunea VII

Terminarea urmăririi penale

& 1. Urmărire fără punerea în mișcare a acțiunii penale

Ascultarea invinuitului înainte de terminarea cercetării

Articolul 255

(1) În cauzele în care nu a fost pusă în mișcare acțiunea penala, organul de cercetare, după efectuarea actelor de cercetare penala potrivit art. 232, dacă există invinuit în cauza și constată că împotriva acestuia sunt suficiente probe, procedează la o nouă ascultare a invinuitului, aducându-i la cunoștință învinuirea și întrebându-l dacă are noi mijloace de apărare.

(2) Dacă invinuitul nu a propus noi probe sau propunerea sa nu a fost găsită temeinică ori dacă cercetarea a fost completată potrivit propunerilor făcute, cercetarea se considera terminată.

Înaintarea dosarului privind pe invinuit

Articolul 256

De îndată ce cercetarea penala este terminată, organul de cercetare înaintează dosarul procurorului cu un referat, în care consemnează rezultatul cercetării, spre a se decide potrivit art. 262. Referatul va cuprinde în mod corespunzător mențiunile prevăzute în art. 259-260.

Prezentarea materialului de către procuror

Articolul 257

Procurorul, primind dosarul, îl cheamă pe invinuit și îi prezintă materialul de urmărire penala potrivit dispozițiilor art. 250 și următoarele, care se aplică în mod corespunzător.

[Art. 257 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

A se vedea [DECIZIA CURTII CONSTITUTIONALE nr. 24 din 23 februarie 1999](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 136 din 1 aprilie 1999.

& 2. Urmărire cu acțiunea penala pusă în mișcare

Înaintarea dosarului privind pe inculpat

Articolul 258

În cauzele în care acțiunea penală a fost pusă în mișcare, după completarea cercetării și după îndeplinirea dispozițiilor privitoare la prezentarea materialului de urmărire penală, cercetarea penală se considera terminată. Organul de cercetare penală înaintează de îndată procurorului dosarul cauzei însoțit de un referat.

Art. 258 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Cuprinsul referatului întocmit de organul de cercetare penală

Articolul 259

(1) Referatul întocmit de organul de cercetare penală trebuie să se limiteze la fapta care a format obiectul punerii în mișcare a acțiunii penale, la persoana inculpatului și la ultima încadrare juridică a faptei.

(2) Referatul trebuie să cuprindă fapta reținută în sarcina inculpatului, probele administrate și încadrarea juridică.

(3) Când urmărirea penală privește mai multe fapte sau mai mulți inculpați, referatul trebuie să cuprindă mențiunile arătate în alineatul precedent cu privire la toate faptele și la toți inculpații și, dacă este cazul, trebuie să se arate pentru care fapte ori fapțiuri s-a încetat urmărirea, s-a dispus scoaterea de sub urmărire ori s-a suspendat urmărirea penală.

Date suplimentare

Articolul 260

Referatul trebuie să cuprindă date suplimentare privitoare la:

- a) mijloacele materiale de probă și măsurile luate referitor la ele în cursul cercetării penale, precum și locul unde se afla;
- b) măsurile asigurătorii privind reparațiile civile sau executarea pedepsei amenzii, luate în cursul cercetării penale;
- c) cheltuielile judiciare.

Capitolul V TRIMITEREA ÎN JUDECĂȚA

Verificarea lucrărilor urmăririi penale

Articolul 261

(1) Procurorul este obligat ca în termen de cel mult 15 zile de la primirea dosarului trimis de organul de cercetare penală potrivit art. 256 sau 258 să procedeze la verificarea lucrărilor urmăririi penale și să se pronunțe asupra acestora.

(2) Procurorul procedea la prezentarea materialului de urmărire penală în situațiile prevăzute în art. 254 alin. 1, dacă inculpatul se prezintă, este prins sau adus după înaintarea dosarului la procuratură.

(3) Rezolvarea cauzelor în care sunt arestați se face de urgență și cu precădere.

Rezolvarea cauzelor

Articolul 262

Dacă procurorul constată că au fost respectate dispozițiile legale care garantează aflarea adevărului, că urmărirea penală este completă, existând probe necesare și legal administrate, procedea, după caz, astfel:

1. când din materialul de urmărire penală rezultă că fapta exista, că a fost săvârșită de invinuit sau de inculpat și că acesta răspunde penal:

a) dacă acțiunea penală nu a fost pusă în mișcare în cursul urmăririi penale, să rechizitoriu prin care pune în mișcare acțiunea penală și dispune trimiterea în judecată;

b) dacă acțiunea penală a fost pusă în mișcare în cursul urmăririi penale, să rechizitoriu prin care dispune trimiterea în judecată;

2. să ordona prin care:

a) să scoată de sub urmărire sau să înceteze urmărirea penală potrivit dispozițiilor art. 11.

Dacă procurorul dispune scoaterea de sub urmărire în temeiul art. 10 lit. b¹), face aplicarea art. 18¹ alin. 3 din Codul penal;

b) să suspende urmărirea penală, atunci când constată existența unei cauze de suspendare a urmăririi.

Cuprinsul rechizitoriului

Articolul 263

(1) Rechizitoriul trebuie să se limiteze la fapta și persoana pentru care s-a efectuat urmărirea penală și trebuie să cuprindă, pe lângă mențiunile prevăzute în art. 203, datele privitoare la persoana inculpatului, fapta reținută

în sarcina sa, încadrarea juridică, probele pe care se întemeiază învinuirea, măsura preventivă luată și durata acesteia, precum și dispoziția de trimitere în judecată.

(2) În rechizitoriu se arată de asemenea numele și prenumele persoanelor care trebuie citate în instanța, cu indicarea calității lor în proces și locul unde urmează a fi citate.

(3) În cazul când urmărirea penală este efectuată de procuror, rechizitoriul trebuie să cuprindă și datele suplimentare prevăzute în art. 260.

(4) Procurorul întocmește un singur rechizitoriu chiar dacă lucrările urmăririi penale privesc mai multe fapte ori mai mulți învinuiți sau inculpați și chiar dacă se dau acestora rezolvări diferite, potrivit art. 262.

Actul de sesizare a instanței

Articolul 264

(1) Rechizitoriul constituie actul de sesizare a instanței de judecată.

(2) Abrogat.

(3) Rechizitoriul este verificat sub aspectul legalității și temeiniciei de prim-procurorul parchetului sau, după caz, de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel, iar când urmărirea este făcută de acesta, verificarea se face de procurorul ierarhic superior. Când urmărirea penală este efectuată de un procuror de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, rechizitoriul este verificat de procurorul-sef de secție, iar când urmărirea penală este efectuată de acesta, verificarea se face de către procurorul general al acestui parchet. În cauzele cu arestați, verificarea se face de urgență și înainte de expirarea duratei arestării preventive.

(4) Dacă rechizitoriul nu a fost infirmat, procurorul ierarhic care a efectuat verificarea îl înaintează instanței competente, împreună cu dosarul cauzei și cu un număr necesar de copii de pe rechizitoriu pentru a fi comunicate inculpaților aflați în stare de detenție.

(5) Abrogat.

Alin. (2) al art. 264 a fost abrogat de pct. 133 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (3) și (4) ale art. 264 au fost modificate de pct. 134 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (5) al art. 264 a fost introdus de pct. 135 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (3) și (4) ale art. 264 au fost modificate de pct. 17 al [art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Alin. (5) al art. 264 a fost abrogat de pct. 18 al [art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Restituirea cauzei sau trimiterea la alt organ de urmărire

Articolul 265

(1) Când procurorul constată că urmărirea penală nu este completă, sau că nu au fost respectate dispozițiile legale care garantează aflarea adevărului, restituie cauza organului care a efectuat urmărirea penală, sau potrivit dispozițiilor art. 217 trimite cauza la alt organ de urmărire, în vederea completării sau refacerii urmăririi penale.

(2) Când completarea sau refacerea urmăririi penale este necesară numai cu privire la unele fapte sau la unii învinuiți sau inculpați, iar disjungerea nu este posibilă, procurorul dispune restituirea sau trimiterea întregii cauze.

Cuprinsul ordonanței de restituire

Articolul 266

Ordonanța de restituire sau de trimitere cuprinde, pe lângă mențiunile arătate în art. 203, indicarea actelor de cercetare penală ce trebuie efectuate ori refăcute, a faptelor sau împrejurărilor ce urmează a fi constatate și a mijloacelor de probă ce urmează a fi folosite.

Dispozițiile privitoare la măsurile preventive, de siguranță sau asigurătorii

Articolul 267

(1) În cazul în care procurorul, la întocmirea rechizitoriului potrivit art. 262 pct. 1, considera că este necesară arestarea inculpatului, fiind întrunite condițiile prevăzute de lege, înaintează instanței, în termen de 24 de ore, rechizitoriul și propunerea de arestare a inculpatului. În același mod procedează procurorul și în cazul în care este necesară luarea măsurilor de siguranță prevăzute în art. 113 și 114 din Codul penal. În cazul în care procurorul considera că se impune luarea măsurilor preventive prevăzute în art. 145 și 145¹, dispune aceasta prin rechizitoriu.

(2) În cazurile prevăzute în art. 262 pct. 2, art. 265 și 268, procurorul trimite dosarul cauzei la instanța, pentru ca judecătorul care a dispus în cursul urmăririi penale arestarea preventivă sau măsurile de siguranță prevăzute în art. 113 și 114 din Codul penal să dispună asupra prelungirii sau revocării acestora. În cazul măsurilor preventive prevăzute în art. 145 și 145¹, procurorul dispune revocarea acestor măsuri sau, după caz, trimite dosarul cauzei la instanța cu propunerea de prelungire.

(3) Încheierea prin care instanța dispune cu privire la aceste măsuri se trimite procurorului, care face mențiune despre aceasta în ordonanța de scoatere de sub urmărire penală, de încetare a urmăririi penale, de suspendare a urmăririi penale, de restituire sau de trimitere la organul competent. Prevederile art. 243 alin. 3 și art. 249 alin. 2 se aplică în mod corespunzător.

(4) Procurorul este obligat să dispună asupra menținerii sau revocării măsurilor de siguranță, altele decât cele prevăzute în art. 113 și 114 din Codul penal, și a măsurilor asigurătorii luate în cursul urmăririi penale, sau dacă este cazul să ia asemenea măsuri.

Art. 267 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (2) al art. 267 a fost modificat de articolul 1 punctul 29 din **ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Trimiterea la organul competent

Articolul 268

(1) Când procurorul constată ca pentru vreuna din infracțiunile sau infractorii arătați în art. 207, 208 și 209 alin. 3 și 4 urmărirea penală s-a făcut de un alt organ decât cel prevăzut în textele menționate, ia măsuri ca urmărirea să fie făcută de organul competent.

(2) În cazul prevăzut în alineatul precedent rămân valabile măsurile asigurătorii luate, actele sau măsurile procesuale confirmate încuviințate de procuror, precum și actele procesuale care nu pot fi refacute.

Obligațiile organelor competente

Articolul 269

Organul de cercetare penală sesizat prin trimiterea cauzei potrivit art. 268 procedează la ascultarea invinuitului sau inculpatului și, ținând seama de dispozițiile art. 268 alin. 2, dispune în ce măsură trebuie refacute celelalte acte procesuale și ce anume acte mai trebuie efectuate în completarea cercetării penale.

Capitolul VI

RELUAREA URMĂRIIRII PENALE

Cazurile de reluare

Articolul 270

(1) Urmărirea penală este reluată în caz de:

- a) încetare a cauzei de suspendare;
- b) restituire a cauzei de către instanța de judecată în vederea refacerii urmăririi penale;
- c) redeschidere a urmăririi penale.

(2) Reluarea urmăririi penale nu poate avea loc dacă se constată că între timp a intervenit vreunul din cazurile prevăzute în art. 10.

Lit. b) a alin. (1) al art. 270 a fost modificată de pct. 136 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Reluarea după suspendare

Articolul 271

Reluarea urmăririi penale după suspendare are loc când se constată că a încetat cauza care a determinat suspendarea. Organul de cercetare penală care constată că a încetat cauza de suspendare înaintează dosarul procurorului pentru a dispune asupra reluării. Reluarea se dispune prin ordonanță.

Reluarea în caz de restituire

Articolul 272

Când instanța de judecată a dispus restituirea cauzei în vederea refacerii urmăririi penale, urmărirea se reia pe baza hotărârii prin care instanța a dispus restituirea.

Art. 272 este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 137 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Reluarea în caz de redeschidere a urmăririi

Articolul 273

(1) Redeschiderea urmăririi penale în cazul în care s-a dispus încetarea urmăririi penale sau scoaterea de sub urmărire are loc dacă ulterior se constată că nu a existat în fapt cazul care a determinat luarea acestor măsuri sau ca a dispărut împrejurarea pe care se întemeia încetarea sau scoaterea de sub urmărire.

(1¹) Redeschiderea urmăririi penale are loc, de asemenea, când judecătorul, potrivit art. 278¹, a admis plângerea împotriva ordonanței sau, după caz, a rezoluției procurorului de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale ori de clasare și a trimis cauza procurorului în vederea redeschiderii urmăririi penale. În cazul în care instanța, potrivit art. 278¹, a admis plângerea împotriva rezoluției de neîncepere a urmăririi penale și a trimis cauza procurorului în vederea începerii urmăririi penale, acesta dispune începerea urmăririi în condițiile prevăzute de lege. Dispozițiile instanței sunt obligatorii pentru organul de urmărire penală, sub aspectul faptelor și împrejurărilor ce urmează a fi constatate și a mijloacelor de probă indicate.

(1²) În cazurile prevăzute în alin. 1 și 1¹, dacă se considera pe baza datelor din dosar ca se justifică luarea unei măsuri preventive, procurorul procedează potrivit art. 233 sau 236, care se aplică în mod corespunzător. În ordonanța prin care s-a dispus reluarea urmăririi penale, se face mențiune cu privire la luarea acestor măsuri.

(2) Redeschiderea urmăririi penale se dispune de procuror prin ordonanță.

Alin. (1¹) și (1²) ale art. 273 au fost introduse de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (1¹) al art. 273 a fost modificat de pct. 138 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Durata arestării inculpatului după reluare

Articolul 274

(1) În cazurile de reluare a urmăririi penale prevăzute în art. 270 alin. 1 lit. a) și c) și în art. 273, termenul privitor la măsura arestării inculpatului curge de la data luării acestei măsuri, dispozițiile art. 150 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) În cazul restituirii cauzei de către instanța de judecată, potrivit art. 272, dacă inculpatul este arestat și instanța menține arestarea preventivă, termenul de 30 de zile curge de la data pronunțării hotărârii. Instanța trimite dosarul procurorului în termen de 10 zile.

(3) Durata arestării inculpatului poate fi prelungită potrivit art. 155 și 159.

Art. 274 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (1) al art. 274 a fost modificat de de articolul 1 punctul 30 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

A se vedea DECIZIA CURȚII CONSTITUTIONALE nr. 9 din 24 ianuarie 2000, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 221 din 19 mai 2000.

Capitolul VII

PLINGEREA ÎMPOTRIVA MASURILOR ȘI ACTELOR DE URMĂRIRE PENALĂ

Dreptul de a face plingere

Articolul 275

(1) Orice persoană poate face plingere împotriva măsurilor și actelor de urmărire penală, dacă prin acestea s-a adus o vătămare intereselor sale legitime.

(2) Abrogat.

(3) Plingerea se adresează procurorului care supraveghează activitatea organului de cercetare penală și se depune fie direct la acesta, fie la organul de cercetare penală.

(4) Introducerea plingerii nu suspenda aducerea la îndeplinire a măsurii sau a actului care formează obiectul plingerii.

Alin. (2) al art. 275 a fost abrogat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Obligația de înaintare a plingerii

Articolul 276

Când plingerea a fost depusă la organul de cercetare penală, acesta este obligat ca în termen de 48 de ore de la primirea ei să o înainteze procurorului împreună cu explicațiile sale, atunci când acestea sunt necesare.

Termenul de rezolvare

Articolul 277

Procurorul este obligat sa rezolve plingerea în termen de cel mult 20 de zile de la primire și sa comunice de îndată persoanei care a facut plingerea modul în care a fost rezolvata.

Plingerea contra actelor procurorului

Articolul 278

(1) Plângerea împotriva masurilor luate sau a actelor efectuate de procuror ori efectuate pe baza dispozițiilor date de acesta se rezolva de prim-procurorul parchetului sau, după caz, de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel ori de procurorul șef de secție al Parchetului de pe lângă Înalță Curte de Casatie și Justiție.

(2) În cazul când masurile și actele sunt ale prim-procurorului ori ale procurorului general al parchetului de pe lângă curtea de apel sau ale procurorului șef de secție al Parchetului de pe lângă Înalță Curte de Casatie și Justiție ori au fost luate sau efectuate pe baza dispozițiilor date de către acestia, plângerea se rezolva de procurorul ierarhic superior.

(2[^]1) Plângerea formulată împotriva soluției de respingere dispuse de procurorul ierarhic superior este inadmisibilă.

(3) În cazul rezoluției de neincepere a urmăririi penale sau al ordonanței ori, după caz, al rezoluției de clasare, de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale, plângerea se face în termen de 20 de zile de la comunicarea copiei de pe ordonanța sau rezoluție, persoanelor interesate, potrivit art. 228 alin. 6, art. 246 alin. 1 și art. 249 alin. 2.

(3[^]1) Rezoluțiile sau ordonanțele prin care se soluționează plângerile împotriva rezoluțiilor sau ordonanțelor de neincepere a urmăririi penale, de clasare, de scoatere de sub urmărire penală ori de încetare a urmăririi penale, se comunică persoanei care a facut plângerea și celorlalte persoane interesate.

(4) Dispozițiile art. 275-277 se aplică în mod corespunzător.

Art. 278 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (3) al **art. 278 a fost modificat de pct. 3 al articolului unic din LEGEA nr. 480 din 8 noiembrie 2004**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 1.088 din 23 noiembrie 2004.

Alin. (3[^]1) al **art. 278 a fost introdus de pct. 4 al articolului unic din LEGEA nr. 480 din 8 noiembrie 2004**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 1.088 din 23 noiembrie 2004.

Alin. (2[^]1) al art. 278 a fost introdus de pct. 38 al **art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Plângerea în fața judecatorului împotriva rezoluțiilor sau ordonanțelor procurorului de netrimiteră în judecată

Articolul 278[^]1

(1) După respingerea plângerii facute conform art. 275-278 împotriva rezoluției de neincepere a urmăririi penale sau a ordonanței ori, după caz, a rezoluției de clasare, de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale, date de procuror, persoana vătămată, precum și orice alte persoane ale caror interese legitime sunt vătămate pot face plângere, în termen de 20 de zile de la data comunicării de către procuror a modului de rezolvare, potrivit art. 277 și 278, la judecatorul de la instanța careia i-ar reveni, potrivit legii, competența sa judece cauza în prima instanță. Plângerea poate fi făcută și împotriva dispoziției de netrimiteră în judecată cuprinse în rechizitoriu.

(2) În cazul în care prim-procurorul parchetului sau, după caz, procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel, procurorul șef de secție al Parchetului de pe lângă Înalță Curte de Casatie și Justiție ori procurorul ierarhic superior nu a soluționat plângerea în termenul prevăzut în art. 277, termenul prevăzut în alin. 1 curge de la data expirării termenului initial de 20 de zile.

(3) Dosarul va fi trimis de parchet judecatorului, în termen de 5 zile de la primirea adresei prin care se cere dosarul.

(4) Persoana față de care s-a dispus neinceperea urmăririi penale, scoaterea de sub urmărire penală sau încetarea urmăririi penale, precum și persoana care a facut plângerea se citează. Neprezentarea acestor persoane, legal citate, nu împiedică soluționarea cauzei. Când judecatorul considera ca este absolut necesară prezenta persoanei lipsa, poate lua măsuri pentru prezentarea acesteia.

(5) La judecarea plângerii, prezenta procurorului este obligatorie.

(6) La termenul fixat pentru judecarea plângerii, judecatorul da cuvântul persoanei care a facut plângerea, persoanei față de care s-a dispus neinceperea urmăririi penale, scoaterea de sub urmărire penală sau încetarea urmăririi penale și apoi procurorului.

(7) Judecatorul, soluționând plângerea, verifică rezoluția sau ordonanța atacată, pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul cauzei și a oricăror înscrisuri noi prezentate.

(8) Judecatorul pronunță una dintre următoarele soluții:

a) respinge plangerea, prin sentința, ca tardivă sau inadmisibilă ori, după caz, ca nefondată, menținând rezoluția sau ordonanța atacată;

b) admite plangerea, prin sentința, desființează rezoluția sau ordonanța atacată și trimite cauza procurorului, în vederea începerii sau redeschiderii urmăririi penale, după caz. Judecătorul este obligat să arate motivele pentru care a trimis cauza procurorului, indicând totodată faptele și împrejurările ce urmează a fi constatate și prin care anume mijloace de probă;

c) admite plangerea, prin încheiere, desființează rezoluția sau ordonanța atacată și, când probele existente la dosar sunt suficiente, reține cauza spre judecare, în complet legal constituit, dispozițiile privind judecata în prima instanță și caile de atac aplicându-se în mod corespunzător.

(9) În cazul prevăzut în alin. 8 lit. c), actul de sesizare a instanței îl constituie plangerea persoanei la care se referă alin. 1.

(10) Hotărârea judecătorului pronunțată potrivit alin. 8 este definitivă.

(11) În situația prevăzută în alin. 8 lit. a), persoana în privința căreia judecătorul, prin hotărâre definitivă, a decis că nu este cazul să se înceapă ori să se redeschidă urmărirea penală nu mai poate fi urmărită pentru aceeași faptă, afară de cazul când s-au descoperit fapte sau împrejurări noi ce nu au fost cunoscute de organul de urmărire penală și nu a intervenit unul dintre cazurile prevăzute în art. 10.

(12) Judecătorul este obligat să rezolve plangerea în termen de cel mult 30 de zile de la primirea acesteia.

(13) Plângerea greșit îndreptată se trimite, pe cale administrativă, organului judiciar competent.

Art. 278¹ a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 278¹ este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 139 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (10) și (13) ale art. 278¹ au fost modificate de pct. 39 al **art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Capitolul VIII

PROCEDURA PLINGERII PREALABILE

Organele cărora li se adresează plângerea

Articolul 279

(1) Punerea în mișcare a acțiunii penale se face numai la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, în cazul infracțiunilor pentru care legea prevede că este necesară astfel de plângere.

(2) Plângerea prealabilă se adresează organului de cercetare penală sau procurorului, potrivit legii.

Lit. c) a alin. (2) al **art. 279 a fost modificată de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003** publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (2) al art. 279 a fost modificat de pct. 140 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Procedura în cazul infracțiunilor flagrante

Articolul 280

(1) În caz de infracțiune flagrantă, organul de urmărire penală este obligat să constate savîrsirea acesteia, chiar în lipsa plingerii prealabile.

(2) Abrogat.

(3) După constatarea infracțiunii flagrante, organul de urmărire penală cheamă persoana vătămată și, dacă aceasta declară că face plângere prealabilă, continuă urmărirea penală. În caz contrar, procurorul dispune încetarea urmăririi penale.

Alin. (2) al art. 280 a fost abrogat de pct. 141 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (3) al art. 280 a fost modificat de pct. 142 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Procedura în caz de conexitate sau de indivizibilitate

Articolul 281

În caz de conexitate sau de indivizibilitate între o infracțiune pentru care punerea în mișcare a acțiunii penale se face la plângerea prealabilă și o altă infracțiune pentru care punerea în mișcare a acțiunii penale nu se face la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, dacă disjungerea nu este posibilă, se aplică procedura prevăzută în art. 35.

Art. 281 este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 143 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Articolul 282

Abrogat.

Conținutul plingerii

Articolul 283

Plingerea trebuie să cuprindă descrierea faptei, indicarea autorului, aratarea mijloacelor de proba, indicarea adresei părților și a martorilor, precizarea dacă persoana vătămată se constituie parte civilă și, atunci când este cazul, indicarea persoanei responsabile civilmente.

Termenul de introducere a plingerii

Articolul 284

(1) În cazul infracțiunilor pentru care legea prevede că este necesară o plingere prealabilă, aceasta trebuie să fie introdusă în termen de 2 luni din ziua în care persoana vătămată a știut cine este faptuitorul.

(2) Când persoana vătămată este un minor sau un incapabil, termenul de 2 luni curge de la data când persoana îndreptățită a reclama a știut cine este faptuitorul.

Lipsa nejustificată a părții vătămate

Articolul 284¹

Abrogat.

Art. 284¹ a fost abrogat de pct. 144 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Plângerea greșit îndreptată

Articolul 285

Plângerea prealabilă greșit îndreptată la organul de urmărire penală sau la instanța de judecată se trimite organului competent, pe cale administrativă. În aceste cazuri, plângerea se consideră valabilă, dacă a fost introdusă în termen la organul incompetent.

Art. 285 a fost modificat de pct. 40 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Schimbarea încadrării faptei

Articolul 286

Dacă într-o cauză în care s-au făcut acte de cercetare penală se considera ulterior ca fapta urmează a primi o încadrare juridică pentru care este necesară plângerea prealabilă, organul de cercetare penală cheamă partea vătămată și o întreabă dacă înțelege să facă plângere. În caz afirmativ, organul de cercetare penală continuă cercetarea. În caz contrar, transmite actele procurorului în vederea încetării urmăririi penale.

Art. 286 este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 145 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Titlul II JUDECATA

Capitolul I DISPOZITII GENERALE

Indatoririle instanței de judecată

Articolul 287

(1) Instanța de judecată își exercită atribuțiile în mod activ, în vederea aflării adevărului și a realizării rolului educativ al judecătii.

(2) Instanța își formează convingerea pe baza probelor administrate în cauză.

Locul unde se desfășoară judecata

Articolul 288

Judecata se desfășoară la sediul instanței. Pentru motive temeinice, instanța poate dispune ca judecata să se desfășoare în alt loc.

Oralitatea, nemijlocirea și contradictorialitatea

Articolul 289

Judecata cauzei se face în fața instanței constituită potrivit legii și se desfășoară în sedinta, oral, nemijlocit și în contradictoriu.

Publicitatea sedintei de judecată

Articolul 290

(1) Sedinta de judecată este publică. Minorii sub 16 ani nu pot asista la sedinta de judecată.

(2) Dacă judecarea în sedinta publică ar putea aduce atingerea unor interese de stat, moralei, demnității sau vieții intime a unei persoane, instanța, la cererea procurorului, a părților ori din oficiu, poate declara sedinta secreta pentru tot cursul sau pentru o anumita parte a judecării cauzei.

(3) Declararea sedintei secrete se face în sedinta publică, după ascultarea părților prezente și a procurorului când participa la judecata.

(4) În timpul cit sedinta este secreta, nu sunt admisi în sala de sedinta decit părțile, reprezentantii acestora, aparatorii și celelalte persoane chemate de instanța în interesul cauzei.

Citarea părților la judecata

Articolul 291

(1) Judecata poate avea loc numai dacă părțile sunt legal citate și procedura este îndeplinită. Înfrățirea părții în instanță, în persoană sau prin reprezentant ori avocat ales sau avocat din oficiu, dacă acesta din urmă a luat legătura cu partea reprezentată, acoperă orice nelegalitate survenită în procedura de citare.

(2) Neprezentarea părților citate nu împiedica judecarea cauzei. Când instanța considera ca este necesară prezenta uneia dintre părțile lipsa, poate lua măsuri pentru prezentarea acesteia, amânând în acest scop judecata.

(3) Partea prezentă personal la un termen, prin reprezentant, prin avocat ales ori prin avocat din oficiu, dacă acesta din urmă a luat legătură cu partea reprezentată, la un termen, precum și partea căreia, personal, prin reprezentant sau apărător ales sau prin funcționarul sau persoana însărcinată cu primirea corespondenței, i s-a înmănat în mod legal citația pentru un termen de judecată nu mai sunt citate pentru termenele ulterioare, chiar dacă ar lipsi la vreunul dintre aceste termene cu excepția situațiilor în care prezența acestora este obligatorie potrivit legii.

(3¹) Completul investit cu judecarea unei cauze penale poate, din oficiu sau la cererea părților, să preschimbe primul termen sau termenul luat în cunoștință cu respectarea principiului continuității completului în situația în care din motive obiective instanța nu își poate desfășura activitatea de judecată la termenul fixat ori în vederea soluționării cu celeritate a cauzei. Preschimbarea termenului se dispune prin rezoluția judecătorului, în camera de consiliu și fără citarea părților. Părțile vor fi citate de îndată pentru noul termen fixat.

(4) Când judecata se amina, martorii, expertii și interpreții prezenți iau în cunoștință noul termen de judecată.

(5) La cererea persoanelor care iau termenul în cunoștință, instanța le înmânează citatii, spre a le servi drept justificare la locul de muncă, în vederea prezentării la noul termen.

(6) Când judecata ramine în continuare, părțile și celelalte persoane care participa la proces nu se mai citeaza.

(7) Militarii sunt citati la fiecare termen.

(8) Detinutii sunt citati, de asemenea, la fiecare termen.

Alin. (1) și (3) ale art. 291 au fost modificate de pct. 41 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Alin. (3¹) al art. 291 a fost introdus de pct. 42 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Compunerea instanței

Articolul 292

(1) Instanța judeca în complet de judecată, a carei compunere este cea prevăzută de lege.

(2) Completul de judecată trebuie să ramina același în tot cursul judecării cauzei. Când aceasta nu este posibil, completul se poate schimba până la începerea dezbaterilor.

(3) După începerea dezbaterilor, orice schimbare intervenita în compunerea completului atrage reluarea de la început a dezbaterilor.

Judecata de urgență în cauzele cu detinuti

Articolul 293

Judecata în cauzele în care sunt inculpați arestați preventiv se face de urgență și cu precadere. Judecata se face cu precadere și atunci când unii dintre inculpați sunt detinuti în alta cauză. Când instanța găsește necesar și aceasta este posibil, face în cauza aplicatia dispozițiilor cu privire la disjungere.

Asigurarea apărării

Articolul 294

- (1) În cauzele în care desemnarea unui apărător din oficiu este obligatorie, judecătorul cauzei, odată cu fixarea termenului de judecată, ia măsuri pentru desemnarea apărătorului.
- (2) Inculpatul, celelalte părți și apărătorii au dreptul să ia cunoștința de dosar în tot cursul judecării.
- (3) Când inculpatul se afla în stare de detenție, judecătorul cauzei ia măsuri ca acesta să-și poată exercita dreptul prevăzut în alineatul precedent și să poată lua contact cu apărătorul sau.

Alin. (1) și (3) ale art. 294 au fost modificate de pct. 146 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alte măsuri pregătitoare

Articolul 295

- (1) Președintele completului de judecată are îndatorirea să ia din timp toate măsurile necesare, pentru ca la termenul de judecată fixat judecarea cauzei să nu sufere amănare.
- (2) De asemenea, se îngrijește ca lista cauzelor fixate pentru judecata să fie întocmită și afișată la instanța, spre vedere, cu 24 de ore înainte de termenul de judecată.
- (3) La întocmirea listei se ține seama de data intrării cauzelor la instanța, dându-se întâietate cauzelor în care sunt detinuți și celor cu privire la care legea prevede că judecata se face de urgență.

Atribuțiile președintelui completului

Articolul 296

- (1) Președintele conduce ședința, îndeplinind toate îndatoririle pe care le are de la lege și decide asupra cererilor formulate de părți, dacă rezolvarea acestora nu este dată în caderea completului.
- (2) În cursul judecării, președintele poate respinge întrebările formulate de părți și de procuror, dacă acestea nu sunt concludente și utile judecării cauzei.

Alin. (2) al art. 296 a fost modificat de pct. 147 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Strigarea cauzei și apelul celor citați

Articolul 297

- (1) Președintele anunță, potrivit ordinii de pe lista de ședință, cauza a carei judecare este la rând, dispunând facerea apelului părților și al celorlalte persoane citate, și constată care din ele s-au prezentat.
- (2) Părțile se pot prezenta și participa la judecata chiar dacă nu au fost citate sau nu au primit cităția, președintele având îndatorirea să stabilească identitatea acestora.

Asigurarea ordinii și solemnității ședinței

Articolul 298

- (1) Președintele veghează asupra menținerii ordinii și solemnității ședinței, putând lua măsurile necesare în acest scop.
- (2) Președintele poate limita accesul publicului la ședința de judecată, ținând seama de mărimea sălii de ședință.
- (3) Părțile și persoanele care asistă la ședința de judecată sunt obligate să pastreze disciplina ședinței.
- (4) Când o parte sau oricare altă persoană tulbură ședința sau nesocotește măsurile luate, președintele îi atrage atenția să respecte disciplina, iar în caz de repetare ori de abateri grave, dispune îndepărtarea ei din sală.
- (5) Partea îndepărtată este chemată în sală înainte de începerea dezbaterilor.

Președintele îi aduce la cunoștință actele esențiale efectuate în lipsa și îi citește declarațiile celor ascultați.

Constatarea infracțiunilor de audiență

Articolul 299

- (1) Dacă în cursul ședinței se savîrșește o faptă prevăzută de legea penală, președintele constată acea faptă și identifică pe făptuitor. Procesul-verbal întocmit se trimite procurorului.
- (2) Instanța, dacă este cazul, poate dispune arestarea preventivă a învinuitului, iar președintele emite un mandat de arestare a acestuia. Despre luarea acestei măsuri se face mențiune în încheierea de ședință. Cel învinuit este trimis de îndată procurorului împreună cu procesul-verbal și cu mandatul de arestare.

Verificarea sesizării instanței

Articolul 300

- (1) Instanța este datoră să verifice din oficiu, la prima înfățișare, regularitatea actului de sesizare.

(2) În cazul când se constată că sesizarea nu este făcută potrivit legii, iar neregularitatea nu poate fi înlăturată de îndată și nici prin acordarea unui termen în acest scop, dosarul se restituie organului care a întocmit actul de sesizare, în vederea refacerii acestuia.

(3) Abrogat.

Denumirea marginală a [art. 300 a fost modificată de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (3) al [art. 300 a fost abrogat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Mentținerea arestării inculpatului la primirea dosarului

Articolul 300¹

(1) După înregistrarea dosarului la instanța, în cauzele în care inculpatul este trimis în judecată în stare de arest, instanța este datoră să verifice din oficiu, în camera de consiliu, legalitatea și temeinicia arestării preventive, înainte de expirarea duratei arestării preventive.

(2) Dacă instanța constată că temeiurile care au determinat arestarea preventivă au încetat sau că nu există temeiuri noi care să justifice privarea de libertate, dispune, prin încheiere, revocarea arestării preventive și punerea de îndată în libertate a inculpatului.

(3) Când instanța constată că temeiurile care au determinat arestarea impun în continuare privarea de libertate sau că există temeiuri noi care justifică privarea de libertate, instanța menține, prin încheiere motivată, arestarea preventivă. Dispozițiile art. 159 alin. 3, 4, 5 și 11 se aplică în mod corespunzător.

(4) Încheierea poate fi atacată cu recurs, aplicându-se dispozițiile art. 160^a alin. 2.

[Art. 300¹ a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 300¹ a fost modificat de de articolul 1 punctul 31 din [ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Alin. (3) al art. 300¹ a fost modificat de pct. 148 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Verificări privind arestarea inculpatului în cursul judecării

Articolul 300²

În cauzele în care inculpatul este arestat, instanța legal sesizată este datoră să verifice, în cursul judecării, legalitatea și temeinicia arestării preventive, procedând potrivit art. 160^b.

[Art. 300² a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 300² a fost modificat de de articolul 1 punctul 32 din [ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Drepturile procurorului și ale părților în instanța

Articolul 301

(1) În cursul judecării, procurorul și oricare dintre părți pot formula cereri, ridica excepții și pune concluzii.

(2) Partea vătămată poate formula cereri, ridica excepții și pune concluzii cu privire la latura penală a cauzei. În caz de concurs de infracțiuni sau de conexitate, dreptul părții vătămate se limitează la fapta care i-a cauzat vătămarea.

(3) Partea civilă poate formula cereri, ridica excepții și pune concluzii în măsura în care acestea au legătură cu pretențiile sale civile.

Rezolvarea chestiunilor incidente

Articolul 302

(1) Instanța este obligată să pună în discuție cererile și excepțiile arătate în art. 301 sau excepțiile ridicate din oficiu și să se pronunțe asupra lor prin încheiere motivată.

(2) Instanța se pronunță prin încheiere motivată și asupra tuturor măsurilor luate în cursul judecării.

Suspendarea judecării

Articolul 303

(1) Când se constată pe baza unei expertize medico-legale că inculpatul suferă de o boală gravă, care îl împiedică să participe la judecată, instanța dispune, prin încheiere, suspendarea procesului penal până când starea sănătății inculpatului va permite participarea acestuia la judecată.

(2) Dacă sunt mai mulți inculpați, iar temeiul suspendării privește numai pe unul dintre ei și disjungerea nu este posibilă, se dispune suspendarea întregii cauze.

(3) Incheierea data în prima instanță prin care s-a dispus suspendarea cauzei poate fi atacata separat cu recurs la instanța superioară în termen de 24 de ore de la pronuntare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsa. Recursul nu suspenda executarea și se judeca în termen de 3 zile.

(4) Procesul penal se reia din oficiu de îndată ce inculpatul poate participa la judecata.

(5) Instanța este obligată să se informeze periodic dacă mai subzista cauza care a determinat suspendarea procesului penal.

(6) Abrogat.

Alin. (1) al art. 303 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (6) al art. 303 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (3) și (6) ale art. 303 au fost modificate de pct. 149 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (6) al art. 303 a fost abrogat de pct. 1 al art. III din LEGEA nr. 177 din 28 septembrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 672 din 4 octombrie 2010.

Suspendarea judecatii în caz de extradare activa

Articolul 303¹

În cazul în care, potrivit legii, se cere extradarea unei persoane în vederea judecării într-o cauza penală, instanța pe rolul careia se afla cauza poate dispune, prin încheiere motivată, suspendarea judecatii până la data la care statul solicitat va comunica hotărârea sa asupra cererii de extradare. Incheierea instanței este supusă recursului în termen de 24 de ore de la pronuntare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsa. Recursul se judeca în termen de 3 zile.

Dacă se solicita extradarea unui inculpat judecat într-o cauza cu mai mulți inculpați, instanța poate dispune, în interesul unei bune judecati, disjungerea cauzei.

Art. 303¹ a fost introdus de pct. 150 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Note privind desfășurarea sedintei de judecată

Articolul 304

(1) Desfășurarea sedintei de judecată se înregistrează cu mijloace tehnice audio.

(2) În cursul sedintei de judecată grefierul ia note cu privire la desfășurarea procesului. Procurorul și părțile pot cere citirea notelor și vizarea lor de către presedinte.

(3) În caz de contestare, de către participanții la proces, a notelor grefierului, acestea vor fi verificate și, eventual, completate ori rectificate pe baza înregistrărilor din sedinta de judecată.

(4) După terminarea sedintei de judecată, participanții la proces primesc, la cerere, câte o copie de pe notele grefierului. Notele grefierului pot fi contestate până la termenul următor.

Art. 304 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 304 a fost modificat de LEGEA nr. 159 din 14 mai 2004 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 451 din 20 mai 2004.

Incheierea de sedinta

Articolul 305

(1) Desfășurarea procesului în sedinta de judecată se consemnează într-o încheiere care cuprinde:

a) ziua, luna, anul și denumirea instanței;

b) mențiunea dacă sedinta a fost sau nu publică;

c) numele și prenumele judecătorilor, procurorului și grefierului;

d) numele și prenumele părților, aparatorilor și ale celorlalte persoane care participa în proces și care au fost prezente la judecata, precum și ale celor care au lipsit, cu aratarea calității lor procesuale și cu mențiunea privitoare la îndeplinirea procedurii;

e) enunțarea faptei pentru care inculpatul a fost trimis în judecata și textele de lege în care a fost încadrată fapta;

f) înscrisurile care s-au citit în sedinta;

g) cererile de orice natura formulate de procuror, de părți și de ceilalți participanți la proces;

h) concluziile procurorului și ale părților;

i) măsurile luate în cursul sedintei.

(2) Încheierea se întocmește de grefier în 24 de ore de la terminarea sedintei și se semnează de președintele completului de judecată și de grefier.

(3) Când hotărârea se pronunță în ziua în care a avut loc judecata, nu se întocmește o încheiere separată.
Solutionarea cauzei

Articolul 306

Deliberarea și pronunțarea hotărârii se fac de îndată după încheierea dezbaterilor. Pentru motive temeinice, deliberarea și pronunțarea pot fi amânate cel mult 15 zile.

Deliberarea

Articolul 307

(1) La deliberare iau parte numai membrii completului în fața căruia a avut loc dezbaterile.

(2) Completul de judecată deliberă în secret.

Luarea hotărârii

Articolul 308

(1) Hotărârea trebuie să fie rezultatul acordului membrilor completului de judecată asupra soluțiilor date chestiunilor supuse deliberării.

(2) Când unanimitatea nu poate fi întrunită, hotărârea se ia cu majoritate.

(3) Dacă din deliberare rezultă mai mult decât două păreri, judecătorul care opinează pentru soluția cea mai severă trebuie să se alature celei mai apropiate de părerea sa.

(4) Motivarea opiniei separate este obligatorie.

(5) Dacă completul de judecată este format din doi judecători și unanimitatea nu poate fi întrunită, judecarea cauzei se reia în complet de divergență.

Minuta

Articolul 309

(1) Rezultatul deliberării se consemnează într-o minuta, care trebuie să aibă conținutul prevăzut pentru dispozitivul hotărârii. Minuta se semnează de membrii completului de judecată.

(2) Intocmirea minutei este obligatorie și în cazurile în care judecătorul sau instanța dispune asupra măsurilor preventive.

(3) Minuta se întocmește în două exemplare originale, din care unul se atașează la dosarul cauzei, iar celălalt se depune, spre conservare, la dosarul de minute al instanței.

Alin. (2) și (3) ale art. 309 au fost introduse de pct. 151 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Pronunțarea hotărârii

Articolul 310

(1) Hotărârea se pronunță în ședința publică de către președintele completului de judecată asistat de grefier.

(2) La pronunțarea hotărârii părțile nu se citează. Hotărârea se redactează în cel mult 20 de zile de la pronunțare.

Felul hotărârilor

Articolul 311

(1) Hotărârea prin care cauza este soluționată de prima instanță de judecată sau prin care aceasta se dezinvestește fără a soluționa cauza se numește sentință.

(2) Hotărârea prin care instanța se pronunță asupra apelului, recursului, recursului în interesul legii, precum și hotărârea pronunțată de instanța de recurs în rejudicarea cauzei se numește decizie.

(3) Toate celelalte hotărâri date de instanțe în cursul judecării se numesc încheieri.

Alin. (2) al art. 311 a fost modificat de pct. 2 al [art. I din LEGEA nr. 576 din 14 decembrie 2004](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 1.223 din 20 decembrie 2004.

Redactarea și semnarea hotărârii

Articolul 312

(1) Sentința sau decizia se redactează de unul din judecătorii care au participat la soluționarea cauzei și se semnează de toți membrii completului și de grefier.

(2) În caz de împiedicare a vreunui dintre membrii completului de judecată de a semna, hotărârea se semnează în locul acestuia de președintele completului. Dacă și președintele completului este împiedicat a

semna, hotărârea se semnează de președintele instanței. Când împiedicarea privește pe grefier, hotărârea se semnează de grefierul șef. În toate cazurile se face mențiune pe hotărâre despre cauza care a determinat împiedicarea.

Capitolul II **JUDECATA IN PRIMA INSTANTA**

Secțiunea I **Desfășurarea judecării cauzelor**

Măsurile premergătoare

Articolul 313

(1) În vederea repartizării pe complete și a stabilirii primului termen de judecată, dosarele nou formate vor fi transmise, după înregistrare în registratura instanței, persoanei desemnate cu repartizarea aleatorie a cauzelor.

(2) Dosarele repartizate pe complete în mod aleatoriu vor fi preluate de președintele sau de unul dintre judecătorii completului de judecată, care va lua măsurile necesare în scopul pregătirii judecării, astfel încât să se asigure soluționarea cu celeritate a cauzei.

(3) Citatia trebuie să fie înmănată inculpatului cu cel puțin 5 zile înainte termenului fixat. În cazul în care inculpatul nu locuiește în țară, se aplică în mod corespunzător dispozițiile art. 237 alin. 2.

(4) În cauzele în care inculpatul este trimis în judecată în stare de arest, judecătorul prevăzut în alin. 2, la primirea dosarului fixează un termen care, potrivit art. 300¹, nu poate fi mai mare de 48 de ore, înăuntrul căruia se comunică citatia împreună cu o copie a actului de sesizare a instanței.

Alin. (3) al [art. 313 a fost introdus de LEGEA nr. 704 din 3 decembrie 2001](#)*) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 807 din 17 decembrie 2001.

*) [LEGEA nr. 704 din 3 decembrie 2001](#) a fost abrogată de [LEGEA nr. 302 din 28 iunie 2004](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 594 din 1 iulie 2004.

[Art. 313 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 313 este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 152 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Prezenta inculpatului la judecată

Articolul 314

(1) Judecata nu poate avea loc decât în prezenta inculpatului, când acesta se afla în stare de detenție.

(2) Aducerea inculpatului arestat la judecată este obligatorie.

Participarea procurorului

Articolul 315

(1) Procurorul este obligat să participe la ședințele de judecată ale judecătorilor, în cauzele în care instanța de judecată a fost sesizată prin rechizitoriu, în cauzele în care legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii de 3 ani sau mai mare ori în cauzele în care unul dintre inculpați se afla în stare de detenție sau în vreuna dintre situațiile prevăzute în art. 171 alin. 2, precum și în cazul în care se dispune înlocuirea pedepsei amenzii cu cea a închisorii. La ședințele de judecată privind alte infracțiuni, procurorul participă când considera necesar.

(2) La ședințele de judecată ale celorlalte instanțe, participarea procurorului este obligatorie în toate cazurile.

Alin. (1) al [art. 315 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Rolul procurorului

Articolul 316

(1) În desfășurarea cercetării judecătorești și a dezbaterilor, procurorul exercită rolul sau activ în vederea aflării adevărului și a respectării dispozițiilor legale. Procurorul este liber să prezinte concluziile pe care le considera întemeiate, potrivit legii, ținând seama de probele administrate.

(2) Cererile și concluziile procurorului trebuie să fie motivate.

(3) Când cercetarea judecătorească nu confirmă învinuirea sau când a intervenit vreuna din cauzele de încetare a procesului penal prevăzute în art. 10, procurorul pune, după caz, concluzii de achitare a inculpatului sau de încetare a procesului penal.

Alin. (3) al art. 316 a fost modificat de pct. 153 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Obiectul judecatii

Articolul 317

Judecata se marginește la fapta și la persoana aratată în actul de sesizare a instanței, iar în caz de extindere a procesului penal, și la fapta și persoana la care se referă extinderea.

Verificări privitoare la inculpat

Articolul 318

(1) La termenul de judecată, după strigarea cauzei și apelul părților, președintele verifica identitatea inculpatului. În cazul când inculpatul se afla în stare de detinere, președintele se incredințează dacă a primit în termenul prevăzut în art. 313 alin. 3 copia actului de sesizare a instanței. Când actul nu a fost comunicat, dacă inculpatul cere, judecata se amana, iar președintele îi inmaneaza o copie de pe actul de sesizare a instanței, facându-se mențiune despre aceasta în încheierea de sedinta.

(2) De asemenea, judecata se amina la cererea inculpatului, când comunicarea s-a făcut cu mai puțin de 3 zile înainte termenului de judecată.

Alin. (1) al [art. 318 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Măsuri premergătoare privind martorii, expertii și interpreții

Articolul 319

(1) După apelul martorilor, expertilor și interpreților, președintele cere martorilor prezenți să părăsească sala de sedinta și le pune în vedere să nu se îndeparteze fără incuviințarea sa.

(2) Expertii rămân în sala de sedinta, afară de cazul în care instanța dispune altfel.

(3) Martorii, expertii și interpreții prezenți pot fi ascultați, chiar dacă nu au fost citați sau nu au primit citatie, însă numai după ce s-a stabilit identitatea lor, ținându-se seama de dispozițiile art. 86¹ și următoarele.

Alin. (3) al [art. 319 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Lamuriri, excepții și cereri

Articolul 320

(1) Președintele explica persoanei vătămate că se poate constitui parte civilă sau că poate participa ca parte vătămată în proces.

(2) Președintele întreaba pe procuror și pe părți dacă au formulat excepții, cereri sau propun efectuarea de probe noi.

(3) În cazul când se propun noi probe, trebuie să se arate faptele și împrejurările ce urmează a fi dovedite, mijloacele prin care pot fi administrate aceste probe, locul unde se afla aceste mijloace, iar ce privește martorii și expertii, identitatea și adresa acestora.

(4) Procurorul și părțile pot cere administrarea de probe noi și în cursul cercetării judecătorești.

Judecata în cazul recunoașterii vinovăției

Articolul 320¹*)

Până la începerea cercetării judecătorești, inculpatul poate declara personal sau prin înscris autentic că recunoaște săvârșirea faptelor reținute în actul de sesizare a instanței și solicită ca judecata să se facă în baza probelor administrate în faza de urmărire penală.**)

**) Notă C.T.C.E. Piatra Neamț:

Prin [DECIZIA CURȚII CONSTITUȚIONALE nr. 1.483 din 8 noiembrie 2011](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 853 din 2 decembrie 2011 s-a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor alin. (1) al art. 320¹ din Codul de procedură penală, constatându-se că sunt neconstituționale, în măsura în care înlătură aplicarea legii penale mai favorabile.

Conform art. 147 alin. (1) din CONSTITUTIA ROMÂNIEI republicată în MONITORUL OFICIAL nr. 767 din 31 octombrie 2003 dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept.

În concluzie, în intervalul 2 decembrie 2011 - 16 ianuarie 2012, dispozițiile invocate mai sus au fost suspendate de drept.

Judecata poate avea loc numai în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, doar atunci când inculpatul declară că recunoaște în totalitate faptele reținute în actul de sesizare a instanței și nu solicită administrarea de probe, cu excepția înscrisurilor în circumstanțiere pe care le poate administra la acest termen de judecată.

La termenul de judecată, instanța întreabă pe inculpat dacă solicită ca judecata să aibă loc în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, pe care le cunoaște și le însușește, procedează la audierea acestuia și apoi acordă cuvântul procurorului și celorlalte părți.

Instanța de judecată soluționează latura penală atunci când din probele administrate în cursul urmăririi penale rezultă că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat.

Dacă pentru soluționarea acțiunii civile se impune administrarea de probe în fața instanței, se va dispune disjungerea acesteia.

În caz de soluționare a cauzei prin aplicarea alin. 1, dispozițiile art. 334 și 340-344 se aplică în mod corespunzător.

Instanța va pronunța condamnarea inculpatului, care beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege, în cazul pedepsei închisorii, și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege, în cazul pedepsei amenzii. Dispozițiile alin. 1-6 nu se aplică în cazul în care acțiunea penală vizează o infracțiune care se pedepsește cu detențiune pe viață.

Instanța respinge cererea atunci când constată că probele administrate în cursul urmăririi penale nu sunt suficiente pentru a stabili că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat. În acest caz instanța continuă judecarea cauzei potrivit procedurii de drept comun.

Art. 320¹ a fost introdus de pct. 43 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Alin. (4) al art. 320¹ a fost modificat de [art. V din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 121 din 22 decembrie 2011](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 931 din 29 decembrie 2011.

Alin. (8) al art. 320¹ a fost modificat de [art. V din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 121 din 22 decembrie 2011](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 931 din 29 decembrie 2011.

Notă C.T.C.E. Piatra Neamț:

Prin [DECIZIA CURȚII CONSTITUȚIONALE nr. 1.470 din 8 noiembrie 2011](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 853 din 2 decembrie 2011 s-a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 320¹ din Codul de procedură penală, constatându-se că sunt neconstituționale, în măsura în care înlătură aplicarea legii penale mai favorabile.

Conform art. 147 alin. (1) din CONSTITUTIA ROMÂNIEI republicată în MONITORUL OFICIAL nr. 767 din 31 octombrie 2003 dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept.

În concluzie, în intervalul 2 decembrie 2011 - 16 ianuarie 2012, dispozițiile invocate mai sus au fost suspendate de drept.

Ordinea cercetării judecătorești

Articolul 321

(1) Instanța începe efectuarea cercetării judecătorești, când cauza se afla în stare de judecată.

(2) Ordinea de efectuare a actelor de cercetare judecătorească este cea prevăzută în dispozițiile cuprinse în prezenta secțiune.

(3) Instanța poate dispune unele schimbări ale ordinii, când aceasta este necesar pentru buna desfășurare a cercetării judecătorești. Când inculpatul este prezent, schimbarea ordinii nu poate fi dispusă decât după ascultarea acestuia.

Începerea cercetării judecătorești

Articolul 322

Președintele dispune ca grefierul să dea citire sau să facă o prezentare succintă a actului de sesizare a instanței, după care explică inculpatului în ce constă învinuirea ce i se aduce. Totodată, instiintează pe inculpat cu privire la dreptul de a nu face nici o declarație, atragându-i atenția că ceea ce declară poate fi folosit și împotriva sa, precum și cu privire la dreptul de a pune întrebări coînculpaților, celorlalte părți, martorilor, experților și de a da explicații în tot cursul cercetării judecătorești, când socoteste că este necesar.

Art. 322 este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 154 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Ascultarea inculpatului

Articolul 323

- (1) Instanța procedează apoi la ascultarea inculpatului.
- (2) Inculpatul este lăsat să arate tot ce știe despre fapta pentru care a fost trimis în judecată, apoi i se pot pune întrebări de către președinte și în mod nemijlocit de ceilalți membri ai completului, de către procuror, de partea vătămată, de partea civilă, de partea responsabilă civilmente, de ceilalți inculpați și de apărătorul inculpatului a cărui ascultare se face.
- (3) Instanța poate respinge întrebările care nu sunt concludente și utile cauzei.
- (4) Inculpatul poate fi reascultat ori de câte ori este necesar.

Alin. (2) și (3) ale art. 323 au fost modificate de pct. 155 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Ascultarea coînculpatilor

Articolul 324

- (1) Dacă sunt mai mulți inculpați, ascultarea fiecărui dintre ei se face în prezența celorlalți inculpați.
- (2) Când interesul aflării adevărului cere, instanța poate dispune ascultarea vreunuia dintre inculpați, fără ca ceilalți să fie de față.
- (3) Declarațiile luate separat sunt citite în mod obligatoriu celorlalți inculpați, după ascultarea lor.
- (4) Inculpatul poate fi din nou ascultat în prezența celorlalți inculpați sau a unor dintre ei.

Citirea declarațiilor anterioare ale inculpatului

Articolul 325

- (1) Când inculpatul nu-și mai aminteste anumite fapte sau împrejurări sau când există contradicții între declarațiile făcute de inculpat în instanța și cele date anterior, președintele cere acestuia explicații, putând da citire, în întregime sau în parte, declarațiilor anterioare.
- (2) Când inculpatul refuză să dea declarații, instanța dispune citirea declarațiilor pe care acesta le-a dat anterior.

Ascultarea celorlalte părți

Articolul 326

După ascultarea inculpatului se procedează la ascultarea celorlalte părți. Dispozițiile art. 322-324 și 325 alin. 1 se aplică în mod corespunzător și la ascultarea acestora.

Ascultarea martorului, expertului sau interpretului

Articolul 327

- (1) Instanța trece apoi la ascultarea martorilor potrivit art. 323 și 325, care se aplică în mod corespunzător. După ce martorului i s-au pus întrebări de instanța și de procuror, el este întrebat de partea care l-a propus și apoi de celelalte părți.
- (2) Martorul care posedă un înscris în legătură cu depozitia făcută poate să-l citească în instanța. Procurorul și părțile au dreptul să examineze înscrisul, iar instanța poate dispune reținerea înscrisului la dosar, în original sau în copie.
- (3) Dacă ascultarea vreunuia dintre martori nu mai este posibilă, instanța dispune citirea depozitiei date de acesta în cursul urmăririi penale și va ține seama de ea la judecarea cauzei.
- (4) Instanța dispune citirea declarațiilor anterioare și atunci când martorul face declarații care sunt în contradicție cu cele date anterior.
- (5) Dacă unul sau mai mulți martori lipsesc, instanța poate dispune motivat fie continuarea judecatii, fie aminarea cauzei. Martorul a cărui lipsă nu este justificată poate fi adus silit.
- (6) Dispozițiile prevăzute în alineatele precedente se aplică în mod corespunzător și în caz de ascultare a expertului sau interpretului.
- (7) Dispozițiile art. 86¹-86⁴ se aplică în mod corespunzător, atunci când este cazul.

Alin. (7) al [art. 327](#) a fost introdus de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Articolul 327¹

Declarațiile inculpatilor, ale martorilor ori ale altor persoane audiate în cauză, inclusiv întrebările adresate acestora de oricare dintre părți sau de instanța de judecată, se consemnează întocmai în condițiile prevăzute de art. 304.

Art. 327[^]1 a fost introdus de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Măsuri privitoare la martori

Articolul 328

(1) Martorii ascultati rămân în sala, la dispoziția instanței, până la terminarea actelor de cercetare judecătorească care se efectuează în sedinta respectiva. Dacă instanța găsește necesar, poate dispune retragerea lor sau a unora dintre ei, din sala de sedinta, în vederea reaudierii ori a confruntării lor.

(2) Instanța, luând concluziile procurorului și ale părților, poate incuviinta plecarea martorilor după ascultarea lor.

Renunțarea la martori

Articolul 329

(1) Procurorul și părțile pot renunța la martorii pe care i-au propus.

(2) După punerea în discuție a renunțării, instanța poate dispune ca martorii să nu fie ascultati, dacă audierea nu mai este necesară.

(3) Dacă în cursul cercetării judecătorești administrarea unei probe anterior admisă apare inutilă, instanța, după ce ascultă procurorul și părțile, poate dispune ca acea probă să nu fie administrată.

Prezentarea mijloacelor materiale de probă

Articolul 330

Când în cauza supusă judecatii există mijloace materiale de probă, instanța, din oficiu sau la cerere, dispune, dacă este necesar, aducerea și prezentarea acestora.

Amanarea pentru probe noi

Articolul 331

Dacă din cercetarea judecătorească rezultă că pentru lamurirea faptelor sau împrejurărilor cauzei este necesară administrarea unor probe noi, instanța dispune fie judecarea cauzei în continuare, fie amănarea ei.

Art. 331 este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 156 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Restituirea pentru refacerea urmăririi penale

Articolul 332

(1) Când se constată, înainte de terminarea cercetării judecătorești, că în cauza supusă judecatii s-a efectuat cercetare penală de un alt organ decât cel competent, instanța se desesizează și restituie cauza procurorului, care procedează potrivit art. 268 alin. 1. Cauza nu se restituie atunci când constatarea are loc după începerea dezbaterilor sau când instanța, în urma cercetării judecătorești, schimbă încadrarea juridică a faptelor într-o altă infracțiune pentru care cercetarea penală ar fi revenit altui organ de cercetare.

(2) Instanța se desesizează și restituie cauza procurorului pentru refacerea urmăririi penale în cazul nerespectării dispozițiilor privitoare la competența după materie sau după calitatea persoanei, sesizarea instanței, prezenta invinuitului sau a inculpatului și asistarea acestuia de către apărător.

(3) În cazurile în care dispune restituirea, instanța se pronunță și asupra măsurilor preventive, asupra măsurilor de siguranță prevăzute în art. 113 și 114 din Codul penal, precum și asupra măsurilor asigurătorii.

(4) Împotriva hotărârii de desesizare se poate face recurs de către procuror și de orice persoană ale cărei interese au fost vătamate prin hotărâre, în 3 zile de la pronunțare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsa.

(5) Dosarul este trimis procurorului imediat după rămânerea definitivă a hotărârii la prima instanță sau în cel mult 3 zile de la pronunțarea hotărârii de către instanța de recurs. În cazul în care inculpatul este arestat preventiv, procurorul procedează potrivit dispozițiilor art. 156 și 159.

Alin. (3) și (4) ale [art. 332](#) au fost modificate de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 332 este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 157 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Restituirea pentru completarea urmăririi

Articolul 333

Abrogat.

Art. 333 a fost abrogat de pct. 158 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Schimbarea încadrării juridice

Articolul 334

Dacă în cursul judecatii se considera ca încadrarea juridica data faptei prin actul de sesizare urmeaza a fi schimbata, instanța este obligata sa puna în discutie noua încadrare și sa atraga atenția inculpatului ca are dreptul sa ceara lasarea cauzei mai la urma sau eventual aminarea judecatii, pentru a-și pregăti apararea.

Extinderea actiunii penale pentru alte acte materiale

Articolul 335

(1) Dacă în cursul judecatii se descopera în sarcina inculpatului date cu privire și la alte acte materiale care intră în conținutul infractiunii pentru care a fost trimis în judecata, instanța dispune, prin încheiere, extinderea actiunii penale cu privire și la aceste acte și procedeaza la judecarea infractiunii în intregul ei.

(2) Dacă cu privire la unele din actele care intră în conținutul aceleiasi infractiuni s-a pronuntat anterior o hotărâre definitivă, instanța reunește cauza cu aceea în care s-a dat hotărârea definitivă, pronuntand o noua hotărâre în raport cu toate actele care intră în conținutul infractiunii, și desfiinteaza hotărârea anterioara.

(3) Instanța este obligata sa puna în discutie actele cu privire la care s-a dispus extinderea, facand aplicatie în ce priveste încadrarea juridica și a dispozițiilor art. 334.

Art. 335 este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 159 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Extinderea procesului penal pentru alte fapte

Articolul 336

(1) Când în cursul judecatii se descopera în sarcina inculpatului date cu privire la savarsirea unei alte fapte prevăzute de legea penala, având legătură cu infractiunea pentru care este trimis în judecata, procurorul poate cere extinderea procesului penal și în ce priveste aceasta fapta, iar instanța, după caz:

a) dacă procurorul declara ca pune în miscare actiunea penala, instanța, atunci când găsește cererea intemeiata, procedeaza la extinderea procesului penal și la judecarea cauzei și cu privire la fapta descoperita;

b) dacă procurorul declara că nu pune în miscare actiunea penala, instanța sesizeaza, prin încheiere, organul de urmărire penala competent pentru efectuarea de cercetari cu privire la fapta descoperita.

(2) Dacă procurorul nu participa la judecata și sunt intrunite condițiile prevăzute în alin. 1, instanța extinde din oficiu procesul penal și procedeaza la judecarea cauzei în intregul ei sau, după caz, sesizeaza, prin încheiere, organul de urmărire penala competent pentru efectuarea de cercetari cu privire la fapta descoperita.

(3) Dispozitiile art. 335 alin. 3 se aplică în mod corespunzător.

Art. 336 este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 160 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Extinderea procesului penal cu privire la alte persoane

Articolul 337

(1) În cursul judecatii, când se descopera date cu privire la participarea și a unei alte persoane la savirsirea faptei prevăzute de legea penala pusa în sarcina inculpatului sau date cu privire la savirsirea unei fapte prevăzute de legea penala de către o altă persoană, dar în legătură cu fapta inculpatului, procurorul poate cere extinderea procesului penal cu privire la acea persoana.

(2) Dispozitiile art. 336 se aplică în mod corespunzător.

Alin. (2) al art. 337 a fost modificat de pct. 161 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Dispozitii privind masurile preventive, de siguranță și asiguratorii

Articolul 338

Abrogat.

A se vedea și [DECIZIA nr. 9 din 24 ianuarie 2000](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 221 din 19 mai 2000.

Alin. (2) al [art. 338 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 338 a fost abrogat de pct. 162 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Terminarea cercetării judecătorești

Articolul 339

(1) Înainte de a declara terminata cercetarea judecătorească, președintele întreaba pe procuror și pe părți dacă mai au de dat explicații ori de formulat cereri noi pentru completarea cercetării judecătorești.

(2) Dacă nu s-au formulat cereri sau dacă cererile formulate au fost respinse, ori dacă s-au efectuat completările cerute, președintele declara terminata cercetarea judecătorească.

Dezbaterile și ordinea în care se da cuvântul

Articolul 340

(1) După terminarea cercetării judecătorești se trece la dezbateri, dându-se cuvântul în următoarea ordine: procurorului, părții vătămate, părții civile, părții responsabile civilmente și inculpatului.

(2) Președintele poate da cuvântul și în replica, respectându-se aceeași ordine.

(3) Președintele are dreptul să întrerupă pe cei care au cuvântul, dacă în susținerile lor depășesc limitele cauzei ce se judecă.

(4) Pentru motive temeinice dezbaterile pot fi întrerupte. Întreruperea nu poate fi mai mare de 5 zile.

Ultimul cuvânt al inculpatului

Articolul 341

(1) Președintele înainte de a încheia dezbaterile da ultimul cuvânt inculpatului personal.

(2) În timpul în care inculpatul are ultimul cuvânt, nu i se pot pune întrebări. Dacă inculpatul releva fapte sau împrejurări noi, esențiale pentru solutionarea cauzei, instanța dispune reluarea cercetării judecătorești.

Concluzii scrise

Articolul 342

(1) Instanța, când socotește necesar, poate cere părților, după încheierea dezbaterilor, să depună concluzii scrise.

(2) Procurorul și părțile pot depune concluzii scrise, chiar dacă nu au fost cerute de instanța.

Secțiunea II

Deliberarea și hotărârea instanței

Obiectul deliberării

Articolul 343

(1) Completul de judecată deliberează mai întâi asupra chestiunilor de fapt și apoi asupra chestiunilor de drept.

(2) Deliberarea poartă asupra existenței faptei și vinovăției făptuitorului, asupra stabilirii pedepsei, asupra măsurii educative ori măsurii de siguranță când este cazul să fie luată, precum și asupra computării reținerii și arestării preventive.

(3) Completul de judecată deliberează și asupra reparării pagubei produse prin infracțiune, asupra măsurilor preventive și asigurătorii, mijloacelor materiale de probă, cheltuielilor judiciare, precum și asupra oricărei alte probleme privind justa solutionare a cauzei.

(4) Toți membrii completului de judecată au îndatorirea să-și spună parerea asupra fiecărei chestiuni.

(5) Președintele își spune parerea cel din urmă.

Reluarea cercetării judecătorești sau a dezbaterilor

Articolul 344

(1) Dacă în cursul deliberării instanța găsește ca o anumită împrejurare trebuie lămurită și ca este necesară reluarea cercetării judecătorești, repune cauza pe rol.

(2) Dacă lămurirea acelei împrejurări se poate face numai prin reluarea dezbaterilor, instanța o va pune în discuție în aceeași ședință, dacă este posibil, sau în alta ședință în continuare.

Rezolvarea acțiunii penale

Articolul 345

(1) Instanța hotărăște prin sentință asupra învinuirii aduse inculpatului, pronunțând, după caz, condamnarea, achitarea sau încetarea procesului penal.

(2) Condamnarea se pronunță dacă instanța constată ca fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat.

(3) Achitarea sau încetarea procesului penal se pronunță potrivit art. 11 pct. 2.

(4) Când instanța a constatat ca există cazul prevăzut în art. 10 lit. b¹), o dată cu achitarea face și aplicarea art. 18¹) alin. 3 din Codul penal.

(5) Dacă instanța a dispus înlocuirea răspunderii penale, o dată cu încetarea procesului penal face aplicarea art. 91 din Codul penal.

Rezolvarea acțiunii civile

Articolul 346

(1) În caz de condamnare, achitare sau încetare a procesului penal, instanța se pronunță prin aceeași sentință și asupra acțiunii civile.

(2) Când achitarea s-a pronunțat pentru cazul prevăzut în art. 10 alin. 1 lit. b¹) ori pentru ca instanța a constatat existența unei cauze care înlătură caracterul penal al faptei sau pentru ca lipsește vreunul dintre elementele constitutive ale infracțiunii, instanța poate obliga la repararea pagubei materiale și a daunelor morale, potrivit legii civile.

(3) Nu pot fi acordate despăgubiri civile în cazul când achitarea s-a pronunțat pentru ca fapta imputată nu exista, ori nu a fost săvârșită de inculpat.

(4) Instanța penală nu soluționează acțiunea civilă când pronunță achitarea pentru cazul prevăzut în art. 10 alin. 1 lit. b) ori când pronunță încetarea procesului penal pentru vreunul dintre cazurile prevăzute în art. 10 alin. 1 lit. f) și j), precum și în caz de retragere a plângerii prealabile.

Alin. (2) al art. 346 a fost modificat de **LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003** publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (4) al art. 346 a fost modificat de pct. 163 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Rezolvarea separată a acțiunii civile

Articolul 347

Instanța poate dispune disjungerea acțiunii civile și aminarea judecării acesteia într-o altă ședință, în cazul când rezolvarea pretențiilor civile ar provoca întârzierea soluționării acțiunii penale.

Rezolvarea separată a acțiunii civile

Articolul 348

Instanța, chiar dacă nu există constituire de parte civilă, se pronunță asupra reparării pagubei materiale și a daunelor morale în cazurile prevăzute în art. 17, iar în celelalte cazuri numai cu privire la restituirea lucrului, desființarea totală sau parțială a unui înscris și restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii.

Art. 348 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Cheltuielile judiciare

Articolul 349

Instanța se pronunță prin hotărâre și asupra cheltuielilor judiciare, potrivit dispozițiilor prevăzute în art. 189-193.

Măsuri cu privire la starea de libertate

Articolul 350

(1) Instanța are obligația ca, prin hotărâre, să se pronunțe asupra luării, menținerii sau revocării măsurii arestării preventive a inculpatului și asupra luării sau revocării măsurii obligării acestuia de a nu părăsi localitatea ori țara, motivând soluția pronunțată.

(2) În caz de achitare sau de încetare a procesului penal, instanța dispune punerea de îndată în libertate a inculpatului arestat preventiv.

(3) De asemenea, instanța dispune punerea de îndată în libertate a inculpatului arestat preventiv, atunci când pronunță:

a) o pedeapsă cu închisoare cel mult egală cu durata reținerii și arestării preventive;

b) o pedeapsă cu închisoare, cu suspendarea condiționată a executării ori cu suspendarea executării sub supraveghere sau cu executare la locul de muncă;

c) amenda;

d) o măsură educativă.

(4) Hotărârea pronunțată în cazul alineatelor precedente cu privire la arestarea preventivă a inculpatului sau la obligarea acestuia de a nu părăsi localitatea ori țara este executorie.

(5) Când potrivit dispozițiilor prevăzute în alin. 1, 2 și 3 inculpatul este pus în libertate, instanța comunică aceasta administrației locului de detenere.

(6) Inculpatul condamnat de prima instanță și aflat în stare de detenere este liberat de îndată ce durata reținerii și a arestării devin egale cu durata pedepsei pronunțate, deși hotărârea nu este definitivă. Liberarea se dispune de administrația locului de detenere. În acest scop i se comunică, îndată după pronunțarea hotărârii, o copie după dispozitiv sau extras, care va cuprinde mențiunile prevăzute în art. 140 alin. 3.

(7) Când în cursul urmăririi penale sau al judecării, invinuitul sau inculpatul a fost liberat provizoriu pe cautiune, instanța va dispune restituirea sumei depuse drept cautiune, în cazurile prevăzute de lege. Dispozițiile art. 160⁵ alin. 5 se aplică în mod corespunzător.

A se vedea [DECIZIA CURȚII CONSTITUȚIONALE nr. 9 din 24 ianuarie 2000](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 221 din 19 mai 2000 și [DECIZIA CURȚII CONSTITUȚIONALE nr. 10 din 24 ianuarie 2000](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 213 din 16 mai 2000.

Alin. (1) al [art. 350 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Lit. d) a alin. (3) al [art. 350 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (6) al [art. 350 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (1) al [art. 350 a fost modificat de LEGEA nr. 159 din 14 mai 2004](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 451 din 20 mai 2004.

Alin. (1) și (4) ale art. 350 au fost modificate de pct. 164 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Executarea într-o închisoare militară

Articolul 351

În cazurile prevăzute în art. 62 din Codul penal, instanța, prin hotărârea de condamnare, se pronunță și asupra executării pedepsei închisorii într-o închisoare militară.

Art. 351 este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 165 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Articolul 352

Abrogat.

Măsuri privind reparațiile civile

Articolul 353

(1) Instanța, în cazul când admite acțiunea civilă, examinează potrivit art. 163 și următoarele necesitatea luării măsurilor asigurătorii privind reparațiile civile, dacă asemenea măsuri nu au fost luate anterior.

(2) Dispozițiile din hotărâre privind luarea măsurilor asigurătorii sunt executorii.

(3) Când instanța nu s-a pronunțat asupra acțiunii civile potrivit art. 346 alin. ultim, măsurile asigurătorii se mențin. Aceste măsuri încetează de drept dacă persoana vătămată nu introduce acțiune în fața instanței civile în termen de 30 de zile de la rămânerea definitivă a hotărârii.

Cuprinsul hotărârii

Articolul 354

Hotărârea prin care instanța penală soluționează fondul cauzei trebuie să conțină o parte introductivă, o expunere și dispoziitivul.

Conținutul părții introductive

Articolul 355

(1) Partea introductivă cuprinde mențiunile prevăzute în art. 305.

(2) Când s-a redactat o încheiere de ședință, potrivit dispozițiilor din art. 305, partea introductivă se limitează numai la următoarele mențiuni: denumirea instanței care a judecat cauza, data pronunțării hotărârii, locul unde a fost judecată cauza, precum și numele și prenumele membrilor completului de judecată, ale procurorului și ale grefierului, facându-se mențiune ca celelalte date au fost trecute în încheierea de ședință.

(3) În hotărârile instanțelor militare trebuie să se indice și gradul militar al membrilor completului de judecată și al procurorului. Când inculpatul este militar, se menționează și gradul acestuia.

Conținutul expunerii

Articolul 356

Expunerea trebuie să cuprindă:

a) datele privind identitatea părților;

b) descrierea faptei ce face obiectul învinuirii, cu aratarea timpului și locului unde a fost săvârșită, precum și încadrarea juridică a acesteia prin actul de sesizare;

c) analiza probelor care au servit ca temelie soluționarea laturii penale a cauzei, cit și a celor care au fost înlăturate, motivarea soluției cu privire la latura civilă a cauzei, precum și analiza oricăror elemente de fapt pe care se sprijină soluția dată în cauză.

În caz de condamnare, expunerea trebuie să mai cuprindă fapta sau fiecare fapta reținută de instanța în sarcina inculpatului, forma și gradul de vinovăție, circumstanțele agravante sau atenuante, starea de recidivă, timpul ce se deduce din pedeapsa pronunțată și actele din care rezultă durata acesteia.

Dacă instanța reține în sarcina inculpatului numai o parte din faptele ce formează obiectul învinuirii, se va arăta în hotărâre pentru care anume fapte s-a pronunțat condamnarea și pentru care încetarea procesului penal sau achitarea;

d) arătarea temeiurilor de drept care justifică soluțiile date în cauză.

Conținutul dispozitivului

Articolul 357

(1) Dispozitivul trebuie să cuprindă datele prevăzute în art. 70 privitoare la persoana inculpatului, soluția dată de instanța cu privire la infracțiune, indicându-se, în caz de condamnare, denumirea acesteia și textul de lege în care se încadrează, iar în caz de achitare sau de încetare a procesului penal, cauza pe care se întemeiază potrivit art. 11, precum și soluția dată cu privire la repararea pagubei materiale și a daunelor morale. Când instanța face aplicarea art. 86⁷ din Codul penal, dispozitivul va menționa dacă cel condamnat va executa pedeapsa în unitatea unde își desfășoară activitatea sau la alta unitate. Când instanța face aplicarea art. 86¹ din Codul penal, dispozitivul va menționa măsurile de supraveghere prevăzute în art. 86³ alin. 1 din Codul penal, la care trebuie să se supună condamnatul, precum și obligațiile stabilite de instanța potrivit art. 86³ alin. 3 din Codul penal.

(2) Dispozitivul trebuie să mai cuprindă, după caz, cele hotărâte de instanța cu privire la:

a) deducerea reținerii și arestării preventive, indicându-se partea din pedeapsa executată în acest mod;

b) măsurile preventive;

c) măsurile asigurătorii;

d) cheltuielile judiciare;

e) restituirea lucrurilor ce nu sunt supuse confiscării;

f) rezolvarea oricărei alte probleme privind justa soluționare a cauzei.

(3) Când instanța pronunță pedeapsa închisorii sau pedeapsa închisorii cu executarea la locul de muncă, în hotărâre se face mențiune ca persoana condamnată este lipsită de drepturile arătate în art. 71 din Codul penal, pe durata prevăzută în același articol.

(4) Dispozitivul trebuie să cuprindă totdeauna mențiunea ca hotărârea este supusă apelului sau, după caz, recursului, cu arătarea termenului în care poate fi exercitat și menționarea datei când hotărârea a fost pronunțată și ca pronunțarea s-a făcut în ședința publică.

Alin. (1) al art. 357 a fost modificat de **LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003** publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Pronunțarea dispozitivului hotărârii

Articolul 358

(1) Dispozitivul hotărârii se pronunță potrivit art. 310 alin. 1.

(2) După pronunțare, președintele explică părților prezente ca pot declara apel sau, după caz, recurs.

Obligații ale instanței în caz de condamnare cu suspendarea executării pedepsei sau cu executarea pedepsei la locul de muncă

Articolul 359

(1) În caz de condamnare la pedeapsa închisorii cu suspendarea condiționată a executării pedepsei sau cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere ori la executarea pedepsei la locul de muncă, președintele atrage atenția celui condamnat asupra dispozițiilor a căror nerespectare are ca urmare revocarea suspendării sau a executării pedepsei la locul de muncă. În cazul suspendării executării pedepsei sub supraveghere, președintele face cunoscut celui condamnat măsurile de supraveghere la care este supus și obligațiile pe care trebuie să le respecte.

(2) Dacă inculpatul nu este prezent și instanța apreciază că nu este necesară chemarea lui, face o comunicare scrisă, în care i se atrage atenția potrivit alineatului precedent.

(3) În toate cazurile în care s-a pronunțat condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei ori cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, instanța de executare aduce aceasta la cunoștința unității unde condamnatul își desfășoară activitatea, iar în cazul suspendării executării pedepsei sub supraveghere, și organului de poliție din localitatea unde domiciliaza condamnatul.

Comunicarea hotărârii

Articolul 360

(1) Copii de pe dispozitivul hotărârii se comunică părților care au lipsit atât la judecata, cit și la pronunțare.

(2) Inculpatului detinut sau aflat în vreuna dintre situațiile prevăzute în art. 171 alin. 2, care a lipsit de la pronunțarea hotărârii, i se comunică copia dispozitivului hotărârii. De asemenea, copia dispozitivului hotărârii se comunică administrației locului de detinere.

(3) După redactarea hotărârii, inculpatilor prevăzuți în alineatul precedent li se comunică copii de pe aceasta.

(4) În cazul în care instanța a dispus suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, o copie de pe dispozitivul hotărârii se comunică serviciului de protecție a victimelor și reintegrare socială a infractorilor.

Alin. (2) al art. 360 a fost modificat de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (4) al art. 360 a fost introdus de pct. 166 al art. I din [LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Capitolul III **CAILE DE ATAC ORDINARE**

Secțiunea I **Apelul**

Hotărârile supuse apelului

Articolul 361

(1) Sentințele pot fi atacate cu apel. Nu pot fi atacate cu apel:

- a) sentințele pronunțate de judecătorii;
- b) sentințele pronunțate de tribunalele militare;
- c) sentințele pronunțate de curțile de apel și Curtea Militară de Apel;
- d) sentințele pronunțate de secția penală a Înaltei Curți de Casăție și Justiție;
- e) sentințele de dezinvestire.

f) sentințele pronunțate în materia executării hotărârilor penale, precum și cele privind reabilitarea.

(2) Încheierile date în prima instanță pot fi atacate cu apel numai o dată cu fondul.

(3) Apelul declarat împotriva sentinței se socotește făcut și împotriva încheierilor, chiar dacă acestea au fost date după pronunțarea sentinței.

Lit. d) a alin. (1) al art. 361 a fost modificată de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Lit. a) și b) ale alin. (1) al art. 361 au fost modificate de pct. 167 al art. I din [LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Lit. f) a alin. (1) al art. 361 a fost introdusă de pct. 168 al art. I din [LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Lit. a) și b) ale alin. (1) al art. 361 au fost modificate de pct. 44 al art. XVIII din [LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Persoanele care pot face apel

Articolul 362

(1) Pot face apel:

a) procurorul, în ce privește latura penală și latura civilă. Apelul procurorului în ce privește latura civilă este inadmisibil în lipsa apelului formulat de partea civilă, cu excepția cazurilor în care acțiunea civilă se exercită din oficiu***);

b) inculpatul, în ce privește latura penală și latura civilă. Împotriva sentinței de achitare sau de încetare a procesului penal, inculpatul poate declara apel și în ce privește temeiurile achitării sau încetării procesului penal;

c) partea vătămată, în ce privește latura penală;

d) partea civilă și partea responsabilă civilmente, în ce privește latura penală și latura civilă;

e) martorul, expertul, interpretul și apărătorul, în ce privește cheltuielile judiciare cuvenite acestora;

f) orice persoană ale cărei interese legitime au fost vătămate printr-o măsură sau printr-un act al instanței.

(2) Apelul poate fi declarat pentru persoanele prevăzute la lit. b)-f) și de către reprezentantul legal, de către apărător, iar pentru inculpat, și de către sotul acestuia.

NOTA C.T.C.E. S.A. Piatra-Neamț:

*) Prin [DECIZIA CURȚII CONSTITUȚIONALE nr. 100 din 9 martie 2004](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 261 din 24 martie 2004 a fost admisă excepția de neconstituționalitate referitoare la art. 362 alin. 1 lit. c),

constatându-se ca dispoziția "în cauzele în care acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă, dar numai în ce privește latura penală" din cuprinsul art. 362 alin. 1 lit. c) din Codul de procedură penală, este neconstituțională.

Conform art. 147 din CONSTITUTIA ROMÂNIEI republicată în MONITORUL OFICIAL nr. 767 din 31 octombrie 2003 dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept.

În consecință, începând cu data publicării Deciziei în Monitorul Oficial (24 martie 2004) s-a suspendat aplicarea acestei dispoziții, iar după împlinirea termenului de 45 de zile de la publicarea Deciziei în Monitorul Oficial, aceasta și-a încetat efectele juridice.

**) Prin [DECIZIA CURȚII CONSTITUȚIONALE nr. 482 din 9 noiembrie 2004](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 1.200 din 15 decembrie 2004 a fost admisă excepția de neconstituționalitate referitoare la art. 362 alin. 1 lit. d) , constatându-se ca aceste dispoziții sunt neconstituționale în măsura în care nu permit părții civile și părții civilmente responsabile să exercite calea de atac ordinară a apelului și în ce privește latura penală a procesului.

Conform art. 147 din CONSTITUTIA ROMÂNIEI republicată în MONITORUL OFICIAL nr. 767 din 31 octombrie 2003, începând cu data publicării Deciziei în Monitorul Oficial (15 decembrie 2004) s-a suspendat aplicarea acestor dispoziții, iar după împlinirea termenului de 45 de zile de la publicarea Deciziei în Monitorul Oficial, acestea și-au încetat efectele juridice.

***) Prin [DECIZIA CURȚII CONSTITUȚIONALE nr. 190 din 26 februarie 2008](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 213 din 20 martie 2008 a fost admisă excepția de neconstituționalitate cu privire la dispozițiile art. 362 alin. 1 lit. a) teza a doua din Codul de procedură penală, constatându-se că acestea sunt neconstituționale.

Prin urmare, conform art. 147 din CONSTITUȚIA ROMÂNIEI republicată în MONITORUL OFICIAL nr. 767 din 31 octombrie 2003, aceste dispoziții au fost suspendate de drept în intervalul 20 martie 2008-4 mai 2008, încetându-și efectele juridice începând cu data de 5 mai 2008, întrucât legiuitorul nu a intervenit pentru modificarea prevederilor atacate.

Lit. a), c), d) și e) ale alin. (1) al art. 362 au fost modificate de pct. 169 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Termenul de declarare a apelului

Articolul 363

(1) Termenul de apel este de 10 zile, dacă legea nu dispune altfel.

(2) Pentru procuror termenul curge de la pronunțare. În cauzele în care procurorul nu a participat la dezbateri, termenul curge de la înregistrarea la parchet a adresei de trimitere a dosarului. După redactarea hotărârii, instanța este obligată să trimită de îndată dosarul procurorului, iar acesta este obligat să-l restituie după expirarea termenului de apel.

(3) Pentru partea care a fost prezentă la dezbateri sau la pronunțare, termenul curge de la pronunțare. Pentru părțile care au lipsit atât la dezbateri, cit și la pronunțare, precum și pentru inculpatul detinut ori pentru inculpatul militar în termen, militar cu termen redus, rezervist concentrat, elev al unei instituții militare de învățământ, ori pentru inculpatul internat într-un centru de reeducare sau într-un institut medical-educativ, care au lipsit de la pronunțare, termenul curge de la comunicarea copiei de pe dispozitiv.

(4) În cazul prevăzut în art. 362 lit. e), calea de atac poate fi exercitată de îndată după pronunțarea încheierii prin care s-a dispus asupra cheltuielilor judiciare și cel mai târziu în 10 zile de la pronunțarea sentinței prin care s-a soluționat cauza. Judecarea apelului se face numai după soluționarea cauzei, afară de cazul când procesul a fost suspendat.

Repunerea în termen

Articolul 364

(1) Apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen, dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de o cauză temeinică de împiedicare, iar cererea de apel a fost făcută în cel mult 10 zile de la începerea executării pedepsei sau a despăgubirilor civile.

(2) Până la soluționarea repunerii în termen, instanța de apel poate suspenda executarea hotărârii atacate.

Apelul peste termen

Articolul 365

(1) Partea care a lipsit atât la toate termenele de judecată, cât și la pronunțare poate declara apel și peste termen, dar nu mai târziu decât 10 zile de la data, după caz, a începerii executării pedepsei sau a începerii executării dispozițiilor privind despăgubirile civile.

(2) Apelul declarat peste termen nu suspenda executarea.

(3) Instanța de apel poate suspenda executarea hotărârii atacate.

Alin. (1) al art. 365 a fost modificat de pct. 170 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Declararea apelului

Articolul 366

(1) Apelul se declară prin cerere scrisă. Cererea trebuie să cuprindă: numele, prenumele, codul numeric personal, calitatea și domiciliul, reședința sau locuința declarantului, să indice hotărârea apelată și numărul dosarului în care a fost pronunțată și să fie semnată de persoana care face apel.

(2) Pentru persoana care nu poate să semneze, cererea va fi atestată de un grefier de la instanța a carei hotărâre se ataca sau de aparator. Cererea poate fi atestată și de primarul sau secretarul consiliului local, ori de funcționarul desemnat de acestia, din localitatea unde domiciliaza.

(3) Cererea de apel nesemnata ori neatestata poate fi confirmată în instanța de parte ori de reprezentantul ei.

(4) Procurorul și oricare dintre părțile prezente la pronunțarea hotărârii pot declara apel oral în ședința în care s-a pronunțat hotărârea. Instanța ia act și consemnează aceasta într-un proces-verbal.

Alin. (1) al art. 366 a fost modificat de pct. 45 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Instanța la care se depune apelul

Articolul 367

(1) Cererea de apel se depune la instanța a carei hotărâre se ataca.

(2) Persoana care se afla în stare de detenție poate depune cererea de apel și la administrația locului de detenție.

(3) Dacă apelul este declarat oral, aceasta se constată într-un proces-verbal.

(4) Cererea de apel înregistrată sau atestată în condițiile art. 187 ori procesul-verbal întocmit de administrația locului de detenție se înaintează de îndată instanței prevăzute în alin. 1.

Renunțarea la apel

Articolul 368

(1) După pronunțarea hotărârii și până la expirarea termenului de declarare a apelului, părțile pot renunța în mod expres la aceasta cale de atac.

(2) Asupra renunțării, cu excepția apelului care privește latura civilă a cauzei, se poate reveni în cadrul termenului pentru declararea apelului.

(3) Renunțarea sau revenirea asupra renunțării poate să fie făcută personal de parte sau prin mandatar special.

Retragerea apelului

Articolul 369

(1) Până la închiderea dezbaterilor la instanța de apel, oricare dintre părți își poate retrage apelul declarat. Retragerea trebuie să fie făcută personal de parte sau prin mandatar special, iar dacă partea se afla în stare de detenție, printr-o declarație atestată sau consemnată într-un proces-verbal de către conducerea locului de detenție. Declarația de retragere se poate face fie la instanța a carei hotărâre a fost atacată, fie la instanța de apel.

(2) Reprezentanții legali pot retrage apelul cu respectarea, în ceea ce privește latura civilă, a condițiilor prevăzute de legea civilă. Inculpatul minor nu poate retrage apelul declarat personal sau de reprezentantul sau legal.

(3) Apelul declarat de procuror poate fi retras de procurorul ierarhic superior.

(4) Apelul declarat de procuror și retras poate fi insusit de partea în favoarea careia a fost declarat.

Efectul suspensiv al apelului

Articolul 370

Apelul declarat în termen este suspensiv de executare, atât în ce privește latura penală, cât și latura civilă, afară de cazul când legea dispune altfel.

Efectul devolutiv al apelului și limitele sale

Articolul 371

(1) Instanța judeca apelul numai cu privire la persoana care l-a declarat și la persoana la care se referă declarația de apel și numai în raport cu calitatea pe care apelantul o are în proces.

(2) În cadrul limitelor arătate în alineatul precedent, instanța este obligată ca, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant, să examineze cauza sub toate aspectele de fapt și de drept.

Neagravarea situației în propriul apel

Articolul 372

(1) Instanța de apel, soluționând cauza, nu poate crea o situație mai grea pentru cel care a declarat apel.

(2) De asemenea, în apelul declarat de procuror în favoarea unei părți, instanța de apel nu poate agrava situația acesteia.

Efectul extensiv

Articolul 373

Instanța de apel examinează cauza prin extindere și cu privire la părțile care nu au declarat apel sau la care acesta nu se referă, putând hotărî și în privința lor, fără să poată crea acestor părți o situație mai grea.

Motivarea apelului

Articolul 374

Motivele de apel se formulează în scris, prin cererea de apel sau printr-un memoriu separat, care trebuie să fie depus la instanța de apel cel mai târziu până în ziua judecării. Motivele de apel se pot formula și oral în ziua judecării.

Fixarea termenului de judecată și prezenta părților

Articolul 375

(1) Președintele instanței de apel, primind dosarul, fixează termen pentru judecarea apelului.

(2) Judecarea apelului se face cu citirea părților.

(3) Judecarea apelului nu poate avea loc decât în prezenta inculpatului, când acesta se afla în stare de detenție.

(4) Abrogat.

Alin. (4) al art. 375 a fost abrogat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Prezenta procurorului

Articolul 376

Participarea procurorului la judecarea apelului este obligatorie, oricare ar fi obiectul cauzei.

Ordinea în care se da cuvîntul

Articolul 377

(1) Dacă la termenul fixat apelul este în stare de judecată, președintele completului da cuvîntul apelantului, apoi intimatului și în urma procurorului. Dacă între apelurile declarate se afla și apelul procurorului, primul cuvînt îl are acesta.

(2) În cazul în care procurorul sau părțile invoca necesitatea administrării de noi probe, trebuie să indice probele și mijloacele de proba cu ajutorul cărora pot fi obținute. Dispozițiile art. 67 se aplică în mod corespunzător.

(3) Procurorul și părțile au dreptul la replica cu privire la chestiunile noi invocate cu ocazia dezbaterilor.

(4) Inculpatul are cel din urmă cuvîntul.

Alin. (2) al art. 377 a fost modificat de pct. 171 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Judecarea apelului

Articolul 378

(1) Instanța verifică hotărîrea atacată pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul cauzei, precum și a oricăror probe noi, administrate în fața instanței de apel.

(1¹) Cu ocazia judecării apelului, instanța este obligată să procedeze la ascultarea inculpatului prezent, potrivit dispozițiilor cuprinse în Partea specială, titlul II, capitolul II, atunci când acesta nu a fost ascultat la instanța de fond, precum și atunci când instanța de fond nu a pronunțat împotriva inculpatului o hotărîre de condamnare.

(2) În vederea soluționării apelului, instanța poate da o nouă apreciere probelor administrate în fața primei instanțe.

(3) Instanța este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor de apel invocate.

Alin. (1) și (2) ale art. 378 au fost modificate de pct. 172 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (1[^]1) al art. 378 a fost introdus de pct. 173 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Soluțiile la judecata în apel

Articolul 379

Instanța, judecând apelul, pronunță una dintre următoarele soluții:

1. respinge apelul, menținând hotărârea atacată:

- a) dacă apelul este tardiv sau inadmisibil;
- b) dacă apelul este nefondat;

2. admite apelul și:

- a) desființează sentința primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre și procedează potrivit art. 345 și urm. privind judecata în fond;
- b) desființează sentința primei instanțe și dispune rejudecarea de către instanța a carei hotărâre a fost desființată, pentru motivul ca judecarea cauzei la acea instanța a avut loc în lipsa unei părți nelegal citate sau care, legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a instiinta instanța despre aceasta imposibilitate. Rejudecarea de către instanța a carei hotărâre a fost desființată se dispune și atunci când există vreunul dintre cazurile de nulitate prevăzute în art. 197 alin. 2, cu excepția cazului de necompetență, când se dispune rejudecarea de către instanța competență.

Lit. b) a pct. 2 al art. 379 a fost modificată de pct. 174 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Soluții complementare

Articolul 380

Dacă hotărârea este desființată pentru ca s-a constatat existența vreunui dintre cazurile prevăzute în art. 332 alin. 2, se dispune restituirea cauzei la procuror pentru a lua măsuri în vederea refacerii urmăririi penale.

Art. 380 este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 175 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Chestiuni complementare

Articolul 381

(1) Instanța, deliberând asupra apelului, face, când este cazul, aplicatia dispozițiilor privitoare la reluarea dezbaterilor și a celor privitoare la repararea pagubei, la măsurile asigurătorii, la cheltuielile judiciare și la orice alte probleme de care depinde solutionarea completă a apelului. De asemenea, instanța de apel verifică dacă s-a făcut o justă aplicare de către prima instanța a dispozițiilor privitoare la calcularea reținerii și arestării și adaugă, dacă este cazul, timpul de arestare scurs după pronunțarea hotărârii atacate cu apel.

(2) Instanța deliberă și hotărăște asupra oricărei alte probleme de care depinde solutionarea completă a apelului.

Denumirea marginală a art. 381 a fost modificată de pct. 176 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Desființarea hotărârii

Articolul 382

(1) În caz de admitere a apelului, hotărârea atacată se desființează în întregime, dar în limitele prevăzute în art. 371 și 373.

(2) Hotărârea poate fi desființată numai cu privire la unele fapte sau persoane, ori numai în ce privește latura penală sau civilă, dacă aceasta nu împiedică justă solutionare a cauzei.

(3) Când prima instanța a dispus arestarea inculpatului, instanța de apel poate menține măsura arestării în caz de desființare a hotărârii.

Conținutul deciziei

Articolul 383

(1) Decizia instanței de apel trebuie să cuprindă în partea introductivă mențiunile prevăzute în art. 355, iar în expunere, temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz la respingerea sau admiterea apelului, precum și temeiurile care au dus la adoptarea oricăreia dintre soluțiile prevăzute în art. 379 pct. 2. Dispozitivul trebuie să cuprindă soluția dată de instanța de apel, data pronunțării deciziei și mențiunea ca pronunțarea s-a făcut în ședința publică.

(1¹) Dispozițiile art. 350 se aplică în mod corespunzător.

(2) În cazul când inculpatul s-a aflat în stare de detenere, în expunere și dispozitiv trebuie să se arate timpul care se deduce din pedeapsa.

(3) Când s-a dispus rejudecarea, decizia trebuie să indice care este ultimul act procedural ramas valabil de la care procesul penal trebuie să-și reia cursul.

(4) Abrogat.

Alin. (1¹) al art. 383 a fost introdus de pct. 177 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (4) al art. 383 a fost abrogat de pct. 178 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Procedura de rejudecare

Articolul 384

Judecarea în fond a cauzei de către instanța de apel sau rejudecarea cauzei după desființarea hotărârii atacate se desfășoară potrivit dispozițiilor cuprinse în partea specială, titlul II, capitolele 1 și 2, care se aplică în mod corespunzător.

Limitele rejudecării

Articolul 385

(1) Instanța de rejudecare trebuie să se conformeze hotărârii instanței de apel, în măsura în care situația de fapt ramine cea avută în vedere la soluționarea apelului.

(2) Dacă hotărârea a fost desființată în apelul procurorului, declarat în defavoarea inculpatului sau în apelul părții vătămate, instanța care rejudecă poate pronunța și o pedeapsă mai grea decât cea aratăta în art. 372 alin. 2 și art. 373.

(3) Când hotărârea este desființată numai cu privire la unele fapte sau persoane, ori numai în ce privește latura penală sau civilă, instanța de rejudecare se pronunță în limitele în care hotărârea a fost desființată.

Alin. (2) al art. 385 a fost modificat de pct. 179 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Secțiunea II Recursul

Hotărârile supuse recursului

Articolul 385¹

(1) Pot fi atacate cu recurs:

- a) sentințele pronunțate de judecătoria;
- b) sentințele pronunțate de tribunalele militare;
- c) sentințele pronunțate de curțile de apel și Curtea Militară de Apel;
- d) sentințele pronunțate de secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție;

d¹) sentințele privind infracțiunile pentru care punerea în mișcare a acțiunii penale se face la plângerea prealabilă a persoanei vătămate;

e) deciziile pronunțate, ca instanțe de apel, de curți de apel și Curtea Militară de Apel;

f) sentințele pronunțate în materia executării hotărârilor penale, afară de cazul când legea prevede altfel, precum și cele privind reabilitarea.

(2) Încheierile pot fi atacate cu recurs numai o dată cu sentința sau decizia recurată, cu excepția cazurilor când, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs.

(3) Recursul declarat împotriva sentinței sau deciziei se socotește făcut și împotriva încheierilor, chiar dacă acestea au fost date după pronunțarea hotărârii.

(4) Nu pot fi atacate cu recurs sentințele în privința cărora persoanele prevăzute în art. 362 nu au folosit calea apelului ori când apelul a fost retras, dacă legea prevede aceasta cale de atac. Persoanele prevăzute în art. 362 pot declara recurs împotriva deciziei pronunțate în apel, chiar dacă nu au folosit apelul, dacă prin decizia pronunțată în apel a fost modificată soluția din sentința și numai cu privire la aceasta modificare.

Lit. d) și e) ale alin. (1) al [art. 385¹](#) au fost modificate de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (4) al [art. 385¹](#) a fost modificat de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Lit. a) și b) ale alin. (1) al art. 385¹ au fost modificate de pct. 180 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Lit. d¹) a alin. (1) al art. 385¹ a fost introdusă de pct. 181 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Lit. e) a alin. (1) al art. 385¹ a fost modificată de pct. 182 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Lit. f) a alin. (1) al art. 385¹ a fost introdusă de pct. 183 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Lit. a), b) și e) ale alin. (1) al art. 385¹ au fost modificate de pct. 46 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Persoanele care pot face recurs

Articolul 385²

Pot face recurs persoanele arătate în art. 362, care se aplică în mod corespunzător.

Termenul de declarare a recursului

Articolul 385³

(1) Termenul de recurs este de 10 zile, dacă legea nu dispune altfel.

(2) Dispozițiile art. 363-365 privind data de la care curge termenul, repunerea în termen și declararea peste termen a caii de atac se aplică în mod corespunzător.

Declararea, renunțarea și retragerea recursului

Articolul 385⁴

(1) Recursul se declara în condițiile prevăzute în art. 366 și 367, care se aplică în mod corespunzător.

(2) Părțile pot renunța la recurs potrivit dispozițiilor art. 368 și pot retrage recursul în condițiile art. 369, care se aplică în mod corespunzător.

Efectul suspensiv al recursului

Articolul 385⁵

Recursul este suspensiv de executare atât în ce privește latura penală, cit și latura civilă, afară de cazul când legea dispune altfel.

Efectul devolutiv și limitele sale

Articolul 385⁶

(1) Instanța judecă recursul numai cu privire la persoana care l-a declarat și la persoana la care se referă declarația de recurs și numai în raport cu calitatea pe care recurentul o are în proces.

(2) Instanța de recurs examinează cauza numai în limitele motivelor de casare prevăzute în art. 385⁹.

(3) Recursul declarat împotriva unei hotărâri care, potrivit legii, nu poate fi atacată cu apel nu este limitat la motivele de casare prevăzute la art. 385⁹, iar instanța este obligată ca, în afara temeiurilor invocate și cererilor formulate de recurent, să examineze întreaga cauză sub toate aspectele. În aceste cauze, instanța de recurs poate administra probe noi sau readministra probele în situația în care consideră necesar pentru asigurarea dreptului părților la un proces echitabil.

Alin. (3) al art. 385⁶ a fost modificat de pct. 47 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Efectul extensiv și limitele sale

Articolul 385⁷

(1) Instanța de recurs examinează cauza prin extindere și cu privire la părțile care nu au declarat recurs sau la care acesta nu se referă, putând hotărî și în privința lor, fără să poată crea acestor părți o situație mai grea.

(2) Procurorul, chiar după expirarea termenului de recurs, poate cere extinderea recursului declarat de el în termen și față de alte persoane decât acelea la care s-a referit, fără a se putea crea acestora o situație mai grea.

Neagravarea situației în propriul recurs

Articolul 385⁸

(1) Instanța de recurs, soluționând cauza, nu poate crea o situație mai grea pentru cel care a declarat recurs.

(2) În recursul declarat de procuror în favoarea unei părți, instanța de recurs nu poate agrava situația acesteia.

Cazurile în care se poate face recurs

Articolul 385⁹

(1) Hotărârile sunt supuse casării în următoarele cazuri:

1. în cursul judecății nu au fost respectate dispozițiile privind competența după materie sau după calitatea persoanei;
 2. abrogat;
 3. instanța nu a fost compusa potrivit legii ori s-au încălcat prevederile art. 292 alin. 2 sau a existat un caz de incompatibilitate;
 4. sedinta de judecată nu a fost publică, în afară de cazurile când legea prevede altfel;
 5. judecata a avut loc fără participarea procurorului sau a inculpatului, când aceasta era obligatorie, potrivit legii;
 6. judecata a avut loc în lipsa apărătorului, când prezența acestuia era obligatorie;
 7. abrogat;
 8. abrogat;
 9. abrogat;
 10. abrogat;
 11. abrogat;
 12. când nu sunt întrunite elementele constitutive ale unei infracțiuni sau când instanța a pronunțat o hotărâre de condamnare pentru o altă faptă decât cea pentru care condamnatul a fost trimis în judecată, cu excepția cazurilor prevăzute în art. 334-337;
 13. când inculpatul a fost condamnat pentru o faptă care nu este prevăzută de legea penală;
 14. s-au aplicat pedepse în alte limite decât cele prevăzute de lege;
 15. nu s-a constatat grațierea sau în mod greșit s-a constatat că pedeapsa aplicată condamnatului a fost grațiată;
 16. în mod greșit s-a dispus încetarea procesului penal;
 17. abrogat;
 - 17¹. abrogat*); - Abrogare care și-a încetat efectele juridice începând cu data de 31 iulie 2009.
- Pct. 17¹ al alin. (1) al art. 385⁹, înainte de abrogarea dispusă de pct. 185 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006, avea următoarea formulare:
- "când hotărârea este contrară legii sau când prin hotărâre s-a făcut o greșită aplicare a legii".
- 17². când hotărârea este contrară legii sau când prin hotărâre s-a făcut o greșită aplicare a legii;
18. abrogat;
 19. abrogat;
 20. abrogat;
 21. abrogat;

(2) Cazurile de casare prevăzute în alin. 1 pot fi invocate atât cu privire la solutionarea laturii penale, cit și a laturii civile a cauzei.

(3) Cazurile prevăzute în alin. 1 pct. 1, 3-6, 13 și 14 se iau în considerare întotdeauna din oficiu, iar cel de la pct. 15 se ia în considerare din oficiu numai când a influențat asupra hotărârii în defavoarea inculpatului.

(4) Când instanța ia în considerare motivele de casare din oficiu, este obligată să le puna în discuția părților.

Pct. 14 de la alin. 1 al [art. 385⁹](#) a fost modificat de pct. 3 al [ORDONANTEI DE URGENTA nr. 207/2000*](#)).

*) Pct. 3 al [ORDONANTEI DE URGENTA nr. 207/2000](#) a fost abrogat prin [Legea nr. 456/2001](#) publicată în M. Of. 410/25.07.2001.

Pct. 18 de la alin. 1 al [art. 385⁹](#) a fost abrogat de pct. 4 al [ORDONANTEI DE URGENTA nr. 207/2000*](#)).

*) Pct. 4 al [ORDONANTEI DE URGENTA nr. 207/2000](#) a fost abrogat prin [Legea nr. 456/2001](#).

Alin. 3 al [art. 385⁹](#) a fost modificat de pct. 5 al [ORDONANTEI DE URGENTA nr. 207/2000*](#)).

*) Pct. 5 al [ORDONANTEI DE URGENTA nr. 207/2000](#) este abrogat prin [Legea nr. 456/2001](#) publicată în M. Of. 410/25.07.2001.

Pct. 7 și 12 ale alin. (1) al art. 385⁹ au fost modificate de pct. 184 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Pct. 17¹ al alin. (1) al art. 385⁹ a fost abrogat de pct. 185 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006*).

Pct. 18 al alin. (1) al art. 385⁹ a fost modificat de pct. 186 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (3) al art. 385⁹ a fost modificat de pct. 187 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Pct. 12 al alin. (1) al art. 385⁹, în forma modificată de pct. 184 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006, și-a încetat efectele juridice conform [DECIZIEI CURȚII CONSTITUȚIONALE nr. 694 din 20 mai 2010](#), publicate în MONITORUL OFICIAL nr. 392 din 14 iunie 2010.

NOTA C.T.C.E. S.A. Piatra-Neamț:

*) Prin [DECIZIA CURȚII CONSTITUȚIONALE nr. 783 din 12 mai 2009](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 404 din 15 iunie 2009 a fost admisă excepția de neconstituționalitate a [art. I pct. 185 din Legea nr. 356/2006](#) pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală, precum și pentru modificarea altor legi, constatându-se ca acesta este neconstituțional.

Prin pct. 185 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006 s-a dispus abrogarea pct. 17¹ al alin. 1 al articolul 385⁹, care prevedea: "când hotărârea este contrară legii sau când prin hotărâre s-a făcut o greșită aplicare a legii".

Conform art. 147 din Constituția României republicată în Monitorul Oficial nr. 767 din 31 octombrie 2003, dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept.

În consecință, în intervalul 15 iunie 2009-30 iulie 2009, dispozițiile abrogatoare ale [art. I pct. 185 din Legea nr. 356/2006](#), au fost suspendate de drept, încetându-și efectele juridice începând cu data de 31 iulie 2009, întrucât legiuitorul nu a intervenit pentru modificarea prevederilor declarate neconstituționale.

**) Prin [DECIZIA CURȚII CONSTITUȚIONALE nr. 694 din 20 mai 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 392 din 14 iunie 2010 a fost admisă excepția de neconstituționalitate a [art. I pct. 184 din Legea nr. 356 /2006](#) pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală, precum și pentru modificarea altor legi, referitoare la modificarea dispozițiilor art. 385⁹ alin. 1 pct. 12 din Codul de procedură penală, constatându-se că acestea sunt neconstituționale.

Conform art. 147 din Constituția României republicată în Monitorul Oficial nr. 767 din 31 octombrie 2003, dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept.

În consecință, în intervalul 14 iunie 2010-29 iulie 2010, dispozițiile [art. I pct. 184 din Legea nr. 356/2006](#) referitoare la modificarea dispozițiilor art. 385⁹ alin. 1 pct. 12 din Codul de procedură penală, au fost suspendate de drept, încetându-și efectele juridice în data de 30 iulie 2010, întrucât legiuitorul nu a intervenit pentru modificarea prevederilor declarate neconstituționale.

Pct. 12 al alin. (1) al art. 385⁹ a fost modificat de pct. 48 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Pct. 17² al alin. (1) al art. 385⁹ a fost introdus de pct. 49 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Alin. (3) al art. 385⁹ a fost modificat de pct. 50 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Pct. 1 al alin. (1) al art. 385⁹ a fost modificat de pct. 11 al [art. I, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013.

Pct. 2 al alin. (1) al art. 385⁹ a fost abrogat de pct. 12 al [art. I, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013.

Pct. 6 al alin. (1) al art. 385⁹ a fost modificat de pct. 13 al [art. I, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013.

Pct. 7-11 ale alin. (1) al art. 385⁹ au fost abrogate de pct. 14 al [art. I, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013.

Pct. 14-16 ale alin. (1) ale art. 385⁹ au fost modificate de pct. 15 al [art. I, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013.

Pct. 17 și 18-21 ale alin. (1) ale art. 385⁹ au fost abrogate de pct. 16 al [art. I, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013.

Alin. (3) ale art. 385⁹ a fost modificat de pct. 17 al [art. I, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013.

*) NOTA C.T.C.E. S.A. Piatra-Neamț:

[Art. II, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013 prevede:

"Art. II

(1) Dispozițiile privind cazurile de casare prevăzute în Codul de procedură penală, republicat, cu modificările și completările ulterioare, în forma anterioară intrării în vigoare a prezentei legi, rămân aplicabile cauzelor penale aflate în curs de judecată în recurs, inclusiv celor aflate în termenul de declarare a recursului.

(2) Dispozițiile referitoare la strămutare, respectiv cele privind desemnarea unei alte instanțe din Codul de procedură penală, republicat, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu cele aduse prin prezenta lege, se aplică numai cererilor de strămutare sau de desemnare a unei alte instanțe cu care instanțele au fost sesizate după intrarea în vigoare a prezentei legi."

Motivarea recursului

Articolul 385¹⁰

(1) Recursul trebuie să fie motivat.

(2) Motivele de recurs se formulează în scris prin cererea de recurs sau printr-un memoriu separat, care trebuie depus la instanța de recurs cu cel puțin 5 zile înainte primului termen de judecată.

(2¹) În cazul în care nu sunt respectate condițiile prevăzute în alin. 1 și 2, instanța ia în considerare numai cazurile de casare care, potrivit art. 385⁹ alin. 3, se iau în considerare din oficiu.

(3) Dispozițiile alineatelor precedente nu se aplică în cazul prevăzut în art. 385⁶ alin. 3, când recursul poate fi motivat și oral în ziua judecatii.

Alin. (1) al art. 385¹⁰ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (2¹) al art. 385¹⁰ a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Admiterea în principiu

Articolul 385^{10a}

La Înalta Curte de Casație și Justiție, completul de judecată examinează admisibilitatea recursului în camera de consiliu, fără citarea părților. În cazul în care constată că cererea de recurs este formulată împotriva unei hotărâri care nu este supusă niciunei căi de atac, a unei încheieri care nu se atacă decât odată cu fondul, a unei hotărâri pronunțate în recurs sau în contestație în anulare, dispune, prin încheiere, respingerea cererii ca inadmisibilă.

Art. 385^{10a} a fost introdus de pct. 18 al art. I, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013.

Prezenta părților și a procurorului

Articolul 385¹¹

(1) Judecarea recursului se face cu citarea părților.

(2) Judecarea recursului nu poate avea loc decît în prezenta inculpatului, cînd acesta se afla în stare de detenere.

(3) Dispozițiile alin. 2 nu sunt aplicabile în judecarea recursului împotriva încheierilor privind măsurile preventive.

(4) Participarea procurorului la judecarea recursului este obligatorie în toate cazurile.

Alin. (3) al art. 385¹¹ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Raportul scris

Articolul 385¹²

(1) Președintele instanței de recurs, primind dosarul, fixează termen pentru judecarea recursului și poate delega, totodată, unul din judecătorii care compun completul de judecată să facă un raport scris asupra recursului. La Înalta Curte de Casație și Justiție raportul poate fi întocmit de un judecător sau de un magistrat-asistent.

(2) Raportul trebuie să cuprindă, pe scurt, obiectul procesului, soluțiile pronunțate de instanțe și faptele reținute de ultima instanță, în măsura în care sunt necesare solutionării recursului.

(3) Raportul trebuie să mai conțină observații cu referiri, dacă este cazul, la jurisprudența internă, precum și la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, fără a se arăta opinia raportorului.

(4) În raport se semnalează din oficiu și cazurile de casare arătate în art. 385⁹ alin. 2.

(5) Raportul se depune la dosarul cauzei cu cel puțin 5 zile înainte primului termen de judecată.

Art. 385¹² este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 188 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Articolul 385¹³

(1) După citirea raportului, când s-a dispus întocmirea acestuia, președintele completului da cuvântul recurentului, apoi intimatului și în urma procurorului. Dacă între recursurile declarate se afla și recursul procurorului, primul cuvânt îl are acesta.

(2) Procurorul și părțile au dreptul la replica cu privire la chestiunile noi ivite cu ocazia dezbaterilor.

(3) Inculpatul are cel din urma cuvântul.

Verificarea hotărârii

Articolul 385¹⁴

(1) Instanța verifică hotărârea atacată pe baza lucrărilor și materialului din dosarul cauzei și a oricăror înscrisuri noi, prezentate la instanța de recurs.

(1¹) Cu ocazia judecării recursului, instanța este obligată să procedeze la ascultarea inculpatului prezent, potrivit dispozițiilor cuprinse în Partea specială, titlul II, capitolul II, atunci când acesta nu a fost ascultat la instanțele de fond și apel, precum și atunci când aceste instanțe nu au pronunțat împotriva inculpatului o hotărâre de condamnare.

(2) Instanța este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor de recurs invocate de procuror și de părți.

Alin. (1) al art. 385¹⁴ a fost modificat de pct. 189 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (1¹) al art. 385¹⁴ a fost introdus de pct. 190 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Soluțiile

Articolul 385¹⁵

Instanța, judecând recursul, pronunță una din următoarele soluții:

1. respinge recursul, menținând hotărârea atacată:

- a) dacă recursul este tardiv sau inadmisibil;
- b) dacă recursul este nefondat;

2. admite recursul, casând hotărârea atacată și:

- a) menține hotărârea primei instanțe, când apelul a fost greșit admis;
- b) achită pe inculpat sau dispune încetarea procesului penal în cazurile prevăzute în art. 11;
- c) dispune rejudecarea de către instanța a cărei hotărâre a fost casată, în cazurile prevăzute în art. 385⁹ alin. 1 pct. 3-6 și rejudecarea de către instanța competentă, în cazul prevăzut în art. 385⁹ alin. 1 pct. 1.

Când recursul privește atât hotărârea primei instanțe, cât și hotărârea instanței de apel, în caz de admitere și dispunerea rejudecării de către instanța a cărei hotărâre a fost casată, cauza se trimite la prima instanță, dacă ambele hotărâri au fost casate, și la instanța de apel, când numai hotărârea acesteia a fost casată.

În cazul în care admite recursul declarat împotriva deciziei pronunțate în apel, instanța de recurs desființează și hotărârea primei instanțe, dacă se constată aceleași încălcări de lege ca în decizia recurată.

Înalta Curte de Casație și Justiție, dacă admite recursul, când este necesară administrarea de probe, dispune rejudecarea de către instanța a cărei hotărâre a fost casată;

- d) dispune rejudecarea de către instanța de recurs în cazurile prevăzute în art. 385⁹ alin. 1 pct. 12-16 și 17², precum și în cazul prevăzut în art. 385⁶ alin. 3.

Lit. c) și d) ale pct. 2 al art. 385¹⁵ au fost modificate de pct. 191 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Lit. d) a pct. 2 al art. 385¹⁵ a fost modificată de pct. 19 al [art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Lit. c) și d) ale pct. 2 al art. 385¹⁵ au fost modificate de pct. 19 al [art. I, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013.

Soluții și chestiuni complementare

Articolul 385¹⁶

Când instanța de recurs casează hotărârea și reține cauza spre rejudecare potrivit art. 385¹⁵ pct. 2 lit. d), se pronunță prin decizie și asupra probelor ce urmează a fi administrate, fixând termen pentru rejudecare. La termenul fixat pentru rejudecare, instanța este obligată să procedeze la ascultarea inculpatului prezent, potrivit dispozițiilor cuprinse în Partea specială, titlul II, capitolul II, atunci când acesta nu a fost ascultat la instanțele de fond și apel, precum și atunci când aceste instanțe nu au pronunțat împotriva inculpatului o hotărâre de condamnare.

Dispozițiile art. 380 și art. 381 se aplică în mod corespunzător.

Art. 385¹⁶ este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 192 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Desfiintarea hotărârii și conținutul deciziei

Articolul 385¹⁷

(1) În caz de admitere a recursului, hotărârea atacata se caseaza în intregime, dar în limitele prevăzute în art. 385⁶ și 385⁷.

(2) Dispozitiile art. 382 alin. 2 și 3 se aplică în mod corespunzător.

(3) Decizia instanței de recurs trebuie să cuprindă, în partea introductiva, mențiunile prevăzute în art. 355, iar în expunere, temeiurile de fapt și cele de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea recursului, precum și temeiurile care au dus la adoptarea soluțiilor prevăzute în art. 385¹⁵ pct. 2. Dispozitivul trebuie să cuprindă soluția data de instanța de recurs, data pronunțării deciziei și mențiunea ca pronunțarea s-a făcut în sedinta publică.

(4) Dispozitiile art. 383 alin. 2-4 se aplică în mod corespunzător.

(5) Dacă instanța reține cauza spre rejudecare, în decizie se menționează probele ce urmează a fi administrate.

(6) Partea din hotărâre care nu a fost casata rămâne definitivă și devine executorie la data pronunțării hotărârii instanței de recurs.

Alin. (6) al art. 385¹⁷ a fost introdus de pct. 193 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Limitele rejudecării

Articolul 385¹⁸

(1) Instanța de rejudecare trebuie să se conformeze hotărârii instanței de recurs, în măsura în care situația de fapt rămâne cea avută în vedere la soluționarea recursului.

(2) Când hotărârea este desfiintată numai cu privire la unele fapte sau persoane, ori numai în ce privește latura penală sau civilă, instanța de rejudecare se pronunță în limitele în care hotărârea a fost casată.

Procedura de rejudecare

Articolul 385¹⁹

Rejudecarea cauzei după casarea hotărârii atacate se desfășoară potrivit dispozițiilor cuprinse în partea specială, titlul II, capitolele I și II, care se aplică în mod corespunzător.

Capitolul IV CAILE EXTRAORDINARE DE ATAC

Secțiunea I Contestația în anulare

Cazurile de contestație în anulare

Articolul 386

Împotriva hotărârilor penale definitive se poate face contestație în anulare în următoarele cazuri:

- a) când procedura de citare a părții pentru termenul la care s-a judecat cauza de către instanța de recurs nu a fost îndeplinită conform legii;
- b) când partea dovedeste ca la termenul la care s-a judecat cauza de către instanța de recurs a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a încunostița instanța despre aceasta împiedicare;
- c) când instanța de recurs nu s-a pronunțat asupra unei cauze de încetare a procesului penal dintre cele prevăzute în art. 10 alin. 1 lit. f)-i¹), cu privire la care existau probe în dosar;
- d) când împotriva unei persoane s-au pronunțat două hotărâri definitive pentru aceeași faptă.
- e) când, la judecarea recursului sau la rejudecarea cauzei de către instanța de recurs, inculpatul prezent nu a fost ascultat, iar ascultarea acestuia este obligatorie potrivit art. 385¹⁴ alin. 1¹ ori art. 385¹⁶ alin. 1.

Lit. c) a [art. 386 a fost modificata de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Lit. e) a art. 386 a fost introdusa de pct. 194 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Cererea de contestație

Articolul 387

(1) Contestația în anulare poate fi făcută de oricare dintre părți, iar contestația pentru motivele prevăzute în art. 386 lit. c) și d), și de procuror.

(2) În cererea de contestație în anulare pentru motivele prevăzute în art. 386 lit. a)-c) și e) trebuie să se arate toate cazurile de contestație pe care le poate invoca contestatorul și toate motivele aduse în sprijinul acestora.

Alin. (2) al art. 387 a fost modificat de pct. 195 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Termenul de introducere

Articolul 388

(1) Contestația în anulare pentru motivele arătate în art. 386 lit. a)-c) și e) poate fi introdusă de către persoana împotriva careia se face executarea, cel mai târziu în 10 zile de la începerea executării, iar de către celelalte părți, în termen de 30 de zile de la data pronunțării hotărârii a carei anulare se cere.

(2) Contestația pentru cazul prevăzut în art. 386 lit. d) poate fi introdusă oricând.

Alin. (1) al art. 388 a fost modificat de pct. 196 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Instanța competența

Articolul 389

(1) Contestația în anulare pentru cazurile prevăzute în art. 386 lit. a)-c) și e) se introduce la instanța de recurs care a pronunțat hotărârea a carei anulare se cere.

(2) Contestația pentru cazul prevăzut în art. 386 lit. d) se introduce la instanța la care a rămas definitivă ultima hotărâre.

Alin. (1) al art. 389 a fost modificat de pct. 197 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Suspendarea executării

Articolul 390

Până la soluționarea contestației în anulare, instanța sesizată, luând concluziile procurorului, poate suspenda executarea hotărârii a carei anulare se cere.

Admiterea în principiu

Articolul 391

(1) Instanța examinează admisibilitatea în principiu a cererii de contestație prevăzute în art. 386 lit. a)-c) și e), fără citarea părților.

(2) Instanța constatând că cererea de contestație este făcută în termenul prevăzut de lege, ca motivul pe care se sprijină contestația este dintre cele prevăzute în art. 386 și ca în sprijinul contestației se depun ori se invoca dovezi care sunt la dosar, admite în principiu contestația și dispune citarea părților interesate.

Alin. (1) al art. 391 a fost modificat de pct. 198 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Procedura de judecare

Articolul 392

(1) La termenul fixat pentru judecarea contestației în anulare, instanța, ascultând părțile și concluziile procurorului, dacă găsește contestația întemeiată, desființează prin decizie hotărârea a carei anulare se cere și procedează fie de îndată, fie acordând un termen, după caz, la rejudecarea recursului, sau la rejudecarea cauzei după casare.

(2) Când condamnatul se afla în stare de detinere, dispozițiile art. 375 alin. 2 și 3 se aplică în mod corespunzător.

(3) Judecarea contestației prevăzute în art. 386 lit. d) se face cu citarea părților interesate în cauza în care s-a pronunțat ultima hotărâre. Instanța, ascultând părțile și concluziile procurorului, dacă găsește contestația întemeiată, desființează prin decizie sau, după caz, prin sentință, ultima hotărâre sau acea parte din ultima hotărâre cu privire la care exista autoritate de lucru judecat.

(4) Sentința dată în contestație este supusă apelului, iar decizia dată în apel este supusă recursului.

Secțiunea II

Revizuirea

Hotărârile supuse revizuirii

Articolul 393

(1) Hotărârile judecătorești definitive pot fi supuse revizuirii, atât cu privire la latura penală cit și cu privire la latura civilă.

(2) Când o hotărâre privește mai multe infracțiuni sau mai multe persoane, revizuirea se poate cere pentru oricare dintre fapte sau dintre faptuitori.

Cazurile de revizuire

Articolul 394

(1) Revizuirea poate fi cerută când:

- a) s-au descoperit fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute de instanța la soluționarea cauzei;
- b) un martor, un expert sau un interpret a săvârșit infracțiunea de marturie mincinoasă în cauza a cărei revizuire se cere;
- c) un înscris care a servit ca temei al hotărârii a cărei revizuire se cere a fost declarat fals;
- d) un membru al completului de judecată, procurorul ori persoana care a efectuat acte de cercetare penală a comis o infracțiune în legătură cu cauza a cărei revizuire se cere;
- e) când două sau mai multe hotărâri judecătorești definitive nu se pot concilia.

(2) Cazul de la lit. a) constituie motiv de revizuire, dacă pe baza faptelor sau împrejurărilor noi se poate dovedi netemeinicia hotărârii de achitare, de încetare a procesului penal ori de condamnare.

(3) Cazurile de la lit. b), c) și d) constituie motive de revizuire, dacă au dus la darea unei hotărâri nelegale sau netemeinice.

(4) În cazul prevăzut de lit. e), toate hotărârile care nu se pot concilia sunt supuse revizuirii.

Dovedirea unor cazuri de revizuire

Articolul 395

(1) Situațiile care constituie cazurile de revizuire prevăzute în art. 394 lit. b), c) și d) se dovedesc prin hotărâre judecătorească sau prin ordonanța procurorului, dacă prin acestea s-a dispus asupra fondului cauzei.

(2) Când organele arătate în alin. 1 nu pot sau nu au putut examina fondul cauzei, situațiile menționate se constată în procedura de revizuire.

Persoanele care pot cere revizuirea

Articolul 396

(1) Pot cere revizuirea:

- a) oricare parte din proces, în limitele calității sale procesuale;
- b) sotul și rudele apropiate ale condamnatului, chiar și după moartea acestuia.

(2) Procurorul poate din oficiu să inițieze procedura revizuirii.

(3) Organele de conducere ale unităților la care se referă art. 145 din Codul penal care au cunoștința despre vreo faptă sau împrejurare care ar motiva revizuirea sunt obligate să sesizeze pe procuror.

Cererea de revizuire

Articolul 397

(1) Cererea de revizuire se adresează procurorului de la parchetul de pe lângă instanța care a judecat cauza în prima instanță.

(2) Cererea se face în scris, cu arătarea cazului de revizuire pe care se întemeiază și a mijloacelor de probă în dovedirea acestuia.

(3) Dacă cererea nu îndeplinește condițiile arătate în alin. 2, procurorul cheamă persoana care a făcut cererea în vederea completării sau precizării acesteia.

(4) Cererea de revizuire adresată direct instanței se trimite pe cale administrativă procurorului competent.

Alin. (4) al art. 397 a fost introdus de pct. 51 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Termenul de introducere a cererii

Articolul 398

(1) Cererea de revizuire în favoarea condamnatului se poate face oricând, chiar după executarea pedepsei sau după moartea condamnatului.

(2) Cererea de revizuire în defavoarea condamnatului, a celui achitat sau a celui față de care s-a încetat procesul penal, se poate face în termen de un an, care curge:

- a) în cazul prevăzut în art. 394 lit. a), precum și în cazurile prevăzute la lit. b), c) și d) când nu sunt constatate prin hotărâre definitivă, de la data când faptele sau împrejurările au fost cunoscute de persoana care face cererea;

b) în cazurile prevăzute în art. 394 lit. b), c) și d), dacă sunt constatate prin hotărâre definitivă, de la data când hotărârea a fost cunoscută de persoana care face cererea.

(3) Dispozițiile din alineatul precedent se aplică și în cazul când procurorul se sesizează din oficiu.

(4) Revizuirea în defavoarea inculpatului nu se poate face când a intervenit o cauză care împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale sau continuarea procesului penal.

Efectuarea actelor de cercetare

Articolul 399

(1) După introducerea cererii de revizuire procurorul asculta, dacă este cazul, potrivit art. 397 alin. 3, persoana care solicită revizuirea. În cazul când este necesară efectuarea de cercetări pentru a verifica temeinicia cererii de revizuire, procurorul dispune aceasta prin ordonanță.

(2) Totodată, procurorul cere, dacă este necesar, dosarul cauzei.

(3) Pentru efectuarea actelor de cercetare procurorul poate delega organul de cercetare penală. Dispozițiile art. 217 alin. ultim sunt aplicabile.

(4) Termenul de efectuare a actelor de cercetare este de 2 luni și curge de la data introducerii cererii de revizuire.

(5) După efectuarea cercetărilor, procurorul înaintează întregul material împreună cu concluziile sale instanței competente.

Suspendarea executării

Articolul 400

Abrogat.

Art. 400 a fost abrogat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Instanța competență

Articolul 401

Competența sa judece cererea de revizuire este instanța care a judecat cauza în prima instanță. Când temeiul cererii de revizuire constă în existența unor hotărâri ce nu se pot concilia, competența se determină potrivit dispozițiilor art. 35.

Măsuri premergătoare

Articolul 402

La primirea lucrărilor trimise de procuror, președintele instanței fixează termen pentru examinarea admisibilității în principiu a cererii de revizuire, dispunând atașarea dosarului cauzei."

Alin. (3) al **art. 402 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003** publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 402 a fost modificat de pct. 52 al **art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Admiterea în principiu

Articolul 403

(1) Admisibilitatea în principiu se examinează de către instanță, în camera de consiliu, fără citarea părților și fără participarea procurorului. Instanța examinează dacă cererea de revizuire este făcută în condițiile prevăzute de lege și dacă din probele strânse în cursul cercetării efectuate de procuror rezultă date suficiente pentru admiterea în principiu.

(2) Abrogat.

(3) Instanța, în baza celor constatate, dispune prin încheiere admiterea în principiu a cererii de revizuire sau, prin sentință, respingerea acesteia.

(3¹) Cererile ulterioare de revizuire sunt inadmisibile dacă există identitate de persoană, de temei legal, de motive și apărări.

(4) Când cererea de revizuire a fost făcută pentru un condamnat decedat, sau când condamnatul care a făcut cererea ori în favoarea caruia s-a făcut revizuirea a decedat după introducerea cererii, prin derogare de la dispozițiile art. 10 alin. 1 lit. g) procedura de revizuire își va urma cursul, iar în cazul admiterii în principiu, după rejudecarea cauzei, instanța va hotărî potrivit dispozițiilor din art. 13 alin. 2 și 3 care se aplică în mod corespunzător.

Alin. (1) al art. 403 a fost modificat de pct. 53 al **art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Alin. (2) al art. 403 a fost abrogat de pct. 54 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Alin. (3[^]1) al art. 403 a fost introdus de pct. 55 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Masurile care pot fi luate după admiterea în principiu

Articolul 404

(1) Odată cu admiterea în principiu a cererii de revizuire instanța stabilește termen pentru rejudecarea cauzei, putând suspenda motivat, în tot sau în parte, executarea hotărârii supuse revizuirii.

(2) Instanța poate de asemenea lua oricare dintre masurile preventive, dacă sunt întrunite condițiile legale.

(3) În cazul admiterii în principiu a cererii de revizuire pentru existența unor hotărâri ce nu se pot concilia, cauzele în care aceste hotărâri au fost pronunțate se reunesc în vederea rejudecării.

Alin. (1) al [art. 404 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (1) al art. 404 a fost modificat de pct. 56 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Rejudecarea

Articolul 405

(1) Rejudecarea cauzei după admiterea în principiu a cererii de revizuire se face potrivit regulilor de procedura privind judecarea în prima instanță.

(2) Instanța, dacă găsește necesar, administrează din nou probele care au fost efectuate în cursul primei judecări sau cu ocazia admiterii în principiu a cererii de revizuire.

Soluțiile după rejudecare

Articolul 406

(1) Instanța, dacă constată ca cererea de revizuire este întemeiată, anulează hotărârea în măsura în care a fost admisă revizuirea sau hotărârile care nu se pot concilia și pronunță o nouă hotărâre potrivit dispozițiilor art. 345-353, care se aplică în mod corespunzător.

(2) De asemenea, dispozițiile art. 373 se aplică în mod corespunzător.

(3) Totodată, instanța dispune, dacă este cazul, restituirea amenzii plătite și a averii confiscate, precum și a cheltuielilor judiciare pe care cel în favoarea căruia s-a admis revizuirea nu era ținut să le suporte, iar pentru cei condamnați la pedeapsa închisorii cu executarea la locul de muncă, restituirea cotei facută venit la bugetul de stat și calcularea ca vechime și continuitate în munca a duratei pedepsei executate.

(4) Dacă instanța constată ca cererea de revizuire este neîntemeiată, o respinge.

Calea de atac

Articolul 407

Sentințele instanței de revizuire, date potrivit art. 403 alin. 3 și art. 406 alin. 1, sunt supuse aceluiași cai de atac ca și hotărârile la care se referă revizuirea, iar deciziile date în apel sunt supuse recursului.

Revizuirea dispozițiilor civile

Articolul 408

Regulile cuprinse în prezenta secțiune se aplică în mod corespunzător și în ce privește revizuirea hotărârii penale cu privire la latura civilă.

Revizuirea în cazul hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului

Articolul 408[^]1

(1) Hotărârile definitive pronunțate în cauzele în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a unui drept prevăzut de Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale pot fi supuse revizuirii, dacă consecințele grave ale acestei încălcări continuă să se producă și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

(2) Pot cere revizuirea:

a) persoana al cărei drept a fost încălcat;

b) sotul și rudele apropiate ale condamnatului, chiar și după moartea acestuia;

c) procurorul.

(3) Cererea de revizuire se introduce la Înalta Curte de Casație și Justiție, care judecă cererea în complet de 9 judecatori.

(4) Cererea de revizuire se poate face în termen de un an de la data ramanerii definitive a hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului.

(5) După sesizare, instanța poate dispune, din oficiu, la propunerea procurorului sau la cererea părții, suspendarea executării hotărârii atacate.

(6) Participarea procurorului este obligatorie.

(7) La judecarea cererii de revizuire, părțile se citează. Partea arestată este adusă la judecată.

(8) Când părțile sunt prezente la judecarea cererii de revizuire, se ascultă și concluziile acestora.

(9) Instanța examinează cererea în baza actelor dosarului și se pronunță prin decizie.

(10) Când instanța constată ca cererea este tardivă, inadmisibilă sau nefondată, o respinge.

(11) Când instanța constată ca cererea este fondată:

a) desființează, în parte, hotărârea atacată sub aspectul dreptului încălcat și, rejudecând cauza, cu aplicarea dispozițiilor din capitolul III, secțiunea II, înlătură consecințele încălcării dreptului;

b) desființează hotărârea și, când este necesară administrarea de probe, dispune rejudecarea de către instanța în fața căreia s-a produs încălcarea dreptului, aplicându-se dispozițiile din capitolul III, secțiunea II.

(12) Decizia pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție nu este supusă nici unei cai de atac.

Art. 408¹ a fost introdus de pct. 3 al [art. I din LEGEA nr. 576 din 14 decembrie 2004](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 1.223 din 20 decembrie 2004.

Art. 408¹ este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 199 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Revizuirea în cazul deciziilor Curții Constituționale

Articolul 408²

Hotărârile definitive pronunțate în cauzele în care Curtea Constituțională a admis o excepție de neconstituționalitate pot fi supuse revizuirii, dacă soluția pronunțată în cauză s-a întemeiat pe dispoziția legală declarată neconstituțională sau pe alte dispoziții din actul atacat care, în mod necesar și evident, nu pot fi dissociate de prevederile menționate în sesizare.

Pot cere revizuirea:

a) oricare parte din proces, în limitele calității sale procesuale;

b) soțul și rudele apropiate ale condamnatului, chiar și după moartea acestuia;

c) procurorul.

Cererea de revizuire se introduce la instanța care a pronunțat hotărârea rămasă definitivă a cărei revizuire se cere.

Cererea de revizuire se poate face în termen de 3 luni de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, a deciziei Curții Constituționale.

Dispozițiile art. 408¹ alin. 5-11 se aplică în mod corespunzător.

Hotărârea instanței de revizuire este supusă aceluiași cai de atac ca și hotărârea supusă revizuirii.

Art. 408² a fost introdus de pct. 2 al [art. III din LEGEA nr. 177 din 28 septembrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 672 din 4 octombrie 2010.

Secțiunea III Recursul în interesul legii

Denumirea Secțiunii a III-a, Cap. IV, Titlul II a fost modificată de pct. 4 al [art. I din LEGEA nr. 576 din 14 decembrie 2004](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 1.223 din 20 decembrie 2004.

Recursul în anulare

Articolul 409

Abrogat.

[Art. 409 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 409 a fost abrogat de pct. 5 al [art. I din LEGEA nr. 576 din 14 decembrie 2004](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 1.223 din 20 decembrie 2004.

Cazurile în care se poate face recurs în anulare

Articolul 410

Abrogat.

Subpunctul 4 al punctului I al [art. 410 a fost modificat de pct. 6 al ORDONANTEI DE URGENTA nr. 207/2000](#) *).

*) Pct. 6 al [ORDONANTEI DE URGENTA nr. 207/2000](#) este abrogat prin [Legea nr. 456/2001](#) publicată în M. Of. 410/25.07.2001 pentru aprobarea cu modificari și aprobari a [ORDONANTEI DE URGENTA nr. 207/2000](#).

Subpunctul 8 al punctului I al [art. 410 a fost abrogat de pct. 7 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 207/2000](#)*)

*) Pct. 7 al [ORDONANTEI DE URGENTA nr. 207/2000](#) a fost abrogat prin [Legea nr. 456/2001](#).

La articolul 410, după alineatul 2 s-a introdus un nou alineat, care a devenit alineatul 3, iar alineatul 3 a devenit alineatul 4, prin [ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 207/2000](#).

Alin. (3) al [art. 410 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (3^{^1}) al [art. 410 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 410 a fost abrogat de pct. 5 al [art. I din LEGEA nr. 576 din 14 decembrie 2004](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 1.223 din 20 decembrie 2004.

Termenul de declarare

Articolul 411

Abrogat.

*) La articolul 411, după alineatul 2 s-a introdus un nou alineat, care a devenit alineatul 3, alineatele 3 și 4 au devenit alineatele 4 și 5, prin [ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 207/2000](#).

Art. 411 a fost abrogat de pct. 5 al [art. I din LEGEA nr. 576 din 14 decembrie 2004](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 1.223 din 20 decembrie 2004.

Suspendarea executării

Articolul 412

Abrogat.

[Art. 412 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 412 a fost abrogat de pct. 5 al [art. I din LEGEA nr. 576 din 14 decembrie 2004](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 1.223 din 20 decembrie 2004.

A se vedea și [DECIZIA CURȚII CONSTITUTIONALE nr. 259 din 24 septembrie 2002](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 770 din 23 octombrie 2002.

Extinderea recursului în anulare

Articolul 412^{^1}

Abrogat.

Art. 412^{^1} a fost abrogat de pct. 5 al [art. I din LEGEA nr. 576 din 14 decembrie 2004](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 1.223 din 20 decembrie 2004.

Citarea părților

Articolul 413

Abrogat.

Art. 413 a fost abrogat de pct. 5 al [art. I din LEGEA nr. 576 din 14 decembrie 2004](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 1.223 din 20 decembrie 2004.

Retragerea recursului în anulare

Articolul 414

Abrogat.

Art. 414 a fost abrogat de pct. 5 al [art. I din LEGEA nr. 576 din 14 decembrie 2004](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 1.223 din 20 decembrie 2004.

Motivarea, judecarea și solutionarea recursului în anulare

Articolul 414^{^1}

Abrogat.

Alin. (1^{^1}) al [art. 414^{^1} a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 414^{^1} a fost abrogat de pct. 5 al [art. I din LEGEA nr. 576 din 14 decembrie 2004](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 1.223 din 20 decembrie 2004.

Articolul 414²

Pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, colegiile de conducere ale curților de apel și Avocatul Poporului au îndatorirea să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești.

Alin. (1) și (2) ale [art. 414² au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 414² este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 200 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

*) Conform [art. II din LEGEA nr. 576 din 14 decembrie 2004](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 1.223 din 20 decembrie 2004 cauzele privind recursurile în anulare declarate până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor continua să fie judecate de Înalta Curte de Casație și Justiție, potrivit dispozițiilor în vigoare la data declarării recursurilor în anulare.

Art. 414² a fost modificat de pct. 57 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Condiții de admisibilitate

Articolul 414³

Recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecării au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează la cerere.

Art. 414³ a fost introdus de pct. 58 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Judecarea recursului în interesul legii

Articolul 414⁴

Recursul în interesul legii se judecă de un complet format din președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție sau, în lipsa acestuia, din vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, președinții de secții din cadrul acesteia, un număr de 14 judecători din secția în a cărei competență intră problema de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești și câte 2 judecători din cadrul celorlalte secții. Președintele completului este președintele sau vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În cazul în care problema de drept prezintă interes pentru două sau mai multe secții, președintele sau, în lipsa acestuia, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție stabilește secțiile din care provin cei 20 de judecători.

După sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele acesteia sau, după caz, vicepreședintele va lua măsurile necesare pentru desemnarea aleatorie a judecătorilor din cadrul secției în a cărei competență intră problema de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești, precum și a judecătorilor din celelalte secții ce intră în alcătuirea completului prevăzut la alin. 1.

La primirea cererii, președintele completului va desemna un judecător din cadrul secției în a cărei competență intră problema de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești, pentru a întocmi un raport asupra recursului în interesul legii. În cazul în care problema de drept prezintă interes pentru două sau mai multe secții, președintele completului va desemna câte un judecător din cadrul acestor secții pentru întocmirea raportului. Raportorii nu sunt incompatibili.

În vederea întocmirii raportului, președintele completului poate solicita unor specialiști recunoscuți opinia scrisă asupra problemelor de drept soluționate diferit.

Raportul va cuprinde soluțiile diferite date problemei de drept și argumentele pe care se fundamentează, jurisprudența relevantă a Curții Constituționale, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Curții Europene a Drepturilor Omului, a Curții de Justiție a Uniunii Europene și opinia specialiștilor consultați, dacă este cazul, precum și doctrina în materie. Totodată, judecătorul sau, după caz, judecătorii raportori va/vor întocmi proiectul soluției ce se propune a fi dată recursului în interesul legii.

Ședința completului se convoacă de președintele acestuia cu cel puțin 20 de zile înainte de desfășurarea acesteia. Odată cu convocarea, fiecare judecător va primi o copie a raportului și a soluției propuse.

La ședință participă toți judecătorii completului. Dacă există motive obiective, aceștia vor fi înlocuiți cu respectarea regulilor prevăzute la alin. 3.

Recursul în interesul legii se susține în fața completului, după caz, de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau de procurorul desemnat de acesta, de judecătorul desemnat de colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, respectiv al curții de apel.

Recursul în interesul legii se judecă în cel mult 3 luni de la data sesizării instanței, iar soluția se adoptă cu cel puțin două treimi din numărul judecătorilor completului. Nu se admit abțineri de la vot.

Art. 414⁴ a fost introdus de pct. 58 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Conținutul hotărârii și efectele ei

Articolul 414⁵

Asupra cererii, completul se pronunță prin decizie.

Decizia se pronunță numai în interesul legii și nu are efecte asupra hotărârilor judecătorești examinate și nici cu privire la situația părților din acele procese.

Decizia se motivează în termen de cel mult 30 de zile de la pronunțare și se publică în cel mult 15 zile de la motivare în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie pentru instanțe de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I*).

Art. 414⁵ a fost introdus de pct. 58 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

*) Notă C.T.C.E. Piatra-Neamț:

Prin [DECIZIA CURȚII CONSTITUȚIONALE nr. 206 din 29 aprilie 2013](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 350 din 13 iunie 2013 s-a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 414⁵ alin. 4 din Codul de procedură penală, constatându-se că "dezlegarea dată problemelor de drept judecate" prin [Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție - Secțiile Unite nr. 8 din 18 octombrie 2010](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 416 din 14 iunie 2011, este neconstituțională, contravenind prevederilor art. 1 alin. (3), (4) și (5), ale art. 126 alin. (3), ale art. 142 alin. (1) și ale art. 147 alin. (1) și (4) din Constituție și [Deciziei Curții Constituționale nr. 62 din 18 ianuarie 2007](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 104 din 12 februarie 2007.

Conform art. 147 din CONSTITUȚIA ROMÂNIEI republicată în MONITORUL OFICIAL nr. 767 din 31 octombrie 2003, dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept.

În concluzie, începând cu data de 13 iunie 2013, dispozițiile invocate mai sus sunt suspendate de drept, urmând să-și înceteze efectele juridice în data de 29 iulie 2013, dacă legiuitorul nu intervine pentru modificarea prevederilor atacate.

Titlul III

EXECUTAREA HOTĂRÂRIILOR PENALE

Capitolul I

DISPOZITII GENERALE

Hotărâri executorii

Articolul 415

(1) Hotărârile instanțelor penale devin executorii la data când au ramas definitive.

(2) Hotărârile nedefinitive sunt executorii atunci când legea dispune aceasta.

Raminerea definitivă a hotărârii primei instante

Articolul 416

Hotărârile primei instante rămân definitive:

1. la data pronuntarii, când hotărârea nu este supusă apelului și nici recursului;

2. la data expirării termenului de apel:

a) când nu s-a declarat apel în termen;

b) când apelul declarat a fost retras înăuntrul termenului;

3. la data retragerii apelului, dacă aceasta s-a produs după expirarea termenului de apel;

4. la data expirării termenului de recurs în cazul hotărârilor nesupuse apelului sau dacă apelul a fost respins:

- a) când nu s-a declarat recurs în termen;
- b) când recursul declarat a fost retras înăuntrul termenului;

5. la data retragerii recursului declarat împotriva hotărârilor menționate la pct. 4, dacă aceasta s-a produs după expirarea termenului de recurs;

6. la data pronunțării hotărârii prin care s-a respins recursul declarat împotriva hotărârilor menționate la pct. 4.
Rămânerea definitivă a hotărârii instanței de apel

Articolul 416¹

Hotărârile instanței de apel rămân definitive:

1. la data expirării termenului de recurs:

- a) când apelul a fost admis fără trimitere pentru rejudecare și nu s-a declarat recurs în termen;
- b) când recursul declarat împotriva hotărârii menționate la lit. a) a fost retras înăuntrul termenului;

2. la data retragerii recursului declarat împotriva hotărârii menționate la lit. a), dacă aceasta s-a produs după expirarea termenului de recurs;

3. la data pronunțării hotărârii prin care s-a respins recursul declarat împotriva hotărârii menționate la lit. a).
Rămânerea definitivă a hotărârii instanței de recurs

Articolul 417

Hotărârea instanței de recurs rămâne definitivă la data pronunțării acesteia când:

- a) recursul a fost admis și procesul a luat sfârșit în fața instanței de recurs, fără rejudecare;
- b) cauza a fost rejudecată de către instanța de recurs, după admiterea recursului;
- c) cuprinde obligarea la plata cheltuielilor judiciare, în cazul respingerii recursului.

Instanța de executare

Articolul 418

(1) Hotărârea instanței penale, rămasă definitivă la prima instanță de judecată, la instanța de apel sau la instanța de recurs, se pune în executare de către prima instanță de judecată.

(2) Hotărârile pronunțate în prima instanță de către Înalta Curte de Casație și Justiție se pun în executare, după caz, de Tribunalul Municipiului București sau de tribunalul militar teritorial cu sediul în București.

(3) Când hotărârea rămâne definitivă în fața instanței ierarhic superioare, aceasta trimite instanței de executare un extras din acea hotărâre, cu datele necesare punerii în executare, în ziua pronunțării hotărârii de către instanța ierarhic superioară.

(4) Dispozițiile alineatelor precedente sunt aplicabile și în cazul hotărârilor nedefinitive, dar executorii, cu excepția celor privind măsurile preventive care se pun în executare de instanța care le-a dispus.

Alin. (3) și (4) ale art. 418 au fost modificate de pct. 201 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Judecătorul delegat cu executarea

Articolul 419

(1) Instanța de executare delegă pe unul din judecătorii săi, pentru efectuarea punerii în executare.

(2) Dacă cu prilejul punerii în executare a hotărârii sau în cursul executării se ivesc vreo nelămurire sau împiedicare, judecătorul delegat poate sesiza instanța de executare, care va proceda potrivit dispozițiilor art. 460.

Capitolul II

PUNEREA IN EXECUTARE A HOTĂRĂRILOR

Secțiunea I

Punerea în executare a pedepselor principale

Punerea în executare a pedepsei închisorii sau detențiunii pe viață

Articolul 420

(1) Pedepsa închisorii și pedeapsa detențiunii pe viață se pun în executare prin emiterea mandatului de executare. Mandatul de executare se emite de judecătorul delegat al instanței de executare în ziua rămânerei definitive a hotărârii la instanța de fond sau, după caz, în ziua primirii extrasului prevăzut în art. 418 alin. 3, se întocmește în trei exemplare și cuprinde: denumirea instanței de executare, data emiterii, datele privitoare la persoana condamnatului prevăzute în art. 70, numărul și data hotărârii care se execută și denumirea instanței care a pronunțat-o, pedeapsa pronunțată și textul de lege aplicat, timpul reținerii și arestării preventive care s-a dedus din durata pedepsei, mențiunea dacă cel condamnat este recidivist, ordinul de arestare și de detenere, semnătura judecătorului delegat, precum și stampila instanței de executare.

(2) În cazul în care cel condamnat se afla în stare de libertate, odata cu emiterea mandatului de executare a pedepsei închisorii sau a pedepsei detențiunii pe viață, judecătorul delegat emite și un ordin prin care interzice condamnatului să părăsească țara. Ordinul se întocmește în trei exemplare și cuprinde: denumirea instanței de executare, data emiterii, datele privitoare la persoana condamnatului prevăzute în art. 70, pedeapsa pronunțată împotriva acestuia, numărul și data hotărârii de condamnare, denumirea instanței care a pronunțat-o, numărul mandatului de executare a pedepsei emis pe numele condamnatului, dispoziția de interzicere a parasilor țării, semnatura judecătorului delegat, precum și stampila instanței de executare.

Art. 420 este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 202 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Trimiterea spre executare a mandatului de executare a pedepsei și a ordinului de interzicere a parasilor țării

Articolul 421

(1) Pentru aducerea la îndeplinire a mandatului de executare, se trimit două exemplare, după caz, organului de poliție, când condamnatul este liber, comandantului locului de detenție, când condamnatul este arestat, sau comandantului unității militare unde condamnatul face serviciul militar.

(2) Pentru aducerea la îndeplinire a ordinului de interzicere a parasilor țării, se trimite de îndată câte un exemplar organului competent să elibereze pasaportul și Inspectoratului General al Poliției de Frontieră.

(3) În cazul în care cel condamnat se afla în stare de libertate, organele de executare prevăzute în alin. 1 și 2 au obligația de a lua măsurile prevăzute de lege în vederea punerii în executare a mandatului de executare a pedepsei și a ordinului de interzicere a parasilor țării, în ziua primirii acestora.

Art. 421 este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 203 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Executarea mandatului de executare a pedepsei și a ordinului de interzicere a parasilor țării

Articolul 422

(1) Pe baza mandatului de executare organul de poliție procedează la arestarea condamnatului. Celui arestat i se înmânează un exemplar al mandatului și este dus la locul de detenție cel mai apropiat, unde organul de poliție predă celălalt exemplar al mandatului de executare.

(1¹) În vederea punerii în executare a mandatului emis în executarea unei hotărâri definitive de condamnare, organul de poliție poate pătrunde în domiciliul sau reședința unei persoane fără învoirea acesteia, precum și în sediul unei persoane juridice fără învoirea reprezentantului legal al acesteia.

(2) Dispozițiile art. 161 sunt aplicabile în mod corespunzător, obligația de încunostintare revenind organului de poliție.

(3) Dacă persoana împotriva căreia s-a emis mandatul nu este găsită, organul de poliție constată aceasta printr-un proces-verbal și ia măsuri pentru darea în urmărire, precum și pentru darea în consemn la punctele de trecere a frontierei. Un exemplar de pe procesul-verbal împreună cu un exemplar al mandatului de executare se trimit instanței care a emis mandatul.

(3¹) Dispozițiile art. 184 alin. 3¹ se aplică în mod corespunzător.

(4) Comandantul unității militare, primind mandatul de executare, înmânează un exemplar condamnatului și ia măsuri pentru trimiterea acestuia la locul de executare a pedepsei.

(5) Când condamnatul se afla arestat, un exemplar al mandatului de executare i se înmânează de către comandantul locului de detenție.

(6) Comandantul locului de detenție consemnează într-un proces-verbal data de la care condamnatul a început executarea pedepsei.

(7) O copie de pe procesul-verbal se trimite instanței de executare.

(7¹) Pe baza ordinului de interzicere a parasilor țării, organele în drept refuza celui condamnat eliberarea pasaportului sau, după caz, procedează la ridicarea acestuia și iau măsuri pentru darea condamnatului în consemn la punctele de trecere a frontierei.

Alin. (3¹) al [art. 422 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Denumirea marginală a art. 422 a fost modificată de pct. 204 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (1¹) al art. 422 a fost introdus de pct. 205 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (3) al art. 422 a fost modificat de pct. 206 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (7[^]1) al art. 422 a fost introdus de pct. 207 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Punerea în executare a pedepsei închisorii cu executarea la locul de muncă

Articolul 422[^]1

Pedeapsa închisorii cu executarea la locul de muncă se pune în executare prin emiterea mandatului de executare. Mandatul se emite de instanța de executare, se întocmește în 4 exemplare și cuprinde, pe lângă mențiunile prevăzute în art. 420, care se aplică în mod corespunzător, și următoarele date: denumirea, sediul unității unde se execută pedeapsa, dispoziția de executare a pedepsei către conducerea unității și de reținere și varsare la bugetul de stat a cotei prevăzute de lege.

Trimiterea spre executare a mandatului și a dispozitivului hotărârii

Articolul 422[^]2

(1) Pentru aducerea la îndeplinire a mandatului de executare emis, se trimite cite un exemplar unității unde se va executa pedeapsa, condamnatului și organului de poliție din localitatea în care își are sediul unitatea.

(2) O copie de pe dispozitivul hotărârii se trimite de instanța de executare consiliului local în a cărui circumscripție își are domiciliul condamnatul.

Obiecții privind identitatea

Articolul 423

Dacă persoana față de care se efectuează executarea mandatului ridică obiecții în ce privește identitatea, se procedează potrivit dispozițiilor art. 153, care se aplică în mod corespunzător.

Articolul 424

Abrogat.

Punerea în executare a amenzii penale

Articolul 425

(1) Persoana condamnată la pedeapsa amenzii este obligată să depună recipisa de plată integrală a amenzii la instanța de executare, în termen de 3 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii.

(2) Când cel condamnat se găsește în imposibilitate de a achita integral amenda în termenul prevăzut în alineatul precedent, instanța de executare, la cererea condamnatului, poate dispune esalonarea plății amenzii, pe cel mult 2 ani în rate lunare.

(3) În caz de neîndeplinire a obligației în termenul arătat în alin. 1 sau de neplata a unei rate, instanța de executare comunică un extras de pe acea parte din dispozitiv care privește aplicarea amenzii organelor competente, în vederea executării amenzii potrivit dispozițiilor legale privind executarea silită a creanțelor fiscale și cu procedura prevăzută de aceste dispoziții.

(4) Abrogat.

(5) Abrogat.

Litera b) a alin. (3) al [art. 425 a fost modificată de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (3) al art. 425 a fost modificat de pct. 208 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (4) și (5) ale art. 425 au fost abrogate de pct. 209 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Secțiunea II

Punerea în executare a pedepselor complementare

Interzicerea exercitiului unor drepturi

Articolul 426

Pedeapsa interzicerii exercitiului unor drepturi se pune în executare prin trimiterea de către instanța de executare a unei copii de pe dispozitivul hotărârii, consiliului local în a cărui circumscripție își are domiciliul condamnatul și organului care supraveghează exercitarea acestor drepturi.

Degradarea militară

Articolul 427

Pedeapsa degradării militare se pune în executare prin trimiterea de către instanța de executare a unei copii de pe hotărâre, după caz, comandantului unității militare din care a făcut parte cel condamnat sau comandantului centrului militar în raza căruia domiciliaza condamnatul.

Articolul 428

Abrogat.

Secțiunea III

Punerea în executare a măsurilor de siguranță

Obligarea la tratament medical

Articolul 429

(1) Măsura de siguranță a obligării la tratament medical luata printr-o hotărâre definitivă se pune în executare prin comunicarea copiei de pe dispozitiv și a copiei de pe raportul medico-legal, direcției sanitare din județul pe teritoriul căruia locuiește persoana față de care s-a luat această măsură. Direcția sanitară județeană va comunica de îndată persoanei față de care s-a luat măsura obligării la tratament medical, unitatea sanitară la care urmează să i se facă tratament.

(1¹) La luarea măsurii obligării la tratament medical, persoana la care se referă măsura are dreptul de a cere să fie examinată și de un medic specialist desemnat de aceasta, ale cărui concluzii sunt înaintate instanței de judecată, iar la data ramanerii definitive a hotărârii, și direcției sanitare prevăzute în alin. 1.

(2) Instanța de executare comunică persoanei față de care s-a luat măsura obligării la tratament medical, ca este obligată să se prezinte de îndată la unitatea sanitară la care urmează să i se facă tratamentul, atrăgându-i-se atenția ca în caz de nerespectare a măsurii luate se va dispune internarea medicală.

(3) În cazul în care obligarea la tratament medical însoțește pedeapsa închisorii ori a detențiunii pe viață sau privește o persoană aflată în stare de detinere, comunicarea prevăzută în alin. 1 se face administrației locului de detinere.

Alin. (1¹) al art. 429 a fost introdus de pct. 210 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Obligații în legătură cu tratamentul medical

Articolul 430

(1) Unitatea sanitară la care faptuitorul a fost repartizat pentru efectuarea tratamentului medical este obligată să comunice instanței:

- a) dacă persoana obligată la tratament s-a prezentat pentru a urma tratamentul;
- b) sustragerea de la efectuarea tratamentului după prezentare;
- c) când măsura dispusa de instanța nu este sau nu mai este necesară, însă pentru înlăturarea stării de pericol pe care o prezintă persoana obligată la tratament este indicat un alt tratament;
- d) dacă pentru efectuarea tratamentului medical este necesară internarea medicală.

(2) În cazul când unitatea sanitară nu se afla în circumscripția instanței care a dispus executarea, comunicarea prevăzută la lit. b)-d) se face judecătorei în a cărei circumscripție se afla unitatea sanitară.

(3) Dispozițiile alineatelor precedente se aplică în mod corespunzător și în cazul aratat în art. 429 alin. 3.

Înlocuirea tratamentului medical

Articolul 431

(1) Primind comunicarea, instanța de executare sau instanța prevăzută în art. 430 alin. 2 dispune efectuarea unui raport medico-legal cu privire la starea de sănătate a persoanei față de care este luată măsura de siguranță.

(1¹) Persoana obligată la tratament medical are dreptul de a cere să fie examinată și de un medic specialist desemnat de aceasta, ale cărui concluzii sunt înaintate instanței prevăzute în alin. 1.

(1²) După primirea raportului medico-legal și a concluziilor medicului specialist prevăzut în alin. 1¹, instanța ascultă concluziile procurorului, ale persoanei față de care este luată măsura de siguranță și aparatorului acesteia, precum și ale expertului și medicului specialist, atunci când considera necesar, dispunând fie înlocuirea tratamentului, fie internarea medicală.

(1³) Dacă persoana față de care s-a luat măsura de siguranță nu are aparator, i se asigură un avocat din oficiu.

(2) O copie de pe hotărârea definitivă a instanței prevăzute în art. 430 alin. 2 se comunică instanței de executare.

Alin. (1) al art. 431 a fost modificat de pct. 211 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (1¹), (1²) și (1³) ale art. 431 au fost introduse de pct. 212 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Internarea medicală

Articolul 432

(1) Măsura de siguranță a internării medicale luata printr-o hotărâre definitivă se pune în executare prin comunicarea copiei de pe dispozitiv și a unei copii de pe raportul medico-legal direcției sanitare din județul pe teritoriul caruia locuiește persoana față de care s-a luat această măsură.

(2) La luarea măsurii internării medicale, persoana la care se referă măsura are dreptul de a cere să fie examinată și de un medic specialist desemnat de aceasta, ale cărui concluzii sunt înaintate instanței de judecată, iar la data ramanerii definitive a hotărârii, și direcției sanitare prevăzute în alin. 1.

(3) Judecătorul delegat al instanței de executare comunică judecătoriei în a carei circumscripție se afla unitatea sanitară la care s-a făcut internarea data la care s-a efectuat internarea, în vederea luării în supraveghere.

(4) După primirea comunicării, judecătorul delegat al judecătoriei în a carei circumscripție se afla unitatea sanitară verifică periodic, dar nu mai târziu de 6 luni, dacă internarea medicală mai este necesară. În acest scop, judecătorul delegat dispune efectuarea unui raport medico-legal cu privire la starea de sănătate a persoanei față de care s-a luat măsura internării medicale și, după primirea acestuia, sesizează judecătoria în a carei circumscripție se afla unitatea sanitară pentru a dispune asupra menținerii, înlocuirii sau încetării măsurii.

Alin. (2)-(4) ale art. 432 au fost introduse de pct. 213 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Obligații în legătură cu internarea medicală

Articolul 433

(1) Direcția sanitară este obligată să efectueze internarea, încunoștințând despre această instanță de executare.

(1¹) În cazul în care persoana față de care s-a luat măsura internării medicale refuza să se supuna internării, executarea acestei măsuri se va face cu sprijinul organelor de poliție. În vederea executării măsurii internării medicale, organul de poliție poate patrunde în domiciliul sau reședința unei persoane fără învoirea acesteia, precum și în sediul unei persoane juridice fără învoirea reprezentantului legal al acesteia.

(1²) Dacă persoana față de care s-a luat măsura internării medicale nu este găsită, direcția sanitară constată aceasta printr-un proces-verbal și sesizează organele de poliție pentru darea în urmărire, precum și pentru darea în consemn la punctele de trecere a frontierei. Un exemplar de pe procesul-verbal împreună cu un exemplar al sesizării adresate organelor de poliție se trimit instanței de executare.

(2) Unitatea sanitară la care s-a făcut internarea are obligația, în cazul când considera ca internarea nu mai este necesară, să încunostiințeze judecătoria în a carei circumscripție se găsește unitatea sanitară.

Alin. (1¹) și (1²) ale art. 433 au fost introduse pct. 20 al [art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Menținerea, înlocuirea sau încetarea măsurii internării medicale

Articolul 434

(1) Judecătoria, după primirea sesizării judecătorului delegat sau a încunostințării prevăzute în art. 433 alin. 2, ascultând concluziile procurorului, ale persoanei față de care este luată măsura internării, atunci când aducerea acesteia în fața instanței este posibilă, și ale apărătorului sau, precum și ale expertului care a întocmit raportul medico-legal, atunci când considera necesar, dispune, după caz, menținerea internării medicale, încetarea acesteia sau înlocuirea cu măsura obligării la tratament medical.

(2) Încetarea sau înlocuirea măsurii internării poate fi cerută și de persoana internată sau de procuror. În acest caz, judecătoria dispune efectuarea raportului medico-legal. Dispozițiile art. 431 alin. 1¹ se aplică în mod corespunzător.

(3) Dacă persoana internată nu are apărător, i se asigură un avocat din oficiu.

(4) O copie de pe hotărârea definitivă prin care s-a dispus menținerea, înlocuirea sau încetarea internării medicale se comunică instanței de executare.

Art. 434 este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 214 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Măsuri de siguranță provizorii

Articolul 435

(1) În cazul în care măsura obligării la tratament medical sau a internării medicale a fost luată în mod provizoriu în cursul urmăririi penale sau al judecării, punerea în executare se face de către instanța de judecată care a luat această măsură.

(2) Dispozițiile prevăzute în art. 430-434 se aplică în mod corespunzător.

Alin. (1) al [art. 435 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Executarea altor măsuri de siguranță

Articolul 436

(1) Măsura de siguranță a interzicerii unei funcții sau profesii și măsura de siguranță a interzicerii de a se afla în anumite localități se pun în executare prin comunicarea unei copii de pe dispozitiv organului în drept să aduca la îndeplinire aceste măsuri și să supravegheze respectarea lor.

(2) Acest organ are îndatorirea să asigure executarea măsurii luate și să sesizeze organul de urmărire penală în caz de sustragere de la executarea măsurii de siguranță.

(3) Măsura de siguranță a interzicerii de a se afla în anumite localități poate fi aminată sau întreruptă de organul care are îndatorirea să asigure executarea acestei măsuri, în caz de boală sau pentru orice alt motiv care justifică amânarea sau întreruperea.

Revocarea măsurilor de siguranță

Articolul 437

(1) Persoana cu privire la care s-a luat una dintre măsurile prevăzute în art. 115 și 116 din Codul penal poate cere instanței corespunzătoare în grad instanței de executare în a cărei circumscripție locuiește, revocarea măsurii, când temeiurile care au impus luarea acesteia au încetat.

(2) Revocarea poate fi cerută și de procuror.

(3) Soluționarea cererii se face cu citarea persoanei față de care este luată măsura, după ascultarea concluziilor aparatorului acesteia și ale procurorului.

Art. 437 este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 215 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Executarea expulzării

Articolul 438

(1) Când prin hotărârea de condamnare la pedeapsa închisorii s-a luat măsura de siguranță a expulzării, se face mențiune în mandatul de executare a pedepsei închisorii ca la data liberării, condamnatul să fie predat organului de poliție, care va proceda la efectuarea expulzării.

(2) Dacă măsura expulzării nu însoțește pedeapsa închisorii, comunicarea în vederea expulzării se face organului de poliție, imediat ce hotărârea a rămas definitivă.

(3) În vederea punerii în executare a măsurii expulzării, organul de poliție poate patrunde în domiciliul sau reședința unei persoane fără învoirea acesteia, precum și în sediul unei persoane juridice fără învoirea reprezentantului legal al acesteia.

(4) Dacă persoana față de care s-a luat măsura expulzării nu este găsită, organul de poliție constată aceasta printr-un proces-verbal și ia măsuri pentru darea în urmărire, precum și pentru darea în consemn la punctele de trecere a frontierei. Un exemplar al procesului-verbal se trimite instanței de executare.

Alin. (3) și (4) ale art. 438 au fost introduse pct. 21 al [art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Executarea confiscării speciale

Articolul 439

Măsura de siguranță a confiscării speciale luată prin ordonanță sau hotărâre se execută după cum urmează:

a) lucrurile confiscate se predau organelor în drept a le prelua sau valorifica potrivit dispozițiilor legii;

b) când s-a dispus distrugerea lucrurilor confiscate, aceasta se face în prezența, după caz, a procurorului sau judecătorului, întocmindu-se proces-verbal care se depune la dosarul cauzei.

Executarea interdicției de a reveni în locuința familiei pe o perioadă determinată

Articolul 439¹

(1) Când prin hotărârea de condamnare la pedeapsa închisorii s-a luat măsura de siguranță prevăzută în art. 118¹ din Codul penal, a interdicției de a reveni în locuința familiei pe o perioadă determinată, o copie de pe dispozitivul hotărârii se comunică organului de poliție în a cărui circumscripție se afla locuința familiei.

(2) Dacă pedeapsa închisorii se execută într-un loc de detenție, se face mențiune în mandatul de executare a pedepsei închisorii să se pună în vedere condamnatului, la data liberării să se prezinte la organul de poliție, care procedează potrivit alin. 3. Totodată, se trimite o copie de pe dispozitivul hotărârii comandantului locului de detenție.

(3) Organul de poliție are îndatorirea să asigure executarea măsurii luate prin supravegherea respectării interdicției de a nu reveni în locuința familiei și să sesizeze organul de urmărire penală în caz de sustragere de la executarea măsurii.

Art. 439¹ a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Secțiunea IV

Punerea în executare a dispozițiilor privind înlocuirea răspunderii penale

Inlocuirea răspunderii penale

Articolul 440

În cazul înlocuirii răspunderii penale, executarea mustrării și a mustrării cu avertisment se efectuează conform art. 487, care se aplică în mod corespunzător, iar executarea amenzii se efectuează potrivit art. 442 și 443.

Articolul 441

Abrogat.

Secțiunea IV¹

Punerea în executare a dispozițiilor prin care s-au aplicat sancțiunile prevăzute în art. 18¹ din Codul penal

Executarea sancțiunilor

Articolul 441¹

Executarea mustrării și a mustrării cu avertisment se efectuează conform art. 487, care se aplică în mod corespunzător, iar executarea amenzii se efectuează potrivit art. 442 și 443.

Secțiunea V

Punerea în executare a amenzii judiciare și a cheltuielilor judiciare avansate de stat

Amenzile judiciare

Articolul 442

(1) Amenda judiciară se pune în executare de către organul judiciar care a aplicat-o.

(2) Punerea în executare se face prin trimiterea unui extras de pe acea parte din dispozitiv care privește aplicarea amenzii judiciare organului care, potrivit legii, execută amenda penală.

(3) Executarea amenzilor judiciare se face de organul arătat în alineatul precedent.

Cheltuielile judiciare avansate de stat

Articolul 443

(1) Dispoziția din hotărârea penală privind obligarea la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat se pune în executare potrivit art. 442 alin. 2.

(2) Când obligarea la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat s-a dispus prin ordonanța, punerea în executare se face de procuror, aplicându-se în mod corespunzător dispozițiile art. 442 alin. 2.

(3) Executarea cheltuielilor judiciare se face de către organele care, potrivit legii, execută amenda penală.

Secțiunea VI

Punerea în executare a dispozițiilor civile din hotărâre

Restituirea lucrurilor și valorificarea celor neridicate

Articolul 444

(1) Când prin hotărârea penală s-a dispus restituirea unor lucruri care se afla în păstrarea sau la dispoziția instanței de executare, restituirea se face de către judecătorul însărcinat cu executarea, prin remiterea acelor lucruri persoanelor în drept. În acest scop, sunt încunoștințate persoanele cărora urmează să li se restituie lucrurile.

(2) Dacă în termen de 6 luni de la primirea încunoștințării, persoanele chemate nu se prezintă a le primi, lucrurile trec în patrimoniul statului. Instanța constată aceasta prin încheiere și dispune predarea lucrurilor organelor în drept a le prelua sau valorifica potrivit dispozițiilor legii.

(3) Dacă restituirea lucrurilor nu s-a putut efectua, deoarece nu se cunosc persoanele cărora ar trebui să le fie restituite și nimeni nu le-a reclamat în termen de 6 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii, sunt aplicabile în mod corespunzător dispozițiile alineatului precedent.

(4) Când restituirea lucrurilor a fost dispusă de către procuror sau de către organul de cercetare penală, acesta procedează potrivit prevederilor din alineatele precedente.

Inscrisurile declarate false

Articolul 445

- (1) Dispoziția hotărârii penale care declara un înscris ca fiind fals în totul sau în parte se execută sau se pune în executare de către judecătorul delegat.
- (2) Când înscrisul declarat fals a fost anulat în totalitatea lui, se face mențiune despre aceasta pe fiecare pagină, iar în caz de anulare parțială, numai pe paginile care conțin falsul.
- (3) Înscrisul declarat fals rămâne la dosarul cauzei.
- (4) În cauza în care este necesar ca despre înscrisul declarat fals să se facă mențiune în scriptele unei unități dintre cele la care se referă art. 145 din Codul penal, i se trimite acesteia o copie de pe hotărâre.
- (5) Instanța poate dispune, când constată existența unui interes legitim, eliberarea unei copii, cu mențiunile arătate în alin. 2, de pe înscrisul sub semnatura privată falsificat. În aceleași condiții, instanța poate dispune restituirea înscrisului oficial parțial falsificat.

Despăgubirile civile și cheltuielile judiciare

Articolul 446

Dispozițiile din hotărârea penală privitoare la despăgubirile civile și la cheltuielile judiciare cuvenite părților se execută potrivit legii civile.

Capitolul III

ALTE DISPOZIȚII PRIVIND EXECUTAREA

Secțiunea I

Schimbări în executarea unor hotărâri

Revocarea sau anularea suspendării executării pedepsei

Articolul 447

- (1) Asupra revocării sau anulării suspendării condiționate a executării pedepsei prevăzute în art. 83 ori în art. 85 din Codul penal sau a suspendării executării pedepsei sub supraveghere prevăzută în art. 86⁴ ori în art. 86⁵ din Codul penal se pronunță, din oficiu sau la sesizarea procurorului, instanța care judecă ori a judecat în prima instanță infracțiunea ce ar putea atrage revocarea sau anularea.
- (2) Dacă până la expirarea termenului de încercare nu au fost respectate obligațiile civile prevăzute în art. 84 sau cele prevăzute în art. 86⁴ alin. 1 din Codul penal, partea interesată sau procurorul sesizează instanța care a pronunțat în prima instanță suspendarea, în vederea revocării suspendării executării pedepsei.

Revocarea sau anularea executării pedepsei la locul de muncă

Articolul 447¹

Revocarea sau anularea executării pedepsei la locul de muncă, în cazurile prevăzute în art. 86⁹ și 86¹⁰ din Codul penal, se dispune, după caz, de către instanța de executare sau de către instanța corespunzătoare în a cărei circumscripție se afla unitatea unde se execută pedeapsa, ori de către instanța care judecă sau a judecat în prima instanță infracțiunea ce ar putea atrage revocarea sau anularea. Sesizarea instanței se face din oficiu, de către procuror, de unitate sau de organul poliției. În cazul prevăzut în art. 86⁹ alin. 4, instanța poate fi sesizată și de către cel condamnat.

Înlocuirea pedepsei detențiunii pe viață

Articolul 448

- (1) Înlocuirea pedepsei detențiunii pe viață cu pedeapsa închisorii se dispune, din oficiu sau la cererea procurorului ori a celui condamnat, de către instanța de executare, iar dacă cel condamnat se afla în stare de detenție, de către instanța corespunzătoare în a cărei circumscripție se afla locul de detenție.
- (2) Hotărârea de înlocuire, rămasă definitivă, se pune în executare potrivit dispozițiilor art. 420-423.

Alte modificări de pedepse

Articolul 449

- (1) Pedeapsa pronunțată poate fi modificată, dacă la punerea în executare a hotărârii sau în cursul executării pedepsei se constată, pe baza unei alte hotărâri definitive, existența vreuneia dintre următoarele situații:
 - a) concursul de infracțiuni;
 - b) recidiva;
 - c) acte care intră în conținutul aceleiași infracțiuni.
- (2) Instanța competentă să dispună asupra modificării pedepsei este instanța de executare a ultimei hotărâri sau, în cazul când cel condamnat se afla în stare de detenție ori în executarea pedepsei la locul de muncă, instanța corespunzătoare în a cărei circumscripție se afla locul de detenție sau, după caz, unitatea unde se execută pedeapsa.
- (3) Sesizarea instanței se face din oficiu, la cererea procurorului ori a celui condamnat.

Inlocuirea pedepsei amenzii

Articolul 449^{^1}

(1) Inlocuirea pedepsei amenzii în cazul prevăzut în art. 63^{^1} din Codul penal se dispune de instanța de executare.

(2) Sesizarea instanței se face din oficiu sau de către organul care, potrivit legii, executa amenda.

Liberarea condiționată

Articolul 450

(1) Liberarea condiționată se dispune, la cererea sau la propunerea făcută potrivit dispozițiilor legii privind executarea pedepselor, de către judecătoria în a cărei circumscriptie se afla locul de detinere, iar în cazul prevăzut în art. 62 alin 3 din Codul penal, de către tribunalul militar în a cărui circumscriptie se afla închisoarea militară.

(2) Când instanța constata că nu sunt îndeplinite condițiile pentru acordarea liberării condiționate, prin hotărârea de respingere fixează termenul după expirarea căruia propunerea sau cererea va putea fi reînnoită. Termenul nu poate fi mai mare de un an și curge de la ramanerea definitivă a hotărârii.

(3) Instanțele prevăzute în alin. 1 se pronunță și asupra revocării liberării condiționate, în cazul când instanța care a judecat pe condamnat pentru o altă infracțiune nu s-a pronunțat în aceasta privință.

(4) Hotărârea instanței este supusă recursului. Termenul de recurs este de 3 zile. Recursul declarat de procuror este suspensiv de executare.

(5) Instanța în fața căreia hotărârea a rămas definitivă este obligată să comunice locului de detinere copie de pe dispozitivul prin care s-a dispus revocarea liberării condiționate.

Alin. (4) al art. 450 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (2) al art. 450 a fost modificat de pct. 216 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Încetarea executării pedepsei la locul de muncă

Articolul 450^{^1}

(1) Încetarea executării pedepsei la locul de muncă se dispune de judecătoria în a cărei circumscriptie se afla unitatea unde condamnatul execută pedeapsa.

(2) Dispozițiile art. 450 alin. 2, 3 și 4 se aplică în mod corespunzător.

(3) Instanța în fața căreia hotărârea a rămas definitivă este obligată să comunice unității unde se execută pedeapsa, precum și organului de poliție din localitatea în care își are sediul unitatea, copie de pe dispozitivul prin care s-a dispus încetarea executării pedepsei.

Inlocuirea executării pedepsei pentru militari

Articolul 451

(1) Inlocuirea executării pedepsei închisorii cu executarea în închisoare militară, în cazul condamnatilor care au devenit militari în termen în cursul judecății la o instanță civilă, precum și pentru cei care au devenit militari în termen după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare, se dispune de către tribunalul militar în a cărui circumscriptie se găsește unitatea militară din care face parte cel condamnat, la sesizarea comandantului.

(2) Inlocuirea executării pedepsei închisorii într-o închisoare militară, cu executarea într-un loc de detinere, în cazul condamnatilor care au fost trecuți în rezerva înainte de începerea executării pedepsei, se dispune de către instanța prevăzută la alineatul precedent, din oficiu sau la sesizarea comandantului unității militare din care facea parte cel condamnat.

Reducerea pedepsei pentru militari

Articolul 452

(1) Reducerea pedepsei ce se execută în închisoare militară în cazul și în condițiile prevăzute în art. 62 alin. 2 din Codul penal se face la sesizarea comandantului acelei închisori.

(2) Instanța competentă să reducă pedeapsa este tribunalul militar în a cărui circumscriptie se afla închisoarea militară.

Secțiunea II

Aminarea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață

Cazurile de aminare

Articolul 453

(1) Executarea pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață poate fi aminată în următoarele cazuri:

a) când se constată, pe baza unei expertize medico-legale, că cel condamnat suferă de o boală gravă, care face imposibilă executarea pedepsei, iar instanța apreciază că amânarea executării și lăsarea în libertate nu prezintă un pericol concret pentru ordinea publică. În acest caz, executarea pedepsei se amână până când starea de sănătate a condamnatului se va ameliora, astfel încât pedeapsa să poată fi pusă în executare. Cererea de amânare a executării pedepsei nu poate fi admisă dacă se constată că tratamentul condamnatului se poate efectua sub pază permanentă, în condițiile prevăzute de art. 139¹, care se aplică în mod corespunzător;

b) când o condamnată este gravida sau are un copil mai mic de un an. În aceste cazuri, executarea pedepsei se amână până la încetarea cauzei care a determinat amânarea;

c) când din cauza unor împrejurări speciale executarea imediată a pedepsei ar avea consecințe grave pentru condamnat, familie sau unitatea la care lucrează. În acest caz, executarea poate fi aminată cel mult 3 luni și numai o singură dată.

(2) Cererea de aminare a executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață poate fi făcută de procuror, de condamnat, de persoanele arătate în art. 362 alineatul ultim, iar în cazul de la lit. c) din prezentul articol, și de către conducerea unității la care lucrează condamnatul.

(2¹) Cererea poate fi retrasă de cel care a formulat-o.

(2²) În cazurile prevăzute în alin. 1 lit. a) și b), hotărârile prin care se dispune amânarea executării pedepsei sunt executorii de la data pronunțării.

(3) Dispozițiile prezentului articol se aplică și în cazul celui condamnat la executarea pedepsei la locul de muncă. În situația prevăzută la lit. b), executarea pedepsei poate fi aminată pe perioada stabilită de normele legale cu privire la concediul ce se acordă salariaților înainte și după naștere.

Alin. (2¹) și (2²) ale art. 453 au fost introduse de pct. 217 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Lit. a) a alin. (1) al art. 453 a fost modificată de pct. 22 al [art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Lit. a) a alin. (1) al [art. 453 a fost modificată de articolul unic din LEGEA nr. 195 din 27 mai 2009](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 365 din 1 iunie 2009.

Obligațiile condamnatului în cazul amânării executării

Articolul 453¹

(1) Pe durata amânării executării pedepsei, condamnatul va respecta următoarele obligații:

a) să nu depășească limita teritorială fixată decât în condițiile stabilite de instanță;

b) să se prezinte la instanță ori de câte ori este chemat sau la organul de poliție desemnat cu supravegherea de instanță, conform programului de supraveghere întocmit de organul de poliție sau ori de câte ori este chemat;

c) să nu își schimbe locuința fără încuviințarea instanței care a dispus amânarea;

d) să nu dețină, să nu folosească și să nu poarte nicio categorie de arme.

(2) Pe durata amânării executării pedepsei, instanța poate impune condamnatului să respecte una sau mai multe dintre următoarele obligații:

a) să poarte permanent un sistem electronic de supraveghere*);

b) să nu se deplaseze la anumite spectacole sportive ori culturale sau în orice alte locuri stabilite de instanță;

c) să nu se apropie de persoana vătămată, membrii familiei acesteia, persoana împreună cu care a comis fapta, martori, experți ori alte persoane, stabilite de instanță, și să nu comunice cu acestea direct sau indirect;

d) să nu conducă niciun vehicul sau anumite vehicule stabilite;

e) să nu se afle în locuința persoanei vătămate;

f) să nu exercite profesia, meseria sau să nu desfășoare activitatea în exercitarea căreia a săvârșit fapta.

Art. 453¹ a fost introdus de pct. 23 al [art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

*) Conform [art. III din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006, dispozițiile din Codul de procedură penală privind obligația de a purta permanent un sistem electronic de supraveghere intră în vigoare la 1 iulie 2007.

Instanța competență

Articolul 454

(1) Instanța competență să se pronunțe asupra acordării amânării executării pedepsei este instanța de executare.

(1¹) Instanța de executare comunică hotărârea prin care s-a dispus amanarea executării pedepsei, în ziua în care aceasta devine definitivă, secției de poliție în a cărei rază teritorială locuiește condamnatul, jandarmeriei, poliției comunitare, organelor competente să elibereze pasaportul, organelor de frontieră, precum și altor institutii, în vederea asigurării respectării obligațiilor impuse. Organele în drept refuza eliberarea pasaportului sau, după caz, ridică provizoriu pasaportul pe durata amanării.

(1²) În caz de încălcare cu rea-credință a obligațiilor, instanța revoca amanarea și dispune punerea în executare a pedepsei privative de libertate. Organul de poliție desemnat cu supravegherea de către instanța verifică periodic respectarea obligațiilor de către condamnat, iar în cazul în care constată încălcări ale acestora sesizează, de îndată, instanța de executare.

(2) Instanța de executare ține evidența amanarilor acordate și, la expirarea termenului, ia măsuri pentru emiterea mandatului de executare, iar dacă mandatul a fost emis, ia măsuri pentru aducerea lui la îndeplinire. Dacă nu s-a stabilit un termen, judecătorul delegat al instanței de executare este obligat să verifice periodic dacă mai subzistă cauza care a determinat amanarea executării pedepsei, iar când constată că aceasta a încetat, să ia măsuri pentru emiterea mandatului de executare sau, după caz, pentru aducerea lui la îndeplinire.

Alin. (2) al art. 454 a fost modificat de pct. 218 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (1¹) și (1²) ale art. 454 au fost introduse de pct. 24 al [art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Secțiunea III

Intreruperea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață

Cazurile de întrerupere

Articolul 455

(1) Executarea pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață poate fi întreruptă în cazurile și condițiile prevăzute în art. 453, la cererea persoanelor arătate în alineatul 2 al aceluiași articol.

(2) Dispozițiile art. 453¹ și art. 454 alin. 1¹ și 1² se aplică în mod corespunzător.

Alin. (2) al art. 455 a fost introdus de pct. 25 al [art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Instanța competentă

Articolul 456

Instanța competentă să dispună asupra întreruperii executării pedepsei este instanța în a cărei rază teritorială se află locul de deținere sau după caz, unitatea unde se execută pedeapsa la locul de muncă, corespunzătoare în grad instanței de executare.

În cazul în care persoana condamnată se află în stare de libertate în urma unei întreruperi anterioare a executării pedepsei, instanța competentă să dispună asupra întreruperii executării pedepsei este instanța de executare.

Cererea de întrerupere a executării pedepsei adresată altei instanțe se trimite pe cale administrativă instanței competente, potrivit alin. 1 și 2.

Art. 456 a fost modificat de pct. 59 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Evidența întreruperii executării pedepsei

Articolul 457

(1) Instanța care a acordat întreruperea comunică de îndată această măsură locului de deținere sau, după caz, unității unde condamnatul execută pedeapsa și organului de poliție, iar dacă întreruperea a fost acordată de instanța în a cărei rază teritorială se afla locul de deținere sau unitatea, aceasta comunică măsura luată și instanței de executare.

(2) Instanța de executare, administrația locului de deținere și unitatea unde condamnatul execută pedeapsa țin evidența întreruperilor acordate. Dacă la expirarea termenului de întrerupere cel condamnat la pedeapsa închisorii nu se prezintă la locul de deținere, administrația trimite de îndată o copie de pe mandatul de executare organului de poliție, în vederea executării. Pe copia mandatului de executare se menționează și cită a mai răsărit din durata pedepsei. Dacă, la expirarea termenului de întrerupere, cel condamnat la pedeapsa închisorii cu executare la locul de muncă nu se prezintă la unitate, aceasta înștiințează de îndată instanța de executare.

(2¹) Dispozițiile art. 454 alin. 2 teza a doua se aplică în mod corespunzător.

(3) Administratia locului de detinere sau unitatea comunica instanței de executare data la care a reinceput executarea pedepsei.

(4) Timpul cit executarea a fost întreruptă nu se socoteste în executarea pedepsei.

Alin. (2¹) al art. 457 a fost introdus de pct. 219 al art. I din [LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Secțiunea IV

Înlăturarea sau modificarea pedepsei

Intervenirea unei legi penale noi

Articolul 458

(1) Când după ramnerea definitivă a hotărârii de condamnare intervine o lege ce nu mai prevede că infractiune fapta pentru care s-a pronuntat condamnarea, ori o lege care prevede o pedeapsă mai usoara decit cea care se executa ori urmeaza a se executa, instanța ia măsuri pentru aducerea la indeplinire, după caz, a dispozițiilor art. 12, 14 și 15 din Codul penal.

(2) Aplicarea dispozițiilor din alineatul precedent se face din oficiu sau la cererea procurorului ori a celui condamnat, de către instanța de executare, iar dacă cel condamnat se afla în executarea pedepsei, de către instanța corespunzătoare în grad în a carei circumscriptie se afla locul de detinere sau unitatea unde condamnatul executa pedeapsa la locul de muncă.

Amnistia și gratierea

Articolul 459

Aplicarea amnistiei, când intervine după ramnerea definitivă a hotărârii, precum și aplicarea gratierii se fac de către un judecator de la instanța de executare, iar dacă cel condamnat se afla în executarea pedepsei, de către un judecator de la instanța corespunzătoare în a carei circumscriptie se afla locul de detinere sau unitatea unde se executa pedeapsa la locul de muncă.

Capitolul IV

DISPOZITII COMUNE

Procedura la instanța de executare

Articolul 460

(1) Când rezolvarea situațiilor reglementate în prezentul titlu este data în competența instanței de executare, președintele dispune citarea părților interesate și ia măsuri pentru desemnarea unui aparator din oficiu, în cazurile prevăzute în art. 171.

(2) Condamnatul arestat este adus la judecata.

(3) Participarea procurorului este obligatorie.

(4) După concluziile procurorului și ascultarea părților, instanța se pronunță prin sentinta.

(5) Dispozitiile cuprinse în partea speciala, titlul II, care nu sunt contrare dispozițiilor din acest capitol, se aplică în mod corespunzător.

(6) Dispozitiile alineatelor precedente se aplică și în cazul în care rezolvarea uneia din situațiile reglementate în prezentul titlu este data în competența instanței în a carei circumscriptie se afla locul de detinere sau unitatea unde cel condamnat executa pedeapsa. Solutia se comunica instanței de executare.

Alin. (2) al art. 460 a fost modificat de articolul 1 punctul 33 din [ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

A se vedea și [DECIZIA CURTII CONSTITUTIONALE nr. 187 din 8 mai 2003](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 409 din 11 iunie 2003.

Contestația la executare

Articolul 461

(1) Contestația contra executarii hotărârii penale se poate face în urmatoarele cazuri:

a) când s-a pus în executare o hotărâre care nu era definitivă;

b) când executarea este indreptata împotriva altei persoane decit cea prevăzută în hotărârea de condamnare;

c) când se iveste vreo nelamurire cu privire la hotărârea care se executa sau vreo impiedicare la executare;

d) când se invoca amnistia, prescriptia, gratierea sau orice alta cauza de stingere ori de micșorare a pedepsei, precum și orice alt incident ivit în cursul executarii.

(2) În cazurile prevăzute la lit. a), b) și d) contestația se face, după caz, la instanța prevăzută în alin. 1 sau 6 al art. 460, iar în cazul prevăzut la lit. c), la instanța care a pronunțat hotărârea ce se execută.

(3) Contestația împotriva actelor de executare privind confiscarea averii se soluționează de instanța civilă, potrivit legii civile.
Rezolvarea contestației

Articolul 462

(1) Procedura de rezolvare a contestației la executare este cea prevăzută în art. 460.

(2) În cazul arătat în art. 461 lit. d), dacă din hotărârea pusă în executare nu rezultă datele și situațiile de existență cărora depinde soluționarea contestației, constatarea acestora se face de către instanța competentă să judece contestația.

(3) Cererile ulterioare de contestație la executare sunt inadmisibile dacă există identitate de persoană, de temei legal, de motive și de apărări.

Alin. (3) al art. 462 a fost introdus de pct. 60 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Contestația privitoare la dispozițiile civile

Articolul 463

(1) Contestația privitoare la executarea dispozițiilor civile ale hotărârii se face, în cazurile prevăzute în art. 461 lit. a) și b), la instanța de executare prevăzută în art. 460, iar în cazul prevăzut în art. 461 lit. c) la instanța care a pronunțat hotărârea ce se execută.

(2) Procedura de rezolvare a acestei contestații este cea prevăzută în art. 460 alin. 1 și 2.

(3) Contestația împotriva actelor de executare se soluționează de către instanța civilă potrivit legii civile.

Contestația privitoare la amenzile judiciare

Articolul 464

Contestația contra executării amenzilor judiciare se soluționează de către instanța care le-a pus în executare.

Titlul IV

PROCEDURI SPECIALE

Capitolul I

URMARIREA ȘI JUDECAREA UNOR INFRACTIUNI FLAGRANTE

Infrațiunea flagrantă

Articolul 465

(1) Este flagrantă infrațiunea descoperită în momentul săvârșirii sau imediat după săvârșire.

(2) Este de asemenea considerată flagrantă și infrațiunea al cărei faptuitor, imediat după săvârșire, este urmărit de persoana vătămată, de martorii oculari sau de strigatul public, ori este surprins aproape de locul comiterii infracțiunii cu arme, instrumente sau orice alte obiecte de natură a-l presupune participant la infracțiune.

(3) În cazurile de mai sus, orice persoană are dreptul să prindă pe faptuitor și să-l conducă înaintea autorității.

Cazuri de aplicare a procedurii speciale

Articolul 466

Infrațiunile flagrante pedepsite prin lege cu închisoare mai mare de un an și de cel mult 12 ani, precum și formele agravate ale acestor infracțiuni, săvârșite în municipii sau orașe, în mijloace de transport în comun, balciuri, targuri, porturi, aeroporturi sau gari, chiar dacă nu aparțin unităților teritoriale arătate mai sus, precum și în orice alt loc aglomerat, se urmăresc și se judecă potrivit dispozițiilor prevăzute în acest capitol, care se completează cu dispozițiile din prezentul cod.

[Art. 466 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Constatarea infracțiunii

Articolul 467

(1) Organul de urmărire penală sesizat întocmește un proces-verbal, în care consemnează cele constatate cu privire la fapta săvârșită. În procesul-verbal consemnează de asemenea declarațiile invinuitului și ale celorlalte persoane ascultate.

(2) Dacă este cazul, organul de urmărire penală stringe și alte probe.

(3) Procesul-verbal se citește invinuitului, precum și persoanelor care au fost ascultate, cărora li se atrage atenția ca pot completa declarațiile sau ca pot face obiecții cu privire la acestea.

(4) Procesul-verbal se semnează de organul de urmărire penală, de invinuit și de persoanele ascultate.

Retinerea și arestarea invinuitului sau a inculpatului

Articolul 468

(1) Invinuitul este reținut. Retinerea durează 24 de ore. La sesizarea organului de cercetare sau din oficiu, procurorul poate solicita judecătorului arestarea invinuitului, care nu poate depăși 10 zile, acestea calculându-se de la data expirării ordonanței de reținere.

(2) Dacă procurorul apreciază ca sunt suficiente dovezi pentru punerea în mișcare a acțiunii penale, da rechizitoriu prin care pune în mișcare acțiunea penală și dispune trimiterea în judecată și trimite dosarul instanței competente înainte de expirarea mandatului de arestare.

(3) În cazul în care procurorul nu a dispus trimiterea în judecată în termen de 3 zile de la data emiterii ordonanței de reținere, se aplică art. 146 și următoarele.

Art. 468 a fost modificat de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (1) al art. 468 a fost modificat de articolul 1 punctul 34 din [ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Continuarea cercetării după restituire

Articolul 469

(1) În cazul când judecătorul a emis mandat de arestare a invinuitului și procurorul a restituit cauza, organul de cercetare este obligat să continue cercetarea și să înainteze dosarul procurorului o dată cu invinuitul, cel mai târziu în 3 zile de la arestarea acestuia.

(2) În cazul când nu s-a putut efectua complet cercetarea în termenul arătat în alineatul precedent, continuarea cercetării penale se face potrivit dispozițiilor procedurii obisnuite.

Alin. (1) al art. 469 a fost modificat de articolul 1 punctul 35 din [ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Verificarea lucrărilor de cercetare penală

Articolul 470

(1) Procurorul, primind dosarul, procedează la verificarea lucrărilor urmăririi penale și se pronunță în cel mult 2 zile de la primire, putând dispune trimiterea în judecată, scoaterea de sub urmărire sau încetarea urmăririi penale, potrivit art. 262, ori restituirea cauzei potrivit art. 265.

(2) Când procurorul dispune trimiterea în judecată, întocmește rechizitoriu și înaintează de îndată instanței de judecată dosarul cauzei.

(3) Dacă procurorul restituie cauza pentru completarea sau refacerea urmăririi penale, urmărirea se efectuează potrivit procedurii obisnuite. Dispozițiile art. 267 și 268 se aplică în mod corespunzător.

Alin. (2) al art. 470 a fost modificat de articolul 1 punctul 36 din [ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003.

Alin. (2) al art. 470 a fost modificat de pct. 220 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Instanța competență

Articolul 471

(1) Competența de judecată în cauzele privitoare la infracțiunile flagrante prevăzute în art. 466 este cea obisnuită.

(2) Pentru municipiile împartite în sectoare, ministrul justiției poate desemna una sau mai multe judecatorii care să judece aceste cauze.

Măsurile pregătitoare

Articolul 472

(1) Președintele instanței fixează termenul de judecată, care nu poate depăși 5 zile de la data primirii dosarului, dispunând totodată aducerea cu mandat a martorilor și a părții vătămate.

(2) Inculpatul este adus la judecată. Celelalte părți nu se citează.

(3) Participarea procurorului la judecată este obligatorie.

(4) Instanța verifică dacă în cauza sunt îndeplinite condițiile prevăzute în articolul 466.

(5) Când instanța constata ca în cauza nu sunt întrunite aceste condiții, judecata se face potrivit procedurii obisnuite.

Alin. (1) al [art. 472 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Judecata în prima instanță

Articolul 473

(1) Instanța procedează la judecarea cauzei ascultând pe inculpat, martorii prezenți, precum și persoana vătămată dacă este de față. Judecata se face pe baza acestor declarații și a lucrărilor din dosar.

(2) Instanța poate dispune, din oficiu sau la cerere, administrarea de probe noi, în care scop ia măsurile corespunzătoare, pe care le aduce la îndeplinire în mod direct sau prin organele de poliție.

(3) Pentru administrarea probelor instanța poate acorda termene care în total nu trebuie să depășească 10 zile.

Măsuri cu privire la starea de libertate

Articolul 474

Când instanța se desesizează pentru incompetența sau reține cauza pentru a fi judecată potrivit procedurii obisnuite, ori amână judecarea cauzei potrivit art. 473 alin. ultim, trebuie să dispună asupra stării de libertate a inculpatului.

Hotărârea instanței

Articolul 475

(1) Instanța este obligată să se pronunțe asupra cauzei în aceeași zi în care s-au încheiat dezbaterile, sau cel mai târziu în următoarele 2 zile.

(2) Inculpatul aflat în stare de detenție este adus la pronunțare.

(3) Hotărârea trebuie redactată în cel mult 24 de ore.

(4) Când inculpatul a fost pus anterior în libertate, dacă instanța pronunță pedeapsa închisorii, poate dispune arestarea acestuia.

(5) Instanța este obligată a dispune punerea în libertate a inculpatului arestat, în cazurile prevăzute în art. 350 alin. 2 și 3, care se aplică în mod corespunzător.

Acțiunea civilă

Articolul 476

(1) Instanța examinează acțiunea civilă numai dacă persoana vătămată este prezentă și se constituie parte civilă, iar pretențiile acesteia pot fi soluționate fără amânarea judecatii.

(2) Dacă persoana vătămată este o unitate dintre cele la care se referă art. 145 din Codul penal ori o persoană lipsită de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrinsă, instanța examinează acțiunea civilă chiar în lipsa acestora și chiar dacă nu s-au constituit parte civilă, iar soluționarea acțiunii civile nu duce la amânarea cauzei.

(3) Dacă nu sunt întrunite condițiile alinelor precedente, instanța rezerva soluționarea acțiunii pe calea unei acțiuni separate, care este scutită de taxe de timbru.

Apelul și recursul

Articolul 477

(1) Termenul de apel și cel de recurs sunt de 3 zile de la pronunțare.

(2) Dosarul cauzei se înaintează instanței de apel sau, după caz, instanței de recurs în următoarele 24 de ore de la declararea apelului ori a recursului.

(3) Judecarea în apel și în recurs se face de urgență.

Cazul infracțiunilor concurente, indivizibile sau conexe

Articolul 478

(1) În caz de concurs de infracțiuni, când procedura prevăzută în prezentul capitol se aplică numai unora dintre infracțiunile concurente, se procedează la disjungere, urmărirea și judecarea infracțiunilor făcându-se separat.

(2) În caz de indivizibilitate sau conexitate, dacă procedura prevăzută în prezentul capitol se aplică numai unora dintre fapte ori unora dintre infractori, iar disjungerea nu este posibilă, urmărirea și judecata se fac potrivit procedurii obisnuite.

Cazuri când se aplică procedura specială

Articolul 479

(1) Procedura prevăzută în prezentul capitol nu se aplică infracțiunilor savirsite de minori.

(2) În cazul infracțiunilor pentru care punerea în mișcare a acțiunii penale se face numai la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, dacă acestea sunt flagrante și savarsite în condițiile prevăzute în art. 466, constatarea savarsirii lor este obligatorie și se face potrivit art. 467. Procedura de urmărire și judecare prevăzută în acest capitol se aplică numai dacă persoana vătămată a introdus în termen de 24 de ore de la savarsirea infracțiunii flagrante plângerea prealabilă la organul de urmărire penală. În acest scop, persoana vătămată este chemată și întrebată de organul de urmărire penală dacă înțelege să facă plângere în termenul mai sus arătat.

Alin. (2) al art. 479 a fost modificat de pct. 221 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Capitolul I^{^1}

Procedura privind tragerea la răspundere penală a persoanei juridice*)

Cap. I^{^1} din Titlul IV al Părții speciale a fost introdus de pct. 222 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

*) Conform alin. (1) al [art. III din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006 prezenta lege intră în vigoare la 30 de zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, iar prevederile privind persoana juridică, la data intrării în vigoare a normelor corespunzătoare din Codul penal, respectiv 10 octombrie 2006.

Dispoziții generale

Articolul 479^{^1}

Dispozițiile Codului de procedura penală se aplică și în cazul infracțiunilor savarsite de persoanele juridice, cu completările și derogările prevăzute în prezentul capitol.

Art. 479^{^1} a fost introdus de pct. 222 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Obiectul și exercitarea acțiunii penale

Articolul 479^{^2}

(1) Acțiunea penală are ca obiect tragerea la răspundere penală a persoanelor juridice care au savarsit infracțiuni.

(2) Persoana juridică este reprezentată la îndeplinirea actelor procesuale și procedurale de reprezentantul sau legal.

(3) Dacă pentru aceeași faptă sau pentru fapte conexe s-a început urmărirea penală și împotriva reprezentantului legal al persoanei juridice, aceasta își numeste un mandatar pentru a o reprezenta.

(4) În cazul prevăzut în alin. 3, dacă persoana juridică nu își numeste un mandatar, acesta este desemnat de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată din rândul practicienilor în insolvență, autorizați potrivit legii.

(5) Practicienilor în insolvență desemnați potrivit alin. 4 li se aplică, în mod corespunzător, dispozițiile art. 190 alin. 1, 2 și 4-6.

Art. 479^{^2} a fost introdus de pct. 222 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Competența teritorială

Articolul 479^{^3}

Competența teritorială este determinată de:

- a)** locul unde a fost savarsită infracțiunea;
- b)** locul unde se afla sediul persoanei juridice;
- c)** locul unde locuiește persoana vătămată sau unde aceasta își are sediul.

Art. 479^{^3} a fost introdus de pct. 222 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Citarea

Articolul 479^{^4}

(1) Persoana juridică se citează la sediul acesteia. Când sediul este fictiv ori persoana juridică nu mai funcționează la sediul declarat, iar noul sediu nu este cunoscut, citatia se afișează la sediul consiliului local în a cărui rază teritorială s-a savarsit infracțiunea.

(2) Dacă persoana juridica este reprezentata prin mandatar, numit în condițiile prevăzute în art. 479² alin. 3 și 4, citarea se face la locuinta mandatarului ori la sediul practicianului în insolventa desemnat în calitate de mandatar.

Art. 479⁴ a fost introdus de pct. 222 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Art. 479⁴ este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 26 al [art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Măsuri preventive

Articolul 479⁵

(1) Judecatorul, în cursul urmăririi penale, la propunerea procurorului, sau instanța, în cursul judecatii, poate dispune, dacă exista motive temeinice care justifica presupunerea rezonabilă ca persoana juridică a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală și numai pentru a se asigura buna desfășurare a procesului penal, una sau mai multe dintre următoarele măsuri preventive:

- a)** suspendarea procedurii de dizolvare sau lichidare a persoanei juridice;
- b)** suspendarea fuziunii, a divizării sau a reducerii capitalului social al persoanei juridice;
- c)** interzicerea unor operațiuni patrimoniale specifice, susceptibile de a antrena diminuarea semnificativă a activului patrimonial sau insolvența persoanei juridice;
- d)** interzicerea de a încheia anumite acte juridice, stabilite de organul judiciar;
- e)** interzicerea de a desfășura activități de natura celor în exercitiu sau cu ocazia cărora a fost comisă infracțiunea.

(2) În vederea asigurării respectării măsurilor prevăzute în alin. 1 lit. a)-e), instanța poate obliga persoana juridică la depunerea unei cautiuni constând într-o sumă de bani sau alte valori fixate de organul judiciar. Cautiunea se restituie la data ramanerii definitive a hotărârii de condamnare pronunțată în cauză, dacă persoana juridică a respectat măsurile preventive, precum și în cazul în care, prin hotărâre definitivă, s-a dispus achitarea persoanei juridice sau încetarea procesului penal față de aceasta. În cazul în care s-a dispus față de persoana juridică o soluție de netrimitere în judecată, restituirea cautiunii se dispune de către procuror. Cautiunea nu se restituie în cazul nerespectării de către persoana juridică a măsurilor preventive, facându-se venit la bugetul statului la data ramanerii definitive a hotărârii de condamnare.

(3) Măsurile preventive prevăzute în alin. 1 pot fi dispuse pe o perioadă de cel mult 60 de zile, cu posibilitatea prelungirii, dacă se mențin temeiurile care au determinat luarea acestora, fiecare prelungire neputând depăși 60 de zile.

(4) În cursul urmăririi penale, măsurile preventive se dispun de judecător, prin încheiere motivată dată în camera de consiliu, cu citarea persoanei juridice.

(5) Participarea procurorului este obligatorie.

(6) Încheierea poate fi atacată cu recurs în 3 zile de la pronunțare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsa.

(7) Măsurile preventive se revoca, din oficiu sau la cerere, când nu mai există temeiuri care să justifice menținerea acestora. Dispozițiile alin. 4-6 se aplică în mod corespunzător.

(8) Împotriva reprezentantului persoanei juridice sau a mandatarului acesteia pot fi luate măsurile prevăzute în art. 183 și art. 198 alin. 2, iar față de practicianul în insolvență, măsura prevăzută în art. 198 alin. 2.

Art. 479⁵ a fost introdus de pct. 222 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Măsurile asiguratorii

Articolul 479⁶

Față de persoana juridică se pot lua măsuri asiguratorii, în vederea asigurării confiscării speciale, reparării pagubei produse prin infracțiune, precum și pentru garantarea executării pedepsei amenzii.

Art. 479⁶ a fost introdus de pct. 222 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Procedura de informare

Articolul 479⁷

(1) Organul judiciar comunică organului care a autorizat înființarea persoanei juridice și organului care a înregistrat persoana juridică începerea urmăririi penale, punerea în mișcare a acțiunii penale și trimiterea în

judecata a persoanei juridice, la data dispunerii acestor măsuri, în vederea efectuării mențiunilor corespunzătoare.

(2) Organele prevăzute în alin. 1 sunt obligate sa comunice organului judiciar, în termen de 24 de ore de la data înregistrării, în copie certificata, orice mențiune înregistrată de acestea cu privire la persoana juridica.

(3) Persoana juridica este obligata sa comunice organului judiciar, în termen de 24 de ore, intentia de fuziune, divizare, dizolvare, reorganizare, lichidare sau reducere a capitalului social.

(4) Neindeplinirea sau indeplinirea cu intarziere a obligațiilor prevăzute în alin. 2 și 3 constituie abatere judiciara și se sancționează cu amendă judiciara de la 500 lei la 5.000 lei.

(5) După ramanerea definitivă a hotărârii de condamnare la pedeapsa amenzii, instanța de executare comunică o copie de pe dispozitivul hotărârii organului care a autorizat înființarea persoanei juridice și organului care a înregistrat persoana juridica, în vederea efectuării mențiunilor corespunzătoare.

Art. 479⁷ a fost introdus de pct. 222 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Alin. (5) al art. 479⁷ a fost introdus de pct. 27 al [art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Interzicerea fuziunii, a divizarii, a reducerii capitalului social, a dizolvarii sau lichidarii

Articolul 479⁸

După ramanerea definitivă a hotărârii de condamnare și până la executarea pedepselor aplicate persoanei juridice, nu se poate initia fuziunea, divizarea, dizolvarea sau lichidarea acesteia.

Art. 479⁸ a fost introdus de pct. 222 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Punerea în executare a pedepsei amenzii

Articolul 479⁹

(1) Persoana juridica condamnata la pedeapsa amenzii este obligata să depună recipisa de plată integrală a amenzii la instanța de executare, în termen de 3 luni de la ramanerea definitivă a hotărârii de condamnare.

(2) Când persoana juridica condamnata se găsește în imposibilitatea de a achita integral amenda în termenul prevăzut în alin. 1, instanța de executare, la cererea acesteia, poate dispune esalonarea platii amenzii pe cel mult 2 ani, în rate lunare.

(3) În caz de neindeplinire a obligației de plată a amenzii în termenul aratat în alin. 1 sau de neplata a unei rate, instanța de executare comunică un extras de pe acea parte din dispozitiv care privește aplicarea amenzii organelor competente, în vederea executarii acesteia, potrivit dispozițiilor legale privind executarea silita a creanțelor fiscale și cu procedura prevăzută de aceste dispoziții.

Art. 479⁹ a fost introdus de pct. 222 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Punerea în executare a pedepsei complementare a dizolvarii persoanei juridice

Articolul 479¹⁰

(1) O copie de pe dispozitivul hotărârii de condamnare prin care s-a aplicat pedeapsa dizolvarii persoanei juridice se comunică, la data ramanerii definitive, instanței civile competente, care deschide procedura de lichidare și desemneaza lichidatorul din randul practicienilor în insolventa autorizati potrivit legii. Remunerarea lichidatorului se face din averea persoanei juridice sau, în cazul lipsei acesteia, din fondul de lichidare constituit potrivit legii.

(2) O copie de pe dispozitivul hotărârii de condamnare se comunică, la data ramanerii definitive, organului care a autorizat înființarea persoanei juridice și organului care a înregistrat persoana juridica, pentru a lua masurile necesare.

Art. 479¹⁰ a fost introdus de pct. 222 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Punerea în executare a pedepsei complementare a suspendarii activității sau a uneia dintre activitățile persoanei juridice

Articolul 479¹¹

O copie de pe dispozitivul hotărârii de condamnare prin care s-a aplicat pedeapsa suspendarii activității sau a uneia dintre activitățile persoanei juridice se comunică, la data ramanerii definitive, organului care a autorizat înființarea persoanei juridice și organului care a înregistrat persoana juridica, pentru a lua masurile necesare.

Art. 479¹¹ a fost introdus de pct. 222 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Punerea în executare a pedepsei complementare a interzicerii de a participa la procedurile de achizitii publice

Articolul 479¹²

(1) O copie de pe dispozitivul hotărârii de condamnare prin care s-a aplicat persoanei juridice pedeapsa interzicerii de a participa la procedurile de achizitii publice se comunică, la data ramanerii definitive:

- a) Oficiului registrului comerțului, în vederea efectuării formalitatilor de publicitate în registrul comerțului;
- b) Ministerului Justiției, în vederea efectuării formalitatilor de publicitate în registrul național al persoanelor juridice fără scop patrimonial;
- c) altor autorități care țin evidenta persoanelor juridice, în vederea efectuării formalitatilor de publicitate.

(2) O copie de pe dispozitivul hotărârii de condamnare prin care s-a aplicat persoanei juridice pedeapsa interzicerii de a participa la procedurile de achizitii publice se comunică, la data ramanerii definitive, organului care a autorizat înființarea persoanei juridice și organului care a înregistrat persoana juridica, pentru a lua masurile necesare.

Art. 479¹² a fost introdus de pct. 222 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Punerea în executare a pedepsei complementare a inchiderii unor puncte de lucru

Articolul 479¹³

O copie de pe dispozitivul hotărârii de condamnare prin care s-a aplicat persoanei juridice pedeapsa inchiderii unor puncte de lucru se comunică, la data ramanerii definitive, organului care a autorizat înființarea persoanei juridice și organului care a înregistrat persoana juridica, pentru a lua masurile necesare.

Art. 479¹³ a fost introdus de pct. 222 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Punerea în executare a pedepsei complementare a afisarii sau a difuzarii hotărârii de condamnare

Articolul 479¹⁴

(1) Un extras al hotărârii de condamnare se comunică, la data ramanerii definitive, persoanei juridice condamnate, pentru a-l afisa în forma, locul și pentru perioada stabilite de instanța de judecată.

(2) Un extras al hotărârii de condamnare se comunică, la data ramanerii definitive, persoanei juridice condamnate, pentru a asigura difuzarea hotărârii în forma stabilita de instanța, prin intermediul presei scrise sau audiovizuale ori prin alte mijloace de comunicare audiovizuala, desemnate de instanța.

(3) Persoana condamnata inaintea instanței de executare dovada începerii executarii afisarii sau, după caz, dovada executarii publicarii hotărârii de condamnare, în termen de 30 de zile de la comunicarea hotărârii, dar nu mai tarziu de 10 zile de la începerea executarii ori, după caz, de la executare.

(4) O copie de pe hotărârea de condamnare, în intregime, sau un extras al acesteia se comunică, la data ramanerii definitive, organului care a autorizat înființarea persoanei juridice și organului care a înregistrat persoana juridica, pentru a lua masurile necesare.

Art. 479¹⁴ a fost introdus de pct. 222 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Supravegherea executarii pedepselor complementare aplicate persoanei juridice

Articolul 479¹⁵

(1) În caz de neexecutare cu rea-credinta a pedepselor complementare aplicate persoanei juridice, instanța de executare aplica dispozitiile art. 71² alin. 2 sau, după caz, art. 71³ alin. 2 ori 3 din Codul penal.

(2) Sesizarea instanței se face din oficiu, de către judecatorul delegat al instanței de executare ori de către organele cărora li s-a comunicat hotărârea definitivă de condamnare a persoanei juridice, potrivit art. 479¹¹-479¹⁴.

(3) Persoana juridica este citata la judecata.

(4) Participarea procurorului este obligatorie.

(5) După concluziile procurorului și ascultarea persoanei juridice condamnate, instanța se pronunță prin sentinta.

Art. 479¹⁵ a fost introdus de pct. 222 al [art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Capitolul II

PROCEDURA IN CAUZELE CU INFRACTORI MINORI

Dispozitii generale

Articolul 480

Urmărirea și judecarea infracțiunilor savarsite de minori, precum și punerea în executare a hotărârilor privitoare la acestia se fac potrivit procedurii obisnuite, cu completările și derogările din prezentul capitol și din secțiunea IV¹ a cap. I din titlul IV al părții generale.

Art. 480 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Persoanele chemate la organul de urmărire

Articolul 481

(1) Când învinuitul sau inculpatul este un minor care nu a implinit 16 ani, la orice ascultare sau confruntare a minorului, dacă organul de urmărire penală considera necesar, citeaza Serviciul de protecție a victimelor și reintegrare sociala a infractorilor de la domiciliul minorului, precum și pe parinti, iar când este cazul, pe tutore, curator sau persoana în îngrijirea ori supravegherea careia se afla minorul.

(2) Citarea persoanelor prevăzute în alineatul precedent este obligatorie la efectuarea prezentarii materialului de urmărire penală.

(3) Neprezentarea persoanelor legal citate la efectuarea actelor aratate în alin. 1 și 2 nu împiedica efectuarea acelor acte.

Alin. (1) al art. 481 a fost modificat de pct. 223 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Referatul de evaluare a minorului

Articolul 482

În cauzele cu învinuiți sau inculpați minori, procurorul care supraveghează sau, după caz, efectuează urmărirea penală poate să solicite, atunci când consideră necesar, efectuarea referatului de evaluare de către serviciul de probațiune de pe lângă tribunalul în a cărui circumscripție teritorială își are locuința minorul, potrivit legii.

În cauzele cu inculpați minori, instanța de judecată are obligația să dispună efectuarea referatului de evaluare de către serviciul de probațiune de pe lângă tribunalul în a cărui circumscripție își are locuința minorul, potrivit legii, cu excepția cazului în care efectuarea referatului de evaluare a fost solicitată în cursul urmăririi penale, potrivit dispozițiilor alin. 1, situație în care dispunerea referatului de către instanță este facultativă.

Abrogat.

Referatul de evaluare se realizează în conformitate cu structura și conținutul prevăzute de legislația specială ce reglementează activitatea serviciilor de probațiune.

Art. 482 este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 224 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

*) Conform **art. II din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006, dispozițiile art. 482 din Codul de procedură penală, privind efectuarea referatului de evaluare de către Serviciul de protecție a victimelor și reintegrare sociala a infractorilor în cauzele cu infractori minori, și cele ale art. 484 alin. 2 din Codul de procedură penală, privind citarea obligatorie a Serviciului de protecție a victimelor și reintegrare sociala a infractorilor la judecarea cauzelor cu infractori minori, se suspenda până la 31 martie 2007. Până la această dată, în cauzele cu infractori minori se vor efectua anchete sociale de către persoane desemnate de autoritatea tutelara a consiliului local în a cărui raza teritoriala domiciliaza minorul, iar la judecarea cauzelor cu infractori minori citarea Serviciului de protecție a victimelor și reintegrare sociala a infractorilor este facultativa.

Art. 482 este reprodus astfel cum a fost modificat de articolul unic din **ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 31 din 19 martie 2008**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 224 din 24 martie 2008.

Alin. 3 al **art. 482 a fost abrogat de articolul unic din LEGEA nr. 8 din 17 februarie 2009**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 105 din 20 februarie 2009.

Compunerea instanței

Articolul 483

(1) Cauzele în care inculpatul este minor se judeca, potrivit regulilor de competența obisnuite, de către judecatori anume desemnați potrivit legii.

(2) Instanța compusa potrivit dispozițiilor alineatului precedent ramine competența sa judece și face aplicarea dispozițiilor procedurale speciale privitoare la minori, chiar dacă între timp inculpatul a implinit vârsta de 18 ani.

(3) Inculpatul care a savarsit infractiunea în timpul când era minor este judecat potrivit dispozițiilor procedurale speciale privitoare la minori.

Alin. (1) al art. 483 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (3) al art. 483 a fost modificat de pct. 225 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Persoane chemate la judecarea minorilor

Articolul 484

(1) Abrogat.

(2) La judecarea cauzei se citeaza, în afară de părți, Serviciul de protecție a victimelor și reintegrare sociala a infractorilor de la domiciliul minorului, parintii acestuia sau, după caz, tutorele, curatorul, persoana în îngrijirea ori supravegherea careia se afla minorul, precum și alte persoane a caror prezenta este considerata necesară de către instanța*).

(3) Persoanele arătate în alineatul precedent au dreptul și îndatorirea sa dea lamuriri, sa formuleze cereri și să prezinte propuneri în privinta masurilor ce ar urma să fie luate.

(4) Neprezentarea persoanelor legal citate nu împiedica judecarea cauzei.

Alin. (2) al art. 484 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (2) al art. 484 a fost modificat de pct. 226 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

*) Conform art. II din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006, dispozițiile art. 482 din Codul de procedură penală, privind efectuarea referatului de evaluare de către Serviciul de protecție a victimelor și reintegrare sociala a infractorilor în cauzele cu infractori minori, și cele ale art. 484 alin. 2 din Codul de procedură penală, privind citarea obligatorie a Serviciului de protecție a victimelor și reintegrare sociala a infractorilor la judecarea cauzelor cu infractori minori, se suspenda până la 31 martie 2007. Până la această dată, în cauzele cu infractori minori se vor efectua anchete sociale de către persoane desemnate de autoritatea tutelara a consiliului local în a cărui raza teritoriala domiciliaza minorul, iar la judecarea cauzelor cu infractori minori citarea Serviciului de protecție a victimelor și reintegrare sociala a infractorilor este facultativa.

Alin. (1) al art. 484 a fost abrogat de pct. 61 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Desfășurarea judecatii

Articolul 485

(1) Sedinta în care are loc judecarea infractorului minor se desfășoară separat de celelalte ședințe.

(2) Sedinta nu este publică. La desfășurarea judecatii pot asista persoanele arătate în articolul precedent, apărătorii părților, precum și alte persoane cu încuviințarea instanței.

(3) Când inculpatul este minor sub 16 ani, instanța după ce îl asculta poate dispune îndepărtarea lui din sedinta, dacă apreciaza ca cercetarea judecătorească și dezbaterile ar putea avea o influență negativa asupra minorului.

Inculpați minori cu majori

Articolul 486

Când în aceeași cauza sunt mai mulți inculpați, dintre care unii minori și alții majori, instanța judeca în compunerea prevăzută în art. 483 și după procedura obisnuita, aplicand însă cu privire la inculpatii minori dispozițiile cuprinse în acest capitol.

Art. 486 este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 227 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Executarea mustrarii

Articolul 487

(1) În cazul când s-a luat față de minor măsura educativa a mustrarii, aceasta se executa de îndată, în sedinta în care s-a pronuntat hotărârea.

(2) Când din orice împrejurări măsura mustrarii poate fi executata îndată după pronuntare, se fixeaza un termen pentru când se dispune aducerea minorului, citindu-se totodata parintii, ori dacă este cazul, tutorele sau curatorul ori persoana în îngrijirea sau supravegherea careia se afla minorul.

Punerea în executare a libertatii supravegheate

Articolul 488

(1) Când instanța a luat față de minor măsura libertatii supravegheate, această măsură se pune în executare chiar în sedinta în care este pronunțată, dacă minorul și persoana sau reprezentantul institutiei sau unității speciale careia i s-a încredințat supravegherea sunt de față.

(2) Când punerea în executare nu se poate face în aceeași sedinta, se fixeaza un termen pentru când se dispune aducerea minorului și chemarea persoanelor prevăzute în alineatul precedent.

Revocarea și inlocuirea libertatii supravegheate

Articolul 489

Revocarea masurii libertatii supravegheate pentru vreuna din cauzele prevăzute în art. 108 din Codul penal, cu excepția cazului când minorul a savirsit din nou o infractiune, precum și inlocuirea libertatii supravegheate se dispun de instanța care a pronuntat această măsură.

Internarea minorului

Articolul 490

(1) În cazul când s-a luat față de minor măsura educativa a internării într-un centru de reeducare, instanța poate dispune, prin aceeași hotărâre, punerea în executare de îndată a masurii luate. Punerea în executare se face prin trimiterea unei copii de pe hotărâre organului de politie de la locul unde se afla minorul.

(2) Organul de politie ia măsuri pentru internarea minorului.

(2¹) În vederea punerii în executare a masurii educative a internării într-un centru de reeducare, organul de politie poate patrunde în domiciliul sau reședința unei persoane fără învoirea acesteia, precum și în sediul unei persoane juridice fără învoirea reprezentantului legal al acesteia.

(2²) Dacă persoana față de care s-a luat măsura educativa a internării într-un centru de reeducare nu este gasita, organul de politie constata aceasta printr-un proces-verbal și ia măsuri pentru darea în urmărire, precum și pentru darea în consemn la punctele de trecere a frontierei. Un exemplar al procesului-verbal se trimite centrului de reeducare în care se va face internarea.

(3) Copia de pe hotărâre se preda centrului de reeducare în care minorul este internat.

(4) Centrul de reeducare comunică instanței efectuarea internării.

Alin. (2¹) și (2²) ale art. 490 au fost introduse de pct. 28 al [art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Schimbări privind măsura internării

Articolul 491

(1) Liberarea minorului dintr-un centru de reeducare înainte de a deveni major, revocarea liberării înainte de a deveni major, precum și ridicarea sau prelungirea masurii internării într-un centru de reeducare se dispun din oficiu sau la sesizare de judecatoria sau tribunalul care a judecat în prima instanța pe minor.

(2) Aceeași instanța este competența sa dispună ridicarea, prelungirea sau inlocuirea masurii internării într-un institut medical-educativ.

Aminarea sau intreruperea executarii masurii internării

Articolul 491¹

Executarea masurii educative a internării într-un centru de reeducare poate fi aminata sau întreruptă în cazurile și în condițiile prevăzute în art. 453 și 455.

Revocarea masurilor luate față de minor

Articolul 492

Revocarea sau menținerea masurilor educative, precum și a masurii liberării minorului dintr-un centru de reeducare înainte de a deveni major, sau dintr-un institut medical-educativ, când minorul a savirsit din nou o infractiune, se dispune de instanța competența sa judece acea infractiune.

Dispozitii privind apelul și recursul

Articolul 493

Dispozitiile art. 483-489 se aplică în mod corespunzător și la judecata în instanța de apel și de recurs, în cauzele privitoare la infractiuni savirsite de minori.

Capitolul II¹

Procedura dării în urmărire

Cap. II¹ a fost introdus de pct. 29 al [art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Darea în urmărire

Articolul 493^{^1}

(1) Darea în urmărire se solicita și se dispune pentru identificarea, cautarea, localizarea și prinderea unei persoane în scopul aducerii acesteia în fața organelor judiciare ori punerii în executare a anumitor hotărâri judecătorești.

(2) Darea în urmărire se solicita și se dispune în următoarele cazuri:

a) nu s-a putut executa un mandat de arestare preventivă, un mandat de executare a unei pedepse privative de libertate, măsura educativă a internării într-un centru de reeducare, măsura internării medicale sau măsura expulzării, întrucât persoana față de care s-a luat una dintre aceste măsuri nu a fost găsită;

b) persoana a evadat din starea legală de reținere sau detenere ori a fugit dintr-un centru de reeducare sau din unitatea în care executa măsura internării medicale;

c) în vederea depistării unei persoane urmărite internațional despre care exista date ca se afla în România.

(3) Darea în urmărire se solicita de:

a) organul de poliție care a constatat imposibilitatea executării măsurilor prevăzute în alin. 2 lit. a);

b) administrația locului de detenere, centrul de reeducare sau unitatea medicală prevăzută în alin. 2 lit. b);

c) procurorul competent potrivit legii, în cazul prevăzut în alin. 2 lit. c).

(4) Darea în urmărire se dispune prin ordin de Inspectoratul General al Poliției Române.

(5) Ordinul de dare în urmărire se comunică în cel mai scurt timp organelor competente să elibereze pasaportul, care au obligația să refuze eliberarea pasaportului sau, după caz, să ridice provizoriu pasaportul pe durata măsurii, precum și organelor de frontieră pentru darea în consemn.

(6) De asemenea, ordinul de dare în urmărire se comunică în copie:

a) celui în fața căruia urmează să fie adusă persoana urmărită în momentul prinderii;

b) parchetului competent care supraveghează activitatea de urmărire a persoanei date în urmărire.

Art. 493^{^1} a fost introdus de pct. 29 al [art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Urmărirea

Articolul 493^{^2}

(1) Ordinul de dare în urmărire se pune în executare de îndată de către structurile competente ale Ministerului Administrației și Internelor, care vor desfășura, la nivel național, activități de identificare, cautare, localizare și prindere a persoanei urmărite.

(2) Instituțiile publice sunt obligate să sprijine, în condițiile legii și conform competențelor legale, organele de poliție care efectuează urmărirea unei persoane date în urmărire.

(3) Activitatea de urmărire a unei persoane arestate preventiv, desfășurată de organele de poliție, este supravegheată de procurori anume desemnați din cadrul parchetului de pe lângă curtea de apel în a cărei circumscripție se afla sediul instanței competente care a soluționat în fond propunerea de arestare preventivă. Când mandatul de arestare preventivă a fost emis într-o cauză de competența Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, supravegherea activității de urmărire este efectuată de procurori anume desemnați din cadrul structurii competente care efectuează sau a efectuat urmărirea penală în cauză.

(4) În celelalte cazuri activitatea de urmărire a persoanelor date în urmărire este supravegheată de procurori anume desemnați din cadrul parchetului de pe lângă curtea de apel în a cărei circumscripție se afla sediul instanței de executare ori al altei instanțe competente potrivit legii speciale.

Art. 493^{^2} a fost introdus de pct. 29 al [art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Activități ce pot fi efectuate în procedura urmăririi

Articolul 493^{^3}

(1) În vederea identificării, căutării, localizării și prinderii persoanelor date în urmărire pot fi efectuate, în condițiile prevăzute de lege, următoarele activități:

a) interceptarea și înregistrarea convorbirilor sau comunicărilor efectuate prin telefon sau prin orice mijloc electronic de comunicare, precum și alte înregistrări;

b) reținerea și predarea corespondentei și a obiectelor;

c) percheziția;

d) ridicarea de obiecte și înscrisuri;

e) punerea sub supraveghere a conturilor bancare și a conturilor asimilate acestora.

(2) Activitățile prevăzute în alin. 1 lit. a)-c) pot fi efectuate numai cu autorizarea:

a) instanței de executare, în cazurile prevăzute în art. 493^{^1} alin. 2 lit. a) și b);

b) unui judecător al instanței competente potrivit legii speciale, în cazul prevăzut în art. 493^{^1} alin. 2 lit. c).

(3) Activitățile prevăzute în alin. 1 lit. d) și e) pot fi efectuate numai cu autorizarea procurorului care supraveghează activitatea organelor de poliție care efectuează urmărirea persoanei date în urmărire. De asemenea, procurorul poate dispune să i se transmită înscrisuri, documente bancare, financiare sau contabile.

Art. 493³ a fost introdus de pct. 29 al [art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Interceptarea și înregistrarea convorbirilor sau comunicărilor efectuate prin telefon sau prin orice mijloc electronic de comunicare în procedura urmăririi

Articolul 493⁴

(1) Interceptarea și înregistrarea convorbirilor sau comunicărilor efectuate prin telefon sau prin orice mijloc electronic de comunicare în procedura urmăririi se dispun, la propunerea procurorului care supraveghează activitatea organelor de poliție care efectuează urmărirea persoanei date în urmărire, dacă instanța apreciază că identificarea, cautarea, localizarea și prinderea persoanelor date în urmărire nu pot fi făcute prin alte mijloace ori ar fi mult întârziate.

(2) Autorizația se da pentru durata necesară interceptării și înregistrării, dar nu pentru mai mult de 30 de zile, în camera de consiliu, de președintele instanței competente, iar în lipsa acestuia, de către judecătorul desemnat de acesta și poate fi reînnoită, înainte sau după expirarea celei anterioare, în aceleași condiții, pentru motive temeinic justificate, fiecare prelungire neputând depăși 30 de zile. Durata totală a interceptărilor și înregistrărilor autorizate, cu privire la aceeași persoană, pentru prinderea unei persoane urmărite nu poate depăși 120 de zile în aceeași cauză.

(3) Procurorul dispune încetarea imediată a interceptărilor și înregistrărilor înainte de expirarea duratei autorizației, dacă nu mai există motivele care le-au justificat, informând despre această instanță care a emis autorizația.

(4) Autorizarea interceptării și înregistrării convorbirilor sau comunicărilor se face prin încheiere motivată, care va cuprinde: motivele care justifică măsura; persoana, mijlocul de comunicare sau locul supus supravegheării; perioada pentru care sunt autorizate interceptarea și înregistrarea.

(5) Procurorul procedează personal la efectuarea interceptărilor și înregistrărilor sau poate dispune ca acestea să fie efectuate de organul de cercetare penală. Persoanele care sunt chemate să dea concurs tehnic la interceptări și înregistrări sunt obligate să păstreze secretul operațiunii efectuate, încălcarea acestei obligații fiind pedepsită potrivit Codului penal.

(6) În caz de urgență, când întârzierea obținerii autorizării ar aduce grave prejudicii activității de urmărire a persoanei date în urmărire, procurorul poate dispune, cu titlu provizoriu, prin ordonanța motivată, înscrisă în registrul special prevăzut în art. 228 alin. 1⁴¹, interceptarea și înregistrarea convorbirilor sau comunicărilor, pe o durată de cel mult 48 de ore.

(7) În termen de 48 de ore de la expirarea termenului prevăzut în alin. 6, procurorul prezintă ordonanța, împreună cu suportul pe care sunt fixate interceptările și înregistrările efectuate și un proces-verbal de redare rezumativă a convorbirilor, judecătorului, în vederea confirmării. Judecătorul se pronunță asupra legalității și temeiniciei ordonanței în cel mult 24 de ore, prin încheiere motivată dată în camera de consiliu. În cazul în care ordonanța este confirmată, iar procurorul a solicitat prelungirea autorizării, judecătorul va dispune autorizarea pe mai departe a interceptării și înregistrării, în condițiile alin. 4. Dacă judecătorul nu confirmă ordonanța procurorului, va dispune încetarea de îndată a interceptărilor și înregistrărilor, iar cele efectuate vor fi șterse sau, după caz, distruse de către procuror, încheindu-se în acest sens un proces-verbal care se comunică în copie judecătorului.

(8) Convorbirile sau comunicările interceptate și înregistrate care nu contribuie la identificarea, localizarea sau prinderea persoanei date în urmărire se arhivează la sediul parchetului, în locuri speciale, în plic sigilat, cu asigurarea confidențialității, și pot fi transmise pentru consultare procurorului care efectuează sau supraveghează urmărirea penală ori judecătorului sau completului investit cu soluționarea cauzei, la solicitarea acestora. După prinderea persoanei urmărite, acestea vor fi șterse sau, după caz, distruse de către procuror, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.

(9) Convorbirile sau comunicările interceptate și înregistrate care contribuie la identificarea, localizarea sau prinderea persoanei date în urmărire sunt certificate, conform art. 91⁴³ alin. 1 și 2, de procurorul care supraveghează activitatea organelor de poliție care efectuează urmărirea persoanei date în urmărire. După prinderea persoanei urmărite, procesele-verbale de redare, împreună cu suportul pe care acestea sunt fixate, se transmit judecătorului care a emis autorizația și se arhivează la sediul instanței, în locuri speciale, în plic sigilat, cu asigurarea confidențialității. După arhivare, suportul pe care sunt imprimare convorbirile înregistrate poate fi consultat numai cu încuviințarea prealabilă a președintelui instanței.

(10) Convorbirile sau comunicările interceptate și înregistrate, din cuprinsul cărora rezultă date sau informații concludente și utile privitoare la pregătirea sau savarsirea unei infracțiuni, certificate în condițiile alineatului

precedent, sunt transmise, împreună cu suportul original, de îndată parchetului competent și pot fi folosite ca probe.

Art. 493⁴ a fost introdus de pct. 29 al [art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Alte înregistrări

Articolul 493⁵

Dispozițiile art. 493⁴ se aplică în mod corespunzător și în cazul înregistrărilor în mediul ambiental, localizării sau urmăririi prin GPS ori prin alte mijloace electronice de supraveghere.

Art. 493⁵ a fost introdus de pct. 29 al [art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Punerea sub supraveghere a conturilor bancare și a conturilor asimilate acestora în procedura urmăririi

Articolul 493⁶

(1) În vederea identificării, cautării, localizării și prinderii persoanelor date în urmărire, procurorul care supraveghează activitatea organelor de poliție care efectuează urmărirea poate dispune punerea sub supraveghere a conturilor bancare și a conturilor asimilate acestora pe o durată care nu poate depăși 30 de zile.

(2) Măsura poate fi reînnoită, înainte sau după expirarea celei anterioare, în aceleași condiții, pentru motive temeinic justificate, fiecare prelungire neputând depăși 30 de zile. Durata totală a supravegherii conturilor bancare și a conturilor asimilate acestora, cu privire la aceeași persoană, pentru prinderea unei persoane urmărite nu poate depăși 120 de zile în aceeași cauză.

(3) Procurorul dispune încetarea imediată a activității de supraveghere a conturilor bancare și a conturilor asimilate acestora, dacă nu mai există motivele care au justificat-o.

Art. 493⁶ a fost introdus de pct. 29 al [art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Revocarea urmăririi

Articolul 493⁷

(1) Urmărirea se revocă în momentul prinderii persoanei urmărite sau atunci când au disparut temeiurile care au justificat darea în urmărire.

(2) Revocarea se dispune prin ordin de Inspectoratul General al Poliției Române, care se transmite în copie, de îndată:

a) parchetului competent care supraveghează activitatea de urmărire a persoanei date în urmărire;

b) organelor competente să elibereze pasaportul și organelor de frontieră.

(3) Procurorul care supraveghează activitatea de urmărire a persoanei date în urmărire dispune, de îndată, încetarea imediată a activităților de supraveghere luate conform art. 493⁴-493⁶.

Art. 493⁷ a fost introdus de pct. 29 al [art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.

Capitolul III

PROCEDURA REABILITĂRII JUDECĂTOREȘTI

Instanța competența

Articolul 494

Competența să se pronunțe asupra reabilitării judecătorești este fie instanța care a judecat în prima instanță cauza în care s-a pronunțat condamnarea pentru care se cere reabilitarea, fie instanța corespunzătoare în a cărei circumscripție domiciliaza condamnatul.

Cererea de reabilitare

Articolul 495

(1) Cererea de reabilitare judecătorească se face de condamnat, iar după moartea acestuia, de sot sau de rudele apropiate. Sotul sau rudele apropiate pot continua procedura de reabilitare pornită anterior decesului.

(2) În cerere trebuie să se menționeze:

a) adresa condamnatului, iar când cererea este făcută de altă persoană, adresa acesteia;

b) condamnarea pentru care se cere reabilitarea și fapta pentru care a fost pronunțată acea condamnare;

- c) localitățile unde condamnatul a locuit și locurile de muncă pe tot intervalul de timp de la executarea pedepsei și până la introducerea cererii, iar în cazul când executarea pedepsei a fost prescrisă, de la data raminerii definitive a hotărârii și până la introducerea cererii;
 - d) temeiurile cererii;
 - e) indicații utile pentru identificarea dosarului și orice alte date pentru soluționarea cererii.
- (3) La cerere se anexează actele din care reiese că sunt îndeplinite condițiile reabilitării.

Măsuri premergătoare

Articolul 496

Președintele instanței, fixând termenul pentru soluționarea cererii de reabilitare, dispune citarea petitionerului și a persoanelor a căror ascultare o considera că ar fi necesară, ia măsuri pentru aducerea dosarului în care se găsește hotărârea de condamnare și cere o copie de pe fișa cu antecedente penale ale condamnatului. Respingerea cererii pentru lipsa condițiilor de formă

Articolul 497

(1) Cererea de reabilitare se respinge pentru neîndeplinirea condițiilor de formă în următoarele cazuri:

- a) când a fost introdusă înainte de termenul legal;
 - b) când lipsește mențiunea prevăzută în art. 495 alin. 2 lit. a) și petitionerul nu s-a prezentat la termenul de infatisare;
 - c) când lipsește vreuna din mențiunile prevăzute în art. 495 alin. 2 lit. b)-e) și petitionerul nu a completat cererea la prima infatisare și nici la termenul ce i s-a acordat în vederea completării.
- (2) În cazul prevăzut la lit. a), cererea poate fi repetată după împlinirea termenului legal, iar în cazurile prevăzute la lit. b) și c), oricând.

Soluționarea cererii

Articolul 498

La termenul fixat instanța ascultă persoanele citate, concluziile procurorului și verifică dacă sunt îndeplinite condițiile cerute de lege pentru admiterea reabilitării. Când din materialul aflat la dosar nu rezultă date suficiente cu privire la îndeplinirea condițiilor de reabilitare, instanța dispune completarea materialului de către persoana interesată, iar dacă considera necesar, cere de la organele competente relații cu privire la comportarea celui condamnat.

Situații privind despăgubirile civile

Articolul 499

- (1) Când condamnatul sau persoana care a făcut cererea de reabilitare dovedeste că nu i-a fost cu putință să achite despăgubirile civile și cheltuielile judiciare, instanța, apreciind împrejurările, poate dispune reabilitarea sau poate să acorde, în vederea soluționării cererii, un termen pentru a achita în întregime sau în parte suma datorată. Acest termen nu poate depăși 6 luni.
- (2) În caz de obligație solidară, instanța fixează suma ce trebuie achitată, în vederea reabilitării, de condamnat sau de urmașii săi.
- (3) Drepturile acordate părții civile prin hotărârea de condamnare nu se modifică prin hotărârea dată asupra reabilitării.

Suspendarea examinării cererii

Articolul 500

Dacă înainte de soluționarea cererii de reabilitare a fost pusă în mișcare acțiunea penală pentru o altă infracțiune savârșită de condamnat, examinarea cererii se suspendă până la soluționarea definitivă a cauzei privitoare la noua învinuire.

Recursul

Articolul 501

Hotărârea prin care instanța rezolvă cererea de reabilitare este supusă recursului.

Art. 501 a fost modificat de pct. 62 al art. XVIII din **LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Mențiuni despre reabilitare

Articolul 502

După raminerea definitivă a hotărârii de reabilitare, instanța dispune să se facă mențiune despre aceasta pe hotărârea prin care s-a pronunțat condamnarea pentru care s-a admis reabilitarea.

Anularea reabilitării

Articolul 503

- (1) Anularea reabilitării se hotărăște la cererea procurorului, de către instanța prevăzută în art. 494.

(2) Procedura prevăzută pentru solutionarea cererii de reabilitare se aplică în mod corespunzător și pentru solutionarea cererii de anulare.

Capitolul IV

Repararea pagubei materiale sau a daunei morale în cazul condamnării pe nedrept sau al privării ori restrângerii de libertate în mod nelegal

Titlul **Cap. IV a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003** publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Cazuri care dau dreptul la repararea pagubei

Articolul 504

(1) Persoana care a fost condamnată definitiv are dreptul la repararea de către stat a pagubei suferite, dacă în urma rejudecării cauzei s-a pronunțat o hotărâre definitivă de achitare.

(2) Are dreptul la repararea pagubei și persoana care, în cursul procesului penal, a fost privată de libertate ori careia i s-a restrâns libertatea în mod nelegal.

(3) Privarea sau restrângerea de libertate în mod nelegal trebuie stabilită, după caz, prin ordonanța a procurorului de revocare a măsurii privative sau restrictive de libertate, prin ordonanța a procurorului de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale pentru cauza prevăzută în art. 10 alin. 1 lit. j) ori prin hotărâre a instanței de revocare a măsurii privative sau restrictive de libertate, prin hotărâre definitivă de achitare sau prin hotărâre definitivă de încetare a procesului penal pentru cauza prevăzută în art. 10 alin. 1 lit. j).

(4) Are drept la repararea pagubei suferite și persoana care a fost privată de libertate după ce a intervenit prescripția, amnistia sau dezincriminarea faptei.

Art. 504 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Felul și întinderea reparației

Articolul 505

(1) La stabilirea întinderii reparației se ține seama de durata privării de libertate sau a restrângerii de libertate suportate, precum și de consecințele produse asupra persoanei ori asupra familiei celui privat de libertate sau a cărui libertate a fost restrânsă.

(2) Reparația constă în plata unei sume de bani sau, ținându-se seama de condițiile celui îndreptățit la repararea pagubei și de natura daunei produse, în constituirea unei rente viagere ori în obligația ca, pe cheltuiala statului, cel privat de libertate sau a cărui libertate a fost restrânsă să fie încredințat unui institut de asistență socială și medicală.

(3) Persoanelor îndreptățite la repararea pagubei, care înainte de privarea de libertate erau încadrate în munca, li se calculează, la vechimea în munca stabilită potrivit legii, și timpul cât au fost private de libertate.

(4) Reparația este, în toate cazurile, suportată de stat, prin Ministerul Finanțelor Publice.

Art. 505 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Actiunea pentru repararea pagubei

Articolul 506

(1) Actiunea pentru repararea pagubei poate fi pornită de persoana îndreptățită, potrivit art. 504, iar după moartea acesteia poate fi continuată sau pornită de către persoanele care se aflau în întreținerea sa.

(2) Actiunea poate fi introdusă în termen de 18 luni de la data ramanerii definitive, după caz, a hotărârilor instanței de judecată sau a ordonanțelor procurorului, prevăzute în art. 504.

(3) Pentru obținerea reparației pagubei, persoana îndreptățită se poate adresa tribunalului în a cărui circumscripție domiciliază, chemând în judecată civila statul, care este citat prin Ministerul Finanțelor Publice.

(4) Actiunea este scutită de taxa judiciară de timbru.

(5) Hotărârea este supusă numai recursului.

Art. 506 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Alin. (5) al art. 506 a fost introdus de pct. 63 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Actiunea în regres

Articolul 507

În cazul în care repararea pagubei a fost acordată potrivit art. 506, cat și în situația în care statul român a fost condamnat de către o instanță internațională, acțiunea în regres împotriva aceluia care, cu rea-credință sau din gravă neglijență, a provocat situația generatoare de daune, este obligatorie.

Art. 507 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 507 este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 228 al **art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Capitolul V

PROCEDURA IN CAZ DE DISPARITIE A INSCRISURILOR JUDICIARE

Constatarea disparitiei in scrisului

Articolul 508

(1) În cazul disparitiei unui dosar judiciar sau a unui in scris care aparține unui astfel de dosar, organul de urmărire penală sau președintele instanței la care se găsea dosarul sau in scrisul întocmește un proces-verbal prin care constata dispariția și arata măsurile care s-au luat pentru găsirea lui.

(2) Pe baza procesului-verbal se procedează potrivit dispozițiilor prevăzute în prezentul capitol.

Obiectul procedurii speciale

Articolul 509

(1) Când dosarul sau in scrisul disparut este reclamat de un interes justificat și nu poate fi refacut potrivit procedurii obisnuite, procurorul prin ordonanța sau instanța de judecată prin încheiere dispune, după caz, inlocuirea sau reconstituirea dosarului ori in scrisului disparut.

(2) Incheierea instanței se da fără citarea părților, afară de cazul când instanța considera necesară chemarea acestora. Incheierea nu este supusă nici unei cai de atac.

Efectuarea procedurii speciale

Articolul 510

(1) Inlocuirea sau reconstituirea se efectuează de organul de urmărire penală ori de instanța de judecată înainte careia cauza se găsește pendinte, iar în cauzele definitiv solutionate, de instanța la care dosarul se găsește în conservare.

(2) Când constatarea disparitiei s-a facut de un organ de urmărire penală sau de o instanța de judecată, altele decit cele aratate în alineatul precedent, organul de urmărire penală sau instanța de judecată care a constatat dispariția trimite organului de urmărire penală sau instanței de judecată competente toate materialele necesare efectuării inlocuirii ori reconstituirii in scrisului disparut.

Inlocuirea in scrisului

Articolul 511

(1) Inlocuirea in scrisului disparut are loc atunci când exista copii oficiale de pe acel in scris. Organul de urmărire penală sau instanța de judecată ia măsuri pentru obtinerea copie.

(2) Copia obtinuta tine locul in scrisului original până la găsirea acestuia.

(3) Persoanei care a predat copia oficială i se eliberează o copie certificată de pe aceasta.

Reconstituirea in scrisului

Articolul 512

(1) Când nu exista o copie oficială de pe in scrisul disparut, se procedează la reconstituirea acestuia. Reconstituirea unui dosar se face prin reconstituirea in scrisurilor pe care le continea.

(2) În vederea reconstituirii pot fi folosite orice mijloace de probă.

(3) Rezultatul reconstituirii se constată, după caz, prin ordonanța organului de urmărire penală confirmată de procuror sau prin hotărârea instanței dată cu citarea părților.

(4) Hotărârea de reconstituire este supusă apelului, iar hotărârea pronunțată de instanța de apel este supusă recursului.

Capitolul VI

ASISTENȚA JUDICIARA INTERNAȚIONALĂ

Secțiunea I

Dispoziții generale

Condițiile și modalitățile de realizare

Articolul 513

Condițiile și modalitățile de realizare a asistentei judiciare internaționale în materie penală sunt cele stabilite prin dispozițiile cuprinse în legea specială și în prezentul capitol, dacă prin convențiile internaționale nu se prevede altfel.

Art. 513 a fost modificat de LEGEA nr. 704 din 3 decembrie 2001*) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 807 din 17 decembrie 2001.

*) **LEGEA nr. 704 din 3 decembrie 2001** a fost abrogată de **LEGEA nr. 302 din 28 iunie 2004** publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 594 din 1 iulie 2004.

Art. 513 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Secțiunea II

Comisia rogatorie*)

NOTA C.T.C.E. Piatra-Neamt

*) Actul normativ aplicabil în materia cooperării judiciare internaționale în materie penală este **LEGEA nr. 302 din 28 iunie 2004**, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 594 din 1 iulie 2004.

Comisia rogatorie în strainatate

Articolul 514 *)

(1) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată, când socoteste necesară efectuarea unui act procedural în strainatate, se adresează prin comisie rogatorie organului de urmărire penală sau instanței judecătorești din strainatate, care are posibilitatea să efectueze acel act.

(2) Dispozițiile art. 134 sunt aplicabile.

*) **Art. 514 a fost abrogat de LEGEA nr. 704 din 3 decembrie 2001****) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 807 din 17 decembrie 2001.

) **LEGEA nr. 704 din 3 decembrie 2001 a fost abrogată de **LEGEA nr. 302 din 28 iunie 2004** publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 594 din 1 iulie 2004.

Transmiterea comisiei rogatorii

Articolul 515 *)

Comisia rogatorie se înaintează, după caz, procurorului general sau ministrului justiției, care la rândul lor intervin la Ministerul Afacerilor Externe pentru transmiterea comisiei rogatorii.

*) **Art. 515 a fost abrogat de LEGEA nr. 704 din 3 decembrie 2001****) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 807 din 17 decembrie 2001.

) **LEGEA nr. 704 din 3 decembrie 2001 a fost abrogată de **LEGEA nr. 302 din 28 iunie 2004** publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 594 din 1 iulie 2004.

Valabilitatea actului efectuat

Articolul 516 *)

*) Actul procedural îndeplinit în țara străină, potrivit legii acelei țări, este valabil înaintea organelor judiciare române.

Art. 516 a fost abrogat de LEGEA nr. 704 din 3 decembrie 2001**) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 807 din 17 decembrie 2001.

) **LEGEA nr. 704 din 3 decembrie 2001 a fost abrogată de **LEGEA nr. 302 din 28 iunie 2004** publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 594 din 1 iulie 2004.

Comisia rogatorie din strainatate

Articolul 517 *)

(1) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate efectua comisii rogatorii cerute de organe de urmărire penală ori de instanțe judecătorești din strainatate.

(2) Cererea pentru efectuarea comisiei rogatorii se trimite de către Ministerul Afacerilor Externe, după caz, procurorului general ori ministrului justiției, care sesizează organul de urmărire penală sau instanța de judecată competentă.

*) **Art. 517 a fost abrogat de LEGEA nr. 704 din 3 decembrie 2001****) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 807 din 17 decembrie 2001.

) **LEGEA nr. 704 din 3 decembrie 2001 a fost abrogată de **LEGEA nr. 302 din 28 iunie 2004** publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 594 din 1 iulie 2004.

Condițiile de prezentare a materialelor

Articolul 518 *)

Cererea de comisie rogatorie adresata unei autorități straine, precum și inscrierile care o însoțesc trebuie să fie traduse și legalizate potrivit regulilor privind inscrierile oficiale ce urmează să fie prezentate unor autorități din străinătate.

*) [Art. 518 a fost abrogat de LEGEA nr. 704 din 3 decembrie 2001](#)**) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 807 din 17 decembrie 2001.

**) [LEGEA nr. 704 din 3 decembrie 2001](#) a fost abrogată de [LEGEA nr. 302 din 28 iunie 2004](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 594 din 1 iulie 2004.

Secțiunea III

Recunoasterea hotărârilor penale sau a altor acte judiciare straine

Cazuri de recunoastere

Articolul 519

Abrogat.

[Art. 519 a fost abrogat de LEGEA nr. 302 din 28 iunie 2004](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 594 din 1 iulie 2004.

Condițiile de recunoastere

Articolul 520

Abrogat.

[Art. 520 a fost abrogat de LEGEA nr. 302 din 28 iunie 2004](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 594 din 1 iulie 2004.

Recunoasterea pe cale principală

Articolul 521

Abrogat.

[Art. 521 a fost abrogat de LEGEA nr. 302 din 28 iunie 2004](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 594 din 1 iulie 2004.

Executarea dispozițiilor civile

Articolul 522

Executarea dispozițiilor civile dintr-o hotărâre judecătorească penală străină se face potrivit regulilor prevăzute pentru executarea hotărârilor civile straine.

Secțiunea IV

Rejudecarea în caz de extrădare sau predare în baza unui mandat european de arestare

Secțiunea 4 a fost introdusă de [LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Denumirea Secțiunii a IV-a, din Cap. VI, Titlul IV, Partea specială a fost modificată de pct. 64 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Rejudecarea celor judecați în lipsă în caz de extrădare

Articolul 522¹

În cazul în care se cere extrădarea sau predarea în baza unui mandat european de arestare a unei persoane judecate și condamnate în lipsă, cauza va putea fi rejudecată de către instanța care a judecat în primă instanță, la cererea condamnatului.

Dispozițiile art. 404-408 se aplică în mod corespunzător.

[Art. 522¹ a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003.

Art. 522¹ a fost modificat de pct. 65 al [art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

DISPOZIȚII FINALE

Termenii explicați în Codul penal

Articolul 523

Termenii sau expresiile al caror înțeles este anume explicat în Codul penal au același înțeles și în Legea de procedura penală.

Articolul 524

Prezentul cod intră în vigoare pe data de 1 ianuarie 1969.

NOTĂ:

Potrivit [art. 3 din Legea nr. 141/1996](#), prevederile din prezentul cod referitoare la pedeapsa complementară a confiscării averii, cu excepția art. 406 alin. 3 și art. 461 alin. 3, se abroga.

NOTE:

1. [Art. 2 și 3 din LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003 prevăd:

Art. 2: Următorii termeni din Codul de procedură penală și din alte legi cu dispoziții de procedură penală se înlocuiesc astfel:

- "raza teritorială", cu "circumscripție", ori de câte ori se referă la instanțele judecătorești și la parchetele de pe lângă acestea;

- "organe de cercetare ale poliției", cu "organe de cercetare ale poliției judiciare".

Art. 3: 1. Lucrătorii din Ministerul de Interne specializați în efectuarea activităților de constatare a infracțiunilor, de strângere a datelor în vederea începerii urmăririi penale și de cercetare penală, prevăzuți în art. 201 din Codul de procedură penală, fac parte din poliția judiciară.

2. Organele de poliție judiciară își desfășoară activitatea, în mod nemijlocit, sub conducerea, supravegherea și controlul procurorului, fiind obligate să aducă la îndeplinire toate dispozițiile acestuia.

3. Lucrătorii de poliție judiciară din structurile teritoriale își îndeplinesc atribuțiile, în mod nemijlocit, sub autoritatea și controlul prim-procurorilor parchetelor de pe lângă judecătorii și tribunale, corespunzător arondării acestora.

Procurorii generali ai parchetelor de pe lângă curțile de apel își exercită autoritatea și controlul nemijlocit asupra lucrătorilor de poliție judiciară din circumscripția curții de apel.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție își exercită autoritatea și controlul direct sau prin procurori desemnați asupra organelor de poliție judiciară din Inspectoratul General al Poliției Române și din întregul teritoriu.

4. Lucrătorii de poliție care nu fac parte din organele de poliție judiciară au dreptul și obligația de a efectua orice act de constatare a săvârșirii infracțiunilor, încunostintând despre aceasta, de îndată, procurorul sau organele de cercetare ale poliției judiciare, cu înaintarea totodată a actelor de constatare.

5. Eliberarea din funcție a lucrătorilor de poliție judiciară nu se poate dispune decât cu avizul procurorului general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție.

Lucrătorii de poliție judiciară nu pot primi de la organele ierarhic superioare nici o altă însărcinare, în afara unor situații și evenimente excepționale sau în realizarea sarcinilor de pregătire și perfecționare profesională.

6. Promovarea în funcție a lucrătorilor de poliție judiciară se face numai cu avizul procurorului general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție.

7. Pentru neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către lucrătorii de poliție judiciară a obligațiilor ce le revin, procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție poate propune ministrului de interne eliberarea din funcția de lucrător de poliție judiciară.

8. Pentru faptele de indisciplina săvârșite de organele de cercetare penală ale poliției judiciare, procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție poate solicita ministrului de interne declanșarea procedurii pentru angajarea răspunderii disciplinare.

2. [Art. 9 din LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003 prevede:

Art. 9: 1. Cauzele aflate în curs de urmărire penală la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi urmărite de organele de urmărire penală competente potrivit acestei legi.

Actele și lucrările efectuate potrivit legii anterioare, până la data intrării în vigoare a prezentei legi, rămân valabile.

2. Mandatul de arestare preventivă emis de procuror până la intrarea în vigoare a prezentei legi își produce în continuare efectele și după această dată.

În cazurile în care arestarea preventivă dispusă de procuror nu a fost supusă controlului instanței, procurorul, în 24 de ore de la intrarea în vigoare a prezentei legi, prezintă dosarul cauzei instanței careia i-ar reveni competența să judece cauza în fond, cu propunerea motivată de luare a măsurii arestării preventive, pentru zilele care au rămas după scaderea din 30 de zile a perioadei în care invinuitul sau inculpatul a fost arestat. Instanța va proceda potrivit art. 146 sau, după caz, art. 149¹ din Codul de procedură penală.

3. Cauzele aflate în curs de judecată, la data intrării în vigoare a prezentei legi, vor continua să fie judecate de instanțele competente, potrivit dispozițiilor aplicabile anterior acestei date. În caz de admitere a apelului sau a

recursului, dacă se dispune desfiintarea sau, după caz, casarea hotărârii și rejudicarea cauzei, aceasta se va judeca de instanța competența, potrivit prezentei legi.

4. Cauzele aflate în curs de judecată la instanțele militare, la data intrării în vigoare a prezentei legi, date în competența instanțelor civile, vor continua să fie judecate de instanțele militare, potrivit legii anterioare.

5. În cazul rezoluțiilor de neincepere a urmăririi penale, al ordonanțelor ori, după caz, al rezoluțiilor de clasare, de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale, date de procuror până la intrarea în vigoare a prezentei legi, termenul de introducere a plângerii prevăzute în art. 278¹ din Codul de procedură penală este de un an și curge de la intrarea în vigoare a prezentei legi, dacă nu s-a împlinit termenul de prescripție a răspunderii penale.

NOTĂ:

A. [Art. 11 din LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003 prevede:

Prezenta lege intră în vigoare la data publicării ei în Monitorul Oficial al României, Partea I, și se pune în aplicare după cum urmează:

1. dispozițiile privind arestarea preventivă și percheziția, de la data intrării în vigoare a legii;

2. celelalte dispoziții, de la data de 1 ianuarie 2004.

B. [Art. 2 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 66 din 10 iunie 2003](#) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 502 din 11 iulie 2003 prevede:

"Dispozițiile prevăzute la pct. 31-33, 35 și 36 ale [art. I din Legea nr. 281/2003](#) privind modificarea și completarea Codului de procedura penală și a unor legi speciale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 468 din 1 iulie 2003, precum și dispozițiile din această lege privind măsura preventivă a obligării de a nu părăsi țara se aplică începând cu data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență."

În alin. (2), (3) și (4) ale [art. III din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006](#), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006 se prevede:

"(2) Cauzele aflate în curs de urmărire penală sau de judecată la parchetele ori instanțele militare la data intrării în vigoare a prezentei legi, date în competența parchetelor sau instanțelor civile, vor continua să fie urmărite ori judecate de parchetele sau instanțele militare.

(3) Cauzele aflate în curs de judecată la data intrării în vigoare a prezentei legi vor continua să fie judecate de instanțele competente, potrivit dispozițiilor aplicabile anterior acestei date. În caz de admitere a apelului sau a recursului, dacă se dispune desfiintarea sau, după caz, casarea hotărârii și rejudicarea cauzei, aceasta se va judeca de instanța competența, potrivit prezentei legi.

(4) Cauzele aflate în curs de urmărire penală la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi urmărite de organele de urmărire penală competente potrivit acestei legi. Actele și lucrările efectuate potrivit legii anterioare, până la data intrării în vigoare a prezentei legi, rămân valabile."
